

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

**Α Π Α Ν Τ Α
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**

Επιμέλεια
ΠΑΝ. Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ — ΣΤΕΡ. Ν. ΣΑΚΚΟΥ
Καθηγητῶν Πανεπιστημίου

Επιμέλεια
ΒΑΣ. Σ. ΦΕΥΤΟΓΚΑ — ΘΕΟΔ. Ν. ΖΗΣΗ
Διδασκτῶν τῆς Θεολογίας

**ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΓΑ**

ΤΟΜΟΣ 10

1. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ Η' — Θ'
2. ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ Θ' — ΙΒ'
3. ΕΙΣ ΕΥΤΡΟΦΙΟΝ Α' — Β'

Εισαγωγή — Μετάφρασις — Σχόλια

Π. Γ. ΣΤΑΜΟΥ

Θεολόγου — Επιτίμου Γυμνασιάρχου

Μετάφρασις Εἰς Εὐτρόπιον Β'

ΒΑΣ. Σ. ΦΕΥΤΟΓΚΑ

Κείμενον: Β. Μοντίνου

Παπαδοπούλου — Κεραμέως

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΟΜΙΛΙΑ Η'

ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ

1. Χθές μακρὸν ἀπὸ σῆς ἔμεινα. Δὲν ἔπραξα ὅπως τοῦτο μετὰ τὴν θέλησίν μου, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην. Ἐμπενα μακρὸν μετὰ τὸ σῶμα, ὅσα μετὰ τὴν γνώμην, μετὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς σαρκοῦς. ὅσα μετὰ τὴν διάθεσιν τῆς θειασίας, ὅσῳ καὶ μέσῳ εἰς τὴν καρδίαν μου ὅπως σὺ εἶπα, ὅσον ἡμποροῦσα, καὶ εἰς τὴν δυνάμειν μου ὅς ἐφερον. Πάλιν, ἀδελφοί, τὴν πρόσκαιρον ταύτην νόσον ἀρῆσαντες, μετὰ περισσύτερον προθυμίαν ἀσπεύομεν τὰ πρόσκαιράν σας νὰ ἴκωμεν.

Διὰ τοῦτο, ἵν' καὶ δὲν ἔγινεν τελείως καλὰ, μετὰ τὰ ὀπλοῦντα τῆς ἀσθενείας ἔπραξα πρὸς τὴν ἀγάπην σας. Οἱ μὲν ἀρρώστου λουτρὰ μετὰ τὴν ἀνάγκην ἐπαίτησάν καὶ εἰς λουτρῶνος κατατρέγονται, ἐγὼ ὅμως, μόλις ἀνέφρωσα, ἵν' αὐτὰ πρὸς ὑμᾶς πρόσκαιρα ἐξεδίωκται πρὸς τὸ ἴδιον καὶ τὴν ἐπιθυμίαν σας πρὸς ἐσώφισιν τοῦ θεοῦ λόγου, καθὼς ἔγω καθεύκων, νὰ ἰκανοποιήσω, μέσα εἰς τὸ πέλαγος τοῦτο τὸ μέγα καὶ ἀλμυρὸν, τὴν θέλωσαν ταύτην, τὴν ἀπηλλαγμένην κυμάτων, τὴν ὁποῖαν ἡ συρροὴ σας ἐδρησιούργησε. Ἦλθα νὰ ἴδω τὰ καθαρά χωρίτια τῆς ψυχῆς σας.

Διότι ποῖος λυγρὸν εἶναι τοιοῦτος, ὅπως ἡ Ἐσκληροῦ; Ποῖος παρὰδευσος εἶναι τοιοῦτος, ὅπως ἡ ἐδῶ ἰδική σας συγκέντρωσις; Δὲν ὑπάρχει ἐδῶ ὅσος ἐπιβουλός, ἀλλ' ὁ Χριστός, ποῦ μὲς εἰσάγει εἰς τὰ ἱερὰ καὶ ἀπόρητα μυστήρια. Δὲν ὑπάρχει ἔξω ποῦ μὲς ρίπται κῆρυ, ἀλλ' ἡ Ἐσκληροῦς ποῦ μὲς σπᾶνται ἀπὸ κῆρυ. Δὲν ὑπάρχουν ἐδῶ φόλλα δένδρων, ἀλλὰ τοῦ πνεύματος ὁ καρπός. Δὲν εἶναι ἐδῶ φρόνις ἀπὸ ἀγκάθι, ἀλλὰ ἁπλῶς γεωμετρικὰ στοιχεῖα. Ἐάν τις εὖρον ἀγκάθι, ἔ. εἰς ἑλὴν τὴν μεταβάλλει, διότι τὰ ἐδῶ πρόφυκα δὲν εἶναι ἀπλὰ φυσικὰ ὄντα, ὥστε νὰ εἶναι ὁδόνους ἢ μεταβάλλῃ αὐτὸν, ἀλλὰ πνευματικὰ, ταμιέναι μετὰ ἐλευθερίαν θελήσεως. Διὰ τοῦτο ἐάν εὖρον λύκον, τὸν κῆρυ πρὸς ὅσον, ὅσα διότι μεταβάλλει τὴν φύσιν, ἀλλὰ διότι μετατρέπεται τὴν θέλησίν του.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, δὲν θά πῶς ἔγω, ἐάν κανεὶς εἴπῃ, ὅτι ἡ Ἐσκληροῦς εἶναι ἀνατέρας ἀπὸ τὴν Κιβωτὸν τοῦ Νῶε.

Γραμματεὺς Συντάξεως
Γερεὺς ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΔΙΩΤΗΣ
Ἐφημέριος Ἱ. Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν

Διότι ἡ μὲν Κιβωτὸς περιλάμβανε τὰ ζῶα καὶ τὰ διασπορέως ζῶα, ἐνφ' ἣ Ἐκκλησία περιλαμβάνει τὰ ζῶα καὶ τὰ μεταβάλλει. Ἰδοὺ τί ἐννοῶ μὲ αὐτὰ. Εἰσῆλθεν εἰς τὴν Κιβωτὸν ἱερεὺς καὶ ἐξῆλθεν ἱερεὺς. Εἰσῆλθε λύκος καὶ ἐξῆλθε λύκος. Εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν κάποιος ποῦ εἶναι εἰς τὰς διασπορὰς ἱερεὺς καὶ ἐξέρχεται περὶ πλεονάζοντες. Εἰσέρχεται λύκος καὶ ἐξέρχεται πρόβατον. ³⁴¹ Ἀ. Εἰσέρχεται φεῖρα καὶ ἐξέρχεται ὄρνις, ὅτι πιστὴ μεταβάλλεται ἡ φύσις, ἀλλὰ ὅπου ἡ κωδικὴ ἀποφύεται διὰ τῆς μετανοίας.

Διὰ τοῦτο συνεχῶς περὶ μετανόιας οὐς ἀπαλῶ. Διότι ἡ μετανόια ἂν καὶ εἴηαι θεινή καὶ φανερά εἰς τὸν ἁμαρτανόν, εἶναι φάρμακον τῶν πλημμελημάτων, ἔξαράνισος τῶν παρνομιῶν, ἐξάντλησις τῶν δοκρίων, παραποία πρὸς τὸν Θεόν, διόλου κατὰ τοῦ διαβόλου, μέγα κάρη καὶ καὶ καὶ αὐτοῦ κόπου, σωτηρίας ἐλπίς, ἀπελευθέρωσις ἀφαιρέσεως. Αὕτη τὸν οὐρανὸν ἀνοίγει, αὕτη εἰς τὸν παρόντων εἰσάγει, αὕτη τὸν διαβόλον νικά (ὅτι αὐτὸ οὐκ ἀντὶ αὐτῆς οὐκ ἀντὶ) καὶ πάλιν καὶ τὸ νὰ εἴηαι ἕνας θάρος εἰς τὸν αὐτὸν σου, τὸν καὶ νὰ νῶσται ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀμαρτανός εἶσαι; Β. Μὴ ἀπελευθέρωσις. Δὲν παύει συνεχῶς ταῦτα νὰ λέγῃ καὶ ὡς φάρμακα νὰ οὐς τὰ προσφέρει. Διότι γνωρίζω πόσον ἀποτελεσματικὸν ὄντων κατὰ τοῦ διαβόλου εἶναι τὸ νὰ μὴ ἀπελευθέρωσις. Ἀν εἴηαι ἀπορρήματα, μὴ ἀπελευθέρωσις δὲν θὰ πᾶσῃ κοῦτο συνεχῶς νὰ σοῦ τινίσῃ. Καὶ ἂν καὶ ἡμέραν ἁμαρτανῆς, κάθε ἡμέραν νὰ μετανόησιν.

Καὶ ἐκεῖνο ποῦ μένουμεν εἰς τὰ πολλὰ στίγια, διὰ γίνονται ἐπαρρήματα, δηλαδὴ ἀπαρρῶμεν τὰ πάντα ὅλα καὶ μὲ νῆα τὰ ἀντικαθίσταμεν, καὶ ποτὲ δὲν παύομεν τὰς ἐπισκευὰς, αὐτὸ καὶ εἰς τὸν αὐτὸν μας νὰ κάμνουμεν. Ἐάν ἐπὶ ἡμέρας σήμερον εἴηαι τῆς ἁμαρτανῆς, ἐξάντλησις διὰ τῆς μετανόιας. Καὶ εἶναι δυνατόν, λέγει, δὲν μετανόησιν ἕνας νὰ οὐθῇ; Εἶναι καὶ παραποία. Ὅταν τὸν θῶν μὲ ἁμαρτανῆς ἐπὶ τῇαι C καὶ ἐάν μετανόησιν οὐθῇ; Βεβαιότητα. Ἀπὸ ποῦ εἶναι φανερόν; Ἀπὸ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Δεσπότη σου.

Μήπως εἰς τὴν μετανόησιν σου εἶαι τὸ θάρος νὰ σπρίζωμαι; Μήπως ὁρῶναι ἡ μετανόησιν σου μόνον ἡμερῆς τόσα καὶ νὰ ἐξαλειφῇ. Ἐάν τοῦτο ἦτο ἔργον μόνον τῆς μετανόιας, δικαιολογημένη θὰ ἔροβόει. Ἐπειδὴ δὲ μέσα εἰς τὴν μετανόησιν εἰσάγεται τοῦ Θεοῦ ἡ φιλανθρωπία καὶ ἀποκατεῖ μετ' αὐτῆς ἕνα μίγμα, εἶαι θάρος. Διότι μέτρον ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ δὲν εἶαι, οὔτε εἶναι δυνατόν διὰ λόγον νὰ ἐρμηνεύῃ ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ. Ἡ μὲν ἰδική σου καὶ μέτρον εἶαι, τὰ δὲ φάρμακα αὐτῆς μέτρον δὲν εἶαι. Ἡ ἰδική σου

καὶ, αὐτοῖα καὶ ἂν εἴηαι, ἀνθρωπότης εἶναι καὶ, ἡ δὲ καὶ Θεοῦ φιλανθρωπία ἄφωτος καὶ ἀπεριόριστος εἶναι καὶ εἰς αὐτὴν νὰ σπρίζωμαι, ὅτι εἶναι ἄνωγερτα τῆς κακίας σου. Ὁ Ὑπόστασις ὅτι μία στίβα ἔπασεν εἰς πύλας; μήπως ἡμερῆς νὰ σταθῇ ἢ νὰ φανῇ; Ὅσον εἶναι ἡ στίβα εἰς τὸ πύλας, τόσον εἶναι ἡ καὶ ἀπάνω τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, μᾶλλον δὲ οὔτε τόσον, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον. Διότι τὸ πύλας, ὅσον μεγάλο καὶ ἂν εἴηαι, εἶαι ὅρα, ἐνφ' ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ δὲν εἶαι, εἶαι ἀπεριόριστος. Ταῦτα λέγει διὰ τὸ νὰ οὐς κόμω ἀμελειότερους, ἀλλὰ διὰ τὸ νὰ οὐς καταπολεῖς ἀμελειότερους καὶ προθυμότερους εἰς μετανόησιν.

Προέτρεψα πολλὰς εἰς τὸ θέατρον νὰ μὴ πηγαίνετε. Ἦκουσας τὴν προτροπὴν καὶ δὲν συναγορεύσατε μὲ αὐτὴν. Ἐκτὸς εἰς τὸ θέατρον, παρῆκασις τὸν λόγον μου. Μὴ ἐντραπὴ λατὸν πάλιν νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ νὰ ἀκούσῃς τὸν λόγον. Ε. Ἦκουσα καὶ δὲν τὸν ἐτήρησα, πᾶς δύνομαι πάλιν νὰ εἰσέλθῃς εἰς αὐτὴν καὶ νὰ τὸν ἀκούσω; Ἰσως μοῦ εἴηαι. Νὰ εἰσέλθῃς, διότι ἂν δὲν ἐτήρησας τὸν λόγο, πᾶντως ἔμαθες τοῦτο, ὅτι δὲν τὸν ἐτήρησας. Πάντως ἐντρέπεται, κατανίσεις, καὶς κανεῖς νὰ σὲ ἐλέγκῃ. Προσφέρει τὸν καλόν, τὸν λόγον μου εἶσαι ραζωμένον μέσα σου. Καὶ νὰ φαίνεται ἡ διδασκαλία μου σὲ καθάρζει. Δὲν τὸν ἐτήρησας, κατεδάκασας ὅμως τὸν αὐτὸν σου; Κατὰ τὸ ἦρται τὸν ἐτήρησας, ἔστω καὶ ἂν δὲν τὸν τηρήσῃς, ἐπειδὴ εἴπας, δὲν τὸν ἐτήρησα. ¹⁴² Α. Διότι ὁ καταδικάζων τὸν αὐτὸν τοῦ διὰ τὴν μὴν τηρήσῃ τοῦ λόγον, εἰς τὸ νὰ τὸν τηρήσῃ σπεύδει. Παρετήρησας ἐπὶ τὰς ἡμέρας; Ἐκαμῃς παρνομία ἔργα; Αὐτελείτως ἔγινες τῆς πόρνης; ἔφυγες ἀπὸ τὸ θέατρον; Πάλιν ἐβλήθης τὰ σφάλμα σου; ἐντρέπεται; Προσέλαθε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐλυτῆρες; Παρακάλεσε τὸν Θεόν. Ἐσκαθῆς μέσα αὐτοῦ τοῦ σημείου.

Ἀλλοιμονόν μου, λέγεις, ἦκουσα καὶ δὲν ἐτήρησα πᾶς νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; Πᾶς πάλιν νὰ ἀκούσω; Μὰ δὲ αὐτὸ ἀκριβῶς εἰσέλθῃς, ἐπειδὴ δὲν τὸ ἐτήρησας, διὰ νὰ τὰ ἀκούσῃς πάλιν, καὶ νὰ τὸ τηρήσῃς εἰς τὸ μέλλον. Φάρμακα δὲν σοῦ ἐπαθῇ ὁ λατὸς καὶ δὲν σὲ καθάρσῃ, ἀλλὰ ἡμέραν δὲν ἐπαθῇ αὐτὸ πάλιν. Εἶναι ἕνας ἑυλακώτης. Ἀς ὑποθέσωμεν ὅτι θέλει νὰ κόψῃ μία βελανθινά. Παίρνει τὴν ὀξὴν καὶ κόπτεται τὴν ρίζαν. Β. Ἐάν κόψῃ ἕνα κτύπημα μὲ τὴν ὀξὴν καὶ δὲν πέσῃ τὸ ἁμαρτανὸν δένδρον, δὲν δίδει καὶ ἄλλο κτύπημα, τέταρτον, πέμπτον, ἑκκτον; Αὐτὸ κόμει καὶ σὺ. Βελανθινά εἶναι ἡ πόρνη, ἁμαρτανὸν δένδρον, βελανθινὰ παρῆκασις πρὸς τροφὴν τῶν ὁλόγων κοίτων. Πρὸ πολλοῦ χρόνου ἔρρι-

ῥῆθι εἰς τὴν δυνάμειν σου. Μὲ τὰς ἐπαρόχτους αἰσθητικὰς προαλήψεις τῆς κατέλαβες τὴν συνέδισίν σου καὶ σὲ ὑπεβάδισαι. Ὁ λόγος μου ὅμως εἶναι διὰ τὴν ξεραζύωσιν. Τὸν ἥμενος μίαν ἡμέραν πῶς εἶναι δυνατὸν σὲ μίαν ἡμέραν νὰ πύσῃ, αὐτὴ πού ἐπὶ τὸσον χρόνον εἶναι ρυζιμένη μέσα σου; Ἐάν τὸν ἀκούσῃς δύο φορές, ἔάν τρεῖς, ἔάν ἑκατὸν, ἔάν ἀναριθμητὰς, δὲν εἶναι τί τὸ θαυμαστόν, ἀρκεῖ μόνον νὰ κόψῃς πρᾶγμα πονηρὸν καὶ ἰσχυρὸν, συνάψῃς πονηρίαν. Ὁ Μάννα ἐκρυγὼν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ τὰ κρημαθία τῆς Αἰγύπτου ἐζυπόσαν. Ἐκάλως ἦν ἡμῖν ἐν Αἰγύπτῳ, ἔλεγον (Ἀριθ. 11. 18). Τόσον ἀσχημὸν καὶ κώκαστον πρᾶγμα εἶναι ἡ συνάψα. Καὶ ἔάν ἐπὶ δύο ἡμέρας κατορθώσῃς νὰ ἀκούσῃς τὸν λόγον, ἔάν ἐπὶ εἰκοσι, ἔάν ἐπὶ τριάκοντα, κυρίως νὰ κόψῃς τὴν κακὴν συνήθειαν, δὲν εἶναι ἀριστὸν τοῦτο, δὲν μέγα εὐκαταπατηνὸς ἀπὸ σέ, μόνον πρόσθετε νὰ μὴ ἀποκάμῃς, ἀλλὰ νὰ ἐντρέπῃς καὶ νὰ καταδικάζῃς τὸν θανάτῳ σου.

Δ. Ἀς υποθέσωμεν, ὅτι οὗς ἀμύληται περὶ ὀνόμας ἡ κοινὴ, ἀπὸ τῆς καὶ ἐπεδόθη εἰς ὀργάνῳ; Ἐπέδειξες μὲ τὰ ἔργα σου ὅτι δὲν ἀπελήθης ἀπὸ τὸν λόγον; Μὴ ἐντροπῇς πάλιν νὰ ἐσελθῇς εἰς τὴν Ἐσκληρίαν. Νὰ ἐντρέπῃς δὲν ἀμαρτάνῃς, δὲν μετανοῇς νὰ μὴ ἐντρέπῃς. Πρόσεχε νὰ ἴδῃς τί σοὺ ἔκαμε ὁ διάβολος. Τὰ δύο αὐτὰ, **Δ** δηλαδή ἡ ἀμαρτία καὶ ἡ μετάνοια, εἶναι ἡ μὲν ἀμαρτία τραῦμα, ἡ δὲ μετάνοια φάρμακον. Καθὼς δηλαδή διὰ τὸ σῶμα ὑπάρχουν τραύματα καὶ φάρμακα, ἔτσι καὶ διὰ τὴν ψυχὴν ὑπάρχουν τὰ ἀμαρτήματα καὶ ἡ μετάνοια ἡ ἀμαρτία ὁμας φέρει τὴν ἐντροπὴν, ἡ δὲ μετάνοια τὴν παρησίαν καὶ τὸ ἄσφαρξ ἐκεῖ. Πρόσεχε, παρακαλῶ, πολλὸ εἰς δύο λέγω, διὰ νὰ μὴ συγχύσῃς τὴν τῶν αὐτῶν καὶ κόψῃς τὴν ὠφέλειαν. Ὑπάρχει τραῦμα καὶ φάρμακον, δηλαδή ἀμαρτία καὶ μετάνοια. Τὸ τραῦμα εἶναι ἡ ἀμαρτία, τὸ φάρμακον ἡ μετάνοια. Ἀπὸ τὸ τραῦμα προέρχεται οὐτίλα, ἀπὸ τὸ φάρμακον καθαρισμὸς τῆς οὐτίλας. Ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν προέρχεται πνευματικὴ οὐτίλα, ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν θνείδος καὶ περπρόντης. Ἐκ τῆς μετάνοιας προέρχεται παρησία, προέρχεται ἐλευθερία, προέρχεται καθαρὰ αἰσθητικὴ ἀμαρτίας. Πρόσεχε μὲ πολλὴν ἀκριβείαν. Τὴν ἀμαρτίαν ἐντροπὴ ἀκολουθεῖ, τὴν δὲ μετάνοιαν παρησία. Ἐπρόσεξες εἰς αὐτὰ καὶ λέγω;

Τὴν τῶν αὐτῶν ὁ Σατανᾶς ἀντέστρεψε καὶ ἔδωκε τὴν παρησίαν εἰς τὴν ἀμαρτίαν, τὴν δὲ ἐντροπὴν εἰς τὴν μετάνοιαν. Θὰ συνεχίσῃς μέχρι τὸ θάνατον, ἕως τοῦ λῶσαι αὐτὸ τὸ ζήτημα. Πρέπει τὴν ὑπόθεσιν καὶ οὗς ἔδωκε νὰ τὴν ἐσκληρίσω. Μοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ ἀρῶμαι ἡμετέρας. Ὑπάρχει,

ὅπως εἴπωμεν, τραῦμα καὶ φάρμακον. Τὸ τραῦμα φέρει τὴν οὐτίλα, τὸ φάρμακον τὴν καθαρὰν τῆς οὐτίλας. Μήπως ἀπὸ τὸ φάρμακον προέρχεται ἡ οὐτίλα; 141 Ἀ μήπως ἀπὸ τὸ τραῦμα ἡ θεραπεία; Δὲν ἔχουν τοῦτα τὴν οὐτίαν τοὺς καὶ ἐκεῖνα τὴν ἰδίαν τοὺς; Μήπως ἔμπορεῖ νὰ μεταβῇ τοῦτο εἰς ἐκεῖνο, ἢ ἐκεῖνο εἰς τοῦτο; Ἀς ἐλάβωμεν τώρα εἰς τῆς ψυχῆς τὰ ἀμαρτήματα. Ἡ ἀμαρτία τὴν ἐντροπὴν φέρει ἡ ἀμαρτία τὸ θνείδος ἔχει, τὴν περπρόντην δὲ κληρὸν ἔχει. Ἡ μετάνοια τὴν παρησίαν φέρει, τὴν νησιάν ἔχει, τὴν δικαιοσύνην κρατεῖ. Διότι ἔλεγε τὸς ὀνομαίος σου πρῶτος, ἵνα δικαιοσύνης (Ἠσ. 43, 28) καὶ ἑλπίδος ἑαυτοῦ κατήγορος ἐν πρωτολογία (Παρ. 18, 17) λέγει ἡ ἁγία Γραφή. Γνωρίζων λοιπὸν ὁ Σατανᾶς, ὅτι ἡ μὲν ἀμαρτία φέρει μαζὶ τὴν ἐντροπὴν, πρᾶγμα τὸ ὅποσον εἶναι ἱκανὸν νὰ ἀποτρέψῃ τὸν ἀμαρτάνοντα ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν, ἢ ἡ δὲ μετάνοια ἔχει τὴν παρησίαν, ἢ ὅποια εἶναι ἱκανὴ νὰ προσκαλέσῃ τὸν μετανόοντα, ἀλλάξε τὴν τῶν αὐτῶν καὶ ἔδωκε τὴν ἐντροπὴν εἰς τὴν μετάνοιαν, τὴν δὲ παρησίαν εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Ἀπὸ τοῦτο φαίνεται; Ἐκ τῶν ἑξῆς: Κιαιρεύεται ἕνας ἀπὸ ἰσχυρὸν ἀποθνήσκον πρὸς δημοσίαν πόρνην. Εἰσέρχεται εἰς τὸ καπηλάγιον καὶ κυρίως νὰ ἐντρέπῃται, οὕτε νὰ κοκινίσῃ, συμπλέκεται μὲ τὴν πόρνην καὶ τὴν ἀμαρτίαν διαπρέπει. Πουθενὰ ἐντροπῇ, πουθενὰ κοκινίσῃ. Ἐξέρχεται ἐκ' ἐκεῖ, ἀπὸ ἔκαμε τὴν ἀμαρτίαν, καὶ διὰ τὴν μετάνοιαν ἐντρέπεται. Ὁ ἄλλος, δὲν ἡμάρτανες μὲ τὴν πόρνην, δὲν ἐντρέπεται, καὶ ὅταν πρόκειται νὰ μετανόησιν τότε ἐντρέπεται;

Ἐντρέπεται; Διότι ὅτε ἐπάρνευε δὲν ἐντρέπεται; Τὴν πρᾶξιν τῆς ἀμαρτίας κῆνη καὶ δὲν ἐντρέπεται καὶ διὰ τὴν εἰς τὴν τὸ νομὰ τῆς μετανόου κακοκινῇ καὶ ἐντρέπεται; Τοῦ διαβόλου κακοκινῇ εἶναι τοῦτο. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος διαπρέπει τὴν ἀμαρτίαν, δὲν ἀφίνει αὐτὸν νὰ ἐντρέπεται, ἀλλὰ τὸν ὀφεί νὰ τὴν κῆνη δημοσίως. Διότι γνωρίζει, ὅτι, ἐάν ἐντροπῇ, θὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀμαρτίαν. Ὅταν ὅμως πρόκειται νὰ μετανόησιν, τὸν κῆνη νὰ ἐντρέπεται, διότι γνωρίζει, ὅτι ἡ ἐντροπὴ τὸν ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν μετάνοιαν. Δύο κακὰ κῆνη μὲ τοῦτο καὶ εἰς τὴν ἀμαρτίαν τὸν σῶρει καὶ ἀπὸ τὴν μετάνοιαν τὸν ἀπομακρύνει. Διότι λοιπὸν ἐντρέπεται, δὲν πρόκειται νὰ μετανόησιν; Ὅτε ἀπάρνευες, δὲν ἠσθάνεο ἐντροπὴν, ὅτε τὸ φάρμακον ἐπέθετες, ἐντρέπεται; Ὅτε ἀπαλλάττεσαι ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν ἐντρέπεται; Δ Τότε ἀφείδεις νὰ ἐντρέπῃς, τότε ἔπρεπε ἐντροπὴν νὰ αἰσθάνεσαι, ὅταν ἡμάρτανες. Ὅταν ἐγένεο ἀμαρτωλός, δὲν ἠσθάνεο ἐντροπὴν, ὅταν γίνεσαι δίκαιος ἐντρέπεται;

«Λέγε τὸς ἀνθρώπους σου πρώτος, ἵνα δοκιμασθῶς» (Ψαλ. 43, 26). Ὁ φιλανθρωπὸς Δεσπότης. Δὲν εἶπεν, διὰ τὸ μὴ κατασθῆναι, ἀλλὰ διὰ τὸ δοκιμασθῆναι. Δὲν ἤτο ἀρετὴν εἰς αὐτὸν τὸ εἶναι τὸν τιμωρὴν, ἀλλὰ ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην τὸν κἀνέει· Μάλιστα ἀπαντῶν. Δώκεν ὅμως μεγάλην προσοκίην εἰς ὅσα λέγει, διὰ τὸ τὸ καταδόξῃς. Δίκαιον αὐτὸν κἀναι. Καὶ εἰς τοῖαν περιστάσεων ἔκαμε τοῦτο· Εἰς τὴν περιπτώσαν τοῦ ληστοῦ, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸ νὰ εἴπῃ εἰς τὸν σύντροφόν του· «Ὁδὸς ποῦν εἶναι τὸν Θεόν. Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως ἴδμεν γὰρ ὅτι ἐπαράξμεν ἀπολαττόμενοι» (Λουκ. 23, 40-41). Λέγει τότε πρὸς αὐτὸν ὁ Σωτὴρ· «Σήμερον μετ' ἐμοῦ εἶμι ἐν τῇ παραδείσῳ» (Αὐτὸς 43). Δὲν εἶπε· σὲ ἀπολλάσσω ἀπὸ τὴν κόλασιν καὶ τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ εἰς τὸν παράδεισον τὸν εἰσάγει, ἐπεὶ ὅτι ἔγινε δίκαιος.

Εἶπες ὅτι ἀπὸ τὴν ἐξακολούγησιν τῶν ἀμαρτιῶν του ἔγινε δίκαιος ὁ ληστής; Πολλὸ φιλάνθρωπος εἶναι ὁ Θεός, ἔ. Δὲν ἐλυτρώθη τὸν Υἱόν του, διὰ τὸ λυτρώσθαι τὸν δοῦλον. Παρέδωκε τὸν μονογενῆ Υἱόν του εἰς θάνατον, διὰ τὸ ἐξαγοράσθαι δούλους ἀνθρώπων. Τὸ αἷμα τοῦ Υἱοῦ του κατέβαλεν ἀντίστατον. Ὁ φιλανθρωπὸς Δεσπότης. Κοιτῶν τούτου μὴ μοῦ εἴπῃ πάλιν· ἡμάρτησα πολλὸ καὶ πῶς δὴ ἡμπορέσω νὰ σωθῶ; Σὺ δὲν ἡμπορεῖς, ὁ Δεσπότης σου ὅμως ἡμπορεῖ καὶ τόσον πολλὸ, ὥστε νὰ σοῦ ἐξαλείψῃ τὰ ἁμαρτήματα. 144 A

Πρόσεξέ με καλὰ, εἰς αὐτὸ ποὺ λέγω. Εἰς τοιοῦτον θαυμάσιον τὸ ἐξαλείφει, ὥστε οὔτε ἕκνος αὐτῶν δὲν μένει. Εἰς μὲν τὰ σώματα τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν, ἀλλὰ παρὰ τὰς πολλὰς προσποθείας τοῦ ἱεροῦ καὶ τὰ φάρμακα, ποὺ ἐπιτίθεται εἰς τὸ τραῦμα, τοῦτο μὲν ἐξαφανίζεται, τὸ σημάδι ὅμως παραμένει. Καὶ ἂν ἕνας ἐπιληρῶς εἰς τὸ πρόσωπον, παραμένει τὸ σημάδι μετὰ τὴν θεραπείαν, ἀποδείξει δὲ τοῦ τραύματος εἶναι ἡ ἀσκητὴ τοῦ προσώπου, ποὺ προκαλεῖ τὸ σημάδι τοῦτο. Καὶ πῶς πολλὰς προσποθείας καταβάλλει ὁ ἱερεὺς νὰ ἐξαλείψῃ καὶ τὸ σημάδι, ὅπως ἐξέλθῃ τὸ τραῦμα, δὲν ἡμπορεῖ ὅμως, διότι ἀναβρῶν ἡ ἀδυναμία τῆς ἀνθρώπινης φύσεως καὶ τὸ ἀνέκκυρον τῆς τέκνης του καὶ ἡ εὐτέλεια τῶν φαρμάκων. Ἐ. Ὁ Θεὸς ὅμως, θεὸν ἐξαλείφει τὰ ἁμαρτήματα, οὔτε σημάδι αὐτῶν δὲν ἔσται, οὔτε ἕκνος τούτων δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μένῃ εἰς τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ μαζί με τὴν ὀφείλῃ καὶ τὴν ὁμολογίαν καθαίρει, μαζί με τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς κόλασεως καὶ δικαιοσύνης δίδει, καὶ κάνει ἐκεῖνον ποὺ ἡμάρτησε ἴσον μετὰ τὸν μὴ ἡμάρτησαντα. Διότι ἐξαφανίζει τὸ ἁμάρτημα καὶ τὸ κάνει νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἔτι μόνον εἰς τὸ παρὸν, ἀλλὰ οὔτε καὶ ὡς πρὸς τὸ παρελθόν. Τόσον τελείως καὶ ἀπολύτως καὶ ἀκαταμάχη-

τος, ὥστε τίποτε δὲν μένει, οὔτε σημάδι, οὔτε ἕκνος, οὔτε ἀποδείξει, οὔτε δείγμα.

Καὶ ἀπὸ ποῦ φαίνεται τοῦτο; Θὰ εἶδες τὸ εἶναι, δοκίμῃ δὲ ἐκεῖνα ποὺ λέγω ὀφείλω καὶ τὰς ἀποδείξεις νὰ παρέχω, ὥστε νὰ μὴ ὁμαλῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποδεικνύω τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου διὰ τῆς Γραφῆς, διὰ τὸ εἶσθε δέδοται περὶ ἐκείνων ποὺ ἀκούετε. C Σὰς παρουσίας τοῦτον ἀνθρώπου τραυματισμένους, λαὸν ἀλλόκληρον, γεμάτον ἀπὸ πληγῶν, ἀπὸ σπυλῶν, ἀπὸ σκουληκῶν, πᾶν ὅποιον τὸ σῶμα ἀλόκληρον εἶναι ἕνα συνεχὲς τραῦμα, ἕνα συνεχὲς ἄλκος. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τόσον τελείως δύνανται νὰ θεραπευθῶν, ὥστε νὰ μὴ μένῃ οὔτε σημάδι τῆς πληγῆς, οὔτε ἕκνος, οὔτε ἀποδείξει. Καὶ ἐπονομαζόμενοι οἱ δὲν πρόκειται περὶ ἀνθρώπων, ποὺ εἶχαν ἕνα τραῦμα, οὔτε δύο, οὔτε τρία, οὔτε τέσσαρα, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ πόδια μέχρι τὸ κεφάλαιον ἦσαν ἕνα συνεχὲς τραῦμα. Παρακολούθησε μὲ μεγάλην προσοκίαν αὐτὰ ποὺ λέγω, ὅσοι κοινὸν ἐνδιαφέροντος καὶ σωτήριον εἶναι. Φάρμακα κατασκευάζει καὶ λύματα ἀπὸ τὰ φάρμακα τῶν ἱερῶν, ὅσοι οὗτοι βασιλεῖς δὲν ἡμποροῦν νὰ κατασκευάσων. Ὁ βασιλεὺς τί ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ; D Ἀπὸ τὸ δοκιμασθῆναι νὰ ἐκβάλῃ ἡμπορεῖ, ἀπὸ τὴν γέννησιν ὅμως νὰ ἐλευθερώσῃ δὲν δύναται. Χρήματα νὰ κερδίῃ δύναται, ὅχι ὅμως καὶ ψυχὴν νὰ σώσῃ. Ἐγὼ ὅμως εἰς τὰ χέρια τῆς μετανόας οὗς παραδίδω, διὰ τὸ μὴ εἶναι τὴν δύναμιν της, διὰ τὸ μὴ εἶναι τὴν ἰσχύον της, διὰ τὸ μὴ εἶναι τὸν ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν καὶ οἱ κακίαι παραναυαγία δὲν ἡμπορεῖ νὰ καταβάλῃ τὴν δύναμιν της. Πρὸς ἀποδείξιν τοῦτο οὗς παρουσιάζω ὅσα εἶναι, οὔτε δύο, οὔτε τρεῖς, ἀλλὰ καὶ ὅσους πολλὰς ἀνθρώπων με ἔλας, με τραύματα, γεμάτους ἀπὸ ἀνασφάλων ἀμαρτημάτων, ποὺ δύνανται διὰ τῆς μετανόας νὰ σωθῶν καὶ νὰ μὴ τοὺς μένῃ οὔτε σημάδι, οὔτε ἕκνος ἀπὸ τὰ προηγουμένα ἁμαρτήματα. Δάσκετε μεγάλῃ προσοκίαν εἰς τοὺς λόγους μου E καὶ μὴ ἀμαρτάνετε μόνον νὰ προσέχετε, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μνήμην σας νὰ τοὺς ἐνθυμώσεσθε, ὥστε καὶ ἐκεῖνους ποὺ ἀποκαταρτίζετε νὰ διδάξετε. Διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου καὶ οὗτοι εἶναι ἐσπερημένοι τῆς ἀρετῆς, ποὺ διέσωσε πᾶσα λαμβάνετε σεβ, διὰ τοὺς κατὰ πρόθεσιν τοὺς καὶ δραστηριοποιεῖς πρὸς τὴν ἀρετὴν. Ἀς εἴδῃ λοιπὸν εἰς τὸ μέσον ὁ Ἰωάννης ποὺ εἶπε τὸ Σπαραγμὸν ποὺ ἤκουσε τὴν μυστικὴν ἀκρίβειαν μελετήσαν, ποὺ ἀνασφάλων περὶ τοῦ Χριστοῦ ἐπροφῆτευσεν καὶ ὅς τὸν ἐρωτήσαντες τί λέγει· «Ὁρῶντες, ἢν εἴδῃ Ἰωάννης κατὰ τῆς Ἰουδαίας, καὶ κατὰ τῆς Ἱερουσαλὴμ» (Ψαλ. 1, 1). Διηγῆσαι λοιπὸν τὴν ὁδὸν ποὺ εἶδες· «Ἰδοὺ οὐρανὸν καὶ ἐκκεῖνον γῆ, διὰ Κύριος ἐλάλη-

σεν» (Αϊνός 2). "Αλλα ὑπεσκέθης καὶ ἄλλα λέγεις. ¹⁴¹ Α Ποία ἄλλα ὑπεσκέθης; Ὅταν ἀρχῇς λέγεις: Ὅρασις ἐναντίον τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ, καὶ κατέσταν ἡφίστας τὸ βασίλειον τοῦ Ἰουδα καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ, μετὰ τὸν οὐρανὸν συνομιλεῖς καὶ εἰς τὴν γῆν ἐστρέφεις τὸν λόγον. Ἀφῆσες τοὺς λογικοὺς ἀνθρώπους καὶ μετὰ τὰ λόγια στοκαεῖα συνομιλεῖς.

"Εκαστα τοῦτο, ἐπειδὴ ἀπὸ τὰ ἄλλα ἀλογώτεροι οἱ λογικοὶ ἔγιναν. Καὶ διὰ κατὰ ἄλλα ἔπειθῃ, ὅτε ἐμελλε ὁ Μωϋσῆς νὰ εἰσαγγῇ αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, προβάλλων ὅσα ἐμελλε νὰ συμβῶν, ὅτι ἀπλοῦς θὰ πορεύωνται ὅσα τοὺς παρέδωκε, ἔλεγε τὸ ἴδιον. "Ἄκουε, οὐρανέ, καὶ προσεχέτω γῆ ῥήματα ἐκ στόματός μου» (Δευτ. 32, 1). Ἐπικαλοῦμαι ὡς μάρτυρα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν διὰ οὗς, ὁ Μωϋσῆς λέγει, ὅτι, ἔαν, ὅταν εἰσέλθῃτε εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἐγκαταλείψετε τὸν Θεόν, ὃν ἐκασταπώθητε εἰς ἅλα τὰ ἔθνη. Ἦλθεν ὁ Ἰσραὴλ, ἡ ἀπειλή ἀπρόκειτο νὰ πραγματοποιηθῇ. Ἐπειδὴ δὲν ᾔδυντο νὰ καλέσῃ τὸν Μωϋσῆα καὶ ἐκείνους ποὺ τότε τὸ ἤκουσαν, διότι ἔχον ἀποθνήσκει, καλεῖ τὰ στοκαεῖα ποὺ ἐπεκαλέσθη ὡς μάρτυρας ὁ Μωϋσῆς. Ἰδοὺ ἐκόσμεε τὴν ὑπόθεσιν, ὅ Ἰουδαῖοι. Ἰδοὺ ἔχετε ἐγκαταλείψει τὸν Θεόν. Πᾶς νὰ σὲ καλέσω ὡς μάρτυρα, ὦ Μωϋσῆ; Διότι ἀπέθανες. Πᾶς νὰ καλέσω τὸν Ἀαρών, καὶ ἐκεῖνος ἀπέθανε. Δὲν ἤμπορεῖς νὰ καλέσῃς ἀνθρώπων ὡς μάρτυρα; Κάλεσε τὰ στοκαεῖα τῆς φύσεως. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ, ὅταν ἔζην, λέγει ὁ Μωϋσῆς, δὲν ἐκάλεσα ὡς μάρτυρα μόνον τὸν Ἀαρών καὶ τοὺτον καὶ ἐκεῖνον, ἐπειδὴ οὗτοι θὰ ἀπέθνησκον, ἀλλὰ καὶ τὰ στοκαεῖα τῆς φύσεως ποὺ δὲν ἀποθνήσκουν, τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. C λέγει λοιπὸν ὁ Ἰσραὴλ: "Ἄκουε, οὐρανέ, καὶ ἐνωπίζου γῆ, διότι οὗς, ἔδωκεν ἐντολὴν ὁ Μωϋσῆς νὰ καλέσω σήμερον ὡς μάρτυρας. Καλεῖ δὲ τὰ στοκαεῖα διὰ μόνον διὰ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ διότι πρὸς τοὺς Ἰουδαίους ὡμιλεῖτο. "Ἄκουε, οὐρανέ, διότι σὺ τὸ μάννα κατέβαες. "Ενωπίζου γῆ, διότι σὺ τὴν ὀρυγματῆτρον ἔδωκες. Ἄκουε, οὐρανέ, ἔκουε, διότι σὺ τὸ ῥοῦμα ἔρριπες, σὺ ἀνέπερα ἀπὸ τὴν φθὶν σου ἔκαμες. Ἄνω ἦσο καὶ ἀλῶνι ἐμνήθη. Ἀπερόσου γῆ, διότι σὺ κατὰ ἦσο καὶ πρόχειρον τραπέζην κατεσκεύασες. Εἰς ἄγγελον ἦτο ἡ φύσις καὶ ἐργάζετο ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. D Οὕτως δοῦναι ἐργασία προηγῆθαι καὶ ἄνω τὰ στάκια ἦσαν ἔτοιμα. Οὕτω μαγειρῶν χάρις, οὕτω διακογῇ ὑπῆρχε, ἀλλὰ τὸ μάννα νὰ ἀνταποθίστα ἅλα, ἡ πυγὴ ἡ ἡγιασμένη καὶ ἡ φύσις ἐλαφρονόουσε τὴν ἀδυναμίαν τῆς. Πᾶς τὰ ρούχα των δὲν ἐκάλυπεν; Πᾶς τὰ ὑποδήματά των

δὲν ἐπάλαιναν; Ὅλα ἔγιναν διὰ τὴν ὑπερησάν τούτων. "Ἄκουε, οὐρανέ, καὶ ἐνωπίζου, γῆ. Μετὰ ἀπὸ τὰς ὑπομνήσεως καὶ εὐεργεσίας ἐκεῖνας ὑβρίζετο ὁ Δεσπότης ὑπ' αὐτῶν. Πρὸς ποῖον ἄλλον νὰ ἐμιλέσθαι παρὰ πρὸς οὗς; Ἀνθρώπων δὲν ἔχω, ὁ ὅποιος νὰ με ἀκούσῃ. Ἰδοὺ ἦλθον, καὶ οὐκ ἦν ἀνθρώπος; Ἐλδῆμοι καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀκουσόμενος. Μετὰ τὰ ἄλλα συνομιλῶ, ἐπειδὴ οἱ λογικοὶ εἰς τὴν μικρότητα τῶν ἄλλων κατήντησαν. Διὰ τοῦτο καὶ ἄλλος προφήτης, B ἔλεπεν τὸν βασιλέα νὰ μείνεται, τὸ ἐδωκὸν νὰ λατρεύεται, τὸν Θεὸν νὰ ὑβρίζεται, τοὺς ἄλλους δλους νὰ εἶναι ζαρωμένοι καὶ φοβισμένοι, λέγει: "Ἀκουσον θυσιαστήριον, ἔκουσόν μου» (Γ' Βασιλ. 18, 2). Εἰς τὴν πέτραν, μετὰ τὴν ὁποίαν εἶναι κατασκευασμένον τὸ θυσιαστήριον ὁμιλεῖς; Ναί, λέγει, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν πέτραν πᾶς ἀναισθητός εἶναι ὁ βασιλεὺς. "Ἀκουσόν μου, θυσιαστήριον, ἔκουσον τῆς λέγος Κύριος. Καὶ ἀμέσως διεσέσθη τὸ θυσιαστήριον. Ἐπλοῦς ἡ πέτρα ἤκουσεν, ἐργασίθη καὶ ἔκωσεν τὴν θυσίαν. Πᾶς δὲν ἤκουσεν ὁ ἀνθρώπος; ¹⁴⁴ A Ἦλθες τὸ χέρι τοῦ διὰ νὰ πᾶσῃ τὸν προφήτην. Καὶ τί κάνει ὁ Θεός; Ἐξήρανε τὸ χέρι τοῦ. Βλέπε τί ἔκαμε: ἔδωκε φιλανθρωπίαν Δεσπότης καὶ ἀμαρτίαν δούλου. Διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν δὲν ἐξήρανε τὸ χέρι τοῦ; Διὰ νὰ γῆν ἀπὸ τὸ πάθος τῆς πέτρας σωφρονέστερος. Ἐάν δὲν ἐσκέπτο ἡ πέτρα, λέγει τρόπον πᾶν με τοῦτο, δὲν θὰ σὲ ἐπικουρούσα, ἐπειδὴ δὲ ἐπικύθη καὶ σὺ δὲν διαφύθης, ἐναντίον σου φέρω τὴν ἀρχήν. Ἦλθακε τὸ χέρι διὰ νὰ ἀρπάσῃ τὸν προφήτην καὶ ἐξηράνη τὸ χέρι τοῦ. Ἦτο σιγημένον τὸ πρόπαιον: δορυφόροι τόσοι καὶ στρατηγοὶ καὶ δοῦλεια πολλὰ ὑπῆρχε καὶ τὸ χέρι νὰ λυγίσουν δὲν ἤμπορούσαν. B Καὶ ἔμενε τοῦτο εἰς τὴν θέσιν τοῦ φωνάζον, σπλιτεῖτον τὴν ἦτιαν τῆς ἀσθεῖας, διακηρύττον τῆς εὐσεβείας τὸ πρόπαιον καὶ τὸν ἐρίστητον, τοῦ Θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ ἐκείνου τὴν ἀνομίαν. Καὶ νὰ κάμψουν αὐτὸ δὲν ἤμπορούσαν.

3. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἀποσημειώσωμεν τὴν ὑπόθεσιν μας, μεταβαίνοντες ἀπὸ τὸν ἓνα λόγον εἰς τὸν ἄλλον, δε σὰς ἀποδείξωμεν, ὅτι οὗς ὑπεσκέθην. Τί δὲ οὗς ὑπεσκέθην; Ὅτι καὶ ἀναρίθμητα πράγματα ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν ἂν ἐκῇ κανεῖς, ὅταν μετανόησῃ καὶ κάμῃ τὸ καλόν, τόσοι αὐτὰ ἐκκαίονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὥστε οὕτως σημάδι, οὕτως ἴκνος, οὕτως δείγμα δὲν μένει. Αὐτὰ οὗς ὑπεσκέθην καὶ αὐτὰ θὰ προσπαθῶ νὰ σὰς ἀποδείξω. Ἄκουε, οὐρανέ, καὶ ἐνωπίζου γῆ, ὅτι Κύριος ἐλόλῃεν (Ἰσ. 1, 2, 4). Λέγε μου τί εἶπε; Ἐποῦς ἐγέννησεν καὶ ὕψωσεν, C αὐτοὶ δὲ μετὰ ἡθέτησαν. Ἐννῶ θοὺς τὸν κτισθόμενον (ἀλογώτεροι καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα εἶναι) καὶ ἕνος τὴν

φύσιν τοῦ Κυρίου αὐτοῦ (χειρότεροι καὶ ἀπὸ τοὺς θύους εἶναι). Ἰσραὴλ δὲ με αἰεὶ ἔγνω, καὶ ὁ λαὸς με οὐ συνήκεν. Οὐαὶ ἔθνος ἀμαρτανλόν. Διὰ τὴν λέγει, δὲν ὑπάρχει ἐλπίδα σωτηρίας· διὰ τὴν λέγει, οὐαὶ· λέγει μου, Δόξα δὲν εὐρύσκει θεραπείαν. Διὰ τὴν λέγει, οὐαὶ· Διὸ ἐπέθετο φάρμακα καὶ δὲν ὑπεκάρησε τὸ ἔλκος. Διὰ τοῦτο ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτούς.

Τί ἄλλο λοιπὸν ἔχω νὰ κέρω; Κατὰ τὴν δόξα κυριεὶ νὰ θεραπεύω. Οὐαὶ Μημεῖται θρηνοῦσαν μητέρα καὶ καλὰ κἀνει. Παρακαλῶ προσέχετε με πολὺ. Οὐαὶ διὰ τὴν· Διὸ τὸ ἱεὸν καὶ δὲ τὰ αἵματα γίνεται. **Δ** Ὅταν δηλαδὴ ὁ ἱατρός ἴδῃ ὅτι ὁ ἄρρωστος δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας διακρίνει, οἱ δὲ συγγενεὶς καὶ φίλοι τοῦ ἀναστενάζουν καὶ ἀλαφύρουνται. Ἀλλ' ἐκεῖ ὁμοῖα εἶναι τὰ κλάματα καὶ οἱ ἀναστεναγμοί. Διὸ δὲν πρόκειται νὰ ἀποθάνῃ ὁ ἐπαρθεῖς, καὶ ἔλκος ὁ κόσμος δὲν θρηνησῇ δὲν θὰ τὴν σπρώξῃ. Ἐπεὶ λόγῳ πένθους γίνεται ὁ ἔρηνος, οὐκ πρὸς διόρθωσιν τοῦ κακοῦ. Διὰ τὴν ψυχὴν θύος δὲν συμβαίνει τὸ ἕλκος, ἀλλὰ ἐν θρηνησῇ, πολλὰς φορές ἀνορθάνεις τὸν νεκρὸν κατὰ τὴν ψυχὴν, λόγῳ τῆς ἀμαρτίας. Διὰ τὴν, Διὸ τὸ μὲν σῶμα, δὲν ἀποθάνῃ, δὲν ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωὴν διὰ συνάμειος ἀνθρωπίνης, ἡ δὲ ψυχὴ, δὲν ἀποθάνῃ, ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωὴν διὰ τῆς διορθώσεως. Ὅταν εὐλόγηται πόνον θρήνησε καὶ πολλὰς θὰ τὸν ἀνεγείρῃ ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν. **Ε** Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος δὲν ἔγραφε μόνον, οὐτε συνεισέλευεν, ἀλλὰ καὶ ἐθρηνοῦσε με δάκρυα, νοθεύων, ἕνα ἕκαστον (Πρὸς 90, 32). Ἔστι, νοθεύεις, διὰ καὶ διακρίσεις; Διακρίνω, ὅστε, δὲν δὲν φέρῃ ἀποτέλεσμα ἢ νοθεύσεις, νὰ φέρουν τὰ δάκρυα. Ἔτσι καὶ ὁ προφήτης θρηνεῖ. Ὁ Δεσπότης ἡμῶν ἔλεπεν νὰ πληρώσῃ ἡ πτώσις τῆς Ἱερουσαλὴμ λέγει· Ἱερουσαλὴμ ἡ ἀπεκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπειταγμένους πρὸς σὲ (Ματθ. 23, 37). Φανερύεται τὴν πτώσιν τῆς πόλεως καὶ μπεῖται ἄνθρωπον θρηνοῦντα. Καὶ ὁ προφήτης λέγει· «Οὐαὶ ἔθνος ἀμαρτανλόν, λαὸς πλήρης ἀμαρτιῶν» (Ἠσ. 1, 4). Μήπως τοῦλάχιστον ἔχει ὑγίει τὸ σῶμα; Εἶδες αὐτοὺς γεμάτους ἀπὸ πληγῆς; «Σπέρμα πονηρὸν, υἱοὶ ἀνομοῦ» (Αὐτόθι 4). ²⁴⁷ **Α** Διὰ τὴν θρηνησῇ, λέγει μου; Ἐγκατελίψατε τὸν Κύριον, καὶ παρωργίσατε τὸν Ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ. Τί ἔτι πλῆ-

18. Θάνατον τῆς ψυχῆς καὶ τὸ ἱεὸς Ἰσραήλ, κατὰ τὴν Γεν. 2, 17, τὴν ἀμαρτίαν. Ἡ ψυχὴ δὲν ἀποθνήσκει εἰς αἰώνιον. Οἱ αἰρετικοὶ θρηνοῦνται· ἢ θρηνοῦνται ἐλπίσαντες ὅτι ἀποθνήσκουσι μετὰ τὸ σῶμα καὶ δὲ ἀναστήσονται μετ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Ἦν δὲ ἐλπίσαντες ἔκτατα. Ἰσραὴλ 4, 21.

γρησῇ; (Αὐτόθι 5). Μὲ τί δόκησιν νὰ σὲ κτυπήσῃ; Μὲ πείναν ἢ μὲ ἀσθένειαν; Κάθε τιμωρίαν μετεκαρτίστην καὶ ἡ κακία σου δὲν ἐπαυμάνησε. Προσπεσόντες ἀνομίαι. Πῶς κεφαλὴ εἰς πόνον, καὶ πῶς καρδίᾳ εἰς λύπην. Οὐκ ἐν τραῦμα, οὐκ μύλων (Αὐτόθι 6). Παράξενα πράγματα. Πρὸς ἄλλον ἔλεγον· «Σπέρμα πονηρὸν, υἱοὶ ἀνομοῦ, ἐγκατελίψατε τὸν Κύριον καὶ παρωργίσατε τὸν Ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ» καὶ «Οὐαὶ ἔθνος ἀμαρτανλόν». Θρηνησῇ, κόπτεσαι, δόδρεσαι, μετρίως τὰ τραύματα καὶ κακίαν λέγεις μόνον τραύματα ὑπάρχουν, μόνον πληγῆς; Πρόσθετε τραῦμα γίνεται. **Β** ὅταν τὸ μὲν ἄλλο μέρος τοῦ σώματος ὑγιὲς εἴναι καὶ μόνον ἕνα μέρος αὐτοῦ μένει θνητοῦ. Ἐδῶ θύος λέγει ὅτι ἕλκος τὸ σῶμα ἔχει μεταβληθῇ σὲ τραῦμα. Δὲν ὑπάρκουν παρὰ μόνον τραύματα, μόνον πληγῆς, μόνον νωτὰ κτυπήματα. Ἀπὸ τὰ πῶς μέχρι τὸ κεφάλι καλύπτεται τὸ σῶμα ἀπὸ πληγῆς, οἱ ὅποιοι δὲν ἐκαθαρίστησαν, οὐτε ἐπεδέχθησαν, οὐτε ἀνέκυρθησαν με ἔλαιον. «Ἡ γῆ ἡμῶν ἔρημος, αἱ πόλεις πυρκαϊσμέναι, τὴν κώραν ὑμῶν ἀλλότριαι κατεσθίουσαι» (Αὐτόθι 7). Ὅλα αὐτὰ τὰ ἔκαμα καὶ οὐκ δὲν διαρτίωθιτε. Κάθε τεκνικὸν μέσον μετεκαρτίστην καὶ ὁ ἄρρωστος μένει νεκρὸς. Ἐπεὶ, ἀκούσατε λόγον Κυρίου ἀκούσατε Σοδόμων καὶ Γομόρρας. Τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν; λέγει Κύριος. Πλήρη εἰμι ὀλοκαυτωμάτων κρῶν, καὶ σέας ἁρνῶν οὐ δοῦλωμαι. Ἐν προσφέρῃ μοι σελήδα, μάταιον θυσιᾶς θβέλλω μοι ἔστι· τὰς νεομηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα μοι ἡ ψαψή μου· νηστεῖαν καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέκαμα. Ὅταν ἐκτείνετε τὰς χεῖρας ὑμῶν πρὸς με ἀποστρέψω πρὸς ὀφθαλμὸς μου ὅσ' ὑμῶν» (Αὐτόθι 13-15). Ὑπάρχει τίποτε ἴσον με τὴν ὀργὴν αὐτῇν; **Δ** Ὁ προφήτης τὸν οὐρανὸν καλεῖ, θρηνεῖ, ὀλοφύρεται, δόδρεται, λέγει· «Οὐκ ἐπὶ τραῦμα οὐκ ἐν μύλων». Ὁ Θεὸς ὀργίζεται, δὲν δέκεται κανένα εἶδος θυοῦ, οὐτε νομηνίας, οὐτε σάββατα, οὐτε προσευχάς, οὐτε ἔκτασιν τῶν χειρῶν. Εἶδες ἔλκος; Εἶδες νόσημα ἀβαρύνειτον, δὲν ἐνός, οὐτε δύο, οὐτε δέκα, ἀλλὰ καλύδων; Τί λοιπὸν λέγει κατάν; «ἐλπίσατε καθαροὶ γίνεσθε» (Αὐτόθι 16). Μήπως ὑπάρκει ἀμαρτία, διὰ τὴν ὅποσον δὲν ὑπάρκει συγκύρησις; Αὐτὸς ὁ Θεὸς τὸ λέγει δὲν ἀκούει τί λέγετε σὲς; Καὶ λέγει· ἐλπίσατε. Πρὸς τί λέγεις ἐκεῖνα; Πρὸς τί τοῦ-

τα: Είναι ἀφέλημα καὶ τὸ δόσι. Ἐὰν δὲν ἔκαστος αὐτοῦς, Κύριε, ἔδωκεν ἑαυτὸν ἐλπίδα σωτηρίας, πῶς λέγεις «Λούσασθε»; Ἀλλὰ πατέρες φιλόστοργος εἶναι, ὁ μόνος ἀγαθός, καὶ λυπάται περισσότερο ἀπὸ τὸν πατέρα.

Καὶ διὰ τὴν μάθησιν, ὅτι πατέρας εἶναι, λέγει πρὸς αὐτοὺς: «Τὴν ποιήσατε ἑαυτοῦ». Δὲν γνωρίζεις, Κύριε, τί τὴν κόμην; Γνωρίζω, ἀπαντᾷ, ἀλλὰ δὲν θέλω, διότι ὁπαιτᾷ μὲν ἡ φύσις τὴν ἀνομιάν, τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ με συγκρατεῖ τὸ μέγεθος τῆς φιλανθρωπίας μου. Τὴν δὲ σοὶ κόμην; Νὰ σὲ λυπηθῶ; Ἀλλὰ τότε γίνεσαι ῥαθυμότερος. Νὰ ἐπέλθῃ ἐναντίον σου με τιμωρίας; Δὲν τὸ ἀνέχεσαι ἡ φιλανθρωπία μου. Τὴν δὲ σοὶ κόμην; Νὰ σὲ κόμῃ ὅπως ἔχωμαι τὸ Σάββατον καὶ νὰ σὲ κατασπένῃ ὅπως τὸ Γόμορρα; ²⁴⁴ Ἀ δὲν τὸ βασίη ἡ καρδιά μου. Ὁ ἐναλλοειπὸς εὐμετάβολον ἀνθρώπων μμεῖται, μᾶλλον δὲ μητέρα φιλόστοργον. Δὲν τὸ βασίη ἡ καρδιά μου, ὅπως δὲν τὸ βασίη ἡ καρδιά τῆς μήνης. Δὲν ἡμετέστη δικαίως εἰς τὴν φράσιν ταύτην, ἀλλὰ προσέθετε: «Ἐπαράκλησιν ἐν τῇ μεταμελείᾳ μου» (Ψα. LI, 8). Ταράσσεται ὁ Θεός; Διῶξε ἀπὸ τὸ μυαλό σου τέτοια ἰδέα. Ἀτόρμας καὶ ἀρετὸβλῆτος εἶναι ὁ Θεός, ἀλλὰ, ὅπως εἶπον, μμεῖται ἡμᾶς καὶ ἐπαναλαμβάνει τοὺς λόγους μας. Δὲν τὸ βασίη ἡ καρδιά μου, συνεκινήθη. «Λούσασθε, καθαροὶ γίνεσθε». Τὴν οὖν ὑποκατέστην; Σὺς ἔδωκα τὴν ὑπόσχεσιν νὰ σοὺς ἀποδεξῶ, ὅτι τοὺς ἀνομιαιολογῶν καὶ ἀπὸ ἀναριθμήτα ἀνομιήματα ἂν εἴναι γεγάται καὶ ἀπὸ ἄλλων, ὅταν μετανοήσουν, τόσον τελειῶς ὁ Θεός τοὺς θεραπεύει, ὥστε οὔτε ἕνα εἰς αὐτοὺς δὲν μένει ἀπὸ τὰ ἀνομιήματα ποὺ εἶχον, οὔτε σημάδι, οὔτε ἡ παραμερὴς ὑπόμνησις τῶν πληγῶν τῆς ἀνομιᾶς. **Β**

«Λούσασθε, καθαροὶ γίνεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ὑμῶν ἀπὸ τῶν πυγῶν ὑμῶν. Μάθετε καλὸν ποιεῖν» (Ψα. I, 16, 17). Καὶ τί καλὸν διατάσεις νὰ κίνησιν; «Κρίνατε ὄφρον καὶ δικαιοσύνη κήρυξιν». Δὲν εἶναι βαρεῖται αἱ διαταγαί, ἀλλὰ σὺνιθῆναι μετὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἡ ὅσα λυπάται τὴν γυναῖκα ποὺ ὑποφέρει. «Καὶ δεῦτε καὶ διαλεχθῶμεν λέγει Κύριος» (Λευ. 18).

Κάμειτε τὸ μικρόν σῆς καὶ τὸ ὑπόλοιπον, ποὺ εἶναι μεγαλύτερον ἐγὼ θὰ τὸ προσθέσω. Ὀλίγον δώσατέ μου καὶ τὸ ὅλον ἐγὼ θὰ καρίσω. Ἐλάτε. Καὶ ποὺ νὰ ὑπάγαιεν; Εἰς ἐμὲ ποὺ ἐρεθίσαι, ποὺ με παρωργίζετε. Εἰς ἐμὲ ὁ ὁποῖος οὐκ εἶπα: «Οὐκ ἔκωσι ἐμὸν» (Λευ. 18), διὰ νὰ φοβιθῆτε τὴν ἀπειλήν καὶ νὰ με κάμειτε νὰ ποῦσαι τὴν ἐναντίον σας ὁργὴν μου.

«Ἐλάτε πρὸς ἐμὲ, ποὺ δὲν ἔκωσι, διὰ νὰ ἔκωσι. Καὶ τί κίνησε; Αὐτὸ ποὺ κίνησε εἶναι ὅτι δὲν ἔκωσι ἕνα, οὔτε δόγμα, οὔτε σημάδι ἀπὸ τὰ ἀνομιήματα ποὺ εἶχατε καὶ μετανοήσατε. Δεῦτε καὶ διαλεχθῶμεν λέγει Κύριος». Καὶ συνεκίσει: «Ἐάν ὦσιν αἱ ἀνομιαὶ ὑμῶν ὡς φαινικὸν ὡς χιὼν λευκάνω». Μήπως ὑπάρχει πονεὶνὰ σημάδι πληγῆς; Μήπως ὑπάρχει ζαρωματὸ μαζί με τὸ κρῶμα τῆς καθαρότητος; «Καὶ ἂν ὦσιν ὡς κόκκινον, ὡς ἔριον λευκάνω». Μήπως ὑπάρχει πονεὶνὰ μαυρίδα; Μήπως ὑπάρχει λεκός; Καὶ πῶς γίνεται αὕτη ἡ καθαρότης; Μήπως ἄλλαι ἦσαν αἱ ὑποσχέσεις; Διότι τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου εἶπε αὐτά. Δὲν εἶδες μόνον τὸ μέγεθος τῶν ὑποσχέσεων, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄψωμα ἐκείνου ὁ ὁποῖος ὡς ὄψωμα, διότι εἰς τὸν Θεὸν ὁ ὁποῖος ἡμπορεῖ νὰ μᾶς καθάρσῃ ἀπὸ τοὺς λεκούς τῆς ἀνομιᾶς ἵλα εἶναι δυνατόν. Ὁ τοῦτον λοιπὸν ἐκείνους ὁμιλοῦντα διὰ τοῦ προφήτου καὶ τὸ φάρμακον τῆς μετανόιας γνωρίζοντες, δόξαν πρὸς αὐτὸν ὡς ἀνακήρυκτον, ὅτι ἐκ αὐτὸν ὁνίμα ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀμήν.

ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ

ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΠΟΧΑΣΑΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΥΝΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΙΕΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΚΡΙΣΕΩΣ

ΟΜΙΛΙΑ Θ'

Καθὼς αἱ γενεαὶ τοῦ σπέρματος, καθόλου δὲν ἀφελούν-
ται, διὰν πλησίον εἰς τὸν ὅρανον Ἐσπεύουν τὸν σπῆρον τοῦ
σπῆρου, ἔτσι καὶ ἡμεῖς καθόλου δὲν ἀφελούμεθα ἐκ τοῦ ὅτι
ἀνομαζόμεθα Χριστιανοί, εἴαν δὲν ἔχωμεν καὶ ἔργο χριστι-
ανικό. Καὶ εἴαν θέλετε ἀποδείξιν τοῦτου, θά σᾶς φέρω ἐξόπι-
στον μάρτυρα, τὸν ἀδελφόνδεον Ἰωάννην, ποῦ λέγει: «Ἡ πῖ-
στις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν» (Ἰακ. 2, 17). «Ἄρα λοι-
πὸν 349 Ἄσπαστος εἶναι ἡ διακονία τῶν ἔργων καὶ διὰν
αὐτὰ δὲν ὑπάρκουν, καθόλου δὲν ἀφελεῖ ἡ ἀνομασία τοῦ
Χριστιανοῦ. Μὴ ἀπορεῖς δὲ δι' αὐτὸ ποῦ λέγω. Διότι, λέγε-
 μου, τί κέρδος ἔχει ὁ σπαραγμῶς ἐκ τοῦ ὅτι εὐρίσκειται εἰς
τὴν ἐκστρατείαν, εἴαν δὲν εἴηαι ὄχιος τῆς ἐκστρατείας καὶ
δὲν πολεμῇ ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, ὁ ὁποῖος τὸν τρέφει; Ἰσως
δὲ, ἂν καὶ φοβερὸν εἶναι αὐτὸ ποῦ λέγω, καλότερα θὰ ἦτο
αὐτὸς νὰ μὴ σπαρατολογηθῇ, παρὰ, ἀπὸ σπαρατολογηθῇ, νὰ ἀ-
μελῇ διὰ τὴν τιμὴν τοῦ βασιλέως. Δεῖται, πῶς εἶναι δυνατόν
νὰ μὴ τρωχηθῇ ἐκεῖνος ποῦ, ἐνῷ ἀπὸ τὸν βασιλέα τρέφεται,
δὲν ἀγωνίζεται ὑπὲρ τοῦ βασιλέως; Καὶ τί λέγω ὑπὲρ τοῦ βα-
σιλέως; Εἶθε τοῦλάχιστον διὰ τὰς ψυχὰς μας νὰ ἐφροντί-
ζωμεν. B

Καὶ πῶς, λέγει κάποιος, εἶναι δυνατόν, ἀπὸ εἴμαι μέσος
εἰς τὸν κόσμον καὶ οὐ τῶς δυσκολίας, νὰ σωθῇ; Τὴ λέγεις,
ἀνθρώπε; Θέλεις μὲ συντομίαν νὰ σοῦ δεῖξω ὅτι δὲν συνε-
λεῖ ὁ τόπος διὰ νὰ σωθῇ κανεὶς, ἀλλὰ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς καὶ
ἡ θέλησίς του; Ὁ Ἀδάμ εἰς τὸν Παράδεισον ἦτο καὶ οὐκ
εὐρίσκειτο οὐ ληϊκὴ ἐναντίητος, ἀντιθέτως ὁ Ἄδων εἰς τὰ Σό-
δομα ἦτο, τὰ ὅποια λόγῳ τῆς ἁμαρτίας ἀποστάζον μὲ τραυματι-
σμοὺς πύλωνος καὶ τίποτε δὲν ἐπαθε. Ὁ Σαουλ μέσος εἰς τοὺς
θεσφατοὺς τοὺς βασιλικούς ἦτο καὶ ἔλασε τὴν βασιλείαν τὴν

ἐπίγειον καὶ τὴν οὐράνιον. Δὲν δικαιολογεῖται λοιπὸν κανεὶς
μὲ τὸ νὰ λέγῃ: Ὁ δὲν εἶναι δυνατόν καὶ εἰς τὸν κόσμον νὰ
εἴμαι καὶ μέσος οὐ δυσκολίας καὶ νὰ σώσωμαι. Ἀπὸ ποῦ ὅμως
προτρέπονται οἱ αὐτοὶ; Ἐκ τοῦ ὅτι ἄλλοι μὲν εἰς τὰς προ-
σευχάς, ἄλλοι δὲ εἰς τὰς θείας συνάξεις συνεχῶς δὲν ἔρχο-
σθε. Δὲν βλέπετε ἐκεῖνους ποῦ ἐπιθυμοῦν νὰ λάβουν ὠφέ-
ληματα ἀπὸ τῶν ἐπίγειων βασιλέων, πῶς πληροῦν τοῦ διαρκούς εὐ-
ρίσκονται, πῶς καὶ ἄλλους θάβουν νὰ τὸν παρακαλέσων.
διὰ νὰ μὴ χάσουν αὐτὸ ποῦ ἐπιθυποῦν;

Ταῦτα δὲ ἐκεῖνους, ποῦ δὲν ἔρχονται εἰς τὰς θείας συ-
νάξεις λέγονται, καὶ δι' ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι κατὰ τὴν ὥραν
τῆς φοβερᾶς καὶ μυστικῆς τραπέζης μὲ συναισθήσεως καὶ μυστι-
ολογίας ἀσπασθύνται.

Τὶ κάνεις, ἄνθρωπε; Πρὸς τὸν ἱερέα, διὰν εἶπες: «Ἄνω
σκάμην τὸν νοῦν ἡμῶν καὶ τὰς καρδίας δὲν ἐδούσε ὑπόσκε-
σαν καὶ εἶπες: D Ἐκασμὲν πρὸς τὸν Κύριον;» Δὲν φοβεῖσαι,
δὲν κοκκινίζεις, κατ' αὐτὴν τὴν φοβερὰν ὥραν πειστήσεως νὰ
εὐρίσκησαι; Βαβαί τοῦ θούματος! Ἐνῷ ἡ μυστικὴ τραπέζα
εἶναι ἑτοιμα, ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ διὰ οὐ σφραγίζεται, ὁ ἱερεὺς
διὰ οὐ ἀγωνίζεται, πῶς πνευματικὸν ἀπὸ τὴν ἀκραντὸν ἀνο-
βλῶναι τράπεζαν, τὰ Χερουβεὶμ παρίσταντας καὶ τὰ Σεραφεὶμ
δυνατῶν, τὰ Ἐξαπτέρυγα τὰ πρόσωπα καλῶσκαυ, οἱ αἱ οὐ
σώματα θανάσιμα μετὰ τοῦ ἱερέως διὰ οὐ προσεύχονται. Ἐ
τὴν τὴν πῶς τὸ πνευματικὸν κατέρχεται, τὸ σῶμα εἰς τὸ ποτήριον ἐκ
τῆς ἀκράντου πλευρᾶς κύνεται πρὸς καθαρισμὸν ἑαυτοῦ σου,
δὲν φοβεῖσαι, δὲν κοκκινίζεις καὶ κατ' αὐτὴν τὴν φοβερὰν
ὥραν μετῴσης νὰ εὐρίσκησαι; Ἐκασμὲν ἐξήκοντα ὅκτω ὥρας
ἔχει ἡ ἐξομολογία, μὴν δὲ καὶ μόνον ὥραν ἐξεμάρτυσε διὰ τὸν
δουκὸν τὸν ὁ Θεὸς καὶ αὐτὴν ἀκόμη εἰς κοσμικὰ πράγματα
καὶ οὐ γέλια καὶ συναισθήσεως ἐξομολογίας; 350 Α Μὲ ποῖαν λοι-
πὸν παρηγορίαν εἰς τὰ μυστήρια θὰ προσέλθης; Μὲ ποῖαν
συνεψήσων, ἀπὸ τὴν ἐκάλινες; Καὶ διὰ νὰ τὸ καταλάβῃς,
σαφές: Θὰ ἐτολμοῦσας, ἀρὰ γε, κρατῶν εἰς τὰ χέρια κόπρον,
νὰ ἐγγίγῃς τὸ κῆρον τοῦ φορέματος τοῦ ἐπιγείου βασιλέως;
Ποτέ.

Μὴ νομίζεις, ὅτι ἄσπας εἶναι, οὔτε ὅτι αἰὼς εἶναι, διότι
δὲν καταλήγει, βῶς τὰ λοιπὰ φανερὰ εἰς τὸν ἀρεθρῶνα.
Ἀπαγε τῆς βλασφημίας νὰ μὴ ἔκεις τοιαύτην ἰδέαν. Ὅπως
τὸ κερί, διὰν ἐλθῇ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν φωτιὰ, τίποτε ἀπὸ τὴν
οὐσίαν του δὲν διατηρεῖ, οὔτε ὑπολείμματα αὐτοῦ μένου, τὸ
ἔσων καὶ ἐκὼ γίνεται τὰ ἱερὰ μυστήρια καταναλίσκονται ἐξ

διακλήρου αναμνησμένα με την οίσαν τον αἵματος. Διὰ τοῦτο, εἴαν προσέκωθε νὰ μεταλάβετε, Ἐ μὴ νομίσετε διὰ ἀπὸ ἀνθρώπων μεταλαμβάνετε τοῦ θείου Σώματος, ἀλλ' διὰ ἀπὸ αὐτῶ τὰ Σερραφεὶ διὰ τῆς λαβίδος τοῦ πυρός, τὴν ὁποῖαν, ὡς γνωστὸν, εἶδεν ὁ Ἰησοῦς (Ἰα. 6). Ὅταν δὲ προσεκοίμῃθι νὰ μεταλάβωμεν τοῦ αἰτηρίου αἵματος, νὰ νομίσωμεν διὰ ἐγγίζωμεν μὲ τὰ χεῖρά τὴν ἁγίαν πλευρὰν καὶ τότε νὰ μεταλαμβάνωμεν αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο, ἀδελφοί, ὡς μὴ ἀπουσιάζωμεν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, οὔτε πάλιν, εἴαν εἰς αὐτὴν εἰσέλθω, νὰ διακονήσω μετὰ συνουσίας. Ἄς ἰσχυρόμεθα ἑαυτοὶ καὶ ἑντρομεῖ, κάτω διευσθύνοντες τὰ μάτια, ὅπως δὲ τὴν ψυχὴν. Ἄς στενάζωμεν οὐσιπλῶς καὶ διὰ ἀλαλάζωμεν διὰ τῆς καρδίας. Δὲν βλέπετε ἐκεῖνους ποῦ ἴστανται πλησίον τοῦ αἰσθητοῦ C καὶ φθαροῦ καὶ προσκαίου καὶ ἐπιγείου βασιλέως, πῶς εἶναι ἀμετακίνητοι, ἄκιντοι, ἀκίνητοι, πῶς δὲν βλέπουν εἰς καὶ εἰς, ἀλλὰ εἶναι σκυθρωποί, κατηρεῖς, ἑαυτοὶ. Αὐτοὺς, ὡς ἄνθρωποι, λάβει ὡς παρὰδειγμα καὶ οὗτοι παρακαλῶ νὰ παρίστασθε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅπως εἴαν εἰσέρχασθε ἐνώπιον τοῦ ἐπιγείου βασιλέως. Καὶ μάλιστα μετὰ πολλὴν περισπούδαστον φόβον πρέπει νὰ παρίστασθε ἐνώπιον τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως. Ταῦτα δὲν θὰ ποῦσα πολλὰς φορές νὰ οἷς λέγω, ἕως ἵπου οἷς ἴσω νὰ διορθωθῇτε. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ εἰσερχόμεθα ὅπως πρέπει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, Ὁ μὴ ἔκοντες μηχανοκλάν εἰς τὴν ψυχὴν, ὅπως ὑπάρχει φόβος, ἐνῷ θὰ προσευκώμεθα, νὰ στρέψωμεν ἐναντίον μας τὴν προσευκὴν, λέγοντες: Ἄντες ἡμῖν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίερων τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν (Ματθ. 8, 12). Διὸν φοβεροὶ εἶναι οἱ λόγοι οὗτοι καὶ ὁ λέγων αὐτοὺς εἶναι σὺ νὰ φωνάζῃ τὰ ἔξω πρὸς τὸν Θεόν. Ἀφῆρα δέσποτα, ἄρχοντες: ἔλθε, ἄδελφε, συνεκάρησα, συγαῖρησε. Ἐάν ἐκράτησα, κράτησε: εἴαν δὲν συνεκάρησα τὴν πλησίον διὰ τὰ πρὸς ἡμᾶς παραπτώματά σου, οὔτε σὺ νὰ συγχωρήσῃς τὰ πρὸς σὲ ἁμαρτήματά μου. Μὲ δυνάμει μέτρο ἐμέτρησα, μετὰ τὸ ὅσο ἀντιμέτρησέ με.

Ταῦτα γνωρίζοντες, καὶ τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἡμέραν ἐνθυμηθέντες, καὶ τὸ πῶς ἐκεῖνο καὶ τὰ φοβερά βασανιστήρια σκερθέντες. Ἐ διὰ ἐπιστρέψωμεν πλέον ἀπὸ τὸν πλανημένον δρόμον μας εἰς τὸν Θεόν. Διὸν θὰ ἔλθῃ ὅρα κατὰ τὴν ὁσίαν τὸ ὅραρον τοῦ κόσμου τούτου θὰ διαλυθῇ καὶ τότε δὲν θὰ εἶναι δυνατόν πλέον νὰ ἀγωνίζωμεθα. Δὲν εἶναι δυνατόν μετὰ τὸ τέλος τοῦ βίου νὰ ἐπιμενῇ κάποιος.

30. Διὰ τὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ κόσμου εἰς ἑαυτὸν καὶ τέλος τῆς τοῦ αἵματος ἀναγωγῆς εἶναι τὸ τέλος τῆς ζωῆς σου, ὁ αἵματος.

Δὲν εἶναι δυνατόν μετὰ τὴν δαύλου τοῦ Θεοῦ νὰ στεφαναῖ. Οὗτος ὁ καιρὸς εἶναι καιρὸς μετανόας, ἐκεῖνος κρίσεως οὗτος ὁ καιρὸς εἶναι καιρὸς τὸν ἀγίνων, ἐκεῖνος τὸν στεφάνων οὗτος εἶναι καιρὸς κόπου, ἐκεῖνος ἀνέσεως οὗτος καιρὸς ἐργασίας, ἐκεῖνος καιρὸς ὀνητοδόσεως.

Ἐπιστρέψτε ἀπὸ τὸν ὕπνον τῆς ἀμελείας, οὗς παρακαλῶ, στρεφῆτε καὶ δοτὶ λέγονται μετὰ προθυμίαν διὰ ἀκούωμεν. 31 Α' Ἐξήραμεν ἕως τώρα σαρκαῖος, διὰ ζήτωμεν ἐπ' ἐκείναι καὶ πέρα πνευματικῶς. Ἐξήραμεν μετὰ τὴν ἡσυχίαν, διὰ ζήτωμεν τοῦ λοιποῦ καὶ μετὰ τὴν ὁρετῆς. Ἐξήραμεν μετὰ τὴν ἀμελείαν, διὰ ζήτωμεν καὶ μετὰ τὴν μετάνοιαν. «Τὶ ὑπερφρανεύεται γῆ καὶ σποδός» (Σοφ. Σειρ. 10, 9); Διὰ τὴν ὑπερφρανεύσεως, ὁ ἄνθρωπος; Διὰ τὴν κομπάζει καὶ ἐκεῖς μεγάλῃν ἴδωκεν διὰ τὸν ἐσπῶν σου; Τὶ ἐλπίζεις νὰ ἀπολάβῃς ἀπὸ τὴν δόξαν τοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ τὸν πλούτον;

Ἄς μετὰβῃμεν εἰς τοὺς τόπους, παρακαλῶ, καὶ διὰ ἵσωμεν τὰ ἐκεῖ μυστηριώδη πράγματα, τὴν ἀνθρωπίνην φρεῖν κατασκευασμένην, ὅσα φαγεμένα, σήματα οἶπα. Καὶ εἰς τὸ θέμα τοῦτο, εἴναι εἶναι σοφός, σκεῖται, καὶ εἴναι φρόνιμος, εἰς μὲν ποῖος εἶναι ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς καὶ ποῖος ὁ ἰδιώτης, ποῖος ὁ εὐγενὴς καὶ ποῖος ὁ δοῦλος, ποῖος ὁ σοφὸς καὶ ποῖος ὁ μὴ σοφός. Ποῦ τὸ κάλλος ἐκεῖ τῆς νεότητος; Β' Ποῦ ἡ ὑπερβολικὰ χαρούμενη ὄψις τοῦ προσώπου; Ποῦ τὸ ὄραμα μέγα; Ποῦ ἡ καλοκαμμένη μήτη; Ποῦ τὸ πυρρὸς στήθος καὶ χεῖλη; Ποῦ τὰ ὠρὰ μῆλα; Ποῦ τὸ λαμπρὸν μέτωπον; Δὲν εἶναι ὅλα σκάνη; Δὲν εἶναι ὅλα σπῆλαι; Δὲν εἶναι ὅλα σκουριά; Δὲν εἶναι ὅλα σκουλεῖα καὶ δυσωδία; Δὲν εἶναι ὅλα θαυμάσια; Ταῦτα ἔκοντες εἰς τὸν νοῦν, ἀδελφοί, καὶ ἐνθυμούμενοι τὴν ἐσκέτην μας ἡμέραν, ὅρ' ὅσον ἔχομεν καιρὸν, διὰ ἐπιστρέψωμεν ἀπὸ τὸν πλανημένον δρόμον μας. Ἐξηγορήσθημεν μετὰ πολὺτον αἶμα (Α' Πέτρ. 1, 19). Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς ἔδωκεν. Διὰ σὲ, ὁ ἄνθρωπος, ὁ Θεὸς εἰς τὴν γῆν ἦλθε καὶ δὲν εἶχε πῶς νὰ ἀκουσθῇ τὸ κεφάλαιόν σου (Λουκ. 9, 58).

Πῶς καὶ τὶ θυμησθῶν πράγμα! C' Ὁ κλητὴς διὰ τοὺς καταδίκους εἰς δικαστήριον ἔρχεται, ἡ ζωὴ θάνατον γέσται, ὁ πλάστης ὑπὸ τοῦ πλάσματος ραβδίζεται, ὁ ὑπὸ τὸν Σερραφεὶ μὴ ἐλεπούμενος, ὑπὸ τοῦ δούλου ἐμπνέεται, ὅλος καὶ κολλῇ γέσται, διὰ λόγους κεντῆται, εἰς τόπον κατατίθεται, καὶ σὺ ἀμελεῖς, εἰςέ μου, καὶ κομπάζει, καὶ καταφρονεῖς, ἄνθρωπε, Δὲν γνωρίζεις, διὰ καὶ τὸ αἷμά σου ἐν κόπῃς δι' αὐτόν, οὔτε τότε τὸ πρὸς αὐτὸν κρῆος σου ἐξελέησε; Διὸν ἑλπίθῃς ὅτι ἐκεῖ τὸ αἷμα τοῦ Δεσπότη καὶ ἄλλη τὸ αἷμα τοῦ δούλου. Πρόλαβε διὰ τῆς μετανόας καὶ τῆς ἐπιστροφῆς τὴν ἔλθον.

ἐκ τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς σου, ὁρᾷ, ὅταν ἐπέλθῃ ὁ θάνατος, Ὁ ποῦει κάθε θεραπεία διὰ τῆς μετανοίας, ἀπευθὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἢ μετόπισθα ἰσχύει καὶ μόνον εἰς τὸν "Ἄδην δὲν ἔχει καμμίαν ἰσχύν. "Ἄς ζητήσωμεν τὸν Κύριον, ὅφ' ὅσον ἔχομεν καιρὸν. "Ἄς ἐργασθῶμεν τὸ ἀγαθόν, διὰ τὸ ἀπαλλαγῶμεν καὶ ἀπὸ τῆς μέλλουσας ἀπελευσμένης γενέσθαι καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἀξιοθῆναι, διὰ τῆς κἀριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος ἐκ τῶς αἰῶνος τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Διὰ τὸν δημοσιευμένον ἀνταθῆναι τιστάρων κατηχητικῶν συμπληροῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν συζυγμένων κατηχητικῶν λόγων ἰσάμενος τοῦ Χρυσόστομου, ἐκ τῶν ὁποίων οὗτοι ἔχουν δημοσιευθῇ εἰς τὸν ἔσδομον τόμον τῆς παρούσης σειράς. Αἱ εἰς τὸν παρόντα τόμον ἐκδοόμεναι τέσσαρες κατηχήσεις ἔχουν ληφθῇ αἱ μὲν δύο πρότερον ἀπὸ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Β. Μοντάνου, τὸν 2. σελ. 265-287 ὅπου φέρονται ὡς κατηχήσεις πρώτη καὶ δευτέρα. αἱ δὲ ἄλλαι δύο ἀπὸ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Παλαεοπόλεως Καραμάνος, *Vana Graeca Sacra*. Πατριολογ. 1906, σελ. 154-175, ὅπου φέρονται ὡς δευτέρα καὶ τρίτη.

Ἡ ἀρίθμησης τῶν Κατηχητικῶν εἰς μὲν τὴν μετάφρασιν ἀκολουθεῖ τὴν συνέχειαν τῆς ἀρίθμησης τῶν εἰς τὸν ἔσδομον τόμον ἐκδομένων ὁμοῦ κατηχητικῶν βιβλίων, εἰς δὲ τὸ κείμενον τηρεῖται ἡ ἀρίθμησης τῶν ἐκδόσεων ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐλήφθησαν.

Ὡς, πρὸς τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν ὁ ἐναγνώστης δύναται νὰ διαπιστώσῃ ἀπὸ τὴν εἰσαγωγὴν μᾶς εἰς τὸν ἔσδομον τόμον.

Μετὰ τὰς Κατηχήσεις ἐκδοῦνται καὶ μεταφράζονται ἑνταῦθα καὶ οἱ δύο Εἰς Ἑβραϊκὸν λόγοι τοῦ Χρυσόστομου, οἱ ὁποῖοι ἐξεφωνήθησαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ 399 ἐξ ἀφορμῆς τῆς πρὸς τὸν Ἑβραϊκὸν διωγμῆος τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῆς διαταγῆς τοῦ ἀπὸ τῶ ἀδελφάτου τοῦ ὑπάρχοντος καὶ πατρὸς Κωνσταντίνου ὁ Ἑβραϊκὸς ὑπὸ τῶν ἐξισχυριστῶν τοῦ βασιλέως καταργηθῇ εἰς τὸν νόμον τῆς Ἁγίας Σοφίας, ζῆτον ὅπου οἱ Σχρηματοὶν διὰ τὸ ὅπου οὐκ εἶχεν ὁ ἴδιος καταργῆσαι διὰ νόμου, ὁ ὁποῖος ἀρτίως «μνηστὴρ προσφύγων τοῖς Ἑσκαπταῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἡβραῖοις προσφύγωντας ἀφ' ἐκείνων» (Εἰς Ἑβραϊκὸν 1, 6). Ὁ Χρυσόστομος ἠρώθη νὰ παραδώσῃ τὸν Ἑβραϊκὸν εἰς τοὺς καταζητούντας αὐτὸν καὶ ἐξεφώνησεν ἐπὶ τῇ ἐνκαίρῳ τὴν πρώτην εἰς Ἑβραϊκὸν ὁμιλίαν τοῦ. Εἰς αὐτὴν περιγράφει ζωηρῶς, μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν καλὴν ἐκείαν τὴν ματαιότητά, καὶ τὸ ἀδυνατοῦν τῶν ἑσκαπταίων καὶ συνιστᾷ συγγνώμην καὶ συμπάθειαν. Ἐν συνεχείᾳ δὲ προσέρχεται εἰς τὸν βασιλέα ὑπὲρ τοῦ Ἑβραϊσμοῦ.

Μετά διήμερον ὁ Εὐερόπιος ἐγκατέλειπε κροφίως τὸν καὶ
καὶ σὺλλήφθαι ἀξιοῦσιν εἰς τὴν Κύπρον καὶ παραδοθεὶς εἰς τὴν
ἀποστολὴν αὐτοῦ ἐχθρὸν στρατηγὸν Γαῖον ἀπεκεφαλίσθη παρ' αὐ-
τοῦ. Ὁ Χρυσόστομος μετὰ τὴν σὺλλήφην τοῦ Εὐερόπιου ἐξαφάνθη
σε ἑτέραν ἐκκλησίαν. «Ὅσα τῆς Ἐκκλησίας ἔξω εὐρεθῶσι, ἔξω
πρὸς ἀποσπένδονται». Ἡ θρησκεία αὕτη, ἂν καὶ εἴναι παρυσιατική, ἔχει
πολλοὺς θεολογικοὺς περὶ ἑαυτὴν ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἀφελή
μόνητα τῆς ἀναγωγῆς τῶν Γραφῶν καὶ εἰς τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ
εἰς πρόγευσιν τῶν ἀγαθῶν τῆς βασιλείας. Τὸ καίμενον τὸν ἐκ-
λεῖν λαμβάνει ἀπὸ τῆς ἑδωσῆς τοῦ Μονταύου.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΣΤΑΜΟΣ
Ἐπίτιμος Γεννακοῦργος
Θεολόγος

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Θ'

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΝΑ ΒΑΠΤΙΣΘΩΣΙ, ΚΑΙ ΔΙΑΤΙ ΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΟΧΙ ΑΦΕΡΕΣ ΑΜΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΔΕΙΞΕΤΑΙ ΤΟ
ΓΑΠΤΙΣΜΑ. ΚΑΙ ΟΤΙ ΕΦΑΚΑΡΤΩΝ ΕΙΝΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟΝ ΤΟ ΝΑ ΠΑΡΑ-
ΝΑΤΩΜΕΝ ΤΟΥΣ ΟΡΚΟΥΣ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟ ΝΑ ΟΡΘΙΣΜΕΘΑ. ΕΣΤΙ
ΚΑΙ ΑΝ ΘΑ ΤΟΥΣ ΤΗΡΗΣΜΕΝ.

1 Πόσον ποθητός καὶ ἀναμνηστικός εἶναι ὁ χορὸς τῶν
νέων ἀδελφῶν! Ἀδελφοὺς δὲ ἐγὼ σὺς ἀνομήζω προτοῦ ὁ-
κόμη ἐλθεῖν οἱ πόνοι τοῦ τοκετοῦ καὶ πρὸ τῆς νεότητός
σὺς τὴν συγγένειαν ευκαρίστως διακρινούσας. Διότι γνωρίζω
καλῶς, πόσον μεγάλην τῆν καὶ ἐξουσίαν θὰ λάβετε ἐκεῖ-
νος δὲ τοῦ προκειμένου νὰ ἀναλάβωμαι ἐξουσίαν πρὸ καὶ πρὸ
τῆς ἀναλήψεως αὐτῆς συνήθως ὁλοὶ τοὺς τιμῶν. 220 Α ἵνα
οἱ τῶν τιμῶν καὶ τῶν περιποιήσεων ἐξασφαλίσουν ὑπὲρ αὐ-
τῶν τὴν εὐνοίαν τῶν εἰς τὸ μέλλον. Τούτοις καὶ ἐνὶ νῦν
τοῦ. Διότι δὲν πρόκειται ἀπλῶς νὰ ἐξουσίαν νὰ ἀναλα-
βετε, ἀλλὰ εἰς αὐτὴν τὴν βασιλείαν νὰ ἀσκηθῆτε παλιν
δὲ εἰς τὴν βασιλείαν ἀπλῶς, ἀλλ' εἰς αὐτὴν τῶν οὐρανῶν
τὴν βασιλείαν. Διὰ τοῦτο σὺς ἱκετεύω καὶ σὺς παρακαλῶ νὰ
μὲ θυμωθῆτε ὅταν θὰ μεταβῆτε εἰς ἐκεῖνην τὴν βασιλείαν.
Καὶ ἐκεῖνο πᾶν ὁ Ἰωσήφ ἔλεγε πρὸς τὸν ἀρχιερατικόν ἀντι-
σῆτι μου, ὅταν εὖ σοι γέννηται (Γεν. 40, 14), τοῦτο καὶ
ἐγὼ λέγω πᾶσι πρὸς σὺς νὰ μὲ θυμωθῆτε, ὅταν θὰ σὺς γίνῃ
αὐτὸ τὸ καλὸ. Δὲν ἀπαίτῃ τοῦτο ὡς ἀπαιθῆν δι' ἀνείρα, ὅπως
ἐκεῖνος, 2 διότι δὲν ἦλθα διὰ νὰ σὺς ἐξηγήσω ὄνειρα, ἀλλὰ
τὰ οὐράνια πράγματα νὰ σὺς διηγήθῃ καὶ εὐχαρίστησις εἰδή-
σεις νὰ σὺς φέρω δι' ἀγαθὰ ποιῶντα. «Ὅλα οὗτε ἀφθαλμὸς
εἶδεν οὗτε οὗς ἤκουσεν, οὗτε ἐπὶ καρδίᾳ ἀνθρώπου ἀνέ-
στη» Ταῦτα εἶναι ἡ ἀποκάλυψις ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐ-
τόν» (Α Κορ. 2, 8). Ὁ μὲν λοιπὸν Ἰωσήφ ἔλεγε πρὸς τὸν
ἀναισχόν ἐκεῖνον «Ἐν τρεῖς ἡμέραις καὶ ἀποκαταστήσει σε
Φαραὼ εἰς τὴν ἀρχιερατικὴν σου» (Γεν. 40, 12), ἐγὼ δὲ πᾶσι
δὲν λένω ὅτι ἀκόμη τρεῖς ἡμέραις ἀποκαταστήσει καὶ θὰ λά-
βετε ἀξίωμα οἰκονομοῦ βασιλέως, ἀλλ' ἀκόμη τριῶντον ἀνέ-
ρω καὶ θὰ σὺς ἀποκαταστήσῃ εἰς τὸ Φαραὼ, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς
καὶ σὺς τὸν εἰς τὴν ἀνω παρτίδα εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἰε-

ρουσαλήμ, εις την πόλιν την ούράνιον. **Γ** Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἔλεγεν, ὅτι ἐβίωσεν τὸ ποτήριον εἰς χεῖρας τοῦ Φαραῶ (αὐτοῦ), ἐγὼ δὲ οὐκ ἔβην λέγμα. ὅτι θεὸς δώσεται τὸ ποτήριον εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ὁ βασιλεὺς θά δώσει εἰς τὸ ἰδικόν σας κέρι τὸ ποτήριον τὸ φορικὸν καὶ γεμίστον ἀπὸ μεγάλῃν δυνάμειν καὶ πολυπλοπτότερον ἀπὸ τὴν ὀλίκην καὶ ἄλλον κτίσιν. Ἐννοῦνται οἱ μεμυρημένοι τὴν δύναμιν τοῦ ποτηρίου τούτου, θὰ τὴν μάθετε καὶ σὺς ὅλινον κατόπιν. **Ν**ὰ μὲ θυμωθῆτε λοιπὸν, ὅταν μεταβῆτε εἰς τὴν βασιλείαν ἐκείνην, ὅταν λάβετε τὸ βασιλικὸν φόρεμα, ὅταν ἐνδύσῃτε τὴν πορφύραν, ποὺ ἐδόθη, μὲ Δεσποτικὸν αἶμα, ὅταν θέσετε εἰς τὸ κοράλι σας τὸ σπέρμα, ποὺ λαμπρότερα ἀπὸ τὸν ἥλιον ἀκτινοβολεῖ. **Δ** Διότι τοιαῦτα εἶναι τὰ δῶρα τοῦ νυμφίου, μὲς ἀνακτερά μὲν ἀπὸ τὴν ἀξίαν μας ἀνάξια δὲ τῆς φιλανθρωπίας του.

Διὰ τὴν ἡδὴ ἀπὸ παρα καὶ προτοῦ εἰς τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους θαλάμους εἰσέλθετε οὐκ μακαρίζω. Καὶ οἱ μόνον οὐκ μακαρίζω, ἀλλὰ καὶ σὺς ἐπινοῦν διὰ τὴν εὐγνωμοσύνην σας. Διότι δὲν προσήλθετε εἰς τὸ βάπτισμα κατὰ τὴν τελευταίαν στήν' αἰῶνα τῆς ζωῆς σας, ὅπως οἱ ροθυμότεροι τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἀπὸ τῶρα ἡδὴ, ὡς εὐγνωμονεῖς ὑπάρχετε, ἔτοιμοι νὰ ἀπακούσετε εἰς τὸν Κύριον μὲ πολλὴν ἀγάπην, τὸν αὐχέναν τῆς ψυχῆς μὲ πολλὰν μετριοφροσύνην καὶ προθυμίαν ἐβάλατε μέσα εἰς τὴν ζεύγλιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐδέχθητε τὸν ζῶντα τὸν μαλακὸν καὶ ὑπερήφανον καὶ ἐλάττω ἐπάνω σας τὸ φορικὸν τὸ ἑλαφρόν. **Ε** Διότι ἂν καὶ τὰ δῶρα τῆς χάριτος εἶναι τὰ ἴδια σὲ οὐκ καὶ εἰς ἐκείνους ποὺ βαπτίζονται, ὅταν εἶναι ἐτοιμοθάνατοι, δὲν εἶναι ὅμως κατὰ τὴν προαίρεσιν, οὐτε ἡ προετοιμασία τῶν πραγμάτων. Διότι ἐκεῖνοι μὲν εἰς τὸ κορεθῶν λαμβάνουν τὸ βάπτισμα, ἐνθ' οὗς εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας τῆς κοινῆς ἡμῶν μητέρας καὶ ἐκεῖνοι μὲν ὀδυρόμενοι καὶ ὀκρυζόντες, σὺς δὲ χαίροντες καὶ εὐφροναίμενοι ἐκείνοι ἀναστενάζοντες, σὺς δὲ εὐχαριστοῦντες καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἰαλοῦμενοι καὶ ἀνορθοῦν ἀπὸ τὸν πόνον πνεύματός σας δὲ γεμίζετε ἀπὸ πνευματικῆς ἡδονῆς. **Ζ** Διὰ τοῦτο σὺς οὐκ εἶναι ὅλα στήθυνα μὲ τὴν δυσρεάν, εἰς ἐκείνους δὲ ὅλα εἶναι ἀντήματα. Διότι ἐκεῖ θρήνος καὶ ὀδυρμὸς παλὺς γίνεσθαι, ὅταν βαπτίζονται, καὶ παιδιὰ ἵστανται γύρω

1 Ὑπονοεῖ τὴν μετὰ τὸ ἅγιον Βάπτισμα παρεκκλήσιν εἰς τοὺς νεοφύτους, θεῖον Κοινωνικὸν (Καθὼς 136-147 Ἰωαννῶν). Ὅσοι κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐκκλησίαν μετὰ τὸ βάπτισμα θέλουν λατρεύειν μεταλαμβάνοντες πρῶτον, κρατούντες λαμβάνοντες. Μετὰ τὴν θεῖαν Κοινωνίαν ἐν Αἰγύπτῳ ἔπαινον ἔλαβον, καὶ μέλλουσιν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ μέλλοντος αἵματος καὶ τῆς γλυκύτητος τῶν ἐργῶν (Καθὼς 48, Ἰωαννῶν).

εἰς αὐτοὺς κλαίοντα, καὶ γυναῖκα τὸ πρόσωπον κατακακίζουσα, καὶ φίλοι λυπημένοι καὶ ὑπέρβαιοι γεμῖναι δάκρυα καὶ ὅλη ἡ ὄψις τῆς οἰκίας ἀρνιάζει μὲ χειμερινὴν σκοτεινὴν ἡμέραν. Ἐάν δὲ αὐτὴν τὴν καρδίαν τοῦ ἐπὶ τῆς κλήνης εὐρισκόμενου ἀνοίξῃς, σπουδαιότεραν ἀπ' αὐτὰ θὰ τὴν εὕρῃς. Διότι ὅπως ὅταν φυσοῦν μὲ πολλὴν ὀργὴν καὶ ἀντίθετον κατεπύονσιν ἄνεμοι καὶ προσκρούουν μετὰ τῶν εἰς τὸ πέλαγος, εἰς πολλὰ μέρη τὸ διασκορρίζουν, ἔτσι καὶ αἱ ἀκτῆες τῶν κακῶν, τὰ ὅποια τοὺς κατέχουν τότε, ἐκπέμπουσιν μὲ ὀργὴν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ὁσθενοῦς εἰς πολλὰς φροντίδας τὴν διανοίαν του σαλεύουν. **Η** Ὅταν εἰς τὰ παιδιὰ ἀποβλέψῃς, βλέπει τὴν ὁρφάνειαν ὅταν εἰς τὴν γυναῖκα στρέψῃ τὰ βλέμματά του, σκέπτεται τὴν κηρείαν ὅταν ἴδῃ τοὺς ὑπέρβειους, τὴν ἐρημίαν ὅλη τῆς οἰκίας συλλογίζεται ὅταν τὸν ἑαυτὸν του σκεπθῇ, ἐνθυμίζεται τὴν παρουσίαν ζωῆς καὶ ἀπειθὴς πρόκειται νὰ ἀπαγορευθῇ αὐτῇ, πολλὰ λύπη τὸν καταλαμβάνει. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὐρίσκεται, ἡ ψυχὴ ἐκείνου ποὺ πρόκειται νὰ βαπτισθῇ. Ἐπειτα μετὰ τὸν θορύβον καὶ τῆς ταραχῆς αὐτῆς εἰσέρχεται ἐπὶ πλέον ὁ ἱερεὺς, ποὺ εἶναι φοβερότερος καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν πυρετὸν εἰς τὸν ὁσθενῆ, εἰς δὲ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον ἀποκρουστικώτερος. Διότι ἀπὸ τὴν φωνὴν τοῦ ἱεροῦ, ἡ ὁποία ἔφερε τὴν ἀπελπισίαν διὰ τὴν ζωὴν ἐκείνου, **Θ** μεγαλύτερα ἀπελπισία θεωρεῖται ἡ εἰσοδος τοῦ ἱερέως καὶ συμβολὸν τοῦ θανάτου νομίζεται ὅτι εἶναι ἡ σκέψις περὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ἀλλ' ἀσκήσις δὲν ἀνέφερε τὸ σπουδαιότερον τῶν κακῶν. Ἐν τῇ μετὰ τὴν δηλαδὴ, ἐν ἡ ἀνησυχίαν καὶ προστόνισμα οἱ σπινθοὶ τοῦ ὁσθενοῦς, πολλὰκις φεγγεῖ ἡ ψυχὴ καὶ ἔρημον ἀφήνει τὸ σῶμα, εἰς πολλοὺς δὲ ἂν καὶ παραμένη, καθόλου δὲν τοὺς ὑπερβαίνει ἡ παραμονὴ τῆς Διότητος, ὅταν οὐτε τοὺς παρόντας ἀνθρώπους δὲν ἀναγνωρίζῃ, οὐτε φωνὴν ἀκούῃ, οὐτε δύναται νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἐρωτήσεις καὶ εἰπῇ τὰ λόγια ἐκεῖνα διὰ τὸν ἁπλοῦς τὴν μακαρίαν ἐκείνην συνθήκην θὰ κἀμὴ πρὸς τὸν κοινὸν ὅλων ἡμῶν Κύριον, ἀλλὰ σὺν ζύλον ἄκρηστον ἢ λίθος ὁ μέλλων νὰ βαπτισθῇ κείτοι, καὶ νὰ διαφέρῃ καθόλου ἀπὸ νεκρὸν, τί ὑπερέκεινα προέβλεπε, ἐκ τῆς τελείσεως τοῦ μυστηρίου, ὅπου εὐρίσκεται εἰς τοσοῦτον ἀνασθησίαν.

2. **Δ** Διότι ἐκεῖνος ποὺ μέλλει νὰ προσέλθῃ εἰς τὰ ἱερὰ

2. Ἀπὸ δυστυχῆς παρατηροῦνται καὶ σήμερον μετὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν αἰώνως κατὰ τὴν κοινὴν τὴν ἐτοιμασίαν εἰς τοὺς ὁσθενεῖς. Χρὶς αὐτοῦ, οἵτινες θεωροῦν τὸ ποτήριον τῆς ζωῆς περιττόν τοις θεοῦ, καὶ ἀπεργάζονται νὰ μεταλάβουν ἑταίρους. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔχουν ἀπορρογὴν οἱ κατωτέρω λόγοι τοῦ Κριστοτόμου ἐπὶ τῆς μυστηρίου ἀξίας ἐν ἀναμνήσεως τῆς ἐταίρας.

καὶ φρικτὰ ταῦτα μυστήρια, πρέπει νὰ εἶναι ἐκ τῶν αἰσθήσεων τοῦ κα. προσεκτικῶς, καθαρὸς ἀπὸ κάθε διανοητικῆς φροντίδας, γενεῶς ἀπὸ πολλῶν σωματικῶν, ἀπὸ πολλὴν προθυμίαν, νὰ ἐκδώσῃ ἀπὸ τὴν διάνοιαν τοῦ πάντα λογισμὸν ζέον πρὸς τὰ μυστήρια καὶ εἰς ὅλα καθαρὸν νὰ ἐτοιμάζῃ τὸν αἶκον τῆς ψυχῆς τοῦ ὅς νὰ πράττειται αὐτὸν τὸν βασιλέα νὰ ὑποδεχθῇ. Τοιαύτη πρέπει νὰ εἶναι τῆς διανοίας σας, ἡ παρασκευὴ, τοιοῦτοι οἱ διαλογισμοί σας, τοιαύτη τῆς ψυχῆς σας ἡ προετοιμασία. Τὴν μὲν λοιπὴν ἡντοῦσαν ἡμοιῶν διὰ τὴν ἀρίστην πρὶν διαθεοῖν σας. Ἐ ἀναμείνεται νὰ λάβετε παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος εἰς τὰς ἀνταποδόσεις ὑπερβάλλει ἐκείνους ποὺ δεικνύουν ὑποτακὴν εἰς αὐτὸν Ἐπειδὴ δὲ πρέπει καὶ οἱ σὺνδουλοὶ τῆς ἰδικῆς των εἰσφορῶν νὰ προσφέρουν, θὰ καταβάλωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν εἰσφορὰν τῆς ἰδικῆς μας, μάλ- λον δὲ οὔτε αὕτη εἶναι ἰδική μας, ἀλλ' ἀνήκει εἰς τὸν Κύριον. Διότι λέγει ἡ Γραφή: «Τὴν γὰρ ἔκας, ὃ οὐκ ἔλαθες. Εἶδὲ καὶ ἔλαθες, τί καυχήσαι ὡς μὴ λαθὺν.» (Α' Κορ. 4, 7, Ἐπειθὺ μὲν πρῶτα δι' ὅλα νὰ εἴπω, διατὶ τάχα οἱ πατέρες ἡμῶν παρατρέσαντες, ὅλον τὸ εἶδος εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν ἐνο- μοθέτησαν νὰ βαπτίζονται τὰ τέκνα τῆς Ἑκκλησίας. Καὶ διὰ τοῦτον λόγον μετὰ τὴν ἀπὸ ἡμῶς γενομένην διδασκαλίαν, ὁ φαρῆσαυτες τὰ ἐνδύματα καὶ ὑποδήματά σας γυμνοῦς καὶ ἀνυποδέξιμους μόνον μὲ τὸν κυωνίσκον.» 228 Α οὗς παραπέμ- πουν εἰς τὰς φωνὰς τῶν ἑξοριστῶν, Διότι ὅτι αὐτοὶ καὶ ὡς εἶπαι καὶ τὸν τρόπον τοῦτον καὶ τὸν καιρὸν αὐτὸν οὗτοι κα- θάρισαν, ἀλλὰ καὶ τὰ δύο ταῦτα ἔχουν κάποιον μυστικὸν καὶ ἀπόρρητον λόγον. Καὶ τοῦτον μὲν τὸν λόγον ἤθελα νὰ σὲς εἴπω, βλέπω ὅμως ὅτι πρὸς ἄλλο ζήτημα ἀναγκαστέον, ὡς εἶπαι νῦν ἡ ὁμιλία. Εἶναι ὁλοπῆ ἀνάγκη νὰ σὲς εἴπω τί τέ- λος πάντων εἶναι τὸ θέλημα, διὰ ποῖαν αἰτίαν εἰσῆλθεν εἰς τὸν θῖον μας καὶ πόσα φέρει εἰς ἡμᾶς ἀνάθε. Ἀλλ', ὅν θέλωτε, προηγουμένως περὶ τῆς ἐπισημῆς τοῦ μυστικοῦ τοῦτου καθαρῶς νὰ ὁμιλήσωμεν. Διότι τοῦτο δὲν ἔχει ἓνα μόνον ὄνομα, ἀλλὰ πολλὰ καὶ διάφορα. B Τὸ καθαρικὸν τοῦτο λέγεται λουτρὸν παλιγγενεσίας. «Ἐσω- σε νὰς ἡμεῖς, λέγει, διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ὄνομα- νίσκος Πνεύματος ἁγίου.» (Τίτ. 3, 5) Λέγεται, καὶ φυσικῶς καὶ αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν ὁ Παῦλος πάλιν τοῦ τὴν ἔδωκε «Ἀναμνήσκου γὰρ τὰς πρότερον ἡμέρας ἐν αἷς φωτι- σθέντες πολλὴν ἀβλῆσαν ὑπεμείνατε παθημάτων.» (Ἐβρ. 10, 32) Καὶ πόλιν «Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἀπᾶς φωτισθέντας κα- γευσμένους τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ παραπεσόντας,

3. Τοῦτο ἐγγράφει εἰς τὴν B Κατήχησιν παρ. 14 καὶ 1Α παρ. 8

πάλιν ἀνακαινίσεν εἰς μετάνοιαν» (Ἐβρ. 6, 4, 8) Καλεῖται καὶ βάπτισμα. «Ὅσοι γὰρ ἐκ Χριστοῦ ἐβαπτίσθητε, Χριστοῦ ἐνεδόσασθε» Γαλ. 3, 27) Καλεῖται ἐνταφιασμός. «Συνετά- φητε γὰρ αὐτῷ, λέγει, διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον» Ρωμ. 6, 4. C Καλεῖται περιτομή. «Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀκραιολογίᾳ, ἐν τῇ ἀπεκδόσει τοῦ σώματος τῶν ὁ- μαρτιῶν τῆς σαρκὸς» (Κολ. 2, 11) Καλεῖται σταυρός. «Ο παλαιὸς γὰρ ἄνθρωπος ἡμῶν συνσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῆμα τῆς ἁμαρτίας» (Ρωμ. 6, 6) Εἶναι δυνατόν καὶ ἄλλα περισσότερα διὰ αὐτὰ ὀνόματα νὰ εἴπωμεν, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἐξοδεύσωμεν ὅλον τὸν καιρὸν εἰς τὰς ὀνομασίας τοῦ καρί- σματος, εἰς τὸ πρῶτον ὄνομα ἃς ἔλαβον καὶ τοῦτου τὴν σημα- σίαν ὅπως εἴπωμεν, ἃς σταματήσωμεν τὸν λόγον. Πρέπει ὅμως νὰ ἀρχίσωμεν τὴν διδασκαλίαν ἀπὸ κάπως ὑψηλότερον ση- μέων Ὑπάρχει τὸ κοινὸν ὅλον τῶν ἀνθρώπων λουτρὸν, τὸ διὰ τὴν δημοσίαν λουτρῶν, τὸ ὅποιον συνήθως καθάρζει τὸν ῥύπον τοῦ σώματος. D Ὑπάρχει καὶ τὸ Ἰουδαϊκὸν λουτρὸν, τὸ ὅποιον εἶναι ἄνωτερον μὲν ἀπὸ ἐκεῖνο, ἀλλὰ πολὺ κατώ- τερον ἀπὸ τὸ λουτρὸν τῆς χάριτος. Καὶ τοῦτο (τὸ Ἰουδαϊ- κόν) καθάρζει μὲν σωματικὸν ῥύπον, ἀλλὰ καὶ κάπως ἐπιπλέ- ον, ἐπειδὴ ὁποῖα τῆς συνεκδόσεως καὶ τὴν καθαρίζει σὺν εἶναι ἀσθενῆς διότι ὑπάρχουν πολλὰ πράγματα, τὰ ὅποια ἐκ φύσεως μὲν δὲν εἶναι ἀκάθαρτα, γίνονται ὅμως τοιαῦτα λό- γῳ τῆς ἀδυναμίας τῆς συνεκδόσεως. Καθὼς δὲ εἰς τὰ παιδιὰ τὰ προσκυτεῖ καὶ τὰ μορμαλίνετα, τὰ ὅποια ἐκ φύσεως δὲν εἶναι φοβερά, φαίνονται ὅμως εἰς αὐτὰ τοιαῦτα διὰ τὴν συ- σκεὴν ἀδυναμίας τῆς κρίσεως των, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς αὐτὰ ποὺ εἶπον ὀνομάσει. Καὶ διὰ νὰ ἀναφέρω ἓνα παράδει- γμα, τὸ νὰ ἐγγίσῃ κάποιος νεκρὰ σώματα τοῦτο ἐκ φύσεως δὲν εἶναι ἀκάθαρτον πράγμα, ἔστιν ὅμως ἐκεῖνος ποὺ ἐγ- γίχει, ἔσται ἀσθενῆς συνεκδοῦν, τότε γίνεται ἀκάθαρτος. Ὅτι δὲ ἐκ φύσεως δὲν εἶναι ἀκάθαρτος ἡ πρῶτος αὕτη, τὸ εἰδείξεν αὐτὸς ὁ Κύριος ὁ Μωϋσῆς, ὁ ὅποιος ἔδωκεν αὐτὰς τὰς διατά- ξεις διότι ἐν καὶ ἔφερε μαζὶ τοὺς ἀκαθάρτους νεκρὸν, τὸν Ἰω- σὴφ. ἔμεινε καθαρὸς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος ὁμιλῶν ἐκ- ἡμῶς περὶ τῆς ἀκαθαρσίας ταύτης, ἡ ὅποια δὲν προέρχεται ἐκ φύσεως, ἀλλ' ἐκ ἀδυναμίας τῆς συνεκδόσεως λέγει τὰ ἑξῆς. «Οὐδὲν κοινὸν δι' εαυτοῦ, εἰ μὴ τῇ λογικῇ μὲν τι κοι- νὸν εἶναι» Ρωμ. 14, 14. Βλέπει ὅτι ἡ ἀκαθαρσία δὲν γίνε- ται ἀπὸ τὴν φύσιν τοῦ πρᾶγματος, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀσθενείαν τοῦ λογισμοῦ. Καὶ πάλιν «Πάντα μὲν καθάρη, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προκόμματος ἐσθίουσι» (Ρωμ. 14, 20) 129 Α. Βλέπει ὅτι οὐκ εἰς τὸ νὰ τρώγῃ τις, ἀλλὰ τὸ νὰ σκευά- σῃ τὸν ἄλλον τρώγῃ, τοῦτο εἶναι τὸ αἴτιον τῆς ἀκαθαρσίας

καὶ εἰς τὸ λουτρὸν τοῦ βαπτίσματος, ὑπὸ μυστικῶν ἑκφρασιῶν ἀναφέρθη, ἵνα δὲν εἴπῃ ἀσχετῶς σκευὴ δοτράκινα, ἀλλὰ σκευὴ κεραμείας. Προσέχετε ὅμως εἰς τὴν ἐννοίαν. Τὰ δοτράκινα ἢ ἡλαδὴ σκευὴ, ὅταν συντρίβον, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διορθωθῶν, λόγῳ τῆς σκληρότητος, τὴν ὅποιαν ἀποῶ, λαβὼν ἐκ τῆς φωτιᾶς. Τὰ σκευὴ δὲ τοῦ κεραμείου δὲν εἶναι διορθώσιμα, ἀλλὰ πῆλιν, διὰ τοῦτο καὶ οἶαν πάθουν κάποιαν καταστροφὴν ἢ θλάσθην, εὐκόλως εἶναι νὰ δοθῇ εἰς αὐτὰ δεύτερον σκεῦμα διὰ τῆς ἱκανότητος τοῦ τεχνίτου. Ὅταν μὲν συμφορὰν ἀνεπανόρθωτον ἀναφέρῃ, δὲν λέγει σκευὴ κεραμείας, ἀλλὰ σκευὴς δοτράκινον. Ὅταν ἤθελε νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸν προφήτην καὶ τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι εἰς ἀνεπανόρθωτον συμφορὰν παρέδωκε τὴν πόλιν, τὸν διέταξε νὰ λάβῃ στήριξαν δοτράκινην καὶ νὰ τὴν συντρίψῃ ἑμπρὸς εἰς ὅλον τὸν λαόν καὶ νὰ εἴπῃ «Ὅπως ἀπολείπει, καὶ ἡ πόλις καὶ συντρίβησεται» (Ιερ. 18, 11). Ὅταν πάλιν θέλῃ νὰ τοὺς ἐκμύνη καὶ ἔσῃ καλὰς ἐλπίδας, εἰς κεραμείον καταβάλλει τὸν προφήτην καὶ δὲν τοῦ δεκνύει ἀγγεῖον δοτράκινον ἀλλὰ πῆλινον, ποῦ διαπλάσσεται εἰς τὰ κάρια τοῦ καὶ τοῦ λέγει. Εἰ ὁ κεραμεὺς αὐτοῦς τὸ σκεῦος τὸ διαπεσὼν ἀναλαβὼν ἐρρῶθῃσι πάλιν, οὐ πολλὰ μᾶλλον ἐγὼ διανοίωμαι, διαπεσόντας ὑμεῖς ἐπανορθώσαι, (Ιερ. 18, 6). Δυνατὶς ὁ Θεὸς ἐκ μόνου, ὅταν εἴρῃ πῆλινον, νὰ μῆς διορθώσῃ διὰ τοῦ λουτροῦ τῆς πνευματικῆς. ἀλλὰ καὶ ἀφοῦ δεκθῶμεν τὴν ἐνέργειαν τοῦ Πνεύματος καὶ ὑποπέσωμεν εἰς παραπτώματα, διὰ μετάνοιαν εὐλακρινούς νὰ μῆς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ὁρθοὴν θέσιν μας. Ἀλλὰ δὲν εἶναι καλὸς τῶρα νὰ ἀκούετε τοὺς περὶ μετάνοιαν λόγους, μᾶλλον δὲ εὐχομαι ποτὲ νὰ μὴ αἰσθανθῇτε τὴν ἀνάγκην τοῦ φαρμάκου ἐκείνου. ¹ 231. Ἀλλὰ τὴν ἀκαταστασίαν καὶ ἀκαταστάτητα, ποῦ προκρίνεται τῶρα νὰ λάβετε, διορκῶς ἀμείψαν νὰ διατηρᾶτε.

Διὰ νὰ ἐξακολουθήσετε λοιπὸν νὰ διατηρᾶτε αὐτὴν πάντοτε, ὡς σὲ εἴπωμεν ὀλίγα καὶ περὶ τῆς κριστιανικῆς συμπεριφορᾶς, διότι εἰς τὴν παλαίστραν, ὅπου αἰματωδῶς ἐγίνοντο ἀνιδυνον εἶναι εἰς τὴν ὁλότητος αἱ πτωχεῖαι ἐπειδὴ πρὸς τοὺς οἰκείους αὐτῶν γίνεται ἡ πᾶσι καὶ ἀπὸ τοὺς διδασκάλους τῶν παραδειγματικῶν. Ὅταν ὅμως ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῶν ἐργων, ὅταν ἀνοίγῃ τὸ στάδιον ὅταν οἱ θεαταὶ ἀνὰ θεὰ καθῇται, ὅταν ὁ ἀγωνοθέτης θά εἴπῃ παύειν, καὶ ἀνάγκην ἵνα εἰς τὸν δῶν θά γινῇ ἡ θά δεῖξουν ἀμείψαν ὅποτε θά περῶν καὶ μὲ πολλὰν ἐντροπὴν θά ἀνέλ-

¹ Δὲ τὴν ἀκαταστασίαν καὶ ἀκαταστάτητα, ποῦ προκρίνεται τῶρα νὰ λάβετε, διορκῶς ἀμείψαν νὰ διατηρᾶτε. (Ιερ. 18, 6)

θουν, ἢ ἡ θά δεῖξουν προθυμίαν καὶ κακότητα καὶ θά λάβουν τὰ βραβεῖα καὶ τοὺς στεφάνους τῆς νίκης. Αὐτὰ συμβαίνει καὶ μὲ σὲς. Αἱ τριάκοντα αὐτοῖς ἡμέραις εἶναι ὅμοιαι μὲ παλαίστραν, καὶ προπονήσεις καὶ μελέται. Ἄς μάθωμεν λοιπὸν ἀπὸ τῶρα νὰ νικῶμεν τὸν πονηρὸν ἐκείνον δαίμονα, διότι ἐναντίον ἐκείνου μέλλομεν νὰ ἀποδυώμεθα μετὰ τὸ θέλημα, ἐναντίον ἐκείνου νὰ μακάριστα καὶ ἀγωνίζωμεθα.

Ἄς μάθωμεν λοιπὸν ἀπὸ τῶρα ἀπὸ τοῦ συλλαμβάνοντος ἐκείνος ποῦ εἶναι αἱ πονηρίαι τοῦ, ἀπὸ τοῦ ἐνκόλου δύναται νὰ μῆς ἐπηρεάσῃ, ἵνα, ὅταν ἔλθουν αἱ ὀφθαλμοί, μὴ παραξενευθῶμεν, οὔτε θορυβηθῶμεν, δάξοντες νέα παλαίσματα. Ὁ ἀλλὰ ἀφοῦ τῶρα μελετήσωμεν μετὰ μὲς αὐτὰ καὶ μάθωμεν ὅλα αὐτοῦ τὰ τεχνάσματα, μὲ θάρρος νὰ ἐκπορεύωμεν τὴν πρὸς ἐκείνον μάχην.

Δι' ὅλων τῶν μέσων συνήθκει νὰ μῆς ἐλάτῃ, προπᾶν τῶν ὁμῶς διὰ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ στόματος. Διότι τίποτε δὲν εἶναι τῶσαν κατάλληλον ὄργανον εἰς ἐκείνον διὰ νὰ μῆς ἐξαπατήσῃ καὶ μῆς καταστρέψῃ, ὅσον ἡ ἀκράτητος γλώσσα καὶ τὸ ἀπόλυτον στόμα. Ἐξ αὐτῶν προέρχονται τὰ πολλὰ ἡμῶν παραπτώματα, ἐξ αὐτῶν τὰ μεγάλα ἐγκλήματα. Καὶ ὅτι εὐκόλως ἕνας παρεκτρέπεται διὰ τῆς γλώσσης τὸ φανερίναι κάποιος λέγων. «Πολλοὶ ἔπεισαν διὰ μακαρίας, ἀλλ' οὐ τοσοῦτοι δοοὶ διὰ γλώττης» (Σοφ. Σειρ. 18, 22). Τὴν ἀσφάλειαν δὲ τοῦ παρεκτρέματος φανερίνουν εἰπε πάλιν ὁ ὁσῶς «Ὁ λόγος ἀπὸ ὀδύνης μᾶλλον ἢ ὀλίγη ἀπὸ γλώσσης» (Σοφ. Σειρ. 20, 20). Οἱ λόγοι οὗτοι ἔχουν τὴν ἐξῆς σημασίαν, προτιμότερον εἶναι, λέγει, ἀ νὰ πῇ καὶ νὰ συντρίβῃ τὸ σῶμα ἐνὸς περὶ νὰ ἐκπορεύῃ κάποιον λόγον, ὃ ὅπως νὰ καταστρέψῃ τὴν ψυχὴν μας. Δὲν ἀναφέρει δὲ μόνον τὰ παραπτώματα, ἀλλὰ καὶ προειρᾶται πολλὴ νὰ φροντίζωμεν, ὥστε νὰ μὴ ὑποπέσωμεν εἰς αὐτὰ, λέγων τὰ ἑξῆς. «Ποίησον τῷ στόματι σου θῆραν καὶ μοχλοὺς» (Σοφ. Σειρ. 23, 23). Δὲν θέλει νὰ εἴπῃ διὰ τοῦτο, νὰ κατασκευάσωμεν θῆρας καὶ μοχλοὺς, ἀλλὰ πολλὰ πέτρα ἀσφαλείας νὰ λάβωμεν ὥστε νὰ προφυλάξωμεν τὴν γλῶσσαν μας ἀπὸ ὅσα λόγια. Καὶ πάλιν εἰς ἄλλο μέρος δεκνύων ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν δικτὴν μας προστάθωμεν καὶ περισσοτέρον ἄκρω ἀπ' αὐτὴν ἔκωμεν ἀνάγκην τῆς ἐκωθεν βοήθειας, ἵνα τὸ θῆριον τοῦτο συγκαταστήσωμεν πρὸς τὸν Θεὸν ὑποτάσσας τὰς χειρὰς ὃ προφήτης εἶπεν. «Ἐπαιρὲ τὴν χειρὰν μου θύσας ἐπερινή. Εἰ Θεὸς, Κύριε, φυλάκῃ τῷ στόματι μου καὶ θῆρον περιούσιον ἐπὶ τὰ χεῖρά μου» (Ψαλμ. 140, 2-3). Ὁ ὁσῶς δὲ, τοῦ ὅδεως τὰς ἀναπερὶ συμβουλίας, λέγει πάλιν. «Τὴς ὁδοῦ ἐπὶ τὸ στόματι μου φυλάκῃ καὶ ἐπὶ τῶν χειρῶν μου σφραγίδα πνεύ-

γον,» (Σοφ. Σερ. 22, 27. Βλέπετε, ότι καθένος φοβείται τα παραπτώματα ταῦτα καὶ θρηνεῖ καὶ συμβουλεύει καὶ εὐχεται ἢ γλώσσα τοῖς πολλοῖς περιορισμὸν νὰ εὕρῃ. Καὶ διὰ τοῦτον λόγον ἄλλοι τόσοι μεγάλην καταστροφὴν φέρε· τὸ ὄργανον τοῦτο τοῦ σωματός, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τὰ ἔβαλεν εἰς τὸ σῶμα μας ὁ Θεός. Τὰ ἔβαλε, διότι φέρει καὶ μεγάλην ἀκρίλειαν καὶ ὅν μάλιστα προσέσωμεν, μόνον ἀκρίλειαν προξενεῖ καὶ καθόλου καταστροφὴν. Ἀκούσε λοιπὸν τί λέγει περὶ τοῦτου ἐκείνος ποῦ τοὺς προηγουμένους λόγους εἶπεν 221 Α «Εὐχεῖται γλιωπὴς (καὶ καὶ θάνατος» Παρ. 18, 21) Καὶ ὁ Χριστός τὰ ἴδια λέγει «Ἀπὸ τῶν λόγων σου κατακριθήσῃ καὶ ἀπὸ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ» (Μαθ. 12, 37). Ἡ γλώσσου οὐδέτερά εἶναι, καὶ οὐ εἶσαι κύριος αὐτῆς νὰ τὴν μεταχειρῶσθῃς διὰ τὸ καλὸν ἢ τὸ κακόν. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μετὰ τὸ ζῆρος, ἂν μὲν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τὸ μεταχειρισθῇς, σοὶ γίνεται ὄργανον σωτήριον, ἂν δὲ τὸ ἀθέτης ἐναντίον σου, δοὶ ὁ οἰδῆρος, ἄλλ' ἢ ἰδική σου παρανομία γίνεται αἵτια τῆς σφάνης. Αὐτὴν τὴν σκέψιν καὶ περὶ τῆς γλώσσας νὰ κόψωμεν. Εἴσθας εἶναι ποῦ εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον μεταξὺ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Ἀκόντισε λοιπὸν αὐτὴν διὰ νὰ κατηγορήσῃς τὰ ἁμαρτήματά σου. Μὴ τὴν κρηματοποιήσῃς διὰ νὰ πληρώσῃς τὸν ἀδελφόν σου Β διὰ τοῦτο μὲ βαλὰς τελεῖ τὴν περιέβαλεν ὁ Θεός, μετὰ τὸ διάφραγμα τῶν ὀδόντων καὶ μετὰ τὸ περίβολον τῶν χειλέων διὰ νὰ μὴ ἐκβάλῃς εὐκόλως ἀπερίσκεπτα καὶ ἄπρεπτα λόγια. Συγκράτησέ τιν λουπὸν μέσα. Ἀλλὰ δὲν ἀνεκτεταῖ τοῦτο, αὐτοφρόνῃς τιν διὰ τῶν ὀδόντων, εἰς τοὺς ἀποίκους, ἀντὶ ὧν πορπάσας τὴν, διὰ νὰ δανκάνωσι τὸ σῶμα τῆς. Διότι εἶναι καλὸν κερὸν νὰ ἀνακάνωσι αὐτὴ πῦρα ποῦ θὰ ἀμαρτάνῃ, παρὰ νὰ ζῇ τὸτε σταγόναν νεροῦ καὶ ἐνῷ θὰ κατακαίεται νὰ μὴ εἶδῃ αὐτὴν τὴν ἀνακουφίσιν (Λουκ. 16, 24). Καὶ ἄλλα πολλὰ ἁμαρτήματα ἢ γλώσσα συνήθως πράττει, ὀφείλεις, ἐλασσοποιεῖσαι, ἀσφαλοποιεῖσαι, συκοφαντοῦσαι, ὀρκιζομένη καὶ παροβάνουσαι τοὺς ἄλλους τῆς C.

5. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ σὺς παρονερίσωμεν τὸν νοῦν ἀναφέροντες σήμερον εἰς μαζὶ τὰ ἁμαρτήματα τῆς γλώσσας, ἔνα μόνον πῦρα νομοῦ σὺς παρονερίσωμεν, τὸ νὰ προφυλάττεσθε ἀπὸ τοῦς ὄρκους, προλέγοντας καὶ ῥητὴς τινέοντες. ὅτι εἰ δὲν ἀποφύγετε τοὺς ὄρκους, δὲν ἔνασθε μετὰ τοῦτο τὴν ἀπορρίψαι, ἀλλὰ καὶ τὸ νὰ τηρεῖτε τοὺς ὄρκους, δὲν θὰ σὺς ὀμολήσῃς πάλιν δι' ἄλλο ζήτημα. Διότι ἀποπνέει εἶναι οἱ μὲν διδάσκαλοι τῶν γραμμάτων νὰ μὴ δίδουν δευτέρον μῆθημα εἰς τὰ παιδιὰ, ἂν δὲν ἴδουν ὅτι τὸ πρῶτον ἐνετυπώθη καλὰ εἰς τὴν μνήμην των. ἡμεῖς δὲ ἐνῷ σὺς δὲν δυνάσθε τὰ προ-

γασμένα μῆθημα μετὰ ἀκρίλειαν νὰ εἴπτε, εἰς ἄλλα πάλιν μῆθημα νὰ σὺς ὀμολώμεν, D διὰ τοῦτο δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ματαιοπονία. Διὰ νὰ μὴ σὺς ἀναγκάσθε λαοὺς νὰ κλείσωμεν τὸ σῶμα, πολλοὺ ἐνδιαφερθεῖτε διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο. Διότι βαρὺ εἶναι τὸ ἁμαρτήμα τοῦτο καὶ πάρα πολύ βαρὺ. Εἶναι δὲ πάρα πολύ βαρὺ, διότι δὲν φαίνεται ὅτι εἶναι τοιοῦτον. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο, ποῦ μὲ κάναε νὸ φοβοῦμαι, τὸ ὅτι δηλ. κανεῖς δὲν φαίνεται τὸ ἁμαρτήμα τοῦτο. Διὰ τοῦτο ἀθεραπεύετον εἶναι τὸ νόημα, ἐπειδὴ οἷτε κἂν θεωρεῖται, νόημα. Ὅπως δὲ τὸ νὰ ὀμολῇ ἑνας ἀπίστευ, δὲν θεωρεῖται ἐγκλημα, εἶται καὶ τοῦτο δὲν θεωρεῖται ἐγκλημα καὶ μετὰ πολλὴν παρηγορίαν ἢ παρανομία αὐτὴ τελεῖται E. Ἐάν δὲ ἐπικρίνῃ ἑνας τοὺς διαπράττοντας ταυτὴν, ἁμαρτίας γέλια ἐπὶ κολούθουν καὶ εἰρωνεῖται πολλὴ καὶ εἰς βάρος ἐκείνων, ποῦ ἐπικρίνονται διὰ τοὺς ὄρκους, ἀλλ' ἐναντίον ἐκείνων, ποῦ θέλουν νὰ διορθώσουν τὸ νόημα τοῦτο. Διὰ τοῦτο μακρὸν περὶ αὐτῶν κάμνω λόγον. Διότι θεοὶ ῥίζα θέλω νὰ ἐκρίνω καὶ τρονίαν ἁμαρτίαν νὰ ἐξαλείψω δὲν ἔνασθε δὲ τὰς ἀπορρίψαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς εὐορκίας. Ἀλλ' οὐ δέσνα, λέγει κύριος, ποῦ εἶναι ἀνθρώπος καλός, μετὰ ῥημάτων ἀξίωμα, ποῦ ζῇ μετὰ σωφροσύνης καὶ εὐλόγειαν, ὀρκίζεται. Μὴ ποῦ ἀναφέρῃς τὸν καλὸν τοῦτον ἀνθρώπον, τὸν σώφρανα, τὸν εὐλόγη, τὸν ἐξασκοῦντα τὴν ἐργασίαν, ἀλλ' ἐάν θελῃς, ὑποθέσε δὲ ὅτι ὁ Πέτρος εἶναι οὗτος ἢ ὁ Παῦλος ἢ ἑνας ἄγγελος, ποῦ κατέβη ἐκ τῶν οὐρανῶν, 222 Α. Ἐπειδὴ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν λαμβάνω ὑπ' ὄψιν τὴν ἄξιν τῶν προσώπων καὶ τοῦτο διότι, ἐγὼ ἀναγιγνώσκω τὸν νόμον περὶ ὄρκων, ποῦ εἶναι νόμος βασιλικὸς καὶ δοὶ ἀνθρώπων, δουλικός. Ὅταν δὲ ἀναγιγνώσκωμεν, βασιλικὰ γράμματα, ὅλη ἡ αὐθεντία τῶν ἀνθρώπων τίθεται κατὰ μέρος. Ἄν ὄντως νὰ εἴπτε, ὅτι ὁ Χριστός διέταξε νὰ ὀρκίζωμεθα ἢ ὅτι ὁ Χριστός δὲν τιμωρεῖ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸδεῖξέ το καὶ θὰ ἀποκαρτίσῃς δὲν ἴδωμεν μετὰ τὴν ἀσφαλήτητα ἀπανορεύῃ τὴν πρῶτην ταύτην, ὥστε μαζὶ μετὰ τὴν Πεντηκὸν νὰ ταπεινῇ τὸν ὀρκιζόμενον. (Τὸ γὰρ περὶ τὴν ταύτην τοῖς ναὶ, καὶ τοῖς οὐ λέγει, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστὶν. Μαθ. 5, 37. τί μοῦ ἀναφέρεις τὰς δεῖνας καὶ τὸν δεῖνα. B. Ὁ Θεός δὲν θὰ σὺς κρίνῃ μετὰ τὴν παραβόσιν τοῦ ἑνός καὶ τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ μετὰ τὴν διαταγὴν τῶν νόμων τοῦ Ἀποστόλου τὴν διαταγὴν ἔδωκεν, ἔπρεπε νὰ συμμορφώσῃς μετὰ αὐτὴν καὶ νὰ μὴ προσβάλῃς ὡς δικαιολογίαν τὸν δεῖνα, οὔτε νὰ περιεργάζωσαι ἑνὸς ἁμαρτίας. Ἐπειδὴ ὁ μένος Δαυὶδ διεπράξε πολλὰ μεγάλα ἁμαρτία, τοῦτο δίδει εἰς ἡμᾶς τὸ δικαίωμα νὰ ἀμαρτανώμεν, λέγε μου. Διὰ τοῦτο λοιπὸν πρέπει νὰ λαμβάνωμεν προφυλακτικὰ μέτρα κατὰ τῆς ἁμαρτίας

καὶ μόνον τὰ κατορθώματα τῆς ἀρετῆς τῶν ἁγίων νὰ ζηλεύωμεν, ὅπου δὲ ὑπάρχει ραθυμία καὶ νόμου παράβασις, πρέπει νὰ τὴν ἀποφεύγουμεν μὲ πολλὴν προσοχὴν. Διότι δὲν θὰ λογισθῇται πρὸς τοὺς ἄνθρωπους, ὅτι ἄλλὰ πρὸς τὸν Κύριον καὶ εἰς αὐτὸν θὰ ἀπολογηθῶμεν δι' ὅλας τὰς πράξεις τοῦ θίου μας. Δὲ ἐκεῖνο λοιπὸν τὸ δικαστήριον δε προσπομαζώμεθα. Ὅσονδήποτε σπουδαῖος καὶ μέγας ἂν ὑποτεθῇ ὅτι εἶναι ἐκεῖνος ποὺ παραβαίνει τὸν νόμον τοῦτον, θὰ ὑποστῇ ἐξάναντος τὴν καθωρισμένην τιμωρίαν, διότι δὲν εἶναι προσωπολήπτης ὁ Θεός. Πᾶς λοιπὸν καὶ μὲ πόσον τρόπον εἶναι δυνατόν νὰ ἀποφύγουμεν τὰ ἁμαρτήματα. Διότι δὲν πρέπει θεοβάκας νὰ αποδεχόμεν μόνον ὅτι εἶναι θαρὺ τὸ ἐγκλημα, ἀλλὰ καὶ πῶς θὰ ἀπαλλαγῶμεν αὐτοῦ καὶ συμβουλευθώμεν.

Ἐκεῖς γυναικα, ἔκεῖς ὑπηρέτην ἔχεις παιδικά, φίλον, συγγενή καὶ γείτονα, εἰς ὅλους αὐτοὺς ἀνάθεσε νὰ σὲ προσφυλάσσωσιν ἀπὸ τοῦ ἔρκους. Εἶναι φοβερόν τι ἄγρια ἡ συνήθεια, ἔχει μεγάλην δύναμιν εἰς τὸ νὰ μᾶς καταβάλῃ. Δὲ δύσκολα δύναται τις νὰ προσφυλάκῃ ἀπὸ αὐτὴν καὶ χωρὶς νὰ θέλωμεν καὶ νὰ γνωρίζωμεν πολλάκις μᾶς ρίπτει εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Ἀφοῦ λοιπὸν γνωρίζεις ὅτι ἡ συνήθεια ἔχει ὅσον μεγάλην δύναμιν, κατέβαλε ἀνάλογον προσπάθειαν ὥστε νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν κακὴν συνήθειαν καὶ τὴν ἑλλην συνήθειαν τὴν ὑπερλυμωτέτην νὰ ἀποκηρύξῃ. Καθὼς δηλ. τώρα ἐνῶ προσπάθεις καὶ προσκυλάτῃσαι καὶ φροντίζεις, ἡλυμήθη ἐκείνη πολλάκις νὰ σὲ καταβάλῃ, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ἂν μεταφέρῃς τὸν αὐτὸν σου εἰς τὴν καλὴν συνήθειαν, τοῦ νὰ μὴ ὀρκίζεσαι, οὔτε χωρὶς τὴν θέλησίν σου, οὔτε ἐξ ἀμελείας θὰ πέρσῃς ποτὲ εἰς τὰ ἁμαρτήματα τῶν ὅρων, ὅσοι ἀληθῶς μεγάλο πρᾶγμα εἶναι ἡ συνήθεια καὶ ἔχει μεγάλην δύναμιν, ὅπως ἡ φύσις διὰ τὴν κατὰ φύσιν καὶ ἀπὸ συνεκτικῆς, δε μεταδόμεν εἰς τὴν ἄλλην. Ἐ τὴν καλὴν συνήθειαν καὶ ἀπὸ καθέναν ἐξ ἐκείνων μετὰ τῶν ὁμοίων κατοικεῖς καὶ συναναστρέφῃσαι. Ζήτησε τὴν χάριν, νὰ σὲ συμβουλεύῃ καὶ προτρέπῃ νὰ ἀποφεύγῃς τοὺς ἔρκους καὶ ὅταν πῆγῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἁμαρτίαν νὰ σὲ ἐλέγῃ. Ἡ ἐπιτήρησις δὲ αὐτῆς ποὺ θὰ κάνουν οὗτοι διὰ σέ, θὰ εἶναι καὶ δι' αὐτοὺς συμβουλή καὶ προτροπὴ νὰ κατορθώσωσιν καὶ οἱ αὐτοὶ νὰ μὴ ὀρκίζονται. Διότι ἐκεῖνος ποὺ ἐλέγχει ἄλλον, ἐπειδὴ ὤρκισθη, δὲν θὰ πέρσῃ ἐκόλα εἰς τὸ θάνατον τοῦτο. Βάρσθρον δὲ θὰ τυχαῖον εἶναι τὸ νὰ κίνη ἓνας πολλοὺς ἔρκους διὰ μόνον ὅταν πρόκειται περὶ ἐλαττωμάτων πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ ὅταν πρόκειται περὶ πολὺ σπουδαίων. Ἦμεῖς δὲ καὶ λάχανα ὅταν ἀγοράζωμεν καὶ διὰ δύο ὀβολοῦς ὅταν φιλονεικῶμεν, καὶ πρὸς ὑπὲρ

ὁ ὁμοῦ, ἥτοι ὁμοῦ ἔχον ἄξιον τὸ ἔκτον τοῦ ὀβολοῦ.

ρέτος ὅταν δογάζωμεθα καὶ τοὺς ἀπελῶμεν, τὸν Θεὸν πάντοτε καλοῦμεν ὡς μάρτυρα διὰ τοῦ ὅρκου. 134 Α. Καὶ ἀνθρώπων μὲν ἐλεύθερον, ποὺ ἔχει κάποιαν μικρὴν ἄξιαν δὲν θὰ ἐτάλας διὰ ταῦτα πράγματα νὰ τὸν καλέσῃς ὡς μάρτυρα εἰς τὴν ἀγοράν, ἀλλὰ καὶ ἂν θὰ ἐπιχειρήσῃς νὰ τὸν καλέσῃς θὰ τιμωρηθῇς διὰ τὴν ὑβρίαν ταύτην, τὸν βασιλεῖα ὅμως τῶν οὐρανῶν τὸν Δεσπότην τῶν ἀγγέλων καὶ διὰ φῶνα καὶ διὰ χρήματα καὶ διὰ τυχαῖα πράγματα ὅταν ἡμιλλῇς, τὸν σώρεις εἰς μαρτυρίαν. Καὶ πῶς λοιπὸν αὐτὰ θὰ εἶναι ἀνεκτά;

Μὲ πόσον λοιπὸν τρόπον θὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὴν κακὴν ταύτην συνήθειαν, θὰ ἀπαλλαγῶμεν ἂν θέσωμεν γύρω μας τοὺς φύλακας, ποὺ εἶπαν ἀνωτέρω, εἰς καθορίσασιν ὁρισμένον χρόνον πρὸς διαόρθωσίν μας καὶ ἂν ὅταν παρέλθῃ ὁ χρόνος οὗτος καὶ δὲν διορθώσῃς, ἐπιβάλλωμεν τιμωρίαν εἰς τὸν αὐτὸν μας. Πῶς λοιπὸν χρόνος θὰ ἐπαρκέσῃ πρὸς διαόρθωσίν μας. Β. Δὲν νομίζω ὅτι οἱ πόρα πολὺ νηφάλιοι καὶ προσεκτικοὶ καὶ ἀγρυπνοὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν θὰ χρειασθῶσιν περισσότερας ἀπὸ δέκα ἡμέρας, ὥστε τελείας νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τὴν κακὴν τῶν ὅρκων συνήθειαν. Ἐὰν δὲ μετὰ τὰς δέκα ἡμέρας θὰ ὀρκισθῶμεν, ποιήν νὰ ἐπιβάλλωμεν εἰς τὸν αὐτὸν μας καὶ τιμωρίαν μεγίστην καὶ καταδύσῃν νὰ ὀρίσωμεν διὰ τὴν παράβασιν. Ποία δὲ θὰ εἶναι ἡ καταδίκη; Δὲν καθορίζω ἡλὸν ἐγὼ τοῦτο, ἀλλ' ὀφείνῃς αὐτὸ εἰς τὴν ἰδικήν σου κρίσιν. Ὅταν τοιοῦτοτρόπως τακτοποιῶμεν τὰ ἀφορῶντα εἰς ἡμᾶς, δεῖ μόνον ὡς πρὸς τοὺς ἔρκους, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ἐλαττώματα, καὶ καθορίζωμεν χρόνον καὶ τιμωρίας ἐπιβάλλωμεν μετὰ τὴν πάροδον αὐτοῦ, ἂν περιπέσωμεν εἰς αὐτά, καθαροὶ πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν θὰ ἀπέλθωμεν. Ὁ δὲ ἀποφύγωμεν τὴν γέννηαν τοῦ πυρός καὶ μὴ παρηγοίαν θὰ σταθῇμεν ἐμπρὸς εἰς τὸ θῆμα τοῦ Χριστοῦ. Τὴν παρηγοίαν δὲ ταύτην εἶθε ὅλοι νὰ ἐπαύωμεν, διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλοanthropίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ ὁποῖοι εἰς τὸν Πατέρα ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀμήκε. ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Κ Α Τ Η Χ Η Σ Ι Σ 1'

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΝΑ ΒΑΠΤΙΣΘΩΣΙ ΠΕΡΙ ΙΤΝΑΙΚΩΝ ΑΙ
ΘΗΟΙΩΝ ΜΕ ΦΙΛΑΡΕΣΚΑ ΠΑΝΕΙΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΑΛΛΙΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΕΑ
ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΣΤΟΛΙΖΟΝΤΑΙ Δ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΚΕΙΝΩΝ ΠΟΥ ΜΕΤΑΧΕΙ-
ΡΙΖΟΝΤΑΙ ΜΑΝΤΕΙΑΣ Ή ΦΥΛΑΚΤΑ Ή ΕΠΙΘΑΛΕ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΟΛΑ
ΕΙΝΑΙ ΣΕΝΑ ΠΡΟΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΩΝ

1. Τοδε καρπός εκείνων τα όποια πρό τινος είπον εις
την αγάπην σας, ένωρίς ήλθα να σας ζητήσω, θαύτα δέν τα
λέγομεν, διά να τα άκούετε μόνον. αλλά και διά να τα δια-
τηρήτε εις την μνήμην σας και διά των έργων να μάς φανε-
ρώσετε ότι τα ένθυμώσθε· μάλλον δε θα εις ήμεις, αλλά εις
τόν Θεόν ό όποιος ννοικει τα άπόρρητα της έπανόιας. Διά
τοϋτο και κατάχρησις ή διδασκαλία αυτή λέγεται. Ίνα και θέαν
ήμεις άπουσιάζομεν ο λόγος ήμίν αντιχή εις τας ιδέας
σας διανοίας. Καί μή σας φανή παράδοξον, Ε ότι δέκα μόλις
ήμέρας μετά την αποράν ήλθομεν να ζητήσωμεν τούς καρ-
πούς· διότι είναι δυνατόν την ίδίαν ήμέραν να στείρη ένας
και συγκρώνως να θερίση, έπειδή θα με την ιδιάν μας θύ-
νομιν μόνον, αλλά και με την ένίστασιν της δυνάμεως του
Θεού προκαλούμεθα εις τούς άγώνας.

"Όσοι μόν λοιπόν έδεχθήσαν δε όλοκλήρου θα είπωμεν
και τα έπισημασιποίησαν δε προκαπούν άλλο και ένφελότερα
εις την άρετήν· θα δε άκρόμην δέν ήρχισαν την καλήν ταυ-
την έργασίαν, δε την άρχισαν από τήρα ίνα διά της προ-
θυμίας αυτών ταύτης άπορνήγουν την καταδίκην διά την προ-
ηγουμένην αυτών ραθυμίαν και άμέλειαν· Διότι είναι, είναι
δυνατόν και εκείνος άκρόμην του έφάνη πάρα πολύ άμελής
προηγούμενος. 235 Α όταν κατούν δεξη προθυμίαν, διά της
προθυμίας ταύτης να αναπληρώσιν όλην την ζημίαν του πα-
ρελθόντος χρόνου· Διά τοϋτο λέγει ή Γραφή «Σήμερον έάν
της φωνής αυτού άκούσητε· μή σκληρόνητε τας καρδίας
ημών· δε τή παραποικρασί· Ψαλμ. 94, 8. Τοϋτο δε λέγει
διά να μάς προτρέψη και συμβουλεύσει ποτέ να μη άπελπα-
ζώμεθα, αλλά έως ότου ελθώμεθα εις τον κόσμον τοϋτον,
να ήμεθα αίσιοδόξοι, να προκαρούμεν πάντοτε εις τον όρό-
νον της άρετής και να τρέχομεν διά να λάβωμεν το θρα-

θείον, το όποιον μάς έπιφυλάσσει ή πρόσκλησις προς τον
ούρανόν, όποι μάς καλεί ό Θεός.

Τοϋτο λοιπόν δε κάνομεν και τα όνοματα της μεγάλης
ταύτης δωρεάς δε εξετάζομεν· Διότι όπως ή άγνοια του με-
γέθους του άμματος συντελεί, ώστε οι δι' αυτού τρέμενοι
να γίνωνται άμελέστεροι, έτσι και ή γνώσις αυτού συντελεί
να γίνωσιν ούτοι, ένγνωμονες και προθυμότεροι· Β Έξ αλ-
λου ήθελεν είναι άσκημον και άξιον γέλωτος το πράγμα,
ένθ άπολαύετε τήσδε δόξης και τιμής παρά του Θεού· ούτε
τι τέλος πάντων σημαίνει· τα όνόματα αυτής να γνωρίζετε·
Και διότι άναφέρω την δωρεάν ταύτην, "Αν την σημασίαν
του καινού του γένους ήμίν όνόματος έννοήσης, οπούδαο-
ιάνην διδασκαλίαν και παρακινήσις προς την άρετήν θα λά-
βης· Διότι τον όρισμόν της λέξεως άνθρωπος δέν τον διδο-
μεν ήρεις, όπως οι έξω τοι' χριστιανισμού συγγραφείς· αλλά
όπως ή θεία Γραφή διέταξε.

Άνθρωπος δηλαδή είναι θα· εκείνος ό όποιος έχει ά
πλάς τέρια και πόδια ανθρώπινα, ούτε εκείνος που λογικόν
έχει μόνον, άλλ· εκείνος ό όποιος εύσέθειαν και άρετήν ελι-
κρινώς άσκει· "Ακουσε λοιπόν τί περ· τοι' Ιάθ λέγει· Αφού
είπεν ότι «Εν τή χώρα τή Αύστιαδι άνθρωπος ήν», δέν πε-
ριγράφει αυτόν με τοις όροις των έξωτερικών συγγραφών,
C ούτε λέγει ότι δυο πόδια είχε και πλατείά νύκτα· αλλά να
γνωρίσμεθα της εύσεθείας, εκείνης συνθέτου· έλεγε· «Αί-
κακος, αληθινός θεοσεβής, άπεκόμενος από παντός πανηρού
πράγματος»· Ιάθ 1, 1, δεικνύν· ότι τοϋτο είναι άνθρωπος·
Το ίδιον και άλλος λέγει· «Τόν Θεόν φοβού, και τας εντολάς
αυτού φυλάσσε, ότι τοϋτο πώς άνθρωπος»· Έκκλ. 12, 13.
Εάν δε ή όνομασία άνθρωπος τήσιν ώθησιν προς την άρε-
τήν· δίδει, ποσόν μάλλον η όνομασία πιστός.

Διότι όνομάζομαι πιστός, έπειδή πιστεύεις εις τον Θεόν
και λαμβάνεις παρ αυτού ως άμοιβήν της πίστewς σου δι-
καιούσιν· ήγιότητα, καθαρότητα· πραξίς, άσθεσίαν· θασι-
λείαν· ούρανών· Δ Σού ένειπιστέθης και σου έδωκεν ως πα-
ρακαταθήκην ό Θεός ταϋτα και σύ πάλιν τοδ ένειπιστέθης
και έδωκες ως παρακαταθήκην· άλλα, έλεημοσύνην· προσευ-
χάς, σκαρροσύνην και· όλην την άλλην άρετήν· Και διότι να
λέγω έλεημοσύνην· Και ένα πατήρ κρύο νερό δι· δώσης,
δέν θα το κάσης, αλλά και τοϋτο με προσοχήν το φυλάσσει·
δι' εκείνην την ήμέραν και πολλαπλάσιον θα σοϋ το άποδυ-
ση· Διότι το άξιον θαυμασμού είναι· θα μόνον ότι διαφυλά-
ται τας παρακαταθήκας, αλλά και· δίδει πολύ περισσοτέρως
κατά την έπαγγελίαν και ένταπόδοσι.

Τοϋτο και σύ να κάνης διέταξε κατά την δυνάμιν σου

ὅτι ἐκεῖνα ποῦ σοὺ ἐνεπιστάθη Ε. Τὴν ἀγάπην ποῦ ἐλα-
βες νὰ αὐξήσῃ καὶ τὴν δικαιοσύνην, ποῦ ἀπὸ τὸ βάπτισμα ἐλα-
βες, λαμπροτέραν νὰ τὴν κάμῃς καὶ τὸ χάρισμα φωδιοτέρον
τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος ἔκαμε, αὐξήσας ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ποῦ ἐλα-
βε διὰ τὴν κατάναν κόπων διὰ τῆς προθυμίας καὶ τοῦ ζήλου
αὐτοῦ Κότταξ δὲ Θεοῦ κηδεμονίαν ὅτε τὸ πᾶν σοὺ ἔδω-
κεν εἰς τὴν κόσμον αὐτόν ὅτε ἀπ' ὅλα οὐ ἐστέραςεν. Ἄλλ'
ἄλλα μὲν σοὺ ἔδωκε, ἄλλα δὲ σοὺ ὑπεστέθη. Διὰ ποῖον δὲ
λόγον δὲν σοὺ τὰ ἔδωκεν ὅλα εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν. Διὰ
νὰ δείξῃς οὐ τὴν πίστιν πρὸς αὐτόν, πιστεύων εἰς ἐκεῖνα ποῦ
ἀκούῃ δὲν σοὺ ἔδωκε μόνον ἀπὸ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ, 234 Α.
Ἄρα ποῖον δὲ πάλιν λόγον δὲν διεπύλαξεν ὅλα ἐκεῖ, ἀλλ'
ἔδωκεν ἑαυτὸ καὶ τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος καὶ δικαιοσύνην
καὶ ἀγαπήν, Διὰ νὰ σοὺ κάμῃ ἐλαφροτέρους τοὺς κόπους
καὶ νὰ οὐ κάμῃ εἰσόδου διὰ τὰ μέλλοντα. Διὰ τοῦτο καὶ
νεοφύτοις θὰ ὀνομάζωμαι, διότι, νέον καὶ ἀσβεστον φῶς
πάντοτε θὰ ἔχη, ὅν θέλῃς. Διότι τὸ μὲν ἡλιακὸν φῶς καὶ
ὅν θέλωμεν καὶ ὅν δὲν θέλωμεν, τὸ διαδέχεται, ἡ νύκτα τοῦ-
το δὲ τὸ φῶς δὲν γνωρίζει σκοτίας. «Τὸ γὰρ φῶς ἐν τῇ σκο-
τίᾳ φαίνει», καὶ ἡ σκοτία αὐτὴ οὐ κατέλαβεν (Ἰω. 1, 5).

Δὲν εἶναι, πράγματι, τόσον λαμπρὸς ὁ κόσμος κατὰ τὴν
ἀνατολήν τοῦ ἡλίου, ὅσον φωτίζεται καὶ λαμπρότερα γίνεται
ἡ νύκτις, ἢ ἡ ἀπορία ἐδέχθη τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος. Καὶ διὰ
νὰ ἐννοήσῃς τοῦτο σκέψου μὲ ἀκριβείαν τὴν φύσιν τῶν προ-
γμάτων. Ἐφ' ὅσων δηλοῖται διαρκεῖ ἡ νύκτα καὶ ὑπάρχει σκο-
τός, πολλὰκις ἐνῷ εἶδε κάποιος θνα σκεῖν, τὸ ἐνόησεν ὅτι
εἶναι φεῖδα, καὶ φίλον, ποῦ ἐπιλησάξῃς, τὸν ἀπέφυγεν ὡς ἐκ-
θρόν καὶ κρότον, θῆαν ἀκούσῃ, φοβάται. Ὅταν ὅμως ἐξημε-
ρωσῇ, τίποτε ἀπ' αὐτὴ δὲν γίνεται, ἄλλα ὅλα φαίνονται, ἐκεῖ-
να ποῦ ἀκριβῶς εἶναι, πράγμα τὸ ὅποιον συμβαίνει καὶ εἰς
τὴν ψυχὴν μας. Ὅταν δηλοῖται ἔλθῃ ἡ χάρις καὶ ἐκδιώξῃ τὸ
σκοτὸς τῆς διανοίας, διακρίνομεν καλὰ τὰ πράγματα καὶ πε-
ριφρονούμεν ἐκεῖνα ποῦ προηγουμένως πρὸς προξενούσαν
φόβον δαῖτα ὅτε θάνατον πλεον φοβούμεθα, ὅτι ὁ θάνα-
τος καλὰ παρὰ τῆς ἱερᾶς αὐτῆς μυστηρίου, ὅτι ὁ θάνα-
τος δὲν εἶναι θάνατος, ἀλλ' ὕπνος καὶ κοίτης πρὸς καινουργίαν
ὅτε πέναν φοβούμεθα ὅτε ἀσθένειαν, ὅτε πιστοί ἄλλο
ἐκ τῶν τοιοῦτων γνωρίζοντες ὅτι βαδίζομεν πρὸς ζωὴν και-
νότεραν ἀσθενίαν καὶ αἰνίαν καὶ ἀσηλασμένην ἀπὸ κάθε
τοιούτης ἀνωμαλίας.

2. Ἀς μὴ παραινεῖμεν λοιπὸν προσκαλιπόμενοι πρὸς
τὰ θυσιακά πράγματα, ὅτε εἰς τὴν τρυφὴν τῆς τροπείας, ὅ-
τε εἰς τὴν πολυτέλειαν τῶν ἐνδυμάτων. Διότι ἕως ἐνδυμα-
νύττερον, ἔχεις τράπεζαν πνευματικῶν, ἔχεις τὴν δόξαν τῆς

οὐράνιον καὶ τὸ πᾶν διὰ σὲ γίνεται. ὁ Χριστός, καὶ τράπεζα
καὶ ἐνδυμα καὶ οἶκος καὶ κεφαλὴ καὶ ρίζα, διότι λέγει, ὁ Α-
πόστολος: D «Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν
ἐνεδώσατε» (Γαλ. 3, 27). Ἰδοὺ πῶς γίνεται διὰ σὲ ἐνδυμα.
Θέλεις νὰ μάθῃς πῶς καὶ τράπεζα σοὺ γίνεται, ὁ ὁ τράγων
με λέγει, ὡς περ ἐπὶ τῷ διὰ τὸν Πατέρα, κακεῖνος ζῆσται
δι' ἐμὲ (Ἰωαν. 6, 57). Ὅτι δὲ καὶ οἶκος σοὺ γίνεται, τὸ θε-
μαίνει ὁ ἁγίος λέγων: «Ὁ τράγων μου τὴν σάρκα ἐν ἐμοὶ
μένει, καὶ ἐν αὐτῷ» (Ἰωαν. 6, 56). Καὶ ὅτι ρίζα γίνεται
λέγει πάλιν: «Εγὼ ἡ ἀμπέλος ὑμεῖς τὰ κλήματα» (Ἰω. 15,
5). Καὶ ὅτι ἀδελφός καὶ φίλος καὶ νυμφίος: «Οὐκέτι ὑμεῖς
λέγεσθε δούλους ὑμεῖς γὰρ φίλοι μου ἐστέ» (Λούκ. 15). Καὶ ὁ
Παῦλος λέγει πάλιν: «Ἡμεροσάμην ὑμεῖς ἐν ἀνδρά, παρθένον
ἀγνὴν παραστήσαι τῷ Χριστῷ» (Β' Κορ. 1, 2). Καὶ πάλιν:
«Εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρῶτον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς» (Ρωμ.
8, 29). Ὅσα δὲ μόνον ἀδελφοὶ αὐτοῦ γινόμεθα, ἄλλα καὶ
παιδιὰ Ε. Ἰδοὺ γὰρ, λέγει, ἐγὼ, καὶ τὰ παιδία, ἃ μοι ἔδωκεν
ὁ Θεός (Ματθ. 23, 13). Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ μέλη
αὐτοῦ καὶ σῶμα αὐτοῦ γινόμεθα. Ὡς νὰ μὴ ἦσαν ἀρκετὰ
δοῦς εἶπε, διὰ νὰ φανερώσων τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐνοίαν,
ποῦ δεκνύει πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄλλο ἀντίπερον ἀπ' αὐτὰ καὶ
ῥηλοῦστέρον πρὸς ἡμᾶς ἔθηκε, κεφαλὴν ἡμῶν τὸν ἑαυτὸν
τοῦ ὀνομάσας (Ἐφεσ. 1, 22).

Ὅλα λοιπὸν ταῦτα γνωρίζων, ἀναπνέ, ἀντάμειψε τὸν
εὐεργέτην σου ἐπαδεικνύων ἀρίστην διανοήν. 237 Α. Ἐχων
δὲ ὅτι θύει τὸ μέγεθος τῆς θυσίας τὴν καλλίστην τὰ μέλη
τοῦ σώματος σου. Σκέψου τι λαμβάνεις εἰς τὸ χεῖρ σου⁵ καὶ
ποτὲ νὰ μὴ ἀνεκῶς νὰ κτυπήσῃς μὲ αὐτὸ κάποιον, ὅτε νὰ
τὸ πληγώσῃς μὲ τὴν ἁμαρτίαν ἀφ' ὅτι ἐπλήσθῃ διὰ τοιούτου
ἔργου. Σκέψου τὴ δέκτρα, εἰς τὸ χεῖρ καὶ καθαρὸν αὐτὸ ἀπὸ
τῆς πλεονεξίας καὶ κάθε εἴδους ἀρπαγῆς διατήρησον Ἄνα-
λογίαν ὅτι δὲν δέξεται τὸ ἄσπρον τοῦτο τὸν Χριστόν, ὁ
νον εἰς τὸ χεῖρ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ σῶμα τὸν φέρεις καὶ φέ-
ρες καθαρὴν τὴν γλῶσσαν ἀπὸ αἵματος καὶ ὑβριστικὰ λόγια
ἀπὸ βλασφημίας, ἔπαρσις καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ὄντα μὲ αὐτὰ
δαῖτα εἶναι δαλάριον τὴν γλῶσσαν Ε. ἡ ἀπορία ἐξυμνεῖται
φρικωδέστερον μυστήρια καὶ ῥηρεται διὰ ταῦτα αἵματος
καὶ χρυσὴ μάστιγος γίνεται, νὰ τὴν χρησιμοποιοῦμεν διὰ λοι-
πορίας καὶ ὕβρις καὶ ἀσετεῖς. Στάσθητι τὴν τιμὴν μὲ τὴν
ἀσπίδα τῆς ἐπίτησιν ὁ Θεός, καὶ μὴ τὴν κατεδόξῃς εἰς τῆς

5. Ἐλπίσαντες οἱ πιστοὶ τὴν ἰσχυρὰν δύναμιν τοῦ Κυρίου καὶ τῆς χρι-
στῆς, ὅτι ἐπὶ μέτρον τοῦ ἑαυτοῦ κατεσθῆναι ἀνταρραβίνας τοῦ σώματος,
καὶ τὸν αἵματος τοῦ Κυρίου ὁ, στήριξεν οἱ ἡλικίαι.

ἀκορίας τὴν κατωτέρα. Ἐνθουσίμενος πάλιν διὰ μετὰ
ἀπὸ τὸ κέραι καὶ τὴν γλῶσσαν ἡ καρδία δέκεται τὸ φρικτὸν
ἐκεῖνο μυστήριον, μὴ ἀλλεῖξαι τὸ πᾶν κατὰ τοῦ πλησίον,
ἀλλὰ ἀπὸ κάθε κακούργια καθαρὰν διατήρησιν τὴν διανοί-
αν σου διὰ τοῦ τρόπου τούτου καὶ τὴ μάτη καὶ τὴν ὁκοῦν
θὰ δυνήθῃς νὰ κρατήσῃς μακρὰν τῆς ἁμαρτίας. Δὲν εἶναι δὲ
πράγματα, ἀποποι μετὰ τὴν μυστικὴν ἐκείνην καὶ ἐκ τῶν οὐ-
ρανῶν ἐρχομένην φωνήν, δηλαδὴ ἐκ τῶν Χερουβεὶμ, με πο-
νικά ὄντα καὶ διεγερτικὰς μελωδίας νὰ μολύνῃς τὴν ὁ-
κοῖν, Δὲν εἶναι δὲ ὅσον ἐσομένης τιμωρίας ὁ μετὰ τὰ ἴδια μέ-
τα μετὰ τὰ ὅποια ἀλλοίως τὰ ἀπόρητα καὶ φρικτὰ μυστήρια
νὰ ἐλθῇς πόρνας καὶ νὰ διαφύγῃς διανοητικῶς ποικίλων.
Εἰς γάμον, ἀντιστή, προσεκλήθης μὴ λοιπὸν εἰσελθῇς φο-
ρῶν ρυπαρὰ ἐνδύματα, ἀλλὰ λάβε κατάλληλον διὰ τὸν γά-
μον στολήν. Διότι ἔναι οἱ ἄνθρωποι οἱ προσκαλούμενοι εἰς ἐλ-
δοῦς γάμους καὶ ὅν ἀκόμη εἶναι οἱ πιωκότεροι ὅλων, ἀγο-
ράζουν ἢ δανείζονται καθαρὰ ἐνδύματα καὶ φοροῦντες αὐτὰ
ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν πρόσκλησιν, μεταβαλόντες εἰς τοὺς
γάμους, οὐδ' ὅποιοι προσεκλήθης εἰς γάμον πνευματικὸν καὶ
δεῖται βασιλικά, σκέψου πόσον δικαίον πρῶτον εἶναι νὰ ὁ-
γορήσῃς κατάλληλον φόρεμα. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη οὕτε
νὰ ἀγοράσῃς, διότι αὐτὸς ὁ ὕψος, ὁ ὅστις σὲ προσκαλεῖ, σοὶ
τὸ παρέχει, δωρεάν, διὰ νὰ μὴ ὀνέσῃς, οὔτε τὴν πτωχείαν
νὰ προβάλλῃς ὡς πρόσφιν τῆς μὴ μετοδόσεως σου εἰς τὸν
γάμον. Ὁ Φύλαττε λοιπὸν τὸ φόρεμα, ποὺ ἔλαβες, διότι ἂν
τὸ χάσῃς, δὲν εἶναι δυνατόν οὔτε νὰ τὸ δανεισθῇς, οὔτε νὰ
τὸ ἀγοράσῃς, ἐπειδὴ τοιοῦτον φόρεμα πωθεὶν δὲν παύεται.
Ἦκουσες πῶς ἀνιστάμεθα οἱ παλαιὰ βαπτισθέντες καὶ τὸ
σπίθος ἐκτύπησαν, διότι τοὺς ἤλεγχεν ἡ συνείδησις. Πρό-
σελξε λοιπὸν, ἀγαπητέ, μήπως καὶ σὺ κάποτε πάθῃς τοῦτο.
Πῶς δὲ εἶναι δυνατόν νὰ μὴ πάθῃς τὸ ἴδιον, ἂν δὲν κόψῃς
τὴν πονηρὰν συνήθειαν τῶν κακῶν, διὰ τοῦτο καὶ προηγου-
μένως εἶπον καὶ τώρα λέγω καὶ δὲν θὰ παύσω νὰ το ἐπινα-
λαρῶμαι, δι. ἔάν ἦναι τὰ ἐλαττώματά του δὲν διώρῳσεν,
οὔτε ἔκαμε τὸν ἐαυτὸν τοιοῦτον, ὥστε νὰ ἀσκή εὐκόλως
τὴν ἀρετὴν, οὕτως δὲ μὴ διατηρεῖται. Ἐ διότι τὰ μὲν προηγου-
μένως διαπραχθέντα ἁμαρτήματα ἐξαλείφονται ὑπὸ τοῦ βα-
πτίσματος, ὑπάρχει ὅμως ἕνα μικρὸς φόβος καὶ ἕνα τυχαῖος
κίνδυνος νὰ ἐπανέλθωμεν πάλιν εἰς τὰ ἴδια καὶ νὰ μᾶς γίνῃ
τὸ φόρεμα πλὴν. Διότι ὅσον μεγαλύτερα εἶναι ἡ διδομένη
κάρια, τόσο ἀσχητοτέρα θὰ εἶναι ἡ τιμωρία εἰς ἐκεῖνους
ποὺ κατέπιν ἁμαρτάνουν.

3. Διὰ νὰ μὴ ἐπανέλθωμεν λοιπὸν εἰς τὸν προηγουμένον
ἁμαρτοῦ μας, ὡς προετοιμάσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας ἀπὸ τώρα

Ὅτι δὲ πρέπει πρῶτον νὰ μετανοήσωμεν καὶ νὰ ἀπομακρυ-
θῶμεν ἀπὸ τὰ κακὰ ποὺ προηγουμένως ἐπράξαμεν καὶ τότε
νὰ προσέλθωμεν διὰ νὰ λάβωμεν τὴν κάρια, 298 Α. ἄκουσε
τὶ ὁ Ἰωάννης λέγει καὶ τὶ ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων εἰς
ἐκεῖνους ποὺ ἐπαλλοῦν νὰ βαπτισθῶσι. «Ποιήσατε καρτὸν ὁ-
ξιν τῆς μετανόας καὶ μὴ ἀρεσθε λέγειν ἑν ἑαυτοῖς, ὅτι πο-
τέρα ἔκαμεν τὸν Ἀβραάμ» (Λουκ. 3, 8). Ὁ δὲ Πέτρος εἰς
τοὺς ἐρωπώντας αὐτὸν ἔλεγε. «Μετανοήσατε καὶ βαπτισθήτω
ἕκαστος ὑμῶν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ»
(Πράξ. 2, 38). Ἐκεῖνος δὲ ποὺ μετανόει δὲν ἐγγίζει πλὴν
τὰ πράγματα ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὅποια μετενόησε. Διὰ τοῦτο προ-
τρέπομεθα νὰ εἴπωμεν ἑΑποτάσσονται σοὶ Σατανᾶ, διὰ νὰ μὴ
ἐπανέλθωμεν πλέον εἰς αὐτόν. Ὅτι κάνουν οἱ ζωγράφοι
αὐτὸ καὶ τώρα νὰ γίνῃ. Β. Οὗτοι δηλαδὴ, ὅταν θέλουν νὰ ζω-
γραφίσουν τὰς βασίλικας ἢ ἄλλας μορφάς, ὅπου στήρουν ἐμ-
πρὸς τῶν τὰς σάνδρας, φέρουν ἐπ' αὐτῶν ἐδὼ καὶ ἐκεῖ λευ-
κὰς γραμμάς καὶ ἐκνογραφοῦν τὰς εἰκόνας. Προτοῦ βαλλοῦν
τὰ τελευταῖα κρηπίδα, ποὺ θὰ ὑποβάσσουν τελεῖας τὴν εἰκό-
να, ἐλευθέρας ἄλλα μὲν ἐκνογραφήματα σβένουν, ἄλλα δὲ
ἀντὶ ἐκείνων σχεδιάζουν διορθοῦνται τὰ ἐσφαλμένα καὶ μετα-
βάλλουν ὅσα εἶναι ἐλαττωματικά. Ὅταν ὅμως τὰ τελευταῖα
καὶ ὁριστικά χρώματα ἐκσβέσσουν, δὲν εἶναι πλέον ἐλευθέροι
νὰ σβένουν καὶ διαρθρῶνται, ὅπως πρῶτα, διότι πᾶσα διόρθω-
σι βλάπτει τὴν ἀραιότητα τῆς εἰκόνας καὶ ἐσφαλμένα ἢ πρῶ-
τοι γίνονται. Τὸ ἴδιον λοιπὸν κάμε καὶ σὺ Νόησε, ὅτι εἰκόνα
εἶναι ἡ ψυχὴ σου. Προτοῦ λοιπὸν ἐπέλεξῃς ἡ ἀληθὴς τοῦ
ἡγεύματος διαθή (τὸ τελευταῖον χρώμα) ἐξάλειψε τὰς το-
κὰς συνήθειας. Ὁ ποὺ ἔχεις μέσα σου, νὰ ὀρεῖσθαι, νὰ πεύ-
δῃς, νὰ ὑβρίζῃς, νὰ ἀσεβῇς, νὰ προσένης γέλα, ἢ δι
ἄλλο παράνομον ὡς αὐτὰ συνήθειας νὰ κάνῃς. Κόψε α. τὴν
τὴν συνήθειαν, διὰ νὰ μὴ ἐπανέλθῃς εἰς αὐτὴν πάλιν μετὰ
τὸ βάπτισμα. Γ. ἁμαρτήματα τὰ ἐξαλείφει τὸ βάπτισμα, τὴν
συνήθειαν ἐξαλείφει τὴν αἵ, ὥστε, ἔταν θὰ θεοῦν τὰ τελε-
ταῖα χρώματα καὶ θὰ λάμπῃ ἡ βασίλικη εἰκόνα. νὰ μὴ ἐξαλεί-
φῃς καὶ διορθῇς πλέον καὶ τραύματα καὶ πληγὰς δημιουργ-
γῆς εἰς τὴν πνευματικὴν ἀραιότητα ποὺ σοὺ ἔδωκεν ὁ Θεός.
Κατάστειλε λοιπὸν τὴν βροχὴν σου, σβῆσε τὸν θυμὸν. Ἐάν
ἦναι σὲ ὁδοῦ, ἔάν αὐτὸν ὑβρίσῃς, δάκρυσε δι' ἐκείνον. Μὴ
ἀγανακτήσῃς σὺ, συλλογήσου, μὴ ἐπεισθῇς, μήτε νὰ εἴπῃς,
ὅτι με ἤδωκεν εἰς τὴν ψυχὴν. Δ.

Κανείς δὲν μᾶς ἀδικεῖ εἰς τὴν ψυχὴν, ἔναι ἡμεῖς δὲν
ἀδικῶμεν τὴν ψυχὴν μας. Καὶ ἐξηγοῦμαι Σοὺ ὁφείσκειν

7. Τούτο ἀποκαλεῖται βασίλικη διδασκαλία καὶ Χριστοφόρου. Περὶ τοῦ
τοῦ ἐπὶ τῆς καὶ εὐδοκίᾳ πραγματικῆς. PG 47, 42B 486)

ἕνας τὴν περιουσίαν. Δὲν αὖ ἠδίκησεν εἰς τὴν ψυχὴν, ἀλλ' εἰς τὰ κράματα. ἂν δὲ οὐ δείξης μνησικακίαν, ἠδίκησας οὐ τὴν ψυχὴν σου. Διότι τὰ κρίματα ἂν σοὶ ἀραιρῇ ἕνας, καθάλου δὲν σὲ ἐξημέσωσεν, ἀλλὰ καὶ σὲ ὑπέλησεν, ἐνῷ σὺ ἂν ἀφῆσθαι τὴν ὀργὴν, θά τιμωρῆθῃς ἐκεῖ διὰ τὴν μνησικακίαν σοί. Σὲ κακολόγησε κάποιος καὶ σὲ ὤρευσεν. Καθόλου εἰς τὴν ψυχὴν δὲν σὲ ἠδίκησεν, ἀλλ' εἰς τὸ σῶμα. Ἀντιπέδικες οὐ τὰς κακολογίας καὶ τὰς ὀρέξεις. Σὺ τὴν ψυχὴν σου ἠδίκησας, διότι διὰ τὰς υἱοκρατοῦς λόγους ποὺ εἶπες θὰ ὑποσιγῇς ἐκεῖ τιμωρίαν. Εἰ καὶ τοῦτο πρὸ πάντων θέλω νὰ γνωρίζετε, ὅτι τὸν Χριστιανὸν καὶ τὸν πιστὸν κανεὶς δὲν δύναται νὰ τὸν ἀδικῇ εἰς τὴν ψυχὴν οὔτε αὐτὸς ἀκόμη ὁ διάβολος.

Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον τὸ θαυμαστόν, ὅτι ἀκαταβλήτους ἀπὸ ὅλας τὰς ἐπιβολὰς μᾶς ἔκαμεν ὁ Θεός, ἀλλὰ καὶ ἱκανοὺς νὰ ἀσκήσῃ τὴν ἀρετὴν μᾶς ἐδημιούργησε. Κανένα δὲ καὶμία δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ εὐμεθεῖ ἐνόςτοι, ἐὰν θελώμεν, εἴτε πτωχοὶ εὐμεθεῖ, εἴτε σωματικῶς ἀσθενεῖς, εἴτε παρατεταμένοι, εἴτε ἀγνωστοί, εἴτε ὑπερβαίνει διότι οὔτε πτωχεύει, οὔτε ἀσθενεῖ, οὔτε σωματικῶς ἀναπηρία, οὔτε δουλεία, οὔτε ἄλλο τι παρόμοιον τοῦτων δύναται ποτὲ νὰ γίνῃ ἐμπόδιον πρὸς τὴν ἀρετὴν. ²³⁹ Α Καὶ διὰ τὴν νὰ λέγω πτωχὸν καὶ ὑπερήτην καὶ ἀγνωστον. Καὶ φυλασσόμενος ἂν εἶσαι, ἡ φυλάσις καθόλου δὲν σοὶ γίνετα. ἐμπόδιον πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ ἰδοὺ πῶς. Σὲ ἐλύπησε κάποιος ἀπὸ τοῦ ἐνός τοῦ φυλακίσαι καὶ σὲ ἠρέθισεν. Μὴ ὀργισθῇς κατ' αὐτοῦ. Μήπως εἰς τὸ νὰ μὴ ὀργισθῇς τὰ δεσπὰ καὶ ἡ πτωχεία καὶ τὸ ὅτι ἐκ περιφρόνησιν ἐδρίσκουσαι ἐμπόδιον γίνετα, τί λέγω ἐμπόδιον; Μάλλον σὲ ἐβόησεν τοῦτο καὶ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καταστειλῇ τὸν τῦφον σου. Εἶδες ἄλλον νὰ εὐτυχῇ. Μὴ τὸν φθονήσῃς. Καὶ εἰς τὴν πτωχεία δὲν γίνετα ἐμπόδιον. Πόλιν, ἵσαν, πρόκειται νὰ προσευχῇς, με νηφαλιστὴ καὶ προσοχὴν διανοίας πρὸς τοῦτο. Καὶ εἰς τὴν πτωχεία δὲν σὲ ἐμποδίζει. Β Προσέτι δεῖξαι, ἐπιμαρτυροῦν, σμινύτητα καὶ δι' αὐτὰς δὲν ἀπαιτεῖται. Ἐξαπρεπὴ ὑποδοχήσεις. Καὶ τὸ σπουδαιότερον ἡλεονέκτημα τῆς ἀρετῆς εἶναι, ὅτι αὐτὴ δὲν ἔχει οὐδὲν οὔτε πλάνου, οὔτε ἐξουσίας, οὔτε ὁδὸς, οὔτε ἄλλο τι νὸς πορομοί, ἀλλὰ μόνον ψυχικὴ ἡνσιωμένη καὶ τιποτα περισσοτέρου. Κεττοῦ δὲ νὰ ἴδῃς, ὅτι τὸ ἴδιον γίνετα καὶ μὴ τὴν χάριν. Διότι εἴτε κωλὸς εἶναι ἕνας εἴτε τυφλός, εἴτε ἀνέπηρος, εἴτε εἰς δασκίαν ἀσθένειαν περιέπεσεν ἀπὸ κανένα ἐκ τῶν ἀσκημάτων τούτων δὲν ἐμποδίζεται ἡ χάρις νὰ λαθῇ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἀπὸ ἐμπόδιον μόνον ψυχὴν ἢ σῶμα μετὰ προθυμίας νὰ τὴν δεχεται καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐξωμικὰ τὸ ἴδιον ἔχει. Γ Προκειμένου μὲν περὶ τῶν πτωχῶν

τῶν τῶν ἐπαγγέλων βασιλέων, οἱ θέλοντες νὰ στρατολογήσων αὐτοὺς, ζητοῦν νὰ ἔχουν οὕτοι σωματικὴν συμμετρίαν καὶ εὐρωστίαν. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο πρέπει νὰ ἔχῃ διεύθυνος ποῦ θὰ στρατευθῇ, ἀλλὰ καὶ ἐλευθερὸς πολίτης νὰ εἶναι, διότι ὁ δοῦλος δὲν γίνεται δεκτός. Ὁ βασιλεὺς ἡμῶν τῶν οὐρανῶν, ἴσποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν ζητεῖ, ἀλλὰ καὶ δούλους δεχεται εἰς τὸ στρατόπεδόν του καὶ γέροντας καὶ παραλύτους καὶ δὲν ἐντρέπεται διὰ τοῦτο. Τί ἀπὸ αὐτὸ φανανθρωπιότερον ὑπάρχει, τί ἀφελιμώτερον πάντου δύναται νὰ γινῇ, διότι οὗτος μόνον αὐτὰ ποὺ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν θέλησίν του ζητεῖ, ἐνῷ ἐκεῖνοι, ὅσοι δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἡμᾶς. Λέγω τοῦτο, διότι τὸ νὰ εὐμεθεῖ δοῦλοι ἢ ἐλευθεροὶ δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἡμᾶς. Δ ὅπως πάλιν τὸ νὰ εὐμεθεῖ ὑψηλὰ ἢ κοντοὶ εἰς τὸ ἡνσιωτῆμα, γέροι ἢ ἀρτιμελεῖς καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸ νὰ εὐμεθεῖ ὅμως ἐπιμαρτυρεῖ καὶ καλὴν διαθέσιν καὶ τὴν παρόμοια μετ' αὐτὰ, ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν θέλησίν μας. Ὁ Θεὸς ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς μόνον ἐκεῖνα τῶν ὁποίων εὐμεθεῖ κύριοι. Καὶ πολλὴ δικαιοσύνη, διότι οὐκ ἀπαιτεῖται ἰσότης του, ἀλλὰ διὰ τὸ νὰ μᾶς εὐεργετήσῃ πρὸς προσκαλεῖ εἰς τὴν χάριν αὐτοῦ. ἐνῷ οἱ ἐπίγονοι βασιλεῖς δὲ ὑπερβολὴν ἰσότην τῶν καλοῦν τοὺς στρατιώτας. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν εἰς πολέμους μᾶς σφύρουσι ἀσθενῶν, οὗτοι δὲ εἰς μάτην πνευματικῇ.

Ἡ αἰτὴ ἀναλογία παρατηρεῖται οὐ μόνον εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀνέτους. Ὅσοι δηλαδὴ πρόκειται νὰ ἀγωνισθῶν εἰς τὸ θέστρον ἐκεῖνοι, Ε δὲν ἀρκεῖ τὸν ἀνέτην ἂν ὁ κύριός δὲν τοὺς περιφέρει ἐμπροσθεν ὅλων φωνάζων. Μήπως ἔχει κανεὶς κατηγορίαν κατὰ τοῦτου, Ἄρα οὐ λοιπὸν ἐκεῖ τὰ παλαιώματα δὲν ἀφοροῦν εἰς τὴν ψυχὴν, ἀλλ' εἰς τὸ σῶμα, διὰ τὴν ἵπτιν νὰ ἔχουν οἱ ἀγωνιστὴν εὐγενεῖαν. Ἐδῶ ὅμως δὲν γίνετα τίποτε τοιοῦτον, ἀλλ' ἐντελὴς τὸ ἀντίθετον, διότι ἡ πάλιν δὲν γίνετα διὰ τῆς συμπλοκῆς τῶν χειρῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς φιλοσοφίας τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἀρετῆς τῆς διανοίας. Τὸ ἀντίθετον δὲ καὶ ὁ ἀγωνιστὴς κάνει. Δὲν περιφέρει τὸν ἐλλογιτὴ νὰ ἀγωνισθῇ λέγων. ²⁴⁰ Α Μήπως ἔχει κανεὶς κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ, Ἄλλὰ φωνάζει. Καὶ ἂν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἂν οἱ δαίμονες κατόπιν συμφωνίας, μετὰ τοῦ διαδόχου χειρίστες κατηγορίας καὶ ἀνέκφραστα κακὰ τοῦ ἀπαίδου, δὲν τὸν ἀπομαρτυροῦν, οὔτε τὸν ἀποστολέοντα. ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀπαλλὰξ ἀπὸ τῆς κατηγορίας καὶ τῶν ἐλευθερώσων ἀπὸ τῆς πανουργίας τὸν φέρει εἰς τοὺς ἀνέτους. Καὶ πολλὴ δικαιοσύνη, διότι ἐκεῖ ὁ ἀγωνιστὴς καθόλου δὲν βοηθεῖ τοὺς ἀγωνιστὴν διὰ τὸ νὰ ἐπιτακῶν τὴν νίκην ἀλλὰ μόνον οὐδέτερος. Ἐδῶ ὅμως ὁ ἀγωνιστὴς τῶν ὁθλων ἢ ἐνδοθείας σπινθάρων καὶ βοηθός γίνετα, δι-

δυν εἰς αὐτοὺς κείρα βοηθείας κατὰ τὴν ἐναντίον τοῦ θεοῦ μάχην B

4. Καὶ τὸ ἔξωθεν θαυμασμοῦ δὲν εἶναι μόνον τὸ ὅτι μᾶς συγκυρεῖ τὰ ἁμαρτήματα, ἀλλὰ καὶ ὅτι δὲν τὰ ἐσκεπάζει, δὲν τὰ φανεράνει, δὲν τὰ κάνει γνωστὰ εἰς τοὺς ἄλλους, οὔτε μὲς ἀναγκάζει νὰ ἐλθωμεν εἰς τὸ μέσον καὶ νὰ τὰ εἰπωμεν, ἀλλὰ μόνον εἰς αὐτὸν νὰ ἀπαλογνησθῶμεν καὶ ἐξαμολογηθῶμεν διαφύγει. Ἐάν θεοβίως ἕνας ἀπὸ τοὺς δικαστὰς ἔλεγεν εἰς συλληφθέντα ληστὴν ἢ τυρωρόπον νὰ ἀμολογήσῃ τὰ ἐγκλήματα του καὶ θὰ ἀπαλλαγῇ τῆς τιμωρίας, μὲ πολλὴν προθυμίαν θὰ ἐδόξατο νὰ τὸ κάμῃ, διότι λόγῳ τῆς ἐπιθυμίας νὰ σωθῇ δὲν θὰ ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐντροπὴν τῆς δημολογίας. C Ἐδῶ ὁμοίως οὐδὲν τοιοῦτον συμβαίνει, ἀλλὰ συγκυρεῖ τὰ ἁμαρτήματα καὶ δὲν ἀναγκάζει ἀπ' αὐτοῦ ἀλλων νὰ τὰ ἐκπομπέωμεν. Ἐνὰ μόνον ζητεῖ, ἐκεῖνος ποῦ λαμβάνει τὴν ἄφεσιν νὰ μὴ τῆς διαρῇς τὸ μέγεθος. Δὲν εἶναι λοιπὸν ὅπως ὁ μὲν Κύριος, ὅταν μὲς εὐεργετῇ, νὰ δοκίμῃ μόνον εἰς τὴν ἰδικὴν μας δημολογίαν, ἡμεῖς δὲ διὰ τὸν τιμῶμεν νὰ ἐπὶπλάμεν καὶ ἄλλους ὡς μάρτυρας καὶ αὐτὸ τὸ μικρὸν ποῦ κάμνομεν, εἰς ἐπίδειξιν νὰ τὸ κάμνομεν.

Θαυμάσαντες λοιπὸν τὴν πρὸς ἡμᾶς φιλοφροσύνην αὐτοῦ, ὡς ἀνταποκριθῶμεν εἰς αὐτήν, κάμνοντες ὅτι ἐξαρτῶται ἀπὸ ἡμᾶς καὶ πρὸ πάντων δε συγκρατήσωμεν τὴν ὁρμὴν τῆς νλώσεως καὶ ὡς μὴ ἀμολογῶμεν πάντας, διότι ἔξω γὰρ πολλοῦς οὐκ ἐκφεύγει ἁμαρτίαν» (Παρ. 10, 19). Ἄν μὲν λοιπὸν ἔκρη καὶ ἀφέλμεν νὰ εἴπῃς ὅπως τὰ κέλη σου ἄλλως σάπῃς, D διότι ἡ σωτηρία εἶναι καλύτερα τῆς ἀνυπερβόλης διωλαίας. Χειροτέκνης εἶσαι ἐνὶ κόσῳ εἰς τὴν ἐργασίαν σου πάλιν. Ἀλλὰ δὲν θέλεις διὰ τοῦ στόματος νὰ πάλῃς, πάλιν νοερώς μέγας σὺντροφος εἶναι ὁ παλμός. Κα νέναι ἐκ τούτου δὲν θὰ πάθῃς κακόν, ἀλλ' ἐνθ' ὅθι εἶσαι εἰς τὸ ἐργαστήριόν σου, θὰ εἶσαι ὡς νὰ εὐρήσκηαι εἰς μοναστήριον, διότι τὴν ἰουδαίαν δὲν θὰ μὲς τὴν δάσκαλον τὰ κατέλληλα ταῖα, ἀλλ' οἱ ὁρθοὶ καὶ κανονικοὶ τρόποι τῆς ζωῆς. Ὁ Παῦλος ὡς γνωστὸν εἰς ἐρυστήριον ἐργάζετο τὴν τέχνην τοῦ καὶ ὁμοίως καθόλου δὲν ἐξερμάθη ἡ ἀρετὴ του. Μὴ λῶγε λοιπὸν πῶς θὰ ἡμπορέσω, ἐνῷ εἰμαι κειροτέκνης καὶ πτωχός νὰ φιλοσοφῶ. E Διὰ τοῦτο μάλας θὰ ἡμπορέσῃς νὰ φιλοσοφῇς. Διότι πρὸς εὐσέβειαν συντελεῖ περισσότερον ἢ πτωχεῖα παρὰ ὁ πλοῦτος, ἡ ἐργασία παρὰ ἡ ἀργία, ἐπειδὴ ὁ πλοῦτος εἰς ὅσους δὲν προσέχουν γίνετα ἑμποδίων εἰς τὴν

8. Ἡ ἀμολογία καὶ ἐξομολόγησις αὐτὴ πρὸς τὸν θεὸν γίνεται εἰς τὸν ἀναρτοῦμεν τοῦ θεοῦ, τὸν ἱερέα, εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἐπιτομῆς.

ἀρετὴν. Ὅταν δηλαδὴ πρόκειται νὰ ἀφῇς τὴν ὀργὴν, νὰ στήσῃς τὸν φθόνον, νὰ καλαρώσῃς τὸν θυμὸν, νὰ προσεικηθῇς, ἐπιείκειαν καὶ πραότητα φιλοφροσύνην καὶ ἀνάγην νὰ ἐπιδείξῃς, πῶς ἡμπορεῖ νὰ σοῦ γίνῃ ἑμποδίων εἰς αὐτὰ ἡ πτωχεῖα.

Διὰ νὰ καταρθώσωμεν ταῦτα δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ καταβάλωμεν χρήματα ἀλλὰ καλὴν προαίρεσιν νὰ ἐπιδείξωμεν. Διὰ νὰ κάμωμεν ἐλεημοσύνην κυρίως χρειάζονται χρήματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ διὰ τῆς πτωχείας περισσότερον ἐξέλωμεν. 211 A Διότι καὶ ἡ γυναῖκα ποῦ ἔδωκε τοὺς δύο ὀφθαλμοὺς ἴπῳ ἀπὸ ὅλους πτωχοτέρα καὶ ὁμοίως ὅλους εἰς τὴν ἐλεημοσύνην ἐπέρασε (Λουκ. 21, 2-4). Ἄς μὴ νομίζωμεν λοιπὸν ὅτι μεγάλο πρᾶγμα εἶναι ὁ πλοῦτος, οὔτε νὰ θεωρῶμεν τὸν χρυσὸν καλύτερον ἀπὸ τὴν λάσπην. ἐπειδὴ ἡ δόξα τῆς ὕλης δὲν ἐξαρτῶται ἀπὸ τὴν φρεσὶν αὐτῆς, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μας νοοτροπίαν. Διότι ἐάν κανεὶς καλῶς σκεφθῇ, θὰ ἴδῃ ὅτι ὁ σκληρὸς χρειάζεται περισσότερον ἀπὸ τὸν χρυσόν, διότι οὗτος κάμειαν ἀνάγκην εἰς τὴν ζωὴν μας δὲν ικανοποιεῖ, ἐνῷ ὁ σκληρὸς πολλὰς ὠφελείας μὲς παρέχει. ἐπειδὴ χρησιμοποιεῖται εἰς ἀναριθμήτους τέχνας. Καὶ ἵνα νὰ συγκρίνῃ τὸν χρυσὸν μὲ τὸν σκληρόν. Ἀπὸ τοὺς πλουτελεῖς λίθους ἀναγκαϊότεροι εἶναι οἱ κίονες λίθοι, B διότι ἀπὸ ἐκεῖνους τίποτε τὸ χρήσιμον δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ ἐγὼ ἀπὸ τοὺς κοινούς λίθους καὶ οὐτῶς καὶ τέλει καὶ πόλεις κατασκευάζονται. Σὺ δὲ δεῖξέ μου τί ὠφέλεια δύναται νὰ προέλθῃ ἀπὸ αὐτὰ τὰ μαργαριτάρια ἢ μᾶλλον ποῖα βλάβη δὲν προέρχεται. Διότι διὰ νὰ φέρῃς σὺ ἕνα κόκκον ἀπὸ μαργαριτάρου, καλὶδὸς πτωχοὶ πνίγονται ἀπὸ τὴν τεῖναν. Ποῖαν λοιπὸν ἀμολογίαν θὰ εὐρίσκῃς σὺν γνῶμην.

Επειρεῖς νὰ στολίσῃς ὡ γυναῖκα, τὸ πρόσωπον στάλῃ σὲ τὸ δακτὺ μὲ μαργαριτάρια, ἀλλὰ μὲ σαφροσύνην καὶ σεμνότητα. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ποῦ εὐχάριστον θὰ φαίνεται τοῦτο εἰς τὸν ἄνδρα σου. Διότι ὁ διὰ μαργαριτῶν στολισμός καὶ εἰς ὕψιστον ὑψηλοῦς ἐμβάλλει συνήθειαν καὶ εἰς ἐκθρας καὶ φιλονεικίας καὶ μάχας ὡς γνωστὸν δὲ τιστε δὲν εἶναι ἀπὸστον ἀπὸ ὑποπτον θυμὸν. C Ὁ στολισμός ὅμως διὰ τῆς ἐλεημοσύνης καὶ σωφροσύνης καθὲ μὲν πονηρὸν ὑποψίαν ἐκβάλλει, ἀπὸ καθὲ δὲ ἐλευθερίαν μέσον σφοδρότερον δίδκει πρὸς σὲ τὸν σύζυγόν σου. Διότι αὐτὸ τοῦτο τὸ κέλεος δὲν συντελεῖ τόσον εἰς τὸ νὰ γίνῃ ὁμορφία ἢ ὅπως δασὺν ἡ εὐμενὴς διάθεσις εὐερίνου παῖ. τὴν βλέπει. Τὴν διάθεσιν δὲ εὐμενὴ δὲν τὴν κάνει συνήθειαν τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ σεμνότης. Ὡστε καὶ ὁ ὁμορφὸν εἶναι κάποιον ὅταν δυσμενῶς ἀνέκειται πρὸς αὐτὴν ὁ ἄνδρας τῆς, θὰ τοῦ

φανή ὅτι εἶναι ἡ πρὸ δοκιμῆς ἀπ' ὅλους. Καὶ ὅταν πάλιν κάποιος τύχη νὰ μὴ εἶναι εὐπρόσκατος ὅν εὐμενὲς πεισθήματα ἔναντι αὐτῆς. Ἐκτὸς ὁ ἄνδρας τῆς, θὰ τοῦ φανῇ ὅτι εἶναι ἡ ὑποκρίσις ὅλων. Διότι ἡ κρίσις ἂν μία εἴη φαντασία ἢ ὅχι δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν φύσιν ἐκείνων πρὸς βλέποντας ἄλλ' ἀπὸ τὰ αἰσθήματα ἐκείνων που τὰς βλέπουν. Καλλισπασον λοιπὸν τὴν ὕψιν σου διὰ σαφροσύνης, σεμνότητος, ἐλεημοσύνης φιλανθρωπίου, **Β** ἀγαπῆς, στοργῆς πρὸς τὸν ἄνδρα σου, ἐπιεικειας, πραότητος, ἀνεγκλίσιος. Ταῦτα εἰναι τὰ κρώματα τῆς ἀρετῆς. διὰ τούτων ἀγγέλους καὶ ἀνθρώπους ως ἑραστοὺς θὰ προσελκύσῃς διὰ τούτων τὸν ἑπαινον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ θὸ ἀρελίκωτος. "Ὅταν δὲ ὁ Θεὸς θὰ σὲ ἀγκυλωδῇ καὶ τὸν ἄνδρα σου ἐξάπαντος θὰ ὑποκλῇ εἰς σέ. Διότι, ἐὰν ἡ σοφία τοῦ ἀνθρώπου, κάνει φατεῖν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ (Ἐκκλ. 8, 1) πολὺ περισσότερον κάνει φατεῖν τὸ πρόσωπον τῆς γυναῖκος ἢ ἀρετὴ αὐτῆς. Ἐὰν δὲ νομίζῃς, ὅτι σπουδαῖον πρᾶγμα εἶναι ὁ κοινὸς διὰ κολυτελῶν λίθων στολισμὸς λέγε μου, τί θὰ σὲ ἀρελίσκωσιν τὰ μαργαριτάρια τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς κρίσεως. Καὶ ποῖα ἡ ἀνάγκη νὰ ἀναφέρω τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅπου εἶναι δυνατόν καὶ ὅπου γεγονότα τοῦ παρόντος κοινου, ὅλα αὐτὰ νὰ ἀποδείξω. "Ὅταν ἐκεῖνοι πρὸς ἐλευθέρωσαν ὡς ὕβρισται τοῦ βασιλέως, εἰς τὸ δικαστήριον ἐκυροντο καὶ διέτρεκον τὸν ἐσκαπὸν κινδύνον. Ἐ τότε αἱ μητέρες καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν τὰ περιδέραια καὶ τὰ χρυσὰ κοσμήματα καὶ τὰ μαργαριτάρια καὶ ὅλον τὸν στολισμὸν αὐτῶν ἀπέβαλον ως καὶ τὰ χρυσοῦρανα ἐνδύματα ἀφ' οὗ δὲ ἐφόρεσαν ταῦτα καὶ εὐτελῆ φορέματα καὶ στάκην εἰς τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς ἐπισπάσαν, ἐμπρὸς εἰς τὰς θύρας τοῦ δικαστηρίου ἐκυλίσαντο καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου τοὺς δικαστὰς συνανούσαν. Ἐὰν δὲ εἰς τὰ ἐξὸς δικαστήρια τὰ μὲν χρυσὰ κοσμήματα καὶ τὰ μαργαριτάρια καὶ τὰ πολυτέλῃ φορέματα ἐπιβουλή καὶ προδοσία δύνανται νὰ γίνωιν. ²⁴² **Α** ἡ δὲ ἐπιεικεία καὶ ἡ πραότης καὶ ἡ στάκτη καὶ τὰ δάκρυα καὶ τὰ εὐτελῆ ἐνδύματα ἐφελκύουσιν τὴν συμπάθειαν τῶν δικαστῶν πολὺ περισσότερον εἰς τὴν ἀδόκιμωσιν καὶ φοβερὸν ἐκείνο κριτήριον τοῦτο δύναται νὰ γίνῃ διότι ποῖον δικαιολογίον θὰ προβάλλῃς λέγε μου, ποῖον ἀπολογίον, ὅταν ὁ Κύριος θὰ σὲ κατηγορῇ διὰ τὰ μαργαριτάρια ταῦτα καὶ τοὺς πτωχοὺς που ἀπὸ τὴν πείναν ὀπτάσαν. θὰ παρουσιάσῃς εἰς τὸ μέσον. διὰ ταῦτο καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγεν ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν πρέπει νὰ στολισμῶνται ἐμὴ ἐν πλέγμασι ἢ χρυσοῖς ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματί-

²⁴² Ταῦτα ἐνέμεινε κατὰ τὴν στάθμην τῆς ἀνταρξίας ἐκ **Η** ἡμετέροισιν. Ἰδὲ Χριστολόγον **ΙΒ** ἡμῶν εἰς ἐπιφάνειαν, περ. 6.

σμός πολυτελεῖς. **Α'** Ταρ. 2, 9) "Απ' αὐτὰ δύνανται νὰ γίνῃ ἡ ἐπιβουλή. Ἐὰν δὲ ὑποτεθῇ ὅτι καὶ διαρκῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀπολαύσωμεν αὐτά, ὅταν θὰ ἀποθάνωμεν ἐξάπαντος θὰ κενωθώμεν ἐξ αὐτῶν. Ἀπὸ τὴν ἀρετὴν ὅμως προέρχεται καὶ ἀσφάλεια καὶ καμμία μεταβολὴ καὶ μετὰπτως εἰς αὐτὴν δὲν χωρεῖ, **Β** ἀλλὰ καὶ ἐξὸς μᾶς κάνει πολὺ ἀσφαλεῖς καὶ ὅταν ἀποθάνωμεν μαζί μας ἔρχεται.

Θελεὲς νὰ ἀποκτήσῃς πλοῦτον ἀπὸ μαργαριτάρια καὶ ποτὲ νὰ μὴ τὸν χάσῃς. Λάβε ὅλα τὰ κοσμήματά σου καὶ ἀπόθεσέ τα εἰς τὰ κέρια τοῦ Χριστοῦ διὰ μέσου τῶν πτωκῶν. βοηθήσας αὐτοὺς καὶ ἐκεῖνος θὰ σοῦ φυλάξῃ ὅλον τὸν πλοῦτον ὅταν θὰ σοῦ ἀναστήσῃ τὸ σῶμα μὲ πολλὴν λαμπρότητα. Ἰότε μὲ ἐκρυψότερον θὰ σὲ περιβάλλῃ πλοῦτον καὶ πρὸ πάντων κοσμήματα, διότι αὐτὸς ὁ πλοῦτος τὸν ὅποιον ἔχεις εἶναι εὐτελεῖς καὶ γελοῖος. Σκέψου πρᾶγματι σὲ ποῖους θέλεις νὰ ἀρέσῃς καὶ διὰ ποῖους φορεῖς τὰ κοσμήματα αὐτά. θεβαίως διὰ νὰ σὲ ἴδωιν καὶ σὲ θαυμάσωσιν ὁ σκηνιστοῦς, ὁ σιδηροκυνός, ὁ μεταπληρτής. **Γ** Καὶ, δὲν ἐντρέψῃσαι, οὔτε κοκκινίζεις εἰς αὐτοὺς νὰ ἐπιδοκνήσῃς, τοὺς ὁποίους δὲν καταδέσῃσαι οὔτε νὰ καυρήσῃς καὶ διὰ τούτους ὅλα αὐτὰ νὰ χάνῃς.

Πῶς λοιπὸν θὰ ἀφήσῃς αὐτὴν τὴν νοστινίαν. Ἀν θυμῶσῃς τὰ λόγια που εἶπες ὅταν ἐπρόκειτο νὰ βαπτισθῇς ἀποτάσσομαι σοι, Σατανᾶ, καὶ τῇ πορνείᾳ σου καὶ τῇ λατρείᾳ σου· διότι ἡ μανία διὰ τὰ μαργαριτάρια καὶ κοσμήματα εἶναι πορνὴ σατανική! Ἐλαβες ἀπὸ τὸν Θεὸν χρυσὸν καὶ διὰ νὰ δεσμεύσῃς δι' αὐτοῦ μὲ τὰ κοσμήματα τὸ σῶμά σου ἀλλὰ διὰ νὰ ἀπελευθερώσῃς ἀπὸ τὴν πτωχείαν τοὺς πένπτας καὶ νὰ τοὺς διατρέψῃς. Λέγε λοιπὸν συνηθῶς ἀποτάσσομαι σοι, Σατανᾶ. Κανένα μᾶλλον δὲν εἶναι περισσότερον ἀποτελεσματικὸν καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν φωνὴν εἶναι μὲ ἔργα τὴν ἐκδηλώσασαι.

5. D Αὐτὴν καὶ οἱς ποθ' μέλλετε νὰ βαπτισθῆτε πρέπει νὰ μύθετε, διότι ἡ φωνὴ αὕτη συνήκει πρὸς τὸν Κύριον εἶναι. Καὶ ὅπως ἡμεῖς ὅταν πρόκειται νὰ ἀγοράσωμεν δούλους, αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ποθ' πωλοῦνται ἐρωτῶμεν προπονημένους, ἐὰν θέλουν νὰ μᾶς υπηρετήσωσι, τὸ ἴδιον κάνει καὶ ὁ Χριστὸς. Ἐπειδὴ μέλλει νὰ σὲ προσλάβῃ δούλον προπονημένους ἐρωτᾷ ἐὰν θέλῃς νὰ ἐγκαταλείψῃς τὸν τύραννον ἐκείνον τὸν σκληρὸν καὶ ἄγριον καὶ συνθήκας δέκεται ἀπὸ σέ, διότι δὲν ἐπιβάλλει ἀναγκαστικὰς τὴν ἐξουσίαν τοι. Κίτταί γε δὲ νὰ ἴδῃς τοῦ Θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν. Ἡμεῖς μὲν προτοῦ νὰ καταβάλλωμεν τὴν ταμὴν ἐρωτῶμεν τοὺς πωλουμένους καὶ ὅταν ἀκούσωμεν, ὅτι δέκονται νὰ μᾶς υπηρετήσωσιν. **Ε** τότε καταβάλλομεν τὴν τιμὴν αὐτῶν ὁ Χριστὸς ὅμως

δὲν ἔκαμεν ὅπως ἡμεῖς ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντίτιμον κατέβαλε διὰ δούλου ἡμῶς, τὸ τίμιον αὐτοῦ αἵμα· «τιμὴς γάρ, λέγει ἡγορούμενε». Α' Κορ. 7, 23. Καὶ ἡμῶς παρ' ἑαυτὸν τοῦτο, δὲν μᾶς ἀναγκάζει, παρὰ τὴν θέλησίν μας, νὰ τὸν υπηρετῶμεν, ἀλλ' ἐὰν δὲν ἔχωρ, λέγει τὴν εὐχαριστίαν ἀλλὰ ἀποθνήσκω καὶ μὲ τὴν θέλησίν σου νὰ ὑποταχθῶ εἰς τὴν ἐξουσίαν μου. δὲν σὲ ἀναγκάζω οὔτε σὲ θιάζω νὰ τὸ κάμῃς. Καὶ ἡμεῖς μὲν οὐδέποτε θὰ ἀπεφασίζομεν νὰ ἀγοράσωμεν πανηροῦς ὑπηρετίας, ἐὰν δὲ κάποιος θὰ ἐλαφθάνομεν αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν, μὲ δυσαρέσκεια θὰ τὸ ἐκάνουμε, καὶ ἀντίτιμον κακοῦ δούλου θὰ κατεβάλωμεν. 141 Α' Ὁ Χριστὸς ὅπως ἀνῆλθεν καὶ παρὰ βότας τοῦ νομοῦ ὑπηρετῶτας ἀγοράζων κατέβαλεν ἀντίτιμον πρῶτης τάξεως δούλου, μᾶλλον δὲ μεγαλύτερον τοῦτου καὶ ἴσως μεγαλύτερον, ὥστε οὔτε λόγος, οὔτε ἔννοια δύναται νὰ παρουσιάσῃ τὸ «μενέσθω τοῦ τιμήματος τοῦτου». Διότι δὲν ἔδωκεν ὡς ἀντίτιμον οὐρανόν καὶ γῆν καὶ θάλασσαν, ἀλλὰ τὸ ἀπ' ἅλα αὐτὰ πολυπρότερον, τὸ αἷμα αὐτοῦ κατέβαλε καὶ δι' αὐτοῦ μᾶς ἐξηγόρασε. Καὶ κοίταξτε ὅλων τούτων δὲν ζητεῖ ἀπὸ ἡμῶς μάρτυρας οὔτε ἔγγραφα, ἀλλ' ἀρκεῖται εἰς ἀπλήν ὁμολογίαν καὶ ἂν εἴτης ἐκ διανοίας «ἀποτάσσουμαι σοι, Σατανᾶ, καὶ τὴν πομπὴν σου» τὸ πᾶν θεωρεῖ ὅτι ἔλαθεν ἀπὸ σέ. Τοῦτο λοιπὸν δὲ λένομεν, ἀποτάσσουμαι σοι Σατανᾶ διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς κρισεως θὰ μᾶς ζητηθῇ λόγος δι' αὐτὴν τὴν φωνὴν καὶ ἂς φυλατῶμεν αὐτὴν ὡς παρακαταθήκην, ἢ διὰ τὴν ἐπιστρέφωμεν ἀκεραίαν τότε πομπὴ δὲ τοῦ Σατανᾶ εἶναι τὰ θέατρα καὶ αἱ ὑποδοχαὶ καὶ κάθε ἀμαρτία καὶ παρατήρησις ἡμερῶν καὶ κλήδους καὶ συμβόλου.

Καὶ τί ἡμᾶς νε εἶναι, τὰ συμβόλα, λέγε κάποιος. Πολλὰ κίς ὅταν ἕνας ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ σπῆν του, εἶδεν ἄνθρωπον μονοφθαλμον ἢ καλὸν καὶ ἰδὲ ἔθεώρησε κακὸν οἰωνόν. Τοῦτο εἶναι παμπάλαια οὐρανοκὴ διότι δὲν συνετελεῖ ἡ συνάντησις τοῦ ἀνθρώπου νὰ γίνῃται κακὴ ἢ ἡμέρα, ἀλλὰ τὸ νὰ ζῇ ἕνας εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Ὅταν λοιπὸν ἐξέλθῃς ἐκ τῆς οἰκίας σου, δι' ἕνα μόνον πρόβλημα πρόσεξε, μήπως ἡ ἀμαρτία σὲ συναντήσῃ, διότι αὐτὴ εἶναι ἐκείνη πού μᾶς ρίπτει κάτω καὶ χωρὶς αὐτὴν καθόλου ὁ διάβολος δὲν θὰ ἡμιπορεῖ νὰ μᾶς θλασῇ. C. Τί λέγεις, ἄνθρωπον βλέπεις καὶ τὸν θεωρεῖς κακὸν οἰωνόν καὶ δὲν βλέπεις τὴν παγίδα τοῦ διαβόλου; πῶς σὲ ἐμβάλλει εἰς πόλεμον μὲ ἄνθρωπον που καθόλου δὲν σὲ ἠδικεσεν, πῶς ἐκθρόν σὲ κάνει μὲ τὰ ἀδελφόν σου, χωρὶς καμμίαν δικαιολογίαν. Καὶ ὁ μὲν Θεὸς καὶ τοὺς ἐκθρόνους διέταξε νὰ ἀγοπῶμεν σὺ δὲ καὶ ἐκείνον ὁ ὁποῖος καθόλου δὲν σὲ ἠδικεσεν, ἀποστρέφεται, χωρὶς νὰ ἔχωρ τίποτε κατ' αὐτοῦ καὶ δὲν ἐν-

νοεῖς πόσον γελοῖος γίνεσαι, πόσον ἐντροπάζεις τὸν δαυτὸν σου, μᾶλλον δὲ πόσον ἐπικινδυνὸν εἶναι τοῦτο! Νὰ εἴπω καὶ ἄλλο περισσότερον γελοῖον. Ἐντρέπομαι μὲν καὶ κοκκινίζω ἀναγκάζομαι ὅπως κάρην τῆς ἰδιότητος σου σωτηρίας νὰ τὸ εἴπω. Ἐάν μᾶς συναντήσῃ παρθένος, λέγει. D ἡ ἡμέρα θὰ περάσῃ χωρὶς νὰ μᾶς φέρῃ καμμίαν ωφέλειαν, ἐάν δὲ μᾶς συναντήσῃ πόρνη, θὰ μᾶς πᾶσι καλὰ καὶ πολλὰ κέρδη θὰ μᾶς φέρῃ. Σκεπάζετε τὰ ὑπόσωπον, ἀκουσάντες ταῦτα καὶ τὸ μέτωπον ἐκτυπῶσατε καὶ εἰς τὴν γῆν ἐκίψατε. Ἀλλὰ μὴ κάνετε τοῦτο τώρα, ποῦ λένονται ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ὅταν γίνονται διὰ τῶν ἔργων. Βλέπε καὶ ἐδῶ πῶς τὸν δόλον ἐκρυψεν ὁ διάβολος, ἵνα τὴν μὲν σωφρονὰ νέαν νὰ ἀποστρέφωμεθα, τὴν δὲ ἀκόλαστον νὰ βλέπωμεν μὲ εὐχαριστίαν καὶ νὰ ἀγαπᾶμεν. Ἐπειδὴ δηλαδὴ ἤκουσε τὸν Χριστὸν νὰ λέγῃ, δι' ἐδ' ἐλθέτε γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἤδη ἐποικνεύουν αὐτὴν. Ματθ. 5, 28, καὶ εἶβεν ὅτι πολλοὶ κατενίκησαν τὴν ἀκολοσίαν. Θέλωμεν δι' ἄλλης δόξας νὰ τοὺς ρίψῃ εἰς τὴν ἀμαρτίαν, δι' αὐτῆς τῆς ἰδέας πρὸς πόρνους γυναῖκας μὲ εὐχαριστίαν νὰ προσέκουν τοὺς ἑταίους. E.

Τί δὲ νὰ εἴπω κατεῖς περὶ ἐκείνων ποῦ μεταχειρίζονται μαγικὰς ἐπιρροὰς καὶ φυλακτὰ καὶ κάλκινα νομίσματα. Ἀλλ' ἐξάνδρῳ τοῦ Μακεδόνα περὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πῶν ποδῶν ἔνουν. Αὗται εἶναι αἱ ἐλπίδες μας, λέγε μου, ὥστε μετὰ ἀπὸ τὸν σῖα πόν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ, εἰς εἰκόνα Ἑλληνικῆς βασιλείας τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μας νὰ ἔχωμεν. Δὲν γνωρίζεις πόσα γαυρώσασεν ὁ σαυρὸς, τὸν θάνατον κατέλυσε, τὴν ἀμαρτίαν ἐδόθησε τὸν ἄδην περιπτὸν κατέσπασε, τοῦ διαβόλου τὴν δύναμιν παρέλυσε, καὶ διὰ τοῦ σώματος τὴν ὑγείαν δὲν εἶναι ἀκόλαστος. 244 Α' Τὴν αἰκουμένην ὅλην ἀνέστησε καὶ σὺ δὲν ἔχεις ἐπιστρουφιν ἐκ αὐτῶν. Ποῖας τιμωρίας ἐν τοιαυτῇ περιπτώσει, εἰσα, ἄλλος, λέγε μου. Καὶ δὲν εἶναι μόνον τὰ φυλακτὰ, ἀλλὰ καὶ μαγικὰς ψαλμωδίας, ἡμετέροισι μεταχειρίζονται διὰ τὸν θάνατον σου εἰσάγων εἰς τὸ σπῆν σου παληγορήρας ποῦ μεθοδὸν καὶ παραπαλοῦν. Καὶ δὲν ἐντρέπομαι, οὔτε κοκκινίω, εἰς μετὰ ὅτι τόσον χριστιανὶ καὶ φιλοσοφῶν νὰ ἀποδίδῃ σημεῖα εἰς αὐτὰ. Καὶ τὸ χειρότερον τῆς ἀνάτης εἶναι τὸ εἶχῃς ὅταν δηλαδὴ τοὺς συμβουλευόμεν λέγοντες ταῦτα καὶ ζητῶμεν νὰ τοὺς ἀπομακρύνωμεν ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν ταῦτιν, θεωροῦν ὡς ἱκανοποιητικὴν ἀπολογίαν νὰ εἴπωμεν, ὅτι χριστιανὴ εἶναι ἡ γυναῖκα τοῦ ἀπαγγέλλαι τὰς μαγικὰς αὐτὰς ἐπιρροὰς καὶ τίποτε ἄλλο δὲν λέγει παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ ὄνομα.¹⁰ Διὰ τοῦτο ἀκριβοῦς αὐ-

10. Τὸ πᾶν ἰσχυρίζονται καὶ σήμερον οἱ μαγικὰς αὐτὰς λέγοντες.

τὴν υπερβολικὴν αὐτοῦ καὶ ἀποστρέφεται. Ὁ ἐπειδὴ κάνει κατὰ κράτος τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τοῦτου ὑδράζει αὐτὸν ἐξ ὧν, ἐνῶ λέγει, ὅτι εἶναι χριστιανή, τὰ ἔργα τῶν ἐθνικῶν ἐπιτελεῖ. Καὶ οἱ θαυμάσιος θεοδότης ἀνάφερον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἦσαν θαύματα καὶ μαλ' ὀντότε ἔλεγον πρὸς τὸν Χριστὸν «Ὅτι αὐτὸς σε τίς εἰ, ὁ ἄγιος τοῦ Θεοῦ» (Μαρκ. 1 24) τοὺς ἐπετίμησε καὶ τοὺς ἐξεδάδα.

Διὰ τοῦτο οὐκ παρακαλῶ νὰ εἰσθε καθαροὶ ἀπὸ τὴν ἀπὸ τὴν ταύτην καὶ τῆς ράβδου καὶ στήριγμα νὰ ἔχετε τὸ λόγιον τοῦτο. Καὶ ὅπως καὶ εἰς τὸν ὑπόστατον καὶ ἐνδυματον δὲν θὰ ἐξέλθῃ κατὰ κράτος ἀπὸ οὗς εἰς τὴν ἀγορὰν νὰ κατέλθῃ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ χωρὶς τοῦ λόγου τοῦτο ποτὲ εἰς τὴν ἀγορὰν νὰ μὴ μεταβῇ, ἀλλ' ὅταν πρόκειται νὰ περάσῃς ἀπὸ τὰ πύργια τοῦ πύργου σου προηγουμένως νὰ εἴπῃς τὸ λόγιον τοῦτο· ἐπιτάσσεται σοι, Ὁ Σατανᾶ, καὶ τῇ πορείᾳ σου καὶ τῇ λατρείᾳ σου· καὶ συντάσσεται σοι, Χριστέ. Οὐδέποτε δὲ χωρὶς νὰ εἴπῃς τοὺς λόγους τοὺτους νὰ μὴ ἐξέλθῃς τῆς οἰκίας σου διότι τοῦτο θὰ σοὺ χρησιμεύσῃ ὡς ράβδος ὡς ὅπλον, ὡς πύργος ἀκατάβλητος. Λέγων δὲ τοὺς λόγους τοὺς καὶ μετὰ συγκρόνως καὶ τὸ σπείνῃς τοῦ σπουδαίου εἰς τὸ μέγα σου. Διὰ τοῦτο τοῦτο δὲ μόνον ἀνθρώπου, ἐάν σὲ συναντήσῃ, ἀλλὰ οὐτε αὐτὸς, ὁ διάβολος δὲν θὰ ἡμπορήσῃ νὰ σὲ ἐλάτῃ, θάβῃ παντοῦ μὲ αὐτὰ τὰ ὅπλα νὰ ἐμφανί- ζεται. Καὶ περὶ τούτων τῶν πραγμάτων σου ἀπὸ πάρα διδάσκον- ῖνα, ὅταν λαθῇς τὴν σφραγίδα τοῦ βαπτίσματος νὰ εἶσαι ἕτοιμος πειρασμοῦ καὶ ἀφοῦ στήσῃς τὸ πρόσωπον τῆς νίκης κατὰ τοῦ διαβόλου, νὰ λάβῃς τὴν στέφανον τῆς δικαιοσύνης τὸν ἀποστόλῃς εἰς τὴν ἐπιτάσσῃς διὰ τῆς χάριτος καὶ ῥύσαν- θρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου εἰς τὸν Πατέρα ἀντίκει ἡ δόξα συγκρόνως δὲ καὶ εἰς τὰ ἄγια Πνεῦμα, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

εἰς τοὺς πάσχοντες ἀπὸ ἀρρώστια (ἐννοεῖται) Εἰς τοὺς πρὸς τὸν δαίμονα, ἐνῶ ὁ Χριστὸς ἔχει περὶ αὐτοῦ, τοὺς ὁμοῦς, ἐκκαθαρίζει.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Α'

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΜΙΛΗΣΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΝ ΚΑΤΗΧΗΣΙΝ ΠΕΡΙ ΟΡΘΩΝ, ΑΦΕΡΩΣ ΤΑΥΤΗΝ ΕΙΣ ΤΟ ΙΔΙΟΝ ΠΛΑΙΝ ΘΕΜΑ ΑΠΟΔΕΙΞΑΣ ΟΤΙ ΟΥΧΙ ΜΟΝΟΝ Η ΠΑΡΑΒΑΣΙΣ ΤΟΥ ΟΡΘΟΥ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ Η ΤΕΡΗΞΙΣ ΑΥΤΟΥ ΤΙΜΩΡΕΤΑΙ ΚΑΙ ΟΤ ΠΡΟΣ ΘΩΚΕΛΙΑΝ ΜΑΣ Η ΧΡΙΣΤΟΣ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗΝ ΗΜΕΡΑΝ ΑΚΕΣΤΗΘΗ.

1 Ἀρὰ γε ἀπεμακρύνετε ἀπὸ τοῦ στόμα οὐς τὴν κακίαν τῶν ὄρων συνήθειαν, Δὲν ἐλησημόνησα θεοδότης οὐτε ἐκείνη που οὐς εἶπα κατὰ τὴν ὁμιλίαν μου. οὐτε τὰς ὑποσχέσεις ποὺ οὐς μοῦ ἐδώκατε διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο. Διότι καὶ ἐγὼ οὐκ ὁμιλήσω περὶ αὐτοῦ καὶ οὐς μοῦ ὑποσχέθητε ἐν καὶ ἐν, διὰ τοῦ λόγου ἀλλὰ διὰ τῶν ἐπαίνων ποὺ ἐλάματε ἐκείνων που εἶπα. Ἡ ὑπόσχεσις δὲ οὐκ εἶναι ἀντιμέτωπος ἀπὸ τὴν ὑπόσχε- σιν διὰ τοῦ λόγου, διότι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ὑπόσχετα, διὰ τοῦ λόγου πολλάκις συγκατατίθετα μὲν διὰ τῆς γλώσσης ἀλλὰ δὲν συγκατατίθετα διὰ τῆς θέλησως ἐνῶ ἐκεῖνος ποὺ ἐπαί- νει δὲ ἐλάμασαν, κάνει τὴν συγκατάθεσιν μὲ τὴν θέλησιν τοῦ Λογίου ἐκαθαρίζετε τὴν γλῶσσαν σας ἀπὸ τὴν φθορὰν αὐτὴν καὶ μὲν ἀπεμακρύνετε τὴν βλαβερὰν αὐτὴν συνή- θεον ἀπὸ τὴν ἱερὰν ψυχὴν σας. Ἐνῶ ὑποθέτω ὅτι τὴν ἐκα- θαρίσατε, διότι μέλλετε νὰ ὑποδεχθῆτε βασιλεὺς μέγαν, καὶ νὰ ὑπολαύσατε διδασκαλίαν πολλὴν καὶ πνευματικὴν, παρε- κομένην ὑπὸ τῶν συνεπιτέρων Πατέρων. Καὶ ὁ καιρὸς δὲ ὑποδοχῆς πρὸς τοῦτο καὶ ἡ προθυμία που οὐς ἐδώκατε διὰ νὰ διωρθωθῆτε εἰς τὸ τέλος πλεον, εὐρίσκεται καὶ οὐκ εἴθε εὐάγγελος καὶ εὐπειθεῖς. «Πείθεσθε ἑαυτοὺς τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑποτάσσεται» Ἐβρ. 13, 17 λέγει ὁ Ἀπόστολος καὶ εἰς ὅλα νὰ ὑποτάσσεται εἰς αὐτοὺς. Ἀπ' ὅλα αὐτὰ συμπεραίνων νο- μίζω, ὅτι, ἔχετε καταρθασαί τοῦτο. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἤθελα νὰ συμπεραίνω καὶ νὰ νομίζω ἀλλὰ νὰ γνωρίζω σαφῶς, διότι ἐάν τὸ ἐγνώριζον, θὰ ἤρπικα μετὰ μετὰ τέρως προθυμίας τοὺς μυστικωτέρους λόγους καὶ ἀφοῦ ἀφῆκα τὴν φροντίδα τῶν περὶ ἔργων λόγων, μετὰ περισσοτέρας εὐκαλίας θὰ σὲ ἐλάμασαν πρὸς τὴν φοικτὴν ταύτην μυσταγωγίαν καὶ θὰ σὲ εἰσῆγαγον εἰς αὐτὰ τὰ ὅπλα καὶ θὰ σὲ ἐδίδκωναν τὰ ἄγια.

καὶ κατὰ τὰ ἔθνη ἐκείνα καὶ ὑπάρχουσιν μερικαὶ φορεῖστές τὰ λαμπρὰ φορέματα καὶ ἐπερδύνουσιν εἰς τὴν ἀγῆν τοῦ βασιλέως. Ὅσα δὲ μόνον διὰ τὸν λόγον τοῦτον καθίστανται τὴν ἡμέραν ταύτην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἀντιμετέχευε λόγον τοῦ καιροῦ ἐκ τὰ κατὰ τὸν τοῦ δεσποτῆς Χριστοῦ ἔσται μίση, λέγουσιν. Ἐκεῖνος εἰς τὸ ἔλουν σπουδαῖος καὶ οὐ διὰ τοῦ βασιτεῖστας; διότι ταύτας εἶναι τὸ βάπτισμα καὶ θάνατος. θάνατος; ὅμως εἰς φάρμακα, σπαραγμοὶ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου

4 *Ακούσαν λαλῶν, τ λέγει ὁ Παῦλος διὰ τὸ φανε-
ρῶσαι τὰς δύο αὐτὰς ὕψεις τοῦ βαπτισμοῦ εἶναι. Θάνα-
τος τῆς ἁμαρτίας καὶ σταυρὸς. *Ἡ ἀγορεύει ὅτι θοοὶ εἰς Χρι-
στον ἐβαπτίσθητε εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε.

Ρωμ. 6, 3. Καὶ τῶν τοῦ παλάμου ἡμῶν ἀνθρώπων συνεισπα-
 ρυθῆναι ἡμετέρας καὶ τῶν ὅλων τῆς ἁμαρτίας. Ἀδελφοί 6. Διὰ
 τὴν μὴ φοβηθῆναι λοιπὸν ἀκούων θένωνται καὶ σκαυρὸν προσέ-
 θεον διὰ θάνατον τῆς ἁμαρτίας εἶναι αὐτοὺς, Εἴθετος πῶς
 εἶναι σταυρὸν τὸ θάνατον, Μαθεὶς καὶ αὐτὸν τὸν Χριστὸν θάνατον
 τὸν σταυρὸν ἐκάλεσε καὶ οὕτως ἔδωκεν εἰς τὸ θάνατον σου τὸ
 ὄνομα τοῦ σταυροῦ καὶ, τὸ ἀντήλασες μὲ τὸ ὄνομα τοῦ θάνα-
 τος τοῦ θάνατον τὸ ἰδιόν σου ἐκάλεσε σταυρὸν. Τὸν σταυ-
 ϸόν τὸν ἰδεῖν σου, λέγει, καλὸν θάνατον. Καὶ ποῦ λέγει το-
 ῦ θάνατον ἔκαστος θάνατον καὶ ὅτι εἶναι ὁ θάνατος. Λοὺκ. 12,
 50. Καὶ πῶς εἶναι φανερόν ὅτι διὰ τὸν σταυρὸν τὸν θάνα-
 τόν λέγει τοῦτο. Ἐκ τούτου ἐλεῖς Προσέλθοντες αὐτὸν τὸ παι-
 διὸ τοῦ Ζεβεδαίου μάλιστα δεῖ ἡμῶν πᾶν ἡμῶν Ζεβεδαίου
 λέγουσαν. Ἐπειδὴ ἡμεῖς οὗτοι οὐ δύναμεθα καθίστασθαι εἰς
 δεξιὰν καὶ εἰς ἀριστεράν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. (Ματθ. 20,
 21. Ἡ παράκλησις ἡμετέρας διὰ καὶ ἡμετέρας ὁ
 σταυρὸς παρακλήσις. Τὸ λοιπὸν ἀντήλασεν ὁ Χριστὸς θάνατον
 πῶς τὸ θάνατον. Ἐν τῷ θάνατον πῶς καὶ τὸ θάνατον, ὁ
 σταυρὸς θάνατος. θάνατον πῶς, (Ματθ. 20, 22. Ἐπειδὴ
 θάνατον τὸν σταυρὸν ἀντήλασε. Ἀπὸ ποῦ φαίνεται τοῦτο
 θάνατον. λέγει, πῶς τὸ θάνατον, ὁ ἐν τῷ μέλλῃ πῶς
 θάνατον τὸ πῶς καλεῖ καὶ διὰ τοῦτο λέγει ὁ Παῖς αὐτὸν
 θάνατον, παρελθόν τὸ θάνατον τοῦτο ὅτι ἐν τῷ θάνατον. Ματθ. 26,
 39. Εἴθετος πῶς θάνατον τὸν σταυρὸν ἐκάλεσε καὶ τὸ πῶς
 θάνατον, Ἐκάλει δὲ αὐτὸ ἔπος, ὅτι ἐπειδὴ αὐτὸς ἐκα-
 τάρχησε ἐκ τῆς ἁμαρτίας, πῶς ἡμεῖς θάνατον αὐτὸν τὸ πῶς
 ἀπὸ τοῦτο ὅτι ἁμαρτίας πῶς δὲν ἔλαβον οὕτως ἐκάλει
 ἐκ τῆς ἁμαρτίας, (Ἡσ. 53, 9 ἄλλ.) ἐπειδὴ τὸ αἶμα τοῦ
 ἔρρευσεν ἀπὸ ἐκείνου τῆς αἰμαμένης ἐκάρησαν ἐκ τῆς ἁ-
 μαρτίας. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῖς λέγει, καὶ οὐμῶς τὸ γένε-
 ναι τὸν θάνατον τοῦ θάνατον αὐτοῦ διὰ τοῦ θάνατον

τοῦ Ρωμ. β, 5· Δὲν εἶπε ἐπὶ θανάτῳ, ἀλλὰ ἐπὶ ὁμοίωσιν τοῦ θανάτου αὐτοῦ· Διότι θάνατος ἦτο καὶ ἐκεῖνο (τὸ πάθος τοῦ Κυρίου καὶ τοῦτο (τὸ βάπτισμα), ἀλλ' ὅτι θάνατος τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐκεῖνο μὲν ἦτο θάνατος τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου, τοῦτο δὲ εἶναι. θάνατος τῆς ἁμαρτίας τοῦ βαπτιζομένου. Διὰ τοῦτο ὁμοίωσις τοῦ θανάτου τοῦ ἡρώου.

8 Τῇ λοιπῇ, ἀποθήσκαμεν μόνον μετὰ τοῦ θεαυτοῦ
Χριστοῦ καὶ συμπετόκαμεν μόνον εἰς τὴν λαμπρὰ παθήσασιν
τοῦ διὰ τοῦ βαπτίσματος. Κυρίως μὲν οὗτο εἶναι λαμπρ-
οὺν τὸν ἐν ᾧ λάβομεν μέρος εἰς τὸν θάνατον τὸν θεσπισμένον.
Ἀλλὰ περὶ μὲν ὁλίγων καὶ διὰ τοῦτο, οἱ λαβάντες μέρος καὶ
εἰς τὸ εὐκρίσιτον συμβάνει τοῦ Κυρίου· «Εἰ γὰρ ἀπεθνήσκον
πρὸ αὐτοῦ, λέγει ἐπιστεύοντες διὰ καὶ συζήσμεν αὐτῷ» (Αὐ-
τοῦ 8· Διὸ τοιοῦτο καὶ ἀνάστασις, συζήσμεν γίνεται εἰς
τὸ βάπτισμα ἀφ᾽ οὗ ἐξαλείφεται καὶ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον ὁ
βαπτίζομενος καὶ λαμβάνει τὸν νέον καὶ ἀνίσταται εἰς νέαν
ζωὴν· «ὡςπερ ἠγέρθη Χριστὸς διὰ τῆς δοξῆς τοῦ πατρὸς»
(Αὐτοῦ 4).

Βλέπετε, πώς πάλιν τὴν ἀνάστασιν λέγει. διὰ τοῦτων ἅλλα διὰ τὴν ἡμῶν ἰδέαν καὶ ἀνάστασις καὶ ἡ ταρά καὶ ὁ θάνατος ἐν τῷ θένοντι γίνεται καὶ ταράχων, διότι συνταραχῶς παύσασθαι καὶ ἀναστήσασθαι, ἡ δὲ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἐξέρχεται. διότι τὴν ταράν ἡμεῖς ἀνάστη ἀπὸ τῆς ταράς ἡ μὲν ἰδέαν καὶ ἀνάστασις γίνεται γνήσιον, ἡ δὲ τοῦ Κυρίου ἐξέρχεται. Ἐνταῦτα τοῦτο διὰ τὸ συγκοῦν καὶ πάλιν λέγει, ὅτι ἡ βραδεία τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου. δὲν ὅρει, λέγει, εἰ δὲν ἔμνησαν αὐτοῦ διότι ἐκεῖνος τοῖς ἰδουαῖσι καὶ ἀναστήσει τὸν δούλον εἰς θρόνον τοῦ χρόνου σπυλιν, ἰδούναυ ἐκλογισμένη καὶ ἀναστήσει ἅπαντας τὸν ἑαυτὸν τὸν Εἰς τὴν λοιπὴν ἀφελεται ἡ βραδεία. Εἰς τὴν ταράν ταρά. διὰ καὶ γίνῃ δια τὴν βραδείαν καὶ τὴν λαομαχίαν, ὅπως τὸν δὲν, ὅπο τὴν ἐξουσίαν τοῦ θανάτου κατὰ τὸν τριήμερον διαστήμα ἀναμνησθήσεται ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ διότι ἐὰν σήμερον ἀναμνησθῶν μεγάλην ἡμετέραν ὑπάρχουν ἀνθρώπων λέγοντας διὰ φαναινομένους ἐπὶ τὴν ἡμέραν ὁ Κύριος ἔδαν δὲν ἐμολογῶνται τὴν βραδείαν, ἐπὶ τὴν θανάτου καὶ ἀναστάσεως, τὸν δὲν ἡμεῖς εἴπει ἐκεῖνον. Ὁ διὰ τοῦτο δὲν ἡμεῖς καὶ ἐπιβαλλόμεθα καὶ ἀμφισβήτησις τὴν κληρίαν καὶ τὴν ἀνάστασιν ὁμῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀξιόπιστον καὶ τὴν βεβαιότητα τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου διότι ἐν γυναιξί, ἐν γυναιξί κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωτήρος ὅπο κοινὸν φάρμακον τὴν οὐκ ἐν τῇ

[illegible]

καὶ ἤθελε νὰ ἀπομακρύνῃ τὴν πόσιν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τοῦ διὰ τὴν στερήσῃ τοὺς τοὺς αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο βραδύνει ὁ Κύριος νὰ ἀναστῇ καὶ προσέρχονται οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὸν Πλάτον λέγοντες «Δὸς ἡμῖν στρατιώτας ἵνα τηρήσωμεν τὸν τόπον» (Ματθ. 27 63-66). «Ὡς τῆς ἀναισταντίας! Πῶς εἶδες, ὦ Ἰουδαῖε νεκρὸν φρουρούμενον. Ἐάν κοινὸς νεκρὸς ἦτο καὶ ἀπλοῦς ἀνθρώπος ὁ σταυρωθεὶς διατὶ ἔβη καὶ παρὰ τὸ μέτρον λαμβάνεις, διατὶ φοβεῖσαι καὶ τρέμεις καὶ φύλακας τοῦ τάφου συναθροίσας, Ὅμως οὔτε τοῦτο ἠμπούουν ὁ Θεὸς, ἀλλ' ἠρῆκε νὰ φυλάττεται ὁ τάφος, διὰ νὰ πισθῇ ὁ ἁμαρτωλὸς διὰ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν του. Ἐκεῖνοι μὲν ἔλεγον «ὥσὸς μὲν στρατιώτας ἡμεῖς νὰ μὴ κλέψωσιν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ εἰπωσιν ὅτι ἀνεστήθη» καὶ συνέβη τὸ ἀντίθετον. Ἐλθοὺν διπλαστὴ στρατιὰ διὰ νὰ μὴ ἠμποροῦν νὰ ἀσχυρίζωνται, ὅταν θὰ ἀνίσταται ὅτι ἔκλεψαν αὐτὸν αἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ δὲν ἀνέστη. Καὶ τὰ κατὰ τῆς ἀναστάσεως παντοῦργα μέτρα αὐτῶν ἀπέβησαν ὑπὲρ τῆς ἀναστάσεως, καὶ τοὺς ἐπισκόλους αὐτοὺς μάρτυρας ἔκαμε μάρτυρας τῆς ἀναστάσεώς τοι ὁ Χριστὸς διὰ νὰ τοὺς κόψῃ τὴν δικαιοσύνην κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς κρίσεως.

β. Διὰ ποῖον λοιπὸν λόγον εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν καθύριον οἱ Πατέρες νὰ τελῇται ἡ μυσταγωγία τοῦ βαπτίσματος, ἀρκετὰ, νομίζω, ὅς ἐξηγήσα δι' ὅσων σὰς εἶπα. Ἐπιθυμῶ δὲ καὶ ἄλλο κρῆος νὰ σὰς καταβάλω, εἰς τὴν ἀκρόασιν δὲν σὰς ἐκούρασθαι καὶ νὰ σὰς ἐξηγήσῃ, διατὶ γυνυνοὺς καὶ ἀνυπόδητους σὰς παραπέμπωμεν ἀπ' ἐδῶ πρὸς τὰς φωνὰς τῶν ἑξορκιστῶν. Καὶ εἰς τοῦτο ἡ αὐτὴ αἰτία πάλιν ὑπάρχει, τὸ ὅτι ἐνέμνηρον ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν πόλεμον καὶ συνέλαθεν αἰχμαλώτους. Τοιοῦτον δὲ εἶναι τὸ ἑξωτερικὸν σῆμα τῶν αἰχμαλώτων. Ἀκούσον λοιπὸν τί λέγει πρὸς τοὺς Ἰουδαίους ὁ Θεός. «Ὁν τρόπον ἐπορεύθη ὁ παῖς μου Ἰσαάκ γυνυνὸς καὶ ἀνυπόδητος, οὕτως πορεύονται οἱ αἰχμαλῶτες εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν γυνυνοὶ καὶ ἀνυπόδητοι» (Ψαλμ. 135 3). Θέλωμεν λοιπὸν νὰ σὲ κάμῃ νὰ ἐνθυμῇ τὴν προηγουμένην τοῦ διαβάλου τυραννίαν, διὰ τοῦ ἑξωτερικοῦ τοῦτο σήματος σὲ παραπέμπει εἰς τὴν μνήμην τῆς παλαιᾶς ἀθλίας σου καταστάσεως καὶ νελεύεις. Διὰ τοῦτο δαὶ μόνον γυνυνοὶ καὶ ἀνυπόδητοι ἵστασθε, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰς χεῖρας ἀνυψωμένους εἰς σῆμα ἰκεσίας, διὰ νὰ ἀπολογῇτε μὲ τὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ὁποίαν ὑμεῖς προσέρχεσθε καὶ εἰς ὅποιον σκόλον καὶ λάφυρα δλοῖσας εἴθε. Τὰ λάφυρα αὐτὰ ὁ Θεὸς ἀναφέρει μακρόθεν πρὸ τῆς πραγματοποιήσεως προαναγγέλλων τὰ εἶδη. «Αὐτὸς τοῦ σκίουρου περιεῖτα, σκόλον» (Ψαλμ. 58 12) καὶ πάλιν «ἤλθε ἐπὶ τοῦ σκίουρου, ἀφελὲν» (Ψαλμ. 61 1). Ὁ δὲ Δαβὶδ τὴν

αἰχμαλωσίαν ταύτην προφητεύων ἔλεγε: «Ανέβη εἰς οὐκὸς ἡκρατεύουσας αἰχμαλώτων» (Ψαλμ. 67 18).

Ἀλλὰ μὴ γίνῃς ακυθροπὸς ἀκούων αἰχμαλώτων δὲν ὑπάρχει ὠφελιμώτερον πρῶγμα ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰχμαλωσίαν. Διὰ τὴν μὲν αἰχμαλωσίαν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς ἐλευθερίας εἰς δουλείαν ὁδηγεῖ, αὐτὴ δὲ ἀπὸ τῆς δουλείας εἰς τὴν ἐλευθερίαν μεταφέρει. Καὶ ἡ μὲν τῶν ἀνθρώπων αἰχμαλωσία ὁποστερεῖ τῆς πατρίδος καὶ εἰς τὴν ξένην πατρίδα ὁδηγεῖ, αὐτὴ δὲ ἡ αἰχμαλωσία ἐκβάλλει ἀπὸ τῆς ξένης καὶ φέρει πρὸς τὴν πατρίδα διπλαστὴν τὴν ἑαυτῶν Ἱερουσαλήμ. Ἡ αἰχμαλωσία τῶν ἀνθρώπων ὁποστερεῖ ἀπὸ τῆς μητέρας, αὐτὴ δὲ πρὸς τὴν μητέρα τὴν κοινὴν ὅλων ἡμῶν σὲ ὁδηγεῖ. Ἐκεῖνη καὶ ἀπὸ συγγενεῖς καὶ συμπολίτας σὲ χωρίζει, αὐτὴ δὲ πρὸς τοὺς πολίτας τοῦ σφυανοῦ ὁδηγεῖ, διὰ τὴν συμπολίαν, ἐστὶ λέγει τῶν ἀγγέλων. Ἐφ. 2, 19, «Ἡ ἑξωτερικὴ λοιπὸν ἐμφάνισις τῶν κατηκουμένων αὐτὸ τὸ νόημα ἔχει».

7. Διὰ ποῖον λόγον αἱ φωναὶ τῶν ἑξορκιστῶν (οἱ ἑξορκισμοὶ) αἱ φοβεραὶ καὶ φοβερὰς σου υπενθυμίζουσιν τὸν καιρὸν ἡμῶν δεσπόταν τὴν καλοῦσιν τὴν τιμωρίαν τὴν γενναίαν, διὰ τὴν ἀνασκοντίαν καὶ κακοεργίαν τῶν σαρκῶν. Διὰ τὸν πρόβλεπον ἀσφράγιον εἶναι ὁ κατηχοῦμενος καὶ κατὰ ἔργον καὶ οἶκον χωρὶς φόρας, ἐλεύθερον εἰς πάντας ἀδελφίως, φιλοῦν ἡμεῶν, καταφυγὴ θηρίων, κατοικία δαμνῶν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ βασιλεὺς ἀπεφάσκειν ἀπὸ πολλῶν φιλοφρονέων τὸ κατὰ τοῦτο τὸ ἔργον, τὸ καὶς θυρεὸς, τὸ κατὰ φύσιν τῶν ἡμεῶν νὰ γίνῃ βασιλικὴ αὐλή, διὰ τοῦτο ἐστελεν ἡμᾶς τοὺς διδασκάλους καὶ τοὺς ἑξορκιστὰς νὰ προετοιμάσωμεν τὸ οἶκον τοῦτο. Καὶ ἡμεῖς μὲν τοὺς τοῖκους τοὺς ἐτοιμορρόπους τοὺς κάνομεν γερούς διὰ τῆς διδασκαλίας. Διὰ τὴν ἐπὶ δότις σκώσε μου τοὺς λόγους τοὺς λέγει, ὁμοιωθῆσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ. Ὡς ἀποκόμῃς τὴν σκῆαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πύρραν. Ματθ. 7 24). Στερεὰ κοστούμεν τὰ θεμέλια ἐκείνου τοῦ οἴκου. Ἐάν ὕμνηται καὶ ἀκαθάρτη καὶ βόρβορος τὰ καθάρωμεν τελείως. Τοιαῦτα, ὡς ἡ οὐσία τῆς ἁμαρτίας θρωπερὰ καὶ ἀκαθάρτη. Ἀκούσου λοιπὸν πᾶς χαρακτηρίζει τὴν φύσιν αὐτῆς ὁ Δαβὶδ. «Ὡς ἐφορτὶν βαρὺ, ἐβαρύνθησαν τὰ ἔγχα. Προκαρτέρουν καὶ ἐπάσαν οἱ μαλακίαι μοι ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου» (Ψαλμ. 57 5-8). Ἡμεῖς μὲν ἀναμεινόμεν εἰς δικαιοσύνην καὶ θέτορὸν τὸ μύρον τὸ πνευματικόν, οἱ δὲ ἑξορκιστὰς διὰ τῶν φοβερῶν ἐκείνων φωνῶν παρατηροῦν τρόπον τινὰ νύμφη μὴ πρὸς ὑπάρχει. κάπου θηρίον ἢ ὄρεα ἢ βόαι ἢ σκυρτοὺς καὶ εἰς τὸ ἔκονσιν τῆς φοβερίας ἐκείνης φωνῆς ὅσον ὄρεα καὶ ἀνείναι τὰ θηρία δὲν δύναται νὰ πορᾶμεν καὶ ἐμφωλεῖν

ας αὐτὸν ἄλλ' ἐξέρχεται καὶ δραπέτεύει χωρὶς τὸ θέλη
8. Ἐπεθύμουν νὰ σὰς εἶπω καὶ κατὰ ἄλλο, τὸ ὁποῖον
δὲν σὰς ὑπεσκέθην, ἀλλ' ἦτο ἀνάγκη νὰ σὰς, τὸ εἶπω διὰ
πολὺν λόγον ἡμεῖς μὲν λεγόμεθα πιστοί, οἱ δὲ προσεταιριζόμε-
νοι διὰ τὸ βάπτισμα κατηχοῦμενοι. Διότι πράγματι εἶναι ἐν-
τροπία καὶ ἔξον γόλωτος τὸ νὰ ἡμῶται ἕνας καὶ οὕτε τὸ ἔνο-
μα τῆς τῆς ποδ λαμβάνει νὰ γνωρίζῃ. Ἀλλὰ πὶ ἔπαθα, μοῦ
ἤλθε πάλιν ἡ περὶ τῶν ὄρκων ἀνησυχία καὶ φροντίδα. ἡ ὁ-
ποία με καταγορεύει διότι, ἐθρόνισμα νὰ ἀσκοληθῶ με αὐτὴν καὶ
σύρει πρὸς τὸν ἑαυτὸν τῆς τὸν λόγον. Διὰ τοῦτο ἀναβόλλων-
τες τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ζητημάτων τούτων διὰ τὴν ἐπομένην
ὡραίαν, πρὸς τὴν παραίνεσιν τῆς ἀποφυγῆς τῶν ὄρκων δις
στροφώμεν τώρα φοβερὸν κακὸν ἀγαπητέ, εἶναι ὁ ὄρκος,
φοβερὸν καὶ ἐπιβλαβές· φάρμακον ὀλέθριον, δηλητήριον κα-
ταστροφικὸν τραῦμα σκεπασμένον πλὴντὴ ἀφαντῆς προσῆ
ἐπιβλαβές, ἡ ὁποία εὐσαγεῖ τὸ δηλητήριον εἰς τὴν ψυχὴν·
ἔλεος σατανικόν, ὡάντιον πόνον, μάκαιρα δίτομος ροι-
φαία ἀκονισμένη, ἁμαρτία ἀσυγνώμητος, παρανομία ὀδικου-
λὼντος, βάρβαρον θαῖδι, κρημνὸς ἀπώτομος, παγίδα τοκυρῶ,
δακτυλὸν ἐκτεταμένον, δεσμὸς ὀλῶτος, βράγκος τοῦ δὲν ἔχει
διέξοδον. Ἀρὰ γε εἶναι ἀρκετὰ ταῦτα καὶ παραθέσθε, ὅτι
εἶναι φοβερόν ὁ ὄρκος καὶ τὸ χειρότερον ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματα.
Ἰεσοῦσθε, πεισθῆτε, παρακαλῶ, εἰς τοὺς λόγους μου. Εἴαν δὲ
κάποιος ἀμφιβάλλῃ ἰδοὺ ὄρκωμα καὶ εἰς τὴν ἀπόδεξιν. Ἐ-
κεῖνο ποῦ δὲν ἔχει καμμία ἁμαρτία, τὸ ἔχει αὐτὴ ἡ ἁμαρτία.
Διότι ὅταν δὲν παραβαίνωμεν τὰς ἄλλας ἐντολὰς δὲν τιμα-
ροῦμεθα, τὸν δὲ ὄρκον πολλὰκις καὶ φιλάττοντες καὶ παρα-
δαίνοντες, ἔχ' ἴσως τιμαροῦμεθα. Ἰσως ἢ ἐννοήσατε αὐτὸ
τοῦ εἶπα. Λοιπὸν εἶναι ἀνάγκη νὰ σὰς τὸ εἶπω σαφέστερα.
Πολλὰκις κάποιος ὑπεσκέθη νὰ πράξῃ παράνομον πράξιν καὶ
ἐνέπεσεν εἰς βρώγκον ὄλῶτον. Εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν τώρα ἢ
νὰ φιλόξῃ τὸν ὄρκον τοῖ καὶ νὰ παρανομήσῃ ἢ νὰ μὴ τὸν
φυλάξῃ καὶ νὰ πέσῃ εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς ἐπιτοκίας. Διὰ τοῦ
πρόποι τοῖ ποῖ ἔγινε καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἴσθαι ὁ κρημνός
καὶ οὕτως ἢ ἄλλως ὁ θάνατος ἀνασφορευκός· εἴτε φυλάξῃ
τὴν ἐντολὴν εἴτε δὲν τὴν φυλάξῃ. Ὑπάρκει λοιπὸν κατα-
στροφικώτερον ἀπὸ τὸ ἁμάρτημα τοῦτο εἴτε προφυλάσσεται
τις ὅτι αὐτὸ εἴτε ὀχι.

9. Καὶ διὰ νὰ ἐννοήσατε ὅτι ἔτσι εἶναι καὶ ὅτι πολλοὶ
πολλὰκις δαίμονες διότι παρέδωκαν τὸν ὄρκον, ἀλλὰ καὶ
διὰ τὸν ἐφυλάξαν. ἔτσι τιμωρίας ἔγιναν θὰ σὰς διηγηθῶ
ἀρετὴν ιστορίαν. Ὁ Ἡρώδης τὰ γενέθλια τοῦ κάποτε εἶχε
καὶ τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη δούραζε· βέλων
δε νὰ κόμῃ αὐτὴν λαμπρότεραν ἐβαλε τὴν θυγατέρι καὶ τῆς

βασιλείας νὰ χορεύσῃ μὴ γνωρίζων ὅτι διὰ τοῦτοι μύλλον
ἐξημερεύει τὴν ἡμέραν. Ἐπράτε δηλοῦν ἀντὶ τούτου νὰ εὐ-
χαριστήσῃ τὸν φιλόνητοισιν Θεόν. διότι ἐκ τῆς ἀνυπαρξίας
τὸν ἐδημιούργησε διότι τοῦ ἔδωκε ψυχὴν, διότι τὸν εὐλόγη-
γεν εἰς τὸ σοδορὸν τοῦτο τῆς κτίσεως θεάτρον διότι θεατὴν
τὸν ἔκαμε τῆς ὑρασιτάτης καὶ θαυμαστῆς ταύτης δημιουργί-
ας, ἔπρεπε μὲ ὄνους καὶ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Κύριον νὰ
ὑμῆσθαι τὴν ἡμέραν ἐνῶ οὕτως διὰ τῆς ἀτιμίας τὴν ἐτίμησε.
Ἰπάρκει δὲ ἀπαιτωτικώτερον πράγμα ἀπὸ τὸν χορὸν. Καὶ αὐ-
τὴν τὴν ἡμέραν ἐχόρευσεν ἡ θυγατέρα τῆς Ἡρωδιδῆος. Ἀ-
κούσατε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, δοκίμῃ τοιούτους χορούς
καὶ τοιαῦτα ὄρατα πρῶτε τὰ σπουδαιότερα γεγονότα τῆς
ἱστορίας. Δὲν εἶναι αὐτὸ «καὶ κακὰ, ἔτσι καὶ ὅν θεωροῦν-
ται ἀδάφωρα. Ἀκριβῶς, ἐπειδὴ θεωροῦνται ἀδάφωρα, διὰ
τοῦτο εἶναι μεγάλα κακὰ, ἐπειδὴ δὲν τυγχάνουν πολλὰς
φροντίδας καὶ προσοχῆς. Ἡ βαρεὶα ἀσθένεια, ὅταν τύχῃ προ-
σοχῆς καὶ φροντίδας ἐξαλείφεται, ἐνῶ ἐκεῖνη ποῦ θεωρεῖται
μικρὰ καὶ δι' αὐτὸ δὲν τυγχάνει προσοχῆς, γίνεταί, μεγάλη.
Τί λέγετε, εἰς οἷον πιστοῦ τοῖ μὴ ἕνας νὰ ἀρξίσθαι χορὸν καὶ
δὲν προβάται μῆνις πέση χειρυνός ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ
καὶ σὺ ὅλα. Ταῦτα καὶ διὰ τὰς γυναῖκας τὰ λέγω, ἵνα καὶ
τοὺς ἄνδρας συμπεριλάβω καὶ ἀπομακρύνωσιν ἀπὸ τοιαύτας
τέρψεως καὶ διασκεδάσεως. Καὶ αὐτὴν τὴν ἡμέραν εὐσηλῶς
καὶ ἐκάρωσεν ἡ θυγατέρα τῆς βασιλείας. Εὐλογητός ὁ Θεός
κόσμη συμπεροσύνῃν εἰς τὸ θίον μας ἔθεσε. Ἀκούσατε οἱ πι-
στοὶ εἰς ποῖον προσέθηκετε νυμφίον, ὁ ὁποῖος, ἐνῶ προηγου-
μένως ὁ Θεὸς μας ἦτο νεμέτος ἀσκήματος, τώρα μὲς ἐσκόλασε
μὲ ἐντροπὴν, συμπεροσύνῃν καὶ σεμνότητι. Ἐκεῖνα ποῦ ἡ βα-
σιλίσσα τότε δὲν ἐντρέπετο νὰ κόμῃ, τώρα ὁσιμὸς καὶ μικρὸς
ὑπαράξιμος δὲν θὰ ἐδέχοντο νὰ ὑπομείνουν. Ἐχόρευσε λοι-
πὸν ἐκεῖνη καὶ μετὰ τὸν χορὸν ὄλῶτην ἁμαρτίαν βαρύτεραν
ἔκαμε, διότι ἔπεισε τὸν ἀνάντην ἐκεῖνον νὰ ὑποσχεθῇ εἰς αὐ-
τὴν· μὲ ὄρκον ὅτι θὰ τῆς δώσῃ ὅ,τι τοῦ ζητήσῃ. Βλέπετε πῶς
ὁ ὄρκος κάνει τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀνοήτους· ἐκεῖνο ποῦ ἀ-
πῶς θὰ ζητήσῃ ἀρκιστὴν νὰ τῆς δώσῃ. Τί λοιπὸν θὰ ἔκανε
δὰν ἐξίμωσε τὴν κεφαλὴν τοῖ ἢ τὴν βασιλείαν τοῖ ὄλῶτην.

12. «Τὶ γὰρ ὀργήρας ἀγαπᾷται»· σελ. 164. Ὁ κύριος ἰσχυρὸν
διὰ τὸν χορὸν τὸν εὐδαλοῦσθαι τὴν ἀρετὴν τοῦ αἵματος τοῦ αἵματος, λόγῳ τῆς μεγάλης κατ' αὐτοῖς ἀτακτοῦσθαι τοῦ χοροῦ καὶ τῆς
ἀσθένειας διαβόλητος καὶ τοῦ δὲν ἰσχυρὸν διὰ τοῦς σεμνοῦς ἀλλοτρίους ἰσ-
χυρῶς, οἷον εἶναι «ἐκάρωσεν ὁ Θεὸς χορὸν καὶ ἐνέκων ἢ ἐκάρωσεν ποῖον
συμπεροσύνῃν» (Σ). Ἀνθρώπου, ὁποῖος Πιστὴν, Ἀθήνα (1955,
σελ. 258). Τὸ καὶ «Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Πίστης» (ἡμεῖς) Ἀνθρώπου. Κα-
τηχητικὸν, ἐκδ. γ'. Ἀθήνα 1955, σελ. 169. «Σελ. 2».

Αλλ' όμως τίποτε ἐξ αὐτῶν ἐκεῖνος δὲν ἐννοοῦσε. Διότι ὕστατο πλῆθος ὁ διάβολος καὶ ἔκανε ἰσχυρὰν τὴν παιγίδα ἄφου δὲ κατεσκεύασε τέλειον τὸν ὄρκον καὶ ἔθεσε τὴν παιγίδα καὶ ὥρῳσε παντοῦ τὸ δίκτυον, τότε διατυπώνει τὴν αἵτησιν ἐκείνην. διὰ νὰ εἶναι θεθαίρα καὶ ἀναπόφευκτος ἡ σὺλληψις αὐτοῦ «Δός μοι, λέγει, ἐπὶ πίνουσι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ» (Ματθ 14, 8). Ἀναίσχυτος εἶναι ἡ αἵτησις, ἀνάγκη ἡ δόσις καὶ ἀναθερά. Καὶ πῶν δυο τούτων ὁ ὄρκος εἶναι αἴτιος. Πι λοιπὸν ἔπραξε νὰ κόμῃ. Ενθυμήθητε αὐτὸ ποῦ προηγουμένως οὐκ ἔλεγαν, ὅτι καὶ φιλάττωντες τὴν ἐντολὴν καὶ παραβαίνοντες αὐτὴν ἔξ Ἰσοι τιμωροῦμεθα. Ἐπρεπε νὰ δώσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ προφήτου. Ἀλλὰ τότε θὰ ἦτο ἀνυπόφορος ἡ τιμωρία. Ἀλλὰ νὰ μὴ τὴν δώσῃ, τότε θὰ ἦτο ἐνοχος τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἐμπορίας. Εἶδες πῶς καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη εἶναι κερηνός, «Δός μοι, λέγει, ὥδε ἐπὶ πίνουσι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ» Ὡς τῆς κατηραμένης αἰτήσεως. Ἀλλ' ὅμως ἔπεισε τὸν Ἡρώδη καὶ ἐνόμωκεν ὅτι θὰ σταματήσει τὴν γλώσσαν ἐκείνην τὴν ἱερὰν, ἡ ὁποία ὅμως μέχρι σήμερον φωνάζει. Διότι καὶ ἐκείνην ἤρεσαν, μᾶλλον δὲ εἰς κάθε ἐκατησίαν ἀκούετε τὸν Ἰωάννην διὰ τοῦ Εὐαγγελίου νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ λέγῃ «Οὐκ ἔξεστὶ σοὶ ἔχειν τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ σου» (Ματθ 14, 18). Ἐκοψε τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ δὲν ἔκοψε τὴν φωνὴν ἐστατήρισε τὴν γλῶσσαν, ὅλα καὶ τὸν ἔλεγαν.

10. Βλέπετε τί κάνει ὁ ὄρκος! Προφητῶν κόπτεται κεφαλὰς, Εἶδες τὸ δέλεαρ, φοβήσου τὸν ὀλεθρὸν εἶδες τὸ δίκτυον, πρόσεξε νὰ μὴ πέσῃς μέσα. Ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη ἡλέαν νὰ σὺς λυπηθῇ, ὥστε νὰ μὴ γίνῃ βαθύτερα ἡ τομὴ εἶναι ἀνάγκη πλῆθος νὰ σπρώξω τὸ χεῖρ μὲ τὸ σιδηροῦν εργαλεῖον αἰματημένον καὶ πῶν λόγον νὰ τὸν πάρω ἀπὸ τὰ τραύματα τῆς ἐμπορίας καὶ εἰς σπητὴν νὰ τὸν θέσω. Αὐτὸ λοιπὸν νὰ ἐνθυμηθῇτε καὶ οὐδέποτε θὰ ἁμαρτήσετε, ὅτι καὶ φιλάττωντες τὸν ὄρκον καὶ μὴ φιλάττωντες ἐξ Ἰσοι ἁμαρτάνετε καὶ τιμωρεῖσθε. Ποῦ εἶναι τώρα αἱ λέγοντες «ἐν ὁρισθῶ δικαίως» (εἶναι κακόν), Ποῦ ὑπάρκει δικαίον, ὅταν γίνεται παράβασις νόμου, Ποῦ ὑπάρκει δικαίον, ὅταν αὐτὸ ποῦ ὁ Θεὸς ἀπαγορεύει σὺ τὸ πράττεις; Ἀλλὰ ὑπομείναιτέ μας πῶς οὐκ ἐπιδόντομεν πλῆθος τὰ τραύματα, διότι καὶ ὁ ἐπίθετος προξενεῖ πόνοους κα. εἶναι κατὰ τὴν ἐνοκλητικὴν. Αἰσθητὰ μὲν θὰ ἦτο ἡ τιμωρία διὰ τοὺς ὄρκους ποῦ ἐκάματε πρὸ τῆς διδασκαλίας ἡμῶν εἴτε ἐφυλάττετε εἴτε παρεβαίνετε αὐτούς, ὅσσην ῥοιτέρα ὅμως θὰ εἶναι τώρα κατὰ τὴν διδασκαλίαν ἡμῶν «Εἰ γὰρ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς ἁμαρτίαν οὐκ ἔχον» νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας» (Ἰω 15,

22. Λέγει ὁ Κύριος. Τοῦτο καὶ σὲ οὐκ εἶναι δυνατόν νὰ λέγῃς, ὅτι δηλαδὴ τοῦ λοιποῦ οὐδεμίαν ἐκκαλογίαν θὰ ἔχετε εἰν παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν ταυτήν. Τώρα θεθαίρας τὸ ὁπνισμα, ποῦ θὰ λάθετε εἴτε ἐμπορίαν εὐρίη, εἴτε εὐορίαν, εἴτε πορνείαν, εἴτε μοικρίαν, εἴτε ἄλλαν τὴν κακίαν ἀποδόλλει ὁλους τοὺς ρήτους καὶ οὐκ καθαρίζει τελείως· εἴθε δὲ καὶ μετὰ τὸ βάπτισμα καὶ σεις τὴν καθαρότητα αὐτὴν ποῦ θὰ λάθετε νὰ διατηρᾶτε καὶ νὰ εἰσθε ἀπηλλαγμένοι πεισῇς καλίδος καὶ ἡρεῖς νὰ δυνήσθαιεν νὰ τύκαμεν κάποιας παρηγορίας διὰ τῶν ἰδωῶν σας εὐκαῶν, διότι ἐπιτρέπεται νὰ εὐχαρισθε καὶ ὑπὲρ τῶν διδασκάλων σας, ἀφού μάλιστα μετ' ὀλίγων θὰ σὰς ἐλέπωμεν νὰ λάμπετε λαμπρότερα ἀπὸ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ. Εἴθε λοιπὸν διὰ τῶν εὐκαῶν σας νὰ τύκαμεν παρηγορίας ὅπαντες ἐμπροσθεν τοῦ θήματος τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ ὁποῖου καὶ μετὰ τοῦ ὁποῖου εἰς τὸν Πατέρα, συγχρόνως δὲ καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἀντήκα ἡ δόξα πάρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΛΟΥΝΤΑΣ ΝΑ ΠΑΡΩΤΙΣΘΩΣΙ ΚΑΤΗΧΗ
ΣΙΣ ΕΞΙΣΤΗ

1. Η σήμερ ἡ ἡμέρα εἶναι ἡ ἐσχάτη ἡμέρα τῆς κατὰ κήσεως. Δι' αὐτὰ καὶ ὁ ἔσχατος ὥραν εἰς τὴν ἐσχάτην ἡμέραν τῆς κατὰ κήσεως ἔχω ἔλθει. Ἐκὼ δὲ ἔλθω ἐσχατος διὰ τὰς ἀναγγελίας δι' αὐτὰς δύο ἡμέρας ὁ νυμφίος ἔρχεται. Ἐκὼ δὲ ἔλθω ἀνάπαυσι τὰς λαμπράς καὶ μὲ φαιδρὸν φῶς τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν ὑποδεχθήτω. Σπικώθητε καὶ νηγώρησατε διότι οὐκ ἐν καιρῷ ἡμέρας, ἀλλ' εἰς τὸ μέσον τῆς νυκτός ὁ νυμφίος ἔρχεται, πρὸς ἡμᾶς. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔθνος τῆς τελείας τοῦ γάμου, ἡ νύμφη ἣν παραδίδεται εἰς τὸν νυμφίον, ὅταν ἡ νύκτα ἔκει πολλὰ προχωρήσῃ. Μὴ ἐπιπολαιῶς δε λάβετε αὐτὸ πού ημεῖς οὐκ εἴπαμε, ὅτι νύμφη ἔρχεται, διότι πρόκειται πρᾶγμα περὶ μεγάλου γεγονότος πού φανερωθεῖ μετὰ τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν. Δὲν διέταξεν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις πρὸς αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ἀλλ' αὐτὸς πρὸς ἡμᾶς ἦλθε. Βεβαίως τοῦτο εἶναι τὸ ἔθνος τῶν γάμων, ὁ νυμφίος νὰ με ταβαίνει εἰς τὴν νύμφην, ὅπως καὶ ἂν αὐτὸς μὲν εἴναι εὐπορώτατος ἐκεῖνη δὲν εἴναι πτωχὴ καὶ παρατεταμένη. Ἀλλὰ προκειμένου μὲν περὶ ἀνθρώπων τοῦτο δὲν εἶναι καθόλου θαυμαστόν διότι καὶ ἂν ἄκορη ἀπὸ ἀποσκευῆς ὀλικῆς αἰτίας διαφέρει πολλὰ ὁ γάμος ἀπὸ τὴν νύμφην, οὐδεὶς διαφορά ὑπάρχει μετὰ τὸν αὐτὸν ἀπὸ ἀποσκευῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Διότι καὶ ἂν ὑποθέσῃ ὅτι εὐπορώτατος εἶναι ὁ νυμφίος, πτωχὴ δὲ καὶ ἐτελής ἡ νύμφη, καὶ οἱ δύο ὅμως ἔκουν τὴν αὐτὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Προκειμένου ὅμως περὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Εκκλησίας τὸ πρᾶγμα εἶναι θαυμαστόν, διότι ἂν καὶ ἦτο Θεὸς καὶ εἶχε τὴν μακαρίαν καὶ ἀκατήρατον ἐκείνην οὐσίαν (γνωρίζετε δὲ πῶς διαφορά ὑπάρχει μετὰ τὸν Θεὸν καὶ ἀνθρώπων) κατέβηκε πρὸς τὴν ἰδιάν μας φύσιν καὶ ἔλθῃ. Ἀφῆρας δὲ τὸν πατρὸς οἶκον ἔκει δὲ ὁποικωρήσας, ἀλλὰ διὰ τῆς κατὰ σάρκα αἰκονομίας πρὸς τὴν νύμφην ἔτρεξε. Τοῦτο λοιπὸν καὶ αὐτὸς ὁ ὁκνῶν Παῦλος ἐννοήσας καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς κηδεμονίας καὶ τῆς τιμῆς θειάμας ἐκφράζει δι' αὐτὸ καὶ εἶπεν. «Ἄντι τοῦ ὅτι καταλείψει ἄνθρωπος τὸν

πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν. Ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Εκκλησίαν» (Εφ. 5, 31-32).

2. Καὶ κατὰ τί εἶναι θαυμαστόν τὸ ὅτι πρὸς τὴν νύμφην ἦλθεν, ἀφοῦ καὶ τὴν ζωὴν του ἑαυτοῦ καὶ θυσιάσῃ ὑπὲρ αὐτῆς δὲν δόξασε. Καίτοι θεοείας κανεὶς νυμφίος διὰ τὴν νύμφην δὲν θυσιάσῃ διότι κανεὶς κανεὶς ἐραστῆς, καὶ ἂν πάρα πολὺ ρομαντικῶς εἶναι, δὲν περιόχεται ἀπὸ τῶσιν ἀγαθῶν πρὸς τὴν γυναῖκα πού ἀγαπᾷ, ἀπὸ δὲ ὅταν ὁ Θεὸς διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν μας, «καὶ ἂν παρὰ τὴν ἀνάγκη νὰ θυσιάσῃ, λέγει ἡ νύμφη ἡ εἰς αὐτὸν νὰ ἀναβῇ τὸν σταυρὸν, δὲν δὲ ἀντὶ τοῦ νὰ σταυρωθῇ διὰ τὴν λάσπην τὴν νύμφην». Ταῦτα δὲ ἔπαυσε καὶ ὑπέμνευε ὅσα ἐκ θαυμασμοῦ καὶ ἐκρηγῆσεως τοῦ κάλλους αὐτῆς, διότι δὲν ὑπάρχει ἀσχητότερον πρᾶγμα ἀπὸ αὐτὴν, οὔτε ἀφρότερον, πρὸς τὸν θεοῦ καὶ λάσπην αὐτῆς. Ἄκουσε λοιπὸν πῶς ὁ Παῦλος περιγράφει τὴν ἀσχημίαν καὶ κακομορφίαν αὐτῆς. «Ἦσαν γὰρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς πικίλαις, συνητοί, μισοῦντες ἀλλήλους» (Τιτ. 3, 3). Ἐπιστάμεν ὅτι ἔνας τὸν ἄλλον (τόσον μεγάλη ἦτο ἡ κακία μας ὁ Θεὸς ὅμως ἡμᾶς τοὺς μισοῦμένους μετὰ τὸν Θεὸν ἠγάπησε, ἀλλὰ ἐκείνους πού εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἀσχημίαν καὶ κακομορφίαν ψυχῆς τοὺς διέσωσε. Ἀφοῦ δὲ ἦλθε καὶ εὗρε τὴν μέλλουσαν νύμφην αὐτοῦ νὰ εἴναι γηινὴ καὶ νὰ ἀσχημονῇ τὴν ἐνέδουσε μὲ ἡμέτερον καθαρὸν τοῦ ὁποῦ τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν δοξάν κανεὶς λόγος οὔτε καμμία δυνάμις θὰ δυνάμει νὰ παραστήσῃ. Πῶς νὰ αὐτὸς εἶπας; Μὲ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὅς ἄλλο ἡμέτερον μὲς ἐνέδουσε. «Ὅσα γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδούσατε» (Γαλ. 3, 27). Λέγει ὁ Ἀπόστολος. Τοῦτο τὸ ἡμέτερον ἰδὼν ἀνάβει μὲ τὰ προφητικά τοι πάπα ὁ Δανιὴ ἐκφράζει καὶ εἶπε. «Ἐβόησεν ἡ βασιλισσα ἐκ δεξῶν σου» (Ψαλμ. 44, 10). Βασιλισσα μὲ μίαν ἔτινεν ἡ πτωχὴ καὶ παρατεταμένη καὶ ἐσθῆθ πλυσίων τοῦ βασιλέως ὡς νύμφην δὲ καὶ νύμφην, πού ἴστανται ὁ ἕνας πλησίον τοῦ ἄλλου εἰς τὸ ἱερὸν μυστήριον τοῦ γάμου, παρὶς τὴν Χριστὸν καὶ τὴν Εκκλησίαν ὁ προφήτης. «Ἐν ἡμεῖς σὺ διακρύψας περιβεβλημένη πεπλοκλήμην» (Ἀπόθ. 19, 8). Ἐὰν καὶ τὸ ἡμέτερον σου εἶπεν ὁ προφήτης. Καίτοι δὲ νὰ μὴ νομίσῃς ὅτι πρόκειται περὶ αἰσθητῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ ἡ κοίτης νὰ λέγῃ χρυσόν, ἀνυψῶναι τὴν διάνοιάν σου καὶ σὲ παρ' ἐμὴ πρὸς τὴν θεωρίαν τῶν νοητῶν προσθέτων τὰ ἐξῆς. «Ἦκουσθε ἡ δοξὰ τῆς θυσιασθῆς τοῦ βασιλέως εὐδοκίαν» (Ἀβ. 14). Θέλεις νὰ ἴδῃς καὶ τὰ ὁποῖα τῆς. Ὅστε αὐτὰ

είναι ραμμένα από αλόηθηνη ύλην ούτε αποτελούνται από κοινὰ θέρματα, ἅλλα καὶ τὸ Εὐαγγελίον καὶ τὴν εὐρίην τὴν Ὑποδοχὴν λέγει· πὺς πόδας ὑμῶν ἐν ἑταιριάδι τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εὐρίης» (Ἐφ. 6, 15) Θέλειε να σὸς δεξιὴ καὶ αὐτὴν τὴν ἑταίρατροπομένη ὄντων τῆς νόμης καὶ τὸ ἀπειρηγοῦν καλλὸς τῆς καὶ ποῦ πλῆθος ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων γυροῦ αὐτῆς Ἄλλῃ δὲ παροῦμεν ἀπὸ τοῦ τέρι τοῦ νυμφονοῦ τοῦ Παύλου ὅστις παροῦσιν τὸ πλῆθος, θὰ δυναθῇ καὶ μὲς εἰσαγαγῇ πρὸς αὐτὴν τὴν λαοὶν οὗτος λέγει περὶ αὐτῆς· «Οἱ ἄνθρωποι ἀναστήτε τὰς βασιλῆας γυναῖκας καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν Εκκλησίαν καὶ παροῦσιν ἐαυτοὺν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἀγάπῃ καθάρισας τὴν λευκὰν τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι», Ἐφ. 5, 25-34 Εἶπες εἰς τὸ σωμα αὐτῆς εἶνα, καθὼς καὶ αὐτοῖς, Εἶπες εἰς τὴν ψαῖα καὶ ἀποστράτετε περιστομένην ἀπὸ τῆς ἡλικίας κίνδυνος Κατὰν προοῖται· «ὅνα ἡ ἁγία καὶ ἁμωρος, ἡ ἔκοντος σπλάν τῆς ρυτίδας ἡ τὴν τρυφερότητα» Αὐτὸς 27 Εἶπες αὐτὸς τὸ δνός, τῆς νεότητος αὐτῆς τὴν ἀμνην τῆς ἡλικίας τῆς Θέλειε να μῆτης καὶ τὸ θνομε τῆς ποτῆ καὶ ἁγίας ἐνομαζεται Διὰ τὴν λέγει· «Ἰακώβω ἀποστόλῳ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἑσόδῳ καὶ πτωχοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» Ἰακώβ. 1, 1

8. ΑΛΛ' άκουσαί το όνομα της νύμφης, ένδοξου αυτής, και να λαλήν χρέος μου προς σας, διότι είχα υποσχεθεί να σας έλθω διατί ένδοξοίστερα πιστοί. Διά ποίον λοιπόν λόγον ένδοξοί- μεθα έτσι, διότι, ως έχετε, εμπιστευθή πράγματα τά οποία ό σαρκιακοί τους οφθαλμοί δέν δύνανται, να ίδουν. Τόσον μεγάλη είναι ταύτα και φρεσάδι και άνωτερα της ιδίας μας φύσεως. Ούτε ουλόγοντες δύναται να τα ερρή, ούτε διά να ανθρωπίνω τά έννομή να τά έρρημεν και κατανοήση- μόνη δε ή της πίστης διάδοχα. να γνωρίζη αυτά καλώς.

Διά τόσον πολλούς οφθαλμούς μας έδοκεν ο Θεός, τοις οφθαλμοίς της σαρκός και τούς της πίστεως. Όταν λοιπόν εισέλθω εις την Ιεράν μουσταγίαν, τού βασιλείματος οι μόν οφθαλμοί της σαρκός, το νερό έλατουν, οι δε της πίστεως, το πνεύμα και έκείνοι μόν έλατουν το σώμα να βαπτίζεσθαι ο δε της πίστεως τον παλαιόν άνθρωπον να θάπτειται έκει- νον την σάρκα να λούεται, ούτοι την ψυχήν να καθαρίζεται. Εκείνοι το σώμα να άνοβαίη από τά ύδατα, ούτοι τον νέον άνθρωπον λάμποντα να άνασταίη από την Ιεράν και την κα- θαράν. Και έκείνοι μόν την κερία βάπτισιν ν άπαθήσθαι άνω- την την κερία την δέξιαν και να έγγίγην την κεφαλήν, άνω- δέν είναι άνθρωπος ο τότε βαπτίζων, αλλά αυτός ο μονογε- νής Υιός του Θεού. Και έκείνοι ποτε ένινεν επί της σαρκός του Κυρίου μας, τοτό γίνεται και επί της δεξιής μας. Όπως

ἐκείνην ἐφαίνετο μὲν νὰ τὴν κρατῇ ὁ Ἰωάννης ἀπὸ τὴν κεφαλὴν, ὁ δὲ Θεὸς ἄνωγει εἰς τὰ πόδια τοῦ Ἰωάννου τὴν καρδιάν καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ θύεινεν ἡμῶσι τὴν ἡπαρτικὴν φωνὴν νὰ λέγῃ «Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός» (Ματθ. 3, 17) καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐπεσποίη τοὺς αὐτοὺς γίνεσθαι καὶ κατὰ τὴν ἰδικίαν σου σάρκα, ὅσος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τὸ θέλημα γίνεται. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἰωάννης θιὰ νὰ μὴ διδάσῃ τίς δὲν μὴ βαπτίζῃ ἀνάστητος, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔλεγεν· Ὁ Κύριός μου ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου, οὐ οὐκ εἴμι κενὸς λίσσας τὸν κήρυκα τοῦ ὁμοῦλητος αὐτοῦ. Αὐτὸς ὡς δὲ βαπτίζῃ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί, Λουκ. 3, 18 καὶ 1, 27. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἱερεὺς θύαν βαπτίζῃ, θὲν λέγει «βαπτίζω τὸν θείον». Ἀλλὰ «βαπτίζεται» ὁ θείος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος» ὁρῶμεν, ὅτι θὲν εἶναι αὐτὸς ἐκείνος ποῦ θα πᾶξῃ ἅλ· ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τῶν ὁποίων καὶ τὸ ὄνομα ἐκκαλεῖται.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σημερινὴ ἀπαγγελία σας πιστὴ λέγεται, καὶ δὲν οὐκ ἐπιπρόσθετον πιστοῦ ἄλλο καὶ εἴητε προτοῦ εἴητε ἡ δὲ ἀποστολὴ 3^η ἡ λέξις αὕτη εἰς ἡμετέρας ὁμογενεὶς ποὺ εἶναι ἐκὼν τὸν οὐλοσύνην ἀφάτων. Διὰ τοῦτο καὶ τοὺς Πουλάς λέγει «πιστεύετε γὰρ εἰς τὸν προσηγορευμένον τῷ θεῷ οὗ δόξα» Εἰρ 11, 8. Διὰ τοῦτο καὶ οὐ προσηγορεύοντες καὶ ἡν θεὸν πρὸς πιστοὺς καὶ τότε προφύρατε τὴν λέξιν «στὴν». Εἰς δὲ δὲν προσηγορεῖ αὐτὴ ἡ πίστις πιστοὺς ἐκ τῶν ἄλλων ἀφαιρούμεν δὲν δύναται οὕτε ναὶ εἴητε, οὕτε ναὶ νοήση. Καὶ διὰ τὰ παραθέματα τῶν ἀνεκπρόσμων καὶ ἀπάρτων ποὺ εἴητε τὴν γῆν τῆς οὐραίας πολλοὶ εἴητε μαρτυρεῖς θὰ οὐσὺ ἀποφάρα, διὰ καὶ οὐκ ἀποφάρα δὲ αἰτῶν ἡν πραγματικῶς ὅτι ἄνευ τῆς πίστεως οὕτε αὐτὴν εἶναι, διὰ νὰ τὴν πιστὴν τὰ παραθέματα. Ὁ ἀκαρπώτης, ὁ συνέχων καὶ ἡσυχῶν τὰ πάντα, εἰς πύραν εἰσῆλθε παρηνέχων ΠΓ^α καὶ διὰ τοῦτο λέγει «Ἄδυνατοι εἶναι, ναὶ τὰ ἀποθέματα διὰ ὅμως εἴητε καὶ τὴν πιστὴν εἰκὼν ἡ δύναμις ναὶ ἐκ πληροσύνης δοκίμῃ τὸ σκερὰ νοητὴ ἡν ἀδυναμία τῆς ἰσότητος μας διανοεῖται πρέπει ναὶ τὰ παραθέματα τῆς γῆς διδοσκάμενη τῆς πίστεως. Τοῦτον τὸν τρόπον τῆς γεννήσεως οὕτε αὐτὰς αὐτὰς.

18. Προφανές πρόκειται περί της 10^{ης} κατηγορουμένης διαγραφής, καθ' ους συμβόλιον της 10^{ης} διαγραφής, όπως παραθέτουμε, έχει κωδίκος ὁ ἑπτακώσιμος τῆς Κ¹ καὶ αὐτὸς τὸν Παιανιν. ὅπου δι' ἀπὸψηφισμὸν τοῦτο ἐνέθηκεν αὐτοῦς ἡ παρὰ τῆς Β¹ διαγραφή· καὶ ὅπως ἐξ ὧν καὶ αὐτὸν τὴν ἐν ἀποκρίσει Ζηνοδότου· τὴν Π¹ διαγραφήν ἄρα ἐκείνην Πάριον· Πάριον τ. Β. σελ. 468 ἔγραψαναι Βασιλειεύς καὶ ὁ παρ' ἐκείνῳ Βασιλείου σελ. 118

Εὐαγγελιστῆς Ματθαῖος, ὁ ὁποῖος τὴν ἀνέγραψεν ἐγνωρίζεν ὅτι μὲν «εὐρέθη ἔκουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου» (Ματθ. 1, 18) εἶπε τὸν τρόπον διος δὲν ἀνέφερεν. Ὅτε ὁ Γαβριὴλ ἐγνώριζε, εἶπεν καὶ οὗτος ταῦτο μόνον λέγει «Πνεῦμα ἅγιον ἐπελευθεύεται ἐπὶ σέ καὶ θύομαις ὑμῶν ἐπισκιάσει σου» (Δευκ. 1, 35), τὸ δὲ πῶς καὶ μὲ ποῖον τρόπον οὔτε αὐτὸς γνωρίζει.

4. Ἀλλὰ τὸν μὲν περὶ τῆς κίστεως λάνον εἰς τὸν δαδὲ σκαλόν¹⁴ θὰ παραωρήσωμεν, εἶναι δὲ καθάρον καὶ ἡμεῖς εἰς ἄλλην περιστάσιν νὰ σὺς ὁμολώσωμεν περὶ αὐτῆς, ὅταν θὰ παρειρσώμεθα πολλοὶ ἐκ τῶν κατηχομένων. Ἐκεῖνα δὲ ποὺ εἶναι ἀνάγκη μόνον εἶπε νὰ ἀκούσεται πᾶρα καὶ δὲν εἶναι δυνατόν, ὅταν ἐκεῖνοι εἶναι ἀναμεμιγμένοι μὲ σὰς νὰ εἶναι, αὐτὰ σήμερον εἶναι ἀναγκαῖον νὰ σὺς εἴπω. Ποῖα λοιπὸν εἶναι, αὐτὰ Μεθαύριον τὴν Παρασκευὴν, κατὰ τὴν ἐνάτην ὥραν, εἶναι ἀνάγκη νὰ σὺς ἱερηθῶν νὰ κάμετε ὁμολογίας πᾶς καὶ συνθήκας πρὸς τὸν Κύριον. Δὲν σὺς ἀνέφερα δὲ δυνεῖ λόγου τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν καὶ ἀπ' αὐτὰς δύνασθε νὰ μάθετε κατὰ τὸ μυστικόν. Κατὰ τὴν ἐνάτην ὥραν τῆς Παρασκευῆς ὁ ἁγιστὴς εἰς τὸν παράδεισον εἰσῆλθε, τὸ σκότος, ποὺ ἤρχισε τὴν ἑκτην ὥραν, ἐξέλιπε καὶ τὸ αἰσθητὸν καὶ νοπὶν φῶς τότε προσεφέρθη θεοῦ ὑπὲρ τῆς Οἰκουμένης. Διότι λέγει ὁ Χριστὸς «Πάτερ εἰς χεῖρας σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου» Δευκ. 26, 46). Τότε τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἰδὼν νὰ λάμπῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὁ αἰσθητὸς ἥλιος τὸς ἀκτίνας ἀπέστρεψεν. Ὅταν λοιπὸν θὰ πρὶκεται νὰ εἰσέλθῃ καὶ σὺ ἐνθυμήσου τὸ μέγεθος τῶν κατορθωμάτων καὶ ἀρὶ θυμῳ τὰς δωρεὰς ταύτας καὶ τότε πλέον δὲν θὰ ἐβρίσκεσαι ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἀνυψούμενος θὰ φθάσῃς ψυχικῶς εἰς αὐτοὺς τοὺς οὐρανούς.

Πρέπει λοιπὸν ὅταν ὦλθι ἀπὸ κοινοῦ εἰσελθετε ἐπὶ καὶ ταῦτα, ὅτι ὅλα ἀπὸ κοινοῦ δίδονται σὲ ὅλους σας, ὥστε μῆτε ὁ πλουσιὸς νὰ υπερέχῃ τοῦ πτωχοῦ μῆτε ὁ πτωχὸς νὰ νομίζῃ ὅτι εἶναι, κόπως πὲ μενονετικὴν θέσιν ἀπὸ τὸν πλούσιον διὰ τὴν ἐννοίαν τοῦ Χριστοῦ δὲν ὁ πόρε, διάκρισις ἀνδρός, οὔτε γυναικός, οὔτε Σκώθου, οὔτε βαρβάρου, οὔτε Ιουδαίου, οὔτε εἰδωλολάτρου (Κολ. 3, 11) οὐκ ὁ μόνον ἡλικίας καὶ φύσεως, διάκρισις δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀντιπαλὴ κάθε ἀξιώματός· ἔχει ὁφαιρεθῇ ἕνα ἔξωμα ὑπάρχει εἰς ὅλους, πᾶς δωρεά, ἕνας ἀδελφικὸς σύνδεσμος ἡ ἰδίᾳ χάρις· πρέπει λοιπὸν, ἐπαναλαμβάνω, ὅταν ὦλθι καὶ εἰσελθετε, νὰ μὴ σταθῇτε ὁρθοί, ἀλλὰ νὰ νονατίσετε καὶ

ὑψωνόντες τὰ χεῖρα εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ εὐχαριστήσῃτε τὸν Θεὸν διὰ τὴν δωρεὰν ταύτην. Εἰς τὰ νόματα νὰ ἴστασθε διὰ τάσους· οἱ ἱεροὶ νόμοι, ὥστε καὶ ἀπὸ τὴν στάσιν σας νὰ ὁμολογήσῃτε τὴν πρὸς τὸν Κύριον ὑποταγὴν σας. Ὅτι, δὲ ἡ γονυκλισία φανερώσει δουλείαν καὶ ὁμολογίαν ὑποταγῆς. Δεῖτε πῶς τὸ λέγει ὁ Παῦλος· «Ὁμοιωσάμενοι πᾶν γόνυ ἐνονομένων καὶ ἀνθρώπων καὶ κεκοινωνημένων» (Φιλ. 2, 10). Ἀπὸ γονατίσῃτε διατάσσουν οἱ διδάσκοντες νὰ εἴπητε τὰ ἑξῆς· «Ἀποτάσσομαι σοὶ Σατανᾶ».

5. Μοῦ ἦλθε νὰ δευρώσω πᾶρα ἐπαράξῃ καὶ μικρὰ ἀναστέναξα. Διότι ἐνεθυμήθην τὴν ἱερὰν ἐκείνην ἐσπέραν κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἐγὼ τὴν μακαρίαν ταύτην ἡξιώθην νὰ ἀρῶμαι φωνήν, ὅτε εἰς τὴν φρουρὰν καὶ ἁγίαν τοῦ βαπτίσματος μυσταγωγίαν ἀδηγοῦμην. Ἐνεθυμήθην τὴν καθαρότητα ποὺ εἶχον τότε καὶ ὅσα κατόπιν μέχρι σήμερον συνέλεξα ἁμαρτήματα. Συνέβη δηλαδὴ ἐκ ἐμὲ ὅτι καὶ εἰς τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ μέγα ὕψους πλοῦτος καὶ εὐπορίας ἔπεσαν εἰς ἔσχατοι θαθμὸν πτωχείας. Ὅταν λοιπὸν αἱ πᾶς, πτωχοὶ αὐταὶ γυναῖκες ἔλτεται ἀλλὰ κορίτσια νὰ γυμνασθῶνται εὐπόρους νέους, νὰ τρωῶνται πολὺ καὶ μὲ παλιτέλειαν καὶ πομπὴν νὰ οδηγῶνται εἰς τὸν νυμφῶν, πολὺ θλιβόνται καὶ στενοκαρποῦνται, ὅτι, ὅτι φθονοῦν τὰ ξένα καλὰ καὶ δὲν ἀλλά, διότι, βλέποντες τὴν ξένην εὐτείχιαν, αἰσθάνονται ὑποτέτερα τὴν ἰδικὴν των οὐρανοῦ. Αὐτὸ καὶ ἐγὼ ἔπαθα πᾶρα. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ κατστήσω σκυθρωπότερον τὸν λόγον διὰ τῆς διηγήσεως τῶν ἱδικῶν μοι κακῶν ὅς ἐπανέλθωμεν πάλιν διὰ τοῦ λόγου πρὸς σὰς.

6. «Ἀποτάσσομαι σοὶ Σατανᾶ»· Τί ἔγινε· Τί ἰὸ ξένον καὶ παράδοξον συνέβη. Σὺ ποὺ ἐφεθείς καὶ ἔτρεμες ἐνηγέρθης ἐναντίον τοῦ τυράννου Περικρονοῦς τὴν σκληρότητα αὐτοῦ. Ποῖος σοῦ ἐνεβαλε τόσην θρασύτητα. Ἀπὸ ποῦ ἔλαβες τόσον θάρρος. «Ὅπλον ἰαχυρὸν ἔσται» ὑπαντῇ Ποιοὶ δὴλον ποῖαν συμπλασίαν, ἄνευ μου. «Συντάσσομαι σοὶ, Χριστέ», λέγει. Διὰ τοῦτο λαμβάνω τὸ θάρρος, λέγει, νὰ ἐξενερθῶ ἐναντίον τοῦ ἐκω ἰαχυρὸν καταφύγιον. Τοῦτο μὲ ἔκοιμα ἰαχυρότερον τοῦ δαίμονος, τὸν ὁποῖον προηγουμένως ἐφοβούμην καὶ ἔτρεμον. Διὰ τοῦτο οὐκ αὐτὸν μόνον ἀλλὰ καὶ ὅλην αὐτοῦ τὴν πομπὴν ἀπορροῦμαι. Πομπὴ δὲ τοῦ διαβόλου εἶναι κάθε εἶδος ἁμαρτίας, τὰ ὅσα τῆς παρνομίας αἱ ὑπερβολαί, συγκεντρώσεις ποῦ προκαλοῦν νέλια καὶ εἶναι πλήρη, ἀισχρολογίας, πομπῆ τοῦ διαβόλου εἶναι ἀναισθητοὶ καὶ μαντιεῖς, κληῖδες καὶ παρατηρήσεις καιρῶν, σύμβολα καὶ φυλακτὰ καὶ ἑπιδόλ. Θευμαστὸν φυλακτὸν καὶ μεγίστη ἐπιβὴ εἶναι· ὁ σταυρὸς, μακαρία δὲ εἶναι· ἡ ψυχὴ μοι προ-

14 Ὁν Ἐπισκοπὸν Φιλαδελφίας.

φέρει τὸ ὄνομα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σταυρωθέντος. Γούτο τὸ ὄνομα κάλεσον καὶ κάθε νόσημα θά φύγῃ, κάθε δὲ ἐπιδημία σατανική θά παραμείνῃ ἀπὸ σοῦ. Αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐνθυμήσου οὗτοι ἀποτελοῦν συνθήκην πρὸς τὸν νομήον. Καθὼς δηλαδὴ προκειμένου περὶ τῶν αἰσθητῶν γάμων εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνωνται πρῶτον προικοσύμφωνα καὶ γαμήλια δῶρα, τὸ ἴδιον καὶ τώρα πρὸ τῶν γάμων τῶν πνευματικῶν (τοῦ βαπτίσματος) γίνεται. Γυμνὴν σὲ εἶδρε καὶ πτωχὴν καὶ ἀσκημονοῦσαν καὶ δὲν σὲ περιεφρόνησε, δώσε μόνον τὴν προσφοράν σου λαμβάνει ὡς ἔστιν ἡ ἀπὸ προσέας λοιπὸν δώσε τοὺς λόγους τοῦτους καὶ θά τοὺς θεωρήσῃ ὡς μέγαν πλοῦτον ὁ Χριστός. Ἄν τοὺς τηρήσῃ δια παντός, διότι πλοῦτος δι' ἐκεῖνον εἶναι ἡ σωτηρία τῶν ἰδικῶν μας ψυχῶν. Ἀκουσε πῶς λέγει τοῦτο ὁ Παῦλος πάλαι ποτὶν εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτὸν» (Ρωμ. 10, 12).

7. Μετὰ τοὺς λόγους τοῦτους μετὰ τὴν ἀπάντησιν τοῦ διαβόλου, μετὰ τὴν προσέλευσιν πρὸς τὸν Χριστόν, ἐπειδὴ πλέον ἀνήκομεν εἰς αὐτόν καὶ τίποτε τὸ κοινὸν δὲν ἔχομεν πρὸς ἐκεῖνον ὁμοίως διατάσσεται ὁ ἱερεὺς νὰ σφραγίσῃ καὶ εἰς τὸ μέτωπόν σου κάμνῃ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Ἐπειδὴ εἶναι ἐπόμενον τὸ θηρίον ἐκεῖνο, ὅπου ἔλαυσε τὴν λόγους σου εἶπες, νὰ γινῇ περισσώτερον ὄχιον, διότι εἶναι ἀναισθητόν καὶ νὰ θέλῃ νὰ ὀργισθῇ ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ προσώπου σου διὰ τοῦ χρίσματος, κάμνων εἰς τὸ πρόσωπόν σου τὸν σταυρὸν ὅλην αὐτοῦ ἐξουδετερώνῃ. τὴν ὁρμὴν δὲ νὰ δὲν θά ἐκλήμῃ πλέον νὰ ἀντικρίσῃ τὸ πρόσωπόν σου. Ἄλλ' ὡς νὰ ἐλθῇ ἀκτίνας νὰ ἐκστέρωνται ἐξ αὐτοῦ, τυφλωθεῖ, καὶ ἀπομακρυνεῖται. Γίνεται δὲ ὁ σταυρὸς διὰ τοῦ χρίσματος, τὸ δὲ χρίσμα τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ μέγα ἐλαίου καὶ κόπου καὶ τὸ μὲν μύρον ἐπειδὴ εἶσαι νύμφη, τὸ δὲ ἔλαιον ἐπειδὴ εἶσαι ἀθλήτης. Ὅτι δὲ οὐκ ἀνθρώπος, ἀλλ' αὐτός ὁ Θεὸς σὲ κρίνει διὰ τῆς κειράς τοῦ ἱερέως ἔλαυσε τοὺς λόγους τοῦ Παύλου «Ὁ δὲ θεοῦν ἡμεῖς σὺν ᾧ ἐν Χριστῷ καὶ χρίσας ἡμεῖς, Θεός» (Β' Κορ. 1, 2). Ὅταν δὲ μετὰ τὸ χρίσμα ἀλείψῃς ὅλα τὰ μέλη, εὐκολα δύνασαι νὰ καταβάλλῃς τὸν δράκοντα, χωρὶς νὰ πᾶς κανένα κακὸν παρ' αὐτοῦ.

8. Μετὰ λοιπὸν τὴν κρίσιν ταυτην εἰς τὴν καλυμμένην τῶν ἁγίων ὁδῶν ὑπολείπετε νὰ ἐλθετε. Τότε ἀφοῦ σοὺ ἀπαρτίσῃ ὁ ἱερεὺς τὸ ἱμάτιον, ὁ ἵδιος σὲ θυβίζει εἰς τὰ ὅδατα. Διὰ τὴν ὁμοίαν γυνὴν, διὰ τοῦτο σοὺ ὑπενηθύνει τὴν γυμνάσην που εἶχε προηγουμένως, ὅτε ἦας εἰς τὴν παράδεισον καὶ δὲν ἐντρέπῃς τὴν Ἰῶαν Ἀδὰμ καὶ Ἐδὰ γυνὸν καὶ οὐκ ἠσχύοντο» (Γεν. 3, 1). λέγει ἡ Γραφή, ἕως ὅτου ἐλα-

βον τὸ ἄριστον τῆς αμαρτίας το γεῖτον ἀπὸ ἐντροπῆς. Καὶ ἐδῶ λαμβάνει νὰ μὴ ἐντρέπῃς διότι πολλὸ ἀντιπρὸς εἶναι ἡ καλυμμένη ἀπὸ τὸν παράδεισον. Δὲν εἶναι ἐδῶ ἕως ἀλλ' ὁ Χριστὸς ποὺ σὲ φέρει εἰς τὴν ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος ἀναγέννησιν. Ἰω. 3, 5. Δὲν εἶναι ἐδῶ δένδρα που ἔχουν ὁμορφὴν καὶ αἰσῖον θέσμιον ἀλλὰ καρπία πνευματικὰ. Δὲν εἶναι ἐδῶ δένδρον τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ (Γεν. 2, 10) οὔτε νόμος καὶ ἐντολαί, ἀλλὰ χάρις καὶ δωρεὰ. «Ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει σὺ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλ' ὑπὸ χάριν» Ρωμ. 6, 14).

9. Ἀφοῦ ὅμως μετὰ τὴν εὐχαρίστησιν ἤκουσατε δοῦν ἐλάττωσαν μὴ μόνον ὁμοίᾳ διὰ τὴν ἡδονὴν ταυτην θὰ σὲ (πείσω, τὴν ὁποίαν καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν σὲ ἐξήγησα. Ὅταν εἰς τὴν καλυμμένην ἐκείνην τῶν ὁδῶν καταβῇ, ἐνθυμήσῃ τὴν μηδαιμότητά μου. Περὶ τούτου καὶ προηγουμένως σὲ παρεκάλεσα ὅταν σὲ ὑπενηθύνω τὸν Ἰωσήφ, ὁ ὁποῖος πρὸς τὸν ἀρκουνοκόαν ἔλεγε. «Μνήσθητί μου, ὅταν εὐ σοὶ γέννηται» (Γεν. 40, 14). Καὶ ἐνῶ εἰς τὴν ἀρχὴν σὲ εἶπον «ἐθυμήθητε με ὅταν σὲ γίνῃ τὸ καλόν». Τώρα ὅμως δὲν λέγω «θυμήθητε με ὅταν σὲ γίνῃ τὸ καλόν» ἀλλὰ θυμήθητε με ἐπειδὴ σὲ ἐννε τὸ καλόν. Καὶ ὁ μὲν Ἰωσήφ ἔλεγε νὴ ἐνθυμήσῃ με, διότι δὲν ἔκομα κανένα κακόν. Αὐτοῦ 15. ἐγὼ δὲ λέγω ἐνθυμήθητε με διότι πολλὰς καὶ κακὰς πράξεις ἔκομα. Μενάλην παρηγοῖαν πρὸς τὸν βασιλεῖα μας τὸν σούραν, θὰ ἔχετε τώρα ὅλοι σὲ Σὰς ἀποστέλλομεν ὡς κοινὸς προσεβήκατε πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων. Δὲν τοῖ προσέφετε χρυσόν, στέφανον, ἀλλὰ πᾶσαι στέφανον, θὸ οὐκ ἐκείθ' ἐμὲ μετὰ τὴν ἐνδοξὴν Παρκαλέσατε λοιπὸν αὐτὸν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ὁλῆς ἡμῶν μητρός, Ἐκκλησίας, διὰ νὰ εἶναι αὐτὴ ἀσάλευτος καὶ ἀσέκτος καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀρχιερέως διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῆς φωνῆς τοῦ ὁποῦ λαμβάνετε αὐτὸ τὸ ἀγαθόν. Ὑπὲρ τῶν παρισταμένων εἰς ὁρὰς ἱερέων πολλὰ εἰς αὐτὸν εἶπατε. Ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου γένους παρακαλέσατε ἵνα οὐκ κρημάτων, ἀλλὰ ἀμαρτημάτων χρέη μὴς χάρις καὶ κοινὸν νὰ γίνωνται τὰ καταρτήματα τῆς ἀρετῆς» δὲ πολλὰν παρηγοῖαν πρὸς τὸν Κύριον ἔχετε καὶ διὰ φιλήματος θὰ σὲ ὑποδεχῇ.

10. Ἐπειδὴ φίλημα ἀνέφερα, ἐπιθυμῶ καὶ περὶ τοῦτο τώρα νὰ σὲ ἀμύλω. Ὅταν πρόκειται νὰ ἐγγίσταμεν τὴν ἱερὰν τράπεζαν (διὰ νὰ κοινωνήσωμεν) προεπινοεῖται νὰ φιλήμεν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ νὰ ἀσπάζομεθα ἀσπασμὸν ἀγαθόν. Διὰ τὴν σωματικὴν εὐμεθὰ χωρισμένοι, ἐνοούμεθα ψυχικῶς τότε διὰ τοῦ φιλήματος, ὥστε νὰ γίνῃ ὁ σύλλογος ἡμῶν ὁμοῖος, ὡς τὸν ἀποσταλτικὸν ἐκεῖνον σύλλογον ποὺ δ

λων τῶν πιστευόντων ἦτο ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μου. Πράξ. 4, 32) "Ἀκούσε τι ὁ Χριστὸς λέγει περὶ τούτου· «Ὅταν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κακεὶ μνησθήσῃς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τὸ κατὰ σοῦ ὕψαιγε πρῶτον διαλλάγηθαι τῷ ἀδελφῷ σου καὶ τότε πρόσφερε τὸ δῶρόν σου» (Ματθ. 5, 23-24). Δὲν εἶπε ἀπρότερον προσένεγκες ἀλλὰ ἀπρότερον διαλλάγηθαι καὶ τότε προσένεγκες. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς διὰν εὐρισκόντες, ἐνωπὸν μας τὰ δῶρα τῆς θελας εὐχαριστίας πρῶτα συμφιλιοῦμεθα ὁ ἕνας μὲν τὸν ἄλλον καὶ τότε εἰς τὴν θυσίαν προσερχόμεθα. Ὑπάρχει καὶ ἕνας ἄλλος θαυμάσιος λόγος διὰ τὸν ὁποῖον φιλοῦμεθα. Ναὺς τοῦ Χριστοῦ μὲς εἰκομε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Φιλοῦντες λοιπὸν ὁ ἕνας τὸ σῶμα τοῦ ἄλλου, τὰ πρόθυρα τοῦ νοῦ καταφιλοῦμεν. Κανεῖς λοιπὸν μὲ πονηρὰν συνείδησιν καὶ ὑποκλόν σκέψιν διὰ μὴ κἀντὶ τὸ φίλημα τοῦτο, διότι ἄνθρωποι εἶναι τὸ φίλημα· εὐσπᾶσθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης (Α. Κορ. 13, 20). Λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Ὅλα ταῦτα ἐνθυμουμένοι διὰ παντὸς διὰ διατηρωμεν τὴν συντηγὴν μὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Σατανᾶ, τὴν παρησίαν, τὴν ὁποῖαν τιμα μὲς καρτεῖ ὁ Κύριος καὶ ἀκαλίβουτον καὶ ἀκέραιον διὰ τὴν διαφυλάττωμεν ἵνα μὲ πᾶσι αὐτὴν δόξαν συναντήσωμεν τὸν Ἰουδαῖον τῶν οὐρανῶν καὶ καταξιώνμεν νὰ ἀρπαγῶμεν διὰ νεφελῶν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν νὰ φανώμεν ὅξιοι τὴν ὁποῖαν εἶθε ἔδοξεν νὰ ἐπιτοκώμεν διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν ὁποῖον ὁρῶμεν μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀνάκει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

381 Α ΠΡΟΣ ΕΥΤΡΟΠΙΟΝ

ΟΜΙΛΙΑ Α'

1. Πάντοτε μὲν κυρίως δὲ πύρα εἶναι, εὐκαίρῃ νὰ εἴπωμεν «Ματαιότης ματαιότητων», τὰ πάντα ματαιότης (Εκκλ. 1, 2). Ποῦ εἶναι, πύρα ἢ λαμπρὰ τοῦ ὑπατακῆς ἀξιώματος περιβολῆς¹ ποῦ εἶναι αἱ φανερὰι (πολύφωτοι) λαμπάδες, ποῦ οἱ κρότοι, καὶ οἱ χοροὶ καὶ τὰ συμπόσια, καὶ τὰ παρηγορία, ποῦ εἶναι, οἱ στέφανοι καὶ τὰ παρατεταράματα,² ποῦ τῆς πόλεως ὁ θόρυβος, καὶ αἱ εἰς τὸ ὑποδόρμιον ἐπαινοὶ καὶ ἐπαινοσυναγαγαί, καὶ τῶν θεατῶν αἱ καλῶσεις, Ὅλα αὐτὰ ἔχουσιν ἐξαφανισθῆναι καὶ ὁμοιάζει ὁ ἄλλοτε ὑπατος μὲ δένδρον, ὁ ὁποῖον προσέβαλε ξυρμικὰ σκυρὸς ἄνεμος καὶ ἀφοῦ τοῦ ἔρριψε κατὰ τὰ φύλλα, μὲς τὸ παρουσιάζει γυμνὸν καὶ κλονιζόμενον ταῦτα πλέον καὶ ἀπὸ αὐτῆς τὴν ρίζαν τοῦ. Β. Τοι αὕτη ἡτο ἡ κατ' αὐτοῦ ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου, ὥστε νὰ ὑπεβῇ νὰ τὸ ξερρῶσθαι, καὶ αὐτὰ τὰ νεῦρα τοῦ δένδρου νὰ διασπῶνται. Ποῦ εἶναι ταῦτα οἱ ψευτικοὶ φίλοι ποῦ τὰ συμπόσια καὶ τὰ δεύματα ποῦ τὸ πλῆθος τῶν παρασίτων,³ καὶ αἱ καθημεριναὶ ἀνοικοδομίαι καὶ αἱ πολλαὶ καὶ διάφοροι τέχναι, τῶν μαγεύσεων καὶ τῶν ἀναστάσεων, ἀξιώματός των οἱ κόλακες, οἱ ὁποῖοι ὅλα ὅσα λέγουσι καὶ πράττουσι τὸ κάνουν διὰ νὰ εὐχαριστήσουν αὐτοὺς. Νύκτα ἦσαν ὅλα ἐκεῖνα καὶ ὄνειρον καὶ διὰν ἐξημέρωσε ἐξηφανίσθησαν. Ἀντὶ ἦσαν ἀνοικτάματα καὶ διὰν ἐφύγεν ἡ ἀνοικία ὅλα τελείως ἐμαράνθησαν. Παιφάδυνες (φρούσκες) ἦσαν καὶ διεσπάρησαν. Ἰστέος ἀράκης ἦσαν καὶ διεσπάρησαν. Διὰ τοῦτο τὸ ρητὸν αὐτὸ μὲ τὸ πνευματικόν του νόημα συνεχῶς διὰ ἐπαναλαμβάνωμεν λέγοντες «Ματαιότης ματαιότητων καὶ πάντα ματαιότης» C. Καὶ ἔχει μόνον νὰ το λέγωμεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς τοίχους, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν μας καὶ εἰς τὸ ἐνδύματα καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὰς θύρας καὶ εἰς τὰς εἰσόδους καὶ, κυρίως,

1. Ἐξοχὸς τύπος υπερβολῆς τοῦ μᾶλλον πύρα πολλὰ μά-
α εἶναι ὅλα τὰ πράγματα, ὅς ἐκ ἐλέγγων ὁμιλῶν.

2. Ἐννοεῖ τὸ λαμπρὸν καὶ πολυτελὲς, περὶ ὅλων τοῦ ἐξωσματος τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὰ τὸ ἐνδομὸν τοῦ οὐρανοῦ, διὰ κατὰ τὸν Προκλήριον ἦτο κατὰ τὸν κατὰ τὸν Προκλήριον ἦτο.

3. Τὰ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κατὰ τὸν οὐρανὸν τῶν ἀρχόντων ἡ καὶ τὰ
ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ οὐκ ἀποτῶν.

4. Ὁ ἀνεμὸς τρεφόμενος καὶ σκεπόμενος καὶ γαλακτοποιῶν.

εἰς τὴν συνέβησαν ἐκάστοι. πρέπει συνεχῶς νὰ εἶναι γραμμένον καὶ πάντοτε νὰ τὸ μελετῶμεν. Ἐπειδὴ ἡ ἀπάτη τῶν πραγμάτων καὶ τὰ προσώπια τὰ πλάστὰ πρόσωπα καὶ ἡ ὑπόκρισις θεωροῦνται ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι ἀληθεύοντα, τὸ ρητὸν τοῦτο κάθε ἡμέραν καὶ εἰς τὸ δεῖναι καὶ εἰς τὸ γεῖναι, καὶ εἰς τὰς αἰ γκεντρώσεις, ἔπρεπε ἕκαστος νὰ λέγῃ εἰς τὸν πλησίον του καὶ νὰ ἀκούῃ παρ' αὐτοῦ ὅτι ἐμὲ τοιούτως ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης.

Δὲν σοῦ ἔλεγον συνεχῶς ὅτι δοῦλος σου κρυφά φευγει εἶναι, ὁ πλοῦτος, **Β** Σὺ ὅμως δὲν μᾶς ἠνεύκουν. Δὲν σοῦ ἔλεγον ὅτι δοῦλος ἀκάριτος εἶναι. Σὺ ὅμως δὲν ἤθελες νὰ περὶ σῆς Ἰδοὺ ὅμως ὅτι ἡ πείρα τῶν γεγονότων ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ πλοῦτος δὲν εἶναι δοῦλος τοῦ μόνον κρυφά φεύγει. αὐτὸς ἀκάριτος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνθρωποκτόνος. Διότι αὐτὸς σὲ ἔκαμε τώρα νὰ τρέμῃς καὶ νὰ φοβῆσαι. Δὲν σοῦ ἔλεγον ὅτι συνεχῶς μὲ κατηγοροῦσες, ἐπειδὴ ἔλεγον τὴν ἀλήθειαν ὅτι ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ ἐκεῖνους, ποὺ σὲ ἐκολάκευον. "Ὅτι ἐγὼ ποὺ σὲ ἐλόγχισα ἐνδιαφέρομαι περισσότερο ἀπὸ ἐκεῖνους, ποὺ σοῦ κάνουν ὅτι σὲ εὐχαριστεῖ. Δὲν σοῦ ἔλεγον ἐν συνεχείᾳ, ὅτι ἐοῖζον περισσότερο τὰ τραύματα τῶν φίλων παρὰ τὰ θεληματικὰ φιλήματα τῶν ἐκθρῶν.

Παρ' 27, 6, "Ἄν τὰ ἰδικά σου (διὰ τῶν νοητικῶν τραύματα ἐδέχου, δὲν θὰ σοῦ ἔβλεπον τὰ φιλήματα ἐκείνων τῶν θάνατον τοῦτον. Διότι τὰ τραύματα τὰ ἰδικά σου ἐπιφέρουν ὕψιν, ἐνῷ τὰ φιλήματα ἐκείνων νόσον ἀθεραπεύτων ἐπιμωρῶνται. Πού εἶναι τώρα οἱ οἰκνοὶ (κερασσι), ³⁸² Ἄ ποῖ εἶναι οἱ εἰς τὴν ἀγορὰν περιφερόμενοι καὶ πολλοὺς ἐπαίνους διὰ σὲ λένοντες, ἑορταστεύοντες, ἡνιέθησαν τὴν φιλίαν ἀσφάλειαν εἰς τὸν θάνατόν τους, δημιουργοὺν ἐκ τῆς ἰδικῆς σου ἀγωνίας. Ἡμεῖς ὅμως δὲν φερόμεθα κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Ἀλλὰ καὶ τότε ποῦ ἐθύμωμεν ἐναντίον μας, δὲν ἀπεμακρυνόμεθα ἀπὸ σέ. καὶ τώρα ποῦ ἔπρεπε εἰς δυσμενείαν, σὲ προστατεύομαι καὶ περιστοιχίζομαι. Καὶ ἡ μὲν Ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν σὺ ἐπολέμησες, τοὺς κόλπους τῆς ἤνοιξε καὶ σὲ ἐδέχθη, ἐνῷ τὰ θεάτρα ποῦ ἐπροσέτευσες, καὶ διὰ τὰ ὁποῖα πολλὰς ἐναντίον μας ἀναγκαστικὰς (διότι κατεφερόμεθα κατ' αὐτῶν), σὲ ἐπρόδωσαν καὶ σὲ κατέστρεψαν. Καὶ ὅμως δὲν ἐπαύσαμεν πάντοτε νὰ σοῦ λέγωμεν, διότι κάνεις αὐτὰ τὰ πράγματα. Μὲ τὸ νὰ πολεμῇς μὲ μανίαν τὴν Ἐκκλησίαν τὸν αὐτὸν σου θλάττεις. Καὶ δὲν ἐδίδες σημασίαν εἰς ὅλα αὐτὰ ποῦ σοῦ ἔλεγον. **Β** Καὶ αἱ μὲν ὑποδοχίαι, ἀπὸ τὸν πλοῦτόν σου κατέφεγον τὸ ἔκτος ἡκούσαν ἐναντίον σου. Ἡ Ἐκκλησία ὅμως, ἡ ὁποία οὐδέποτε τὴν ἀνθρώπινον ἔργον σου, παντοῦ σὲ παρακολουθεῖ, διότι θέλει νὰ σὲ ἐξανάγῃ ἀπὸ τὰ δίκτυα τῆς καταστροφῆς.

2. Καὶ λένω ταῦτα τώρα, διὰ νὰ ὑβρίσω ἐκείνους ποὺ ἔχει πᾶσαι κάται, ἀλλὰ διὰ νὰ καταστήσω ἀσφαλεστέρους ἐκείνους ποὺ εἶναι ὀρθοὶ καὶ δὲν ἔπρεπον διὰ διὰ νὰ ἀνασταῖσι πλῆγας τοῦ πληγωμένου. ἀλλὰ διὰ νὰ διατηρήσω εἰς ὑγείαν ἀσφαλῆ ἐκείνους, ποῦ ἀσάμην δὲν ἐπληρώθησαν. διὰ νὰ καταποντίσω τὸν εἰς θαλασσοπαρακλὴν εὐρισκόμενον, ἀλλὰ διὰ νὰ συμβουλευθῶ ἐκείνους, ποὺ πλέουν μὲ οὐρίαν ἀνεμὸν, νὰ μὴ καταποντισθῶν. Πῶς ὅμως θὰ γίνῃ τοῦτο, **Γ** Ἐάν τὰς μεταβολὰς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων (εἰς τὸ καίριότερον) σκεπτόμεθα. Καὶ οὗτος (ὁ Εὐτρόπιος) ἔδωκεν ὑπ' ὀφιν τοῦ καὶ ἐποθεῖτο μεταβολῇ ("Ἦς καταστάσεώς του, δὲν θὰ ὑφίστατο μεταβολήν. Ἀφοῦ δὲ οὗτος οὕτε μὲνος του, οὕτε δι' ἄλλων ἐγίνετο καλύτερος, σὲς τρώλινάστον ποῦ ὑπερβαρυνέσθαι διὰ τὰ πλοῦτη σου, ἀπελθόντες ἀπὸ τὴν συμφορὰν αὐτοῦ, διότι τὰ ἀνθρώπινα πράγματα εἶναι κατὰ τὰς ἀδύνατα καὶ εὐτέλη πάντων. Διὰ τοῦτο μὲ οἰονόηται ὄνομα καὶ ἂν ὀνομάσῃ τις τὴν εὐτέλειαν καὶ ἀσπιρότητα αὐτῶν, θὰ εἶναι τοῦτο κατωτέρον τῆς ἀληθείας. Ἐπεὶ καπνὸν δηλαδὴ οὗτὰ τὰ ὀνομάσῃ, εἴτε κόρπον εἴτε ὄνειρον εἴτε ἂν θῇ ἀνοικτόν, εἴτε ἀποθήκη. Τόσον εἶναι προσώπια καὶ ἀπὸ τὰ μὴ ἔκοντα οὐδεμιαν ἄξιαν, πολλὰ κατώτερα. Τὸ ὅτι δὲ καὶ μὲ τὴν ἀσπιρότητα καὶ ἀδυναμίαν ἔχουν καὶ τὴν ιδιότητα νὰ κρημνίζωσι τοὺς εὐρισκόμενους ἐπ' αὐτῶν, φαίνεται. ἐκ τοῦ ἔξης. **Δ** Ποῖος ὑπῆρξε τοῦτου ἐπιστημώτερος, Δὲν ἐξεπέρασε τὴν οἰκουμένην κατὰ τὸν πλοῦτον, Δὲν ἐβόρυσεν εἰς τὰ ἀνώτατα ἄνωματα. Δὲν προκαλοῦσεν εἰς δόλους φόβον καὶ τρόμον, Ἰδοὺ ὅμως τώρα ἔχει γίνῃ καὶ ἀπὸ τοῦς φυλακισμένους δυστυχεστέρους, καὶ ἀπὸ τοῦς δούλους περισσότερο ἀξιολύπητος, καὶ ἀπὸ τοῦς πινακοῦς, ποὺ τοὺς λιώζει ἡ πείνα, πινακώτερος, διότι βλέπει καθημερινῶς ἕστη ἀκονισμένα καὶ βάραντα καὶ δαμάσους καὶ τὴν πρὸς τὸν θάνατον μεταφορὰν. Καὶ οὕτε ἂν κάποτε ἀπύλασσε τὴν ἄδυσκον ἐκεῖνην (τοῦ ἀλγῶματος) ἐνθυμεῖται, οὕτε αὐτὸ ἀκούει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἀσθάνεται. **Ε** Ἀλλ' ἐνῷ εἶναι καταμεσήμερα, σὴν νὰ εὐρίσκειται εἰς σπαστευστήν, νέκτα, μένει τυφλωμένος. Ὅσον δὲ καὶ διὰ προσπαθήσωμεν, δὲν θὰ δινηθῶμεν νὰ παραστήσωμεν διὰ τοῦ λόγου πόσον οὗτος, ὡς εἶναι φυσικόν, ὑποφέρει, ἀναμένων καθ' ἐκαστὴν ὥραν τὸν θάνατον. Ἀλλὰ τί χρειάζονται, τὰ ἰδικά μας λόγια, ἀπὸ αὐτοῦ ὁ ὅσιος τὴν θαυρερὰν κατάστασιν του σαφῶς δι' ἐλκόνος μᾶς ἐξηγήσας. Διότι τὴν προηγουμένην ἡμέραν, ὅταν ἤλθον ἐναντίον αὐτοῦ ἐκ τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων στρατιῶται, διὰ νὰ τὸν ἀπαγάγουν θάλας καὶ κατέφυγεν οὗτος εἰς τὰ ἱερά τοῦ Ναοῦ.

σκευή⁵ τὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο. ὅπως καὶ τώρα, ὅμοιον μὲ πρόσωπον νεκροῦ 383 Α τὰ δόντια τοῦ ἀκαταπόνητον ἐπαρ-
σέτο καὶ ἐπύρεν ὅλον τοῖς τὸ σῶμα ἢ ὀμίλια τοῦ ἦτο διακε-
κομμένη ἢ γλῶσσα τοῦ παραλελυμένη καὶ ἡ ἐξωτερικὴ τοῦ
ὄψεως τοιαύτη ὥς νὰ εἶχε λιθίνην ψυχὴν ποῦ δὲν ἀισθάνεται.
3. Ἀναφέρει ταῦτα διὰ τὸ νὰ τὸν ἐκπρίνω καὶ ὑποκρί-
νω τὴν συμφορὰν τοῦ ἀλλὰ διὰ νὰ μαλακῶ τὴν διάνοiάν
σου, νὰ διεγείρω ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν συμπάθειάν σου, καὶ νὰ
οὐκ πείσω νὰ ἀρκεσθῇς εἰς τὴν γεννηθέντι πτωρίαν τοῦ
Ἐπειροῦ εἶναι, πολλὰ μεταξὺ μας ὑπάρχοντες, ποῦ κατηγο-
ροῦν ἐπὶ σὲ καὶ ἡμεῖς, διότι τὸν δόδεκθῃμεν εἰς τὸ ἱερὸν θῆμα,
διὰ νὰ μαλακῶ τὴν ἀσπλαγχνίαν αὐτοῦ. Ὡς ἐπινοῶμαι ταῦτα
καὶ ἐκπονεῖται τὰ παθήματά τοῦ διὰ τὸ ἀναγκαστῆαι ἀγαπή-
μεν διότι, ἀπαντᾷ, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν κατὰφυγεν ἐκεῖνος,
ποῦ πάντοτε τὴν ἐπολέμησε. Διὰ τοῦτο ὅπως θὰ ἐπύρεται νὰ
εὐχαριστῇ τὸν Θεόν ὅστις ἐπέτρεψε νὰ ἔλθῃ οὗτος εἰς τοὺς
ἀντὶ τὴν ἀνάγκην. ὥστε νὰ μάθῃ τὴν θύναμιν καὶ τὴν φιλα-
νθρωπίαν τῆς Ἐκκλησίας. Τὴν μὲν θύναμιν, διότι πρὸς πτω-
ρίαν τοῖς διὰ τοὺς κατ' αὐτῆς πολλοὺς ὑπέστη ταῦτα. Τὴν
φιλανθρωπίαν, διότι τὸν ἐκπρίνω καὶ ἐπολεμήθη ὑπὸ
αὐτοῦ, τώρα τὴν ἀσπὶδα αὐτῆς ἐμπροσθέν τοι πρὸς προσπα-
σίαν τοῦ προσβάλλει. Ὡς ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς τὸν δόδεκθῃ
εἰς ἀσφαλέστερον μέρος τὸν ἐβασε, χωρὶς καθόλου νὰ μνη-
σκασθῇ διὰ τὰς προηγουμένας κατ' αὐτῆς ἐπιθέσεις, καὶ μὲ
πολλὴν φιλοστοργίαν τοὺς χόλους τῆς τοῦ ἡλώσεως. Τοῦτο
εἶναι τὸ λαμπρότερον τῆς Ἐκκλησίας γράμμα, τοῦτο εἶναι
νικη περικρανὴς τοῦτο ἐντροπιάζει ἐθνικοὺς καὶ Ἰουδαίους,
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς λαμπρὸν δεικνύει. Τὸ ὅτι ὁμοίωσις
ἡμεῶν συνέλαβε τὸν ἐκτὸς αὐτῆς ἀκατάστατον, τὸν ληστέαν
καὶ ἐνθὺ ὅλοι τὸν ἡγαθέλπον μόνον αὐτῇ ὅσον μῆτρα φιλό-
σταργος, ὑπὸ τὰ παρατεταγμένα τῆς ἐκρύψε καὶ (χάριν αὐ-
τοῦ) ἀντεστάθῃ εἰς βασιλικὴν ὁρμήν εἰς θυμὸν λαοῦ καὶ εἰς
μῆκος ἀνυπόφορον. Αὐτὸ εἶναι στολισμὸς τοῦ θυσιαστήριου.
Τὸ στολισμὸς εἶναι αὐτοῦ λέγει ὁ κατηγορῶν, νὰ ἐγγίῃ τὸ
θυσιαστήριον ὁ ἔνοχος αὐτοῦ ἀνθρώπος. Ὡς καὶ πλεονέκτης
καὶ ἀρπαχτής. Μὴ λέγῃ ταῦτα. Καὶ ἡ πόρνη, ποῦ ἦτο πάρα πολὺ
ἐνοχος καὶ ἀκαθάρτος, ἡγγίσε τὰ πόδια τοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ
ἡμέρα τῆς αὐτῆς δὲν ἐπέφερε κατηγορίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ἀλ-
λὰ θαυμασμοὺν καὶ ἔπαινον μέγα. Διότι δὲν ἔβλεπε τὸν καθά-
ρον ὁ ἀκάθαρτος ἀλλὰ τὴν ἀκαθάρτην πνευματικὴν πόρνην ὁ
καθαρὸς καὶ ἁγιος διὰ τῆς ἀφῆς καθάρων τὴν ἑκάμῃ. Μὴ λη-
σῶν μνησκασθῆς, ἀνθρώπε μου. Εἰς μεθὰ δοῦλοι ἐκκίνου ὁ

5. Ἰπποκρίτης τὸν ἀντὶ τὴν ἰατρικὴν ἀπὸ τὴν ὅλην κν κατὰφυγεν ὁ Εὐ-
κλείδης ἱπποκρίτης.

ὁμοίως διὰ τὸν ὁμοιωμένο. ἔλεγε ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς, οὐ γὰρ ὁ-
δοὶ τὴν παύσιν (Λουκ 23, 34). Ἀλλ' ἀπηγόρευσε λέγει ὁ
κατήγορος, τὴν ἐδῶ καταφυγὴν διὰ τὸν ὁμοιωμένο, διὰ
διαφόρων νόμων καὶ διαταγμάτων. Ἰδοὺ ὅμως οὐ κατὰ τὸν
ἐργὸν ἐννόησε τί κακὸν ἔκαμε καὶ τὸν νόμον πρῶτος αὐτοῦ
κατήγορος μὲ τὴν ἐδῶ καταφυγὴν τοῦ καὶ ἐγίνετο τῆς οὐκου-
μένης θέατρον καὶ ἐνθὺ σιωπῇ. Ἐ φωνάζει ἀπ' ἐδῶ καὶ συμ-
βουλὴν εἰς πάντας δίδει διὰ τὸν παθήματι τοῦ λέγων. Μὴ
κάνετε τοιαῦτα, διὰ νὰ μὴ πάθετε τοιαῦτα. Διδάσκαλος ἀνε-
δεκτὴ διὰ τῆς συμφορᾶς τοῦ, τὸ δὲ θυσιαστήριον ἐκέρπει
μεγάλην λύπην καὶ τώρα κυρίως καθίσταται τοῦτο φοβερόν
ἐκ τοῦ γεγονότος οὐ καὶ δεκτόν τὸν λέοντα. Διότι καὶ εἰς
τὴν εἰκόνα, ποῦ παριστᾷ τὸν βασιλέα, φέρει μεγάλον στολι-
σμὸν ὅσα μόνον διὰ τὴν εἰκονίζετο ὁ βασιλεὺς καθήμενος ἐπὶ
θρόνου, ἐνδεδυμένος πορφύραν καὶ φέρων στέμμα, ἀλλὰ καὶ
διὰ τὸν κατὰ τὰ βασιλικὰ τοῦ πόδι εἶναι. Βόρβοροι μὲ τὸ
ζέρον ὁπῶς δεκτόν 384 Α καὶ τὸ κεφάλι πρὸς τὰ κάτω. Ὅτι
δὲ αὐτὰ ποῦ οὐκ λέγῃ εἶναι δαλφῆ, τὸ βλέπετε μόνον σας ἀπὸ
τὴν προθυμίαν τῆς ἐδῶ συρροῆς τοῦ πλήθους. Διότι λαμπρὸν
εἶναι τὸ ἐκκλησιαστικὸν σήμερον καὶ φαιδρὸς ἡ συναξίς. Ὅσον
δὲ πλήθος κατὰ τὸ ἱερὸν Πάσχα εἶκεν ἐδῶ συγκεντρωθῇ, τό-
σον βλέπω καὶ σήμερον νὰ εἶναι. Τοῦτους πάντας ἐκάλεσε
οὕτως διὰ τῆς σιωπῆς τοῦ φωνάζον λαμπρότερα ἀπὸ τὴν σὺλ-
πην διὰ τὴν πραγματικὴν καὶ παρθενο. τὰ δαμάτια σας καὶ
γυναικες τοὺς γυναικωνίτας, καὶ οἱ ἄνδρες τὴν ἀγορὰν ἀφῆ-
σατε καὶ ἔλθετε ὅλοι μαζί ἐδῶ, διὰ νὰ ἴδῃτε ποῖα εἶναι ἡ ἀν-
θρωπίνη φύσις καὶ τὴν θειτικὴν πραγματικὴν καθαρά τὸ φθα-
ρὸν καὶ προσκαίρον, Ὡς καὶ τὴν πονηρικὴν θύην, ποῦ ἦτο προη-
γουμένως πάρα πολὺ λαμπρὰ, τέτοια εἶναι ἡ ἐκ τῆς πλεονε-
κίας εὐτυχία, πρὸ ἀσκημῆς καὶ ἀπὸ τὴν γρηὴν ποῦ ἔχει οὐτι-
δὲ εἰς τὸ πρόσωπον φαίνεται, χωρὶς τὰ φτυσθῆκα καὶ χρώ-
ματα, διότι ἡ μεταβολὴ ὅσον σπόνγγος τὸ ἀφῆρεσε.

4. Τοιαύτη εἶναι ἡ θύναμις τῆς συμφορᾶς ταύτης ὥστε
τὸν καρούμενον καὶ ἐπαρθε τὸν ἔκαμε νὰ φαίνεται πάρα
καπνότερος ἀπὸ ὅλους. Καὶ ἂν ἦτο πλούσιος ἐκείνη ἐδῶ,
πολὺ ὠφελεῖται. Διότι, βλέπω ἀπὸ πόσον σφραγὶς ὀφθαλμοῦ
ἐκείνου ποῦ ἔσπευσε ἀλλοτρίων τὴν οὐκουμένην, νὰ
εἶναι συνεσταλμένος, Ὡς καὶ ἔκῃ γίνετο διελθόντος ἀπὸ λαγῶν
καὶ βύτταρον νὰ εἶναι, προσκολλημένος χωρὶς δεξιότητος εἰς
τὸν κλονα τοῦτον (τῆς ἀνάγκης τραπέζης) καὶ νὰ περιφρίγγεται
ἀπὸ δι' ἀλόσεως διὰ τοῦ φόβου, καὶ νὰ φοβῆται καὶ τρέμῃ, ὁ
ἐλπίων ταῦτα πλούσιος κατὰστέλλει τὴν ἔκτασιν τοῦ πλούτου
του, καταβάλλει τὴν ὑπερηφάνειαν αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ σκημα-
τῶν τὴν ὀρθὴν περὶ τὸν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἰδέαν ἀπέρ-

κεται μανθάνειν διὰ τῶν γεγονότων ἔσα διὰ τῶν λόγων ἀναγρῶναι αἱ Γραφαί. ὅτι πᾶσα σὰρξ κάρτος καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἀνθος κάρτου καὶ ὁ κάρτος ἐξηράνθη καὶ τὸ ἀνθος ἐξέπεσον· (Ἰα 40, 6-7) Καὶ τὸ παρόμοιον εἴπωσι κάρτος, ταχὺ ἀποξηρανθήσονται καὶ ὡσεὶ λάκκον κλήψης ταχὺ ἀποπορεύονται· (Ψαλμ. 90, 2) Ὡ καὶ εἴπωσι καὶ τὸς αἱ ἡμέραι αὐτοῦ· (Ψαλμ. 101, 4) καὶ ὅσα ἄλλα παρόμοια. Καὶ ὁ πτωχὸς πάλιν, ὅταν εἰσέλθῃ ἐδῶ καὶ τὸ πρόσκαιρον ταῦτο ἔσθῃ, δὲν θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν τὸν παρεκτρονόμενον, λόγῳ τῆς πτωχείας του, οὔτε λυπεῖται δι' αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐγνωμονεῖ διότι ὑπερβῆκεν δι' αὐτὸν δοῦλον, λυμὴν γαλήνιος, καὶ τεῖχος ἀκαλῆς. Οὗτος βλέπων ταῦτα, πολλὰς θὰ προτιμῶσιν νὰ μένῃ σὴν φτώχεια του, παρὰ νὰ ἀναλάβῃ ἐπ' ἄλλον κρῶνον καὶ ἐξουσίαν καὶ κατὰ νὰ ἀγωνίζεται μετὰ κίνδυνον καὶ δι' αὐτὴν τὴν ζωὴν του. Βλέπειν ὅτι ἀπὸ τῆς ἐδῶ καταφυγῆς αὐτοῦ πολλὰ φρενιθήσαν καὶ οἱ πυλῶνται καὶ οἱ πτωχοί, καὶ οἱ μικροί, καὶ οἱ μεγάλοι θέσας κατέκοντες, Ἐ καὶ οἱ δοῦλοι, καὶ οἱ ἐλεύθεροι, βλέπειν ὅτι ἕκαστος φέβει δι' ἐδῶ, ἀφοῦ λίαν φάρμακα καὶ μόνον νὰ τὸν βλέπῃ θεραπεύεται, Ἀρᾶς ἐράδα τὸ κατ' αὐτοῦ πάθος σὰς καὶ συνετέλεσα νὰ ἀποβάλῃ τὴν ὀργήν, Ἀρὰ γε δοῦσα τὴν ἀπανθρωπίαν σὰς, Ἀρὰ γε εἰς συμπάθειαν αὐτοῦ οὔτε ἔσπερα: Ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω ὅτι ἀρκετὰ ἐπέτεκα ταῦτα, ὅσας φανερεῖν τὰ πρόσκαιρα σὰς καὶ τὰ πολλὰ σὰς δάκρυα. Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ σκληρότης τῆς καρδίας σὰς ἐμαλάνθη καὶ ἔγινε τύπος εὐφορίας, ὡς εὐχὴ καρποῦς ἐλεημοσύνης καὶ στάχτι γεμῆτα ἀπὸ καρποῦς συμπάθειας καὶ ὡς παρακαλέσμενον τὸν βασιλέα, μᾶλλον δὲ τὸν φιλάνθρωπον Θεόν, νὰ καταπραΰνῃ τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως, νὰ κἀμῃ ἀπελὴν τὴν καρδίαν του, διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ ὁλόκληρον τὴν ἐπαθυμίαν μας, (νὰ τὸν συγχωρήσῃ τελείως, 385) Α καὶ ἤρχισεν τοῦτο νὰ γίνεται, διότι ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποῦ οὗτος κατέφυγεν ἐδῶ, μεγάλη μεταβολὴ εἰς τὰ ἀσκήματα τοῦ βασιλέως ἔγινε. Ὅταν ὁ βασιλεὺς ἐμαθεν ὅτι εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον κῆρον κατέφυγεν, οἱ δὲ στρατιωτικοί, ποῦ ἦσαν παρόντες, ἐξαργίζοντο διὰ τὰ παραπτώματα τοῦτου καὶ ἐξήκουσαν νὰ τὸν σφάζουν, μακρὸν ἀπηύθυνε λόγον διὰ νὰ καταπαύσῃ τὸν θυμὸν τοῦς λέγων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν μόνον τὰ παραπτώματά του, ἀλλὰ καὶ τὰς ὑπηρεσίας ποῦ ἔχει προσφέρει. Διὰ τοῦτο δὲ διεκρίνεν, ὅτι διὰ τὰς ὑπηρεσίας του ἡμεῖς, διὰ δὲ τὰ παραπτώματα, ποῦ ἔκαμεν ὡς ἀνὴρ συγχωρεῖ. Ἐ Ἐπειδὴ δὲ ἔκαμεν ἐπόμενον νὰ τὴν συγχωρεῖ. Ἐ Ἐπειδὴ δὲ ἔκαμεν ἐπόμενον νὰ τὴν

1: τὸς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν ἑλπίδα.

μνησθῇ διὰ τὰς πρὸς τὸν βασιλέα θάρσεις αὐτοῦ διὰ θανάτου, φωνάζοντες, πηδῶντες καὶ τὰ δόρατα κινεῖντες, ὁ βασιλεὺς ὥρμησε νὰ τρέκουν ἀπὸ τὰ ἡμερήσια μάτια του ἑσθονα δάκρυα καὶ τοὺς ὑπενώτισεν τὴν ἁγίαν Τράπεζαν, εἰς τὴν ἁγίαν ἑκείνος κατέφυγε καὶ διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου κατέπαυσε τὸν θυμὸν αὐτῶν.

5. ΑΛΛ' ὅμως καὶ ἡμεῖς ὡς πρόκληρον δι' ἀπὸ ἡμῶς ἐκαρτίται. Δὲν θὰ εἰσθε ἀσυγκράτητοι ἐν, ἐνθ' ὁ βασιλεὺς ποῦ ὑβρίσθη παρ' αὐτοῦ δὲν μνησκακεῖ, σὰς, ποῦ δὲν ἐπύθετε τίποτε τοιοῦτον, θὰ ἐξοβληνέτε τὴν κατ' αὐτοῦ ὀργήν. Πῶς δὲ, ὅταν τελειώσῃ ἡ λειτουργία αὐτῆς θὰ λάβετε μέρος εἰς τὰ μυστήρια καὶ τὴν προσευχὴν ἑκείνην θὰ εἰπάτε, Ὡς τῆς ὁποίας προτιμῶμεθα νὰ λέγωμεν εἰς ἄφρον ἡμῖν καθὼς καὶ ἡμεῖς ἀφίμεν τοῖς ὁρεϊλέτοις ἡμῶν· (Ματθ. 6, 12), ὅταν ἐπαμύνετε νὰ τιμωρηθῇ ἑκείνος ποῦ οὔτε ἔπαυσε, Διὸς τοῦ μεγάλου ἑδῶκα καὶ προσβολῆν. Τὸ ποταδοκίμαθα θεοκρίματα καὶ ἡμεῖς. Ἀλλὰ τώρα δὲν εἶναι κατὰς δικαιοσύνην ἀλλ' εὐσπλαχνίας οὔτε εὐθυνης, ἀλλὰ φιλάνθρωπίας οὔτε ἀνακρίσεως, ἀλλὰ συγχωρήσεως οὔτε ἀποφάσεως καὶ διαδικασίας ἀλλὰ συμπάθειας καὶ χάριτος. Ἀς μὴ ἐξέσπεται λοιπὸν κανεὶς καὶ ὡς μὴ δυσχερεστέον, ἀλλ' ὡς παρακαλέσμενον ἔλθι τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν νὰ παρατείνῃ τὴν ἡμῶν του, νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν ἀπειλουμένην σφαγὴν διὰ νὰ ἀποβάλῃ (διὰ τῆς μετανόας) τὰ παραπτώματά του. Καὶ ὡς ὅσον ὅλοι μαζί ὡς προσέδωκεν εἰς τὸν φιλάνθρωπον βασιλέα μας καὶ ὡς τὸν παρακαλέσμενον χάριν τῆς Ἐσχαλῆσας, Ὡς χάριν τοῦ Θεοσπλαχνίου, νὰ κατῇ ἕνα ἄνθρωπος εἰς τὴν ἁγίαν Τράπεζαν. Ἀν τοῦτο κάμωμεν, ὁ βασιλεὺς θὰ ἀποδοκῇ τὴν παρὰκλησὶν μας καὶ ὁ Θεὸς περισσώτερον ἀπὸ τὸν βασιλέα θὰ μὴ ἐπαμύνῃ καὶ διὰ τὴν φιλάνθρωπίαν μας ταύτην πολλὴ θὰ μὴς ἀνταμείψῃ. Διότι καθὼς τὸν σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον ἀποστρέφεται καὶ μισεῖ, ἔτσι καὶ τὸν ἐλεήμονα καὶ φιλάνθρωπον ἐσέεται καὶ ἀγαπᾷ. Καὶ ἂν μὲν δίκαιος ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος εἶναι, λοιμωτέρους τοῦ πλάκει στεφάνου, Ἐ ἂν δὲ εἶναι ἁμαρτωλός, τοῦ δίδει, ὡς ἀποκτῇ τῆς πρὸς τὸν συνάνθρωπον του συμπάθειας, τὴν συγχωρήσιν τὸν ἁμαρτιῶν του. Διότι εἰς ἔλεον γάρ, λέγει θελῶ καὶ οὐ θυσιᾶν· (Ἰα 6, 6). Καὶ εἰς ὅλην τὴν ἁγίαν Γραφὴν βλέπειν ὁ Θεὸς αὐτὸ πέντε νὰ ζητῇ ἐπαμύνει καὶ νὰ λέγῃ δι' αὐτοῦ εἶναι ὁ τρόπος τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν. Διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου λοιπὸν καὶ ἡμεῖς τὸν Θεὸν εὐμενῇ θὰ κάμωμεν, τοιοῦτα

7 Εἰς τὴν ἑλπίδα κατανύσσων, ὅταν τότε ἐκονήσῃ κατανύξις οἱ πιστοί.

πως τὰ ἀμαρτήματά μας θὰ ἐξαλειφωμεν, διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὴν Ἐκκλησίαν θὰ στολίσωμεν καὶ ὁ φιλόανθρωπος βασιλεὺς θὰ μᾶς ἐπαινέσῃ, ὅπως εἶπα προηγουμένως, ὁ λαὸς ὅλος θὰ μᾶς χειροκροτήσῃ καὶ τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης θὰ θαυμάσουν τὴν πραότητα καὶ φιλανθρωπίαν τῆς πόλεώς μας καὶ οἱ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς ἄνθρωποι, δὲν μόνον τὰς συνθέσσαν, θὰ μᾶς θαυμάζουσιν. ¹⁰⁵ Α. Διὰ τὴν ἀπαλούσμεν λοιπὸν τὰς ἀγῶν ὥς προσπέσωμεν, ὡς παρακαλέσωμεν, ὡς δεηθῶμεν ὡς ἐξαπατάωμεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον τὸν αἰχμαλωτὸν, τὸν φυγάδα, τὸν ἀκέτην διὰ τὴν ἐπιτύχωμεν καὶ ἡμεῖς τῶν μελλόντων ἀγῶν διὰ τῆς κήρυκος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν Ὅποιον ἀνέκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν

ΠΡΟΣ ΕΥΤΡΟΜΙΟΝ

ΟΜΙΛΙΑ Β'

ΕΙΣ ΤΟ ΟΤΙ ΟΤΑΝ ὁ ΕΥΤΡΟΠΙΟΣ ΑΠΗΜΑΡΤΗΝΘΗ Β' ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚ ΚΛΗΣΙΑΝ ΣΥΓΚΛΗΘῃ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΣΕΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΟΥΤΟΝ - ΠΑΡΕΓΓΗ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΕΚ ΔΕΞΙΩΝ ΣΟΥ- (Ψαλμ. 44, 10)

Ὁ Εὐτρόπιος λειβάδι καὶ τερπνὸς κήπος καὶ ἀκόμη πῶς γλυκὸ πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀνάγνωσις τῶν θείων Γραφῶν. Διότι ἐκεῖ μὲν ὑπάρχουσιν ἀνθή ποῦ μαρτυροῦνται, ἐνῶ ἐδῶ νοήματα ποῦ δὲν νηρόχουν. Ἐκεῖ φυσὸς ὁ ζέφυρος ἐνῶ ἐδῶ ἡ λεπτή αἰθρα τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἐκεῖ ἀγκαθιστοὶ φράκτες προστατεύουσιν τὸν κήπον, ἐνῶ ἐδῶ ὁ πόρκει ἡ θεία πρόνοια ποῦ ἀσφαλίζει. Ἐκεῖ τὰ ῥιζώματα τραγουδοῦν ἐνῶ ἐδῶ οἱ προσήται ψάλλουσιν. Ἐκεῖ εὐφροσύνη ἀπὸ τῶ θεάματος, ἐνῶ ἐδῶ ἀφέλεια ἀπὸ τῆς ἀνάγνωσιν. C. Ὁ κήπος περιορίζεται εἰς ἓνα τόπον, ἐνῶ αἱ Γραφαὶ ἔχουσιν διαδοχὴ καὶ ἐκτείνονται εἰς ἀλόκληρον τὴν οἰκουμένην. Ὁ κήπος ἀλλάσσει ὅταν ἀνάλογα μὲ τὰς ἐποχὰς ἐνῶ αἱ Γραφαὶ καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὸ καλοκαίρι ἔχουσιν πλοῦσι φυλλώματα καὶ εἶναι γρηῃτα ἀπὸ καρπός. Ἄς μελετοῦμεν λοιπὸν μὲ πολλὴν προσοχὴν τὰς Γραφὰς διότι ὅταν μελέτης προσεκτικῇ τὴν Γραφήν, αὕτη σοὺ ἀποκαταρτυνὴ τὴν λύσιν καὶ φυτεύει μέσα σου τὴν καρὰν καὶ τὴν ἀναλύσιν ἀποβάλλει τὴν κακίαν καὶ ριζώνει τὴν ἀρετὴν καὶ κατὰ τὴν ἀναταραχὴν τῶν πραγμάτων δὲν ἐπιτρέψει νὰ υποφέρῃς τὰ παθήματα οἱ τῶν ποῦ θαλασσοδέρνονται. Ἡ θάλασσα μάλιστα ἐνῶ ἐσὺ ταξιδεύεις μὲ γαλήνην, διότι σὺ κυβερνᾷς ἡ μελέτη τῶν Γραφῶν. D. Τὸ σκοινί, αὐτὸ δὲν τὸ κόπτει ἡ ἀναταραχὴ καὶ ἡ δοκιμασία τῶν περιστάσεων. Καὶ ὅτι δὲν λέγω ψέματα, τὰ ἴδια τὰ πράγματα τὸ ἐπιβεβαιώνουν. Ποιὴν ἀπὸ ὅλινος ἡμέρας ἐπαλοκρήθη ἡ Ἐκκλησία. Ἦλθε στρατὸς πολλὸς καὶ ἐκαρποῦσε φρούαν ἀπὸ τὰ μύτια καὶ παρὰ ταῦτα δὲν ἐράρανε τὴν ἐλαίαν. Τὰ ἔκρη ἐγυμνάθησαν καὶ κανεὶς δὲν ἐτραυματίσθη. Τὰ θειαστικά ἀνάκτορα

ἀγνοήσαντες ἕνα ἢ ἑκατοστὰ εὗρισκετο εἰς ἀσφάλειαν, διὰ καὶ ὁ πόλεμος τὴν εἰς τὴν πλάνησιν. Πρῶτοντι εἶδος, εἰς τὴν ἑκατολίαν, ἠνεκτίσθητο ἐκεῖθεν ποὺ εἶχε καταστρεφέναι εἰς αὐτὴν καὶ ἐμείλει ῥησὶα παρόντων καὶ καὶ παρόντων ἐν τῇ πόλει τὸν διὰ τὴν ἀνάστασιν. Ἐκείθεν ἀσφαλὲς ἐγγράφον τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ· Ἐν εἰς Πέτρος καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ Πέτρῃ Εὐαγγελιστοὶ αὐτοὺς τὴν ἑκατολίαν καὶ πόλιν ἄλλοι οὐ κακοποιήσαντες αὐτοὺς (Ματθ 18 18). Καὶ διὰ τὸν λόγον ἑκατολίαν δὲν ἐνόησαν μόνον τὸν τόπον ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον δὲν ἐνόησαν τοὺς τοιαύτους, ἀλλὰ τὴν νοοφάνειαν τῆς ἑκατολίαν. Ὅταν καταστρεφέναι εἰς τὴν ἑκατολίαν καὶ μὴ καταστρεφέναι ἐκεῖ τοιαυτά, ἀλλὰ πνευματικὰ διὰ τὴν ἑκατολίαν δὲν ἐννοῦν, στήναι καὶ τοιαυτά, ἀλλὰ πιστὴ καὶ ζωὴ. Μὴ λέγειν, λοιπὸν, ὅτι αὐτοὺς ποὺ παρεδόθη ἐπιδοθέντες ὅτι τὴν ἑκατολίαν αὐτοὺς εἶναι δὲν ἐγκατέλειπε τὴν ἑκατολίαν δὲν θὰ ἐπιδοθέντες. Μὴ λέγειν, διὰ αὐτοὺς μολοῦντι ἐκλήθησαν βασιλεῖς εἰς τὴν ἑκατολίαν ἐπιδοθέντες. Δὲν τὸν ἐγκατέλειπε ἡ ἑκατολίαν, ἀλλὰ αὐτοὺς τὴν ἐγκατέλειπε διὰ τὸν δὲν συνεληλυθὲν μέσα εἰς τὴν ἑκατολίαν ἀλλὰ ἔξω. Διὰ τὴν ἐγκατέλειπε ὅμως τὴν ἑκατολίαν. Ἡμεῖς δὲν αὐτοὺς, 287 ὡς ἐπρεπε καὶ παραμύθην μέσα εἰς τὴν θυσιαστήριον. Ἐὰν δὲν ὑπάρχον προσηλαστικὸι τοιοῦτοι αὐτοὶ ἡ πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ ποτὶ σὲ ἐπρωτεύεται. Ἡ ἰστορία ἀναγνώρις. Ὁ Θεὸς δὲν αὐτοὺς ἐκείνην διὰ δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ καὶ καλεῖται τοὺς δικαίους εἰς τὴν μετάνοιαν ἀλλὰ τοὺς ἀμαρτωλοὺς Ματθ 9, 13. Ἡ πόρνη δὲσθαι ἐπεὶ διὰ ἀνέκλεισται τὴν πόλιν τοῦ Κυρίου. Ἡ κόστος τοῦ σημεῖονος ἀνέκλεισται. Τὰ λέγειν αὐτὰ διὰ καὶ ἡ διακοσμήσας ποτὲ ἀπὸ ἀμφιβολίας θύαν καταστρεφέναι εἰς τὴν ἑκατολίαν. Νὰ μὴν εἰς τὴν ἑκατολίαν καὶ ἡ ἑκατολίαν δὲν σὲ προδοῖ. Ἐὰν ὅμως φύνην ἀπὸ τὴν ἑκατολίαν τότε δὲν πταίει. ἡ ἑκατολίαν διὰ εἶναι μένιν μέσα εἰς τὴν ἑκατολίαν τότε ὁ λόγος δὲν εἰσέρχεται, ἐὰν ὅμως θύειν ἔξει, τότε συλλογισθῶσαν ἀπὸ τὴν θύρια καὶ διὰ αὐτὸ δὲν ἐκθύνεται, τὸ παντὲρ ἀλλὰ ἡ μετάνοιαν σοι. Ποιῶτε δὲν ἐκθύνεται μὲ τὴν ἑκατολίαν. Μὴ μὴ ἀναφύνην τελεῖ καὶ διὰ Β Διὸν τὴ τελεῖ καὶ τὸ πέρασας τοῦ χρόνου παλαιῶν, ἐνὶ ἡ ἑκατολίαν ποτὲ δὲν γερὰν. Ὁ Βάρβαρος κομνίζον τὴ τελεῖ, ἐνὶ τὴν ἑκατολίαν δὲν τὴν κατεβάλλει οὐτε ὁ βαρβάρων. Καὶ διὰ τὸ λογία μὴ δὲν εἶναι κομνία καὶ τελεῖ, τὸ ἐπιδοθέντων τὴν ἑκατολίαν. Πόσοι δὲν ἐπιδοθέντων τὴν ἑκατολίαν. Καὶ διὰ ἐκείνην ποὺ τὴν κατεπολέμησαν ἔχουν ἐξαρωνισθῇ. Αὐτὴ δὲ ἔχει ἰσοφύνη ποτὶ ἐπὶ τὴν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Τίποτε εἶναι τοῦ μεγάλου τῆς ἑκατολίαν! Νὰ, διὰ πολυετήν, θρησκείαν θύαν

τὴν ἐπιθυμούντων, γίνεται λαμπρότερα ὅταν ἰδρῶ-
ται. Τραυματίζεται ὡλλα δὲν ὑποκύπτει εἰς τὰ τραύμα-
τα, κλυδωνίζεται, ἀλλὰ δὲν καταστρέφεται. Ὁ δοκιμαζόμενος, ὡ-
ς ἀλλὰ δὲν ναυαγῇ, πάλαιε, ἀλλὰ δὲν γνωρίζῃ τὴν ἡ-
ττάν, λυγρὰκι, ἀλλὰ δὲν νικάται. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐπέ-
λεψε τὴν διαμάχην αὐτῇ. Δὲν γὰρ κἀν λαμπρότερον τὸ
πρόσιον "Ἡσάβη παρὼν τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ἐδέξ-
ατο ποσά ὅλλα ἐκινούντο καὶ πόσον ὁ θυμὸς τῶν σπῆ-
ρατων ἦταν φοβερώτερος ἀπὸ τὴν φαντασίαν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ-
χαυρεν εἰς τὰ βασίλεια ἀνθρώπων. Ἀλλὰ τί μ' αὐτό. Μὲ τὴν
χάριν τοῦ Θεοῦ τίποτε ἀπὸ ὧν ἔκείνα δὲν μὲς ἐφοσάν.

2 Ἐὰς τὸ λέγειν αὐτῇ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἀποστόλου καὶ
ἐπειδὴ Διὰ τοῦτο δὲν ἐπρωμάζαν. "Αὐτοῦστα κανὼν
ἀπὸ τὸ τυρινὰ καὶ δὲν πᾶσι φασκεῖ. "Αλλοῦσι τὶ εἶναι φο-
βερόν, Μήπως ὁ θάνατος, "Ὅχι, ὁ θάνατος δὲν εἶναι κα-
κόν, ὅστις πολὺ γρηγορὰ μὲ αὐτὸν μεταβαίνειν εἰς τὸ γο-
ηλίουσι λιμῆν. Ὁ Μήπως αὖ ὁ πνεύματος τῆς περιουσίας, "Ευ-
μνὸς ἐξήλασε καὶ κοίλῃς μπῆρος μου, γυνὴ καὶ ἀπελευ-
θερία. (Τίθ. 1, 21) "Αλλὰ μήπως αὖ ἐξορίαι τοῦ Κυρίου
ἡ γῆ καὶ τὸ πληθύνειν αὐτῆς. (Ψαλ. 23, 2) Μήπως αὖ συ-
κοφανταί "Εκτρέφε καὶ ἀγαλλιάσκει, ὅταν εὐνοῖα πᾶν πε-
νηρὸν ῥῆμα καὶ μὴν πνεύματος, ὅτι ὁ πνεύματος ὑμῶν πο-
τεὺς δὲν τοὺς οὐρανούς. Ματθ. 5 11 12 "Ἐλεῖται τὸ ἔθνος καὶ
ἀναλογαζοῦν τὸν οὐρανόν, ἐνέμενο τὸν θάνατον καὶ ἐστο-
καζοῦν τὴν ἀνάστασιν. "Ἐλεῖται τὰ παθήματα ἐσθὲ ἐκ
τῆς γῆς καὶ ὀρθήσουσι τὰ θρόνατα τοῦ οὐρανοῦ. "Ἐλεῖται
τὰ πανουργίας καὶ ἀναλογαζοῦν τὸν οὐρανὸν στεφάνου.
Πράγματι ἡ ὑπόθεσις τῶν ἀγαθῶν ἦταν ἀρετὴ διὰ μὲ
παρηγορῆσαι καὶ μὲ ἐνισχύει. Εἰ μὲ ἐπὶ τῶν ἀπ' ἐξῆς βασιλείας,
ἀλλὰ δὲν ἐξουσιάζουσι ἀπομνηστικὴν τὴν πράξιν αὐτῶν. Διότι
ἀπὸ τῆς ἑνὸς μόνου πράγματος εἶναι, ἡ ἀρετὴ. Διότι καὶ ἐάν
ἀλλοῦσιν ὁ αἰκουμένην σὲ ἐξέλκῃ καὶ δὲν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας σου ὁ
κόσμος τὸν αὐτὸν σου δὲν εἶποι ἔτιμος. Προδοσία εἶναι πᾶν
ὃ ἡ προδοσία τῆς συνειδήσεως. Μὴ προδοῖς τὴν συνεί-
δησιν σου καὶ καὶ ἐν δὲ σὲ προδοῖς. Μὲ ἰδὼν ὅτι ἀγαθὸς
καὶ ἔβλεπε τὰ πράγματα τῆς καλύτερα τὸ λόγον μου ναὶ γί-
νεται. πραγματικότητα τῆς ἡμετέρας, οὐ, ποῦ εἴνεται
λόγια καὶ ἐπαληθεύονται εἰς τὴν ἀγορὰν ἀπὸ τὴν ἰδίαν τὴν
πραγματικότητα. 24 Ὁ Πολίτης ὡκλάν ἐννοῶ, Αὐτὴν τὴν ὁ-
πώαν ἔλαβε πάντοτε "Ἐνεκεν ὁπνευσι καὶ ἐξορίᾳ τὸ φρά-
ζαν. Ἐξορίαν δὲν κοπῶν καὶ ἐπὶ πᾶσι ἀπὸ ἐπάνω του τοῦ
θανάτου. Ἡ νύκτα ἔργων καὶ ἡ ἡμέρα ἔργου. Διελθὼν ἡ ἀπο-
τῆλξις ὡς καὶ ἀφανισθῇ ἡ ὀλῆθησι. Προηγουμένη ἀνέ-
στηκεν δὲ τοὺς οὐρανούς καὶ καὶ τὸ πᾶν κατέκτανεν ὡς τὸς πε-
ντακ.

διάδας. Τὰ φουκακισμένα κύματα υπερκόρησαν ἐμπρὸς ἐκείνη ἀνθρώπιναις ἀντιξοότητος. Πῶς σπύδα τοῦτο. Τὰ πράγματα ἦσαν ζωντανὴ δυσκολία. Καὶ ἔλεγα εἰς τὸν ἑαυτὸν μου Ἄραγε θὰ σπυρρονισθοῦν οἱ ἄνθρωποι ὕστερα ἀπὸ αὐτά Ἄραγε προσοῦ περάσῃν δυο ἡμέραι θὰ ἔχουν λησμονηθῇ τὰ ὅσα ἔγιναν. Αἱ υπομνήσεις ἤκούσαν εἰς τὰ αὐτιά. Καὶ πάλιν θὰ εἶπω καὶ θὰ ἀμύλησά. Ποῖον τὸ ὄφελος. Μάλλον ὑπῆρξε κάποια ἀφέλεια. Διότι καὶ ἂν δὲν θὰ ἀκούσουν ὅλα θὰ ἀκούσουν οἱ μισοὶ καὶ ἂν δὲν θὰ ἀκούσουν οὔτε οἱ μισοὶ θὰ ἀκούσῃ τὸ ἕνα τρίτον καὶ ἂν δὲν ἀκούσῃ οὔτε τὸ ἕνα τρίτον καὶ τὰ ἕνα τρίτον θὰ ἀκούσουν ἔστω καὶ δέκα καὶ ἂν οὔτε δέκα ἔστω πέντε καὶ ἂν οὔτε πέντε ἔστω καὶ ἕνας. Καὶ ἂν δὲν ἀκούσῃ οὔτε ὁ ἕνας ἐντὶ ἑκὼ ἀλόκληρον τὸν μισθὸν μου. Ἐξήρανθη ὁ κόρτος καὶ τὸ ἄνθος ἔξεπασσε τὸ δὲ σῆμα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα» (Ψαλμ. 40, 8).

3. Εἶδате τὴν μαθαρμύνην τῶν ἀνθρώπων πραγμάτων. Εἶδате τὴν προσωρινότητα τῆς δυναστείας. Εἶδате τὸν πλοῦτον τὸν ὅποιον ἀποκαλοῦσα πάντοτε δραπέτην καὶ ὅχι μόνον δραπέτην, ἀλλὰ καὶ ἀνθρωποκτόνον. Διότι δὲν ἐγκαταλείπει μόνον αὐτοὺς πον τὸν ἔχουν, ἀλλὰ καὶ τοὺς φονεῖ. C Πράγματι διαὶ κανεὶς μὲ ἀφοσιώσιν δουλεύει εἰς αὐτὸν τότε πολὺ περισσότερον προδίδεται ἀπὸ αὐτόν. Διὰ καὶ καταγίνεσθαι μὲ τὸσον ζῆλον εἰς τὸν πλοῦτον ὁ ὅποιος σήμερον εἶναι εἰς σὲ καὶ αὐρὸν εἰς ἄλλον, διὰ δὲν καταγίνεσθαι μὲ πλουτισμὸν τὸν ὅποιον δὲν ἡμπορεῖ κανεὶς παρὲ νὰ κατασέσῃ, θέλει νὰ δουλεύῃ εἰς αὐτόν. Θέλει νὰ τὸν ἀποκεῖρῃ. Μὴ τὸν κρινῇς εἰς τὸ πῦρ, ἀλλὰ ὅς τον εἰς τὰ χέρια τῶν πτωχῶν. Ὁ πλοῦτος εἶναι θηρίον. Ὅταν τὸν κρατῇς, φεύγει, καὶ ὅταν τὸν σκορπῇς μένει. Ἐσκόρπισε γὰρ λέγει. ἔδωκε τοῖς πέντε, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ψαλμ. 111, 9. Σκόρπισέ τον διὰ νὰ μείνῃ. Μὴ τὸν παρακωλύς, διὰ νὰ μὴ σοῦ φύγῃ. Ποῦ εἶναι ὁ πλοῦτος, D. Μὲ πολλὰν ἐυκοροσίαν θὰ ἐρωτοῦσα αὐτοὺς που ἔχουν ἀπέλθῃ ἀπὸ τὸν ναὸν. Τὰ ἄλλα δὲ αὐτὲ χαρὶς νὰ ἀνευθύνῃ μὴ γέναιτο. καὶ χαρὶς νὰ ἀναξάνῃ τὰς πληγὰς. Ἀλλὰ διὰ νὰ κατασκευάσῃ μὲ τὰ ναυάγια τῶν ἁλλων. Ἀπὸν διὰ ἐσὲ, Ὅταν οἱ στρατοῦνται καὶ τὰ ἔφη ἐκνοῦντο. ὅταν ἕκαστος ἡ πόλις ὅταν τὸ βασιλικὸν στέμμα δὲν εἶχε κομμὴν διναμὴν ὅταν ἡ βασιλικὴ παρφερα ἡγιάζετα. ὅταν ἡ πρέλλα διακατεῖτο ὅλα, ποῦ ἦτο ὁ πλοῦτος. Ποῦ ἦταν τὰ ἀσχημά. Ποῦ τὰ ἀργεῖα κρεβάτια. Ποῦ οἱ ὑπηρεταί. Ὅλοι εἶχαν φύγει. Ποῦ ἦταν οἱ εἰρηνοχοί. Ὅλοι τοὺς εἶχαν δραπέτευσε. Ποῦ ἦταν οἱ φίλοι, Ἄλλαζον τὰ προσωπεῖα τῶν. Ποῦ τὰ σπῖρα. Ἐκλειδάνοντο. Ποῦ τὰ κρή-

ματα. Αὐτὸς ποῦ τὰ κατεῖχε, ἔφυγε. Καὶ τὰ κρήματα ἡ ἀπέγιναν, E. Ἐπαρκαύθησαν. Ποῦ ἐπαρκαύθη ὁ πλοῦς ὁ πλοῦς. Μήπως γίνομαι ἐνοχλητικὸς μήπως γίνομαι δυσάρετος μὲ τὸ νὰ λέγω πάντοτε ὅτι ὁ πλοῦτος προδίδει αὐτοὺς οἱ ὅποιοι δὲν τὸν χρησιμοποιοῦν καλὰ. Ἐφῆσεν ὁ καιρὸς καὶ δεκνύει τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου. Διὰ τὸν κρατῇς ἐνὶ δὲν σὲ ἀφελεῖ εἰς τίποτε διαὶ εὐρίσκεσαι εἰς δυσκοῖας. Ἐάν ἔχη δύναμιν ἄς σοῦ συμπαρασταθῇ ὅταν συμῶν νὰ εὐρεθῇς εἰς δυσκοῖας. Ἐάν ὅμως τότε σὲ ἐγκαταλείπῃ, τί τὸν χρειάζεσαι. Τὰ ἴδια τὰ πράγματα τὰ ἐπιθεωροῦν. Ποῦ ἡ ἀφέλεια. ὅταν τὸ ἔφη ἔκουν ἄκονισθῇ, ὅταν ὁ θάνατος ἔρχετα, ἀπελθῇ, ὅταν ὁ στρατὸς μαίνεται, 349. A. ὅταν ὑπάρχῃ ἀναμονὴ μὴς τέτοιας ἀπειλῆς τότε ὁ πλοῦτος δὲν φαίνεται πούθεν. Ποῦ ἐπῆγεν ὁ ἀποτάκτης. Αὐτὸς σοῦ ἐδημασύργησεν ὅλα αὐτὰ καὶ ὅταν τὸν χρειάζεσαι ἐκεῖνος φεύγει, καὶ σ' ἐγκαταλείπει. Μολονοὶ πολλοὶ μὲ κατηγοροῦν μὲ τὸ νὰ μοῦ λέγουν πάντοτε πολὺ ἐνοχλεῖς τοὺς πλουσίους. Να, θεθαυκ, διὰ καὶ εἰς νοὶ ἐνοχλοῦν τοὺς πτωχοὺς. Εἰς πράγματι, ἐνοχλοῦ τοὺς πλουσίους. Ἀλλ' ὅχι ἀπλῶς τοὺς πλουσίους, ἀλλὰ ἐκεῖνοὺς ἀπὸ αὐτοὺς ποῦ κἀνουν κακὴν κρῆσιν τοῦ πλούτου. Διὰ πάντοτε λέγω, ὅτι δὲν κατηγορῶ τὸν πλοῦτον, ἀλλὰ τὸν κλέπτην που ἀρπάζει. Ἄλλο πράγμα εἶναι ὁ πλοῦτος καὶ ἄλλο ὁ δραπάτης. Ἄλλο πράγμα εἶναι ὁ εὐπορος καὶ ἄλλο ὁ πλεονέκτης. Κάμε διακρίσιν ἐνέμεσα εἰς τὰ πράγματα καὶ μὴ τὰ συγκάμῃς αὐτά, τὰ ὅποια δὲν συγκέονται. Εἶσα πλοῦτος, δὲν σὲ ἐμποδίζω νὰ εἶσα, εἶσαι κλέπτης, B. τότε σὲ κατηγορῶ. Ἐκεῖς τὰ δικά σου, ἄπολαυσέ τα. Ποίονε αὐτὰ ποῦ ἀνέκουν εἰς ἄλλους. Τότε ἐγὼ δὲν θὰ σιγῶμαι. Θέλει νὰ μὲ λησθολήσῃς. Εἰμαι ἔτομος νὰ κρίσω καὶ τὸ αἷμά μου, ἀρκεῖ νὰ σὲ ἐμποδίσω ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Δὲν μὲ ἐνόησεν φέρει τὸ μῖσος, οὔτε ὁ πόλεμος καὶ τὰ παλῆματα, ἀλλὰ ἕνα πράγμα μὲ καίει, ἡ προκοπὴ αὐτῶν που μὲ σκοποῦν. Καὶ οἱ πλοῦτοι εἶναι, παιδιὰ μου καὶ οἱ πτωχοὶ εἶναι, παιδιὰ μου. Διὸ ἡ ἕνα κοιλία καὶ τοὺς δύο ἐθόσταζε, μὲ ὕδνας καὶ οἱ ἴδιοι φθόνος ἐγέννησαν τὸν πλοῦτον καὶ τὸ πτωχόν. Ἐάν λαοὶν ἐνοκλήσῃ τὸν πτωχόν μὲ κατηγορῶ. Ἄλλωστε ἡ ζημιὰ δὲν εἶναι τόσον μεγάλη διὰ τὸ πτωχόν ὅσον εἶναι διὰ τὸν πλοῦτον. Διὸ ὁ πτωχὸς μὲν δὲν ἔρχεται, μεγάλην ἀδικίαν ὅσα ζημιανεται εἰς κρήματα, C. ἐπὶ ὅμως ἐλάνεσαι εἰς τὴν ψυχὴν. Ὅποιος θέλει ἄς μοῦ πάρῃ τὸ κεφάλι, ὅποιος θέλει ἄς μὲ λησθολήσῃ ὅποιος θέλει ἄς μὲ μισήσῃ. Διὸ αὐτὰ ἐπιβουλή αὐτὰ εἶναι οἱ ἐμὲ ἐγγυήσεκ στερῶν καὶ τὰ τραύματα πληθὺς θραύσεων.

4 Δὲν φοβόσθαι λοιπὸν τὴν ἀπειλήν. Ἐνὰ πρῶγμα μόνον φοβόσθαι, τὴν ἀμαρτίαν. Οὐλοῦσθους ἡ ἀκοιμημένη διὰ μὴ καταπολεμήσει ὁρεῖται ὡς καὶ κατηγόρηται καὶ ἐστὶν ἀμαρτία. Διὰ τοῦτο ὁ πόλεμος μὴ κέραια λαμπρότερος. Ἐπεὶ καὶ ἐοικὸς θέλει νὰ εἰς ἐκταθείσῃ. Μὴ φοβέσθαι λοιπὸν τὴν ἀπειλήν τοῦ ἀρχοντος ἀλλὰ τὴν συνέμειν. τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὸ φοβεῖσθαι. Ἐνθ' οὗτο δὲν κτυλήσκει ὁ ἴδιος τὸν αὐτοῦ σου. καὶ εἰς ἀνθρώπου δὲν θὰ σὲ δάσῃ. Ἐάν δὲν ἔχεις κάρη. ἀμαρτίαν. οὐδεὶς σε ὁρεῖται, καὶ δὲν ὁρεῖται σου. ὁρεῖται γὰρ σου ἀνθρώπων ἔφη. Δ' Ἐάν ὅμως ἔχεις διατρέξῃς ἀμαρτίαν καὶ ἐν ὁσῶν εἶσαι εἰς τὸν παράδεισον, ἐξορίσῃσαι ἀπὸ αὐτοῦ. Ὁ Ἀδελφ. ἵπταν εἰς τὸν παράδεισον καὶ παρὰ τοῦτο ἔπρεπον. Ὁ ἰαὺ ὅμως ἵπταν εἰς τὴν κοιλίαν, ἐδέσκει τὸν σπέρμαν. Εἰς τὴν ὠφελῶσαν ἐκείνην ὁ παράδεισος καὶ εἰς τὴν ἐδίδανεν αὐτὸν ἡ κοιλία. Ἐκείνην καὶς δὲν τὸν ἀπεθόλλευσεν καὶ ἐν τούτοις ἔπρεπον, αὐτὸν ὁ διάβολος τὸν ἐπεθόλλευσεν καὶ παρὰ ταῦτα ἐστρανήθη. Δὲν τοῦ ἀφάρτερον τὸ χρησιμὰ. Τὴν ἐδεσθῆναι τοῦ ὅμως δὲν τὴν ἔλλαμπε. Δὲν τὸν ἀποκτενέει ὁ θάνατος ἀπὸ παιδείας του. Τὴν πιστὴν τὸν ὅμως δὲν τὴν ἐπεθόλλευσεν Δὲν τοῦ κατεῖχετο. τὸ σπῆναι τὸν Δὲν ἔβρεν ὅμως τὸν ἠσυχροῦν του. Δὲν ὅμως ἐναντίον τῶν τὴν γυναικά του Δὲν ὑπέστη. τὸν ὅμως τὸν γενναῖον στρατηγὸν Δὲν ἐδεσθῆκεν ἐναντίον του τοῦα καὶ δέλα. Β Τραῦλατα ὅμως δὲν ἐδέσκει. Ἐφ' ὅφρην ἐναντίον τοῦ πύργου. ἀπικνήματα, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐκρίνηται. Ἐψύσκει κυματα, ἀλλὰ δὲν κατεπνέοντο τὸ πλοῖον. Σὺς παρακλῆται, τῆροσθε καὶ εὐσεῖς αὐτὸν τὸν νόμον, καὶ πῶς ἐμπεριέχει εἰς τὸ γένεσθαι σου, ἐν καὶ δὲν ἀπὸ πλάνης τοῦ κέρη, τὸ ἐγγίνετο μὴ τὴν δίδασκον τὴς φ. κῆς μου, καὶ δάσκειαι κυναι. Τῆροσθε καὶ εὐσεῖς τὸν νόμον αὐτοῦ καὶ καὶ εἰς δὲν θὰ ἠμφορέη νὸς οὗς δάσῃ. Μὴ μακαρίζετε ποτὲ πλοῖον. Μὴ θεωρεῖτε ταλαίπτερον κανένα παρὰ μόνον τὸν ἀμαρτωλὸν. Μακαρίζετε τὸν δικαῖον. Διὰ δὲν εἶναι ἡ φύσις τὸν προγραπτοῦν, ἀλλὰ ἡ νύμφη τὸν ἀνθρώπου κἀμνη καὶ τὸν ἔνα καὶ τὸν ἄλλον. Μὴ φοβεῖσθαι ποτὲ τὸ ἔχειν καὶ ἡ συνεπίσθις σου δὲν ἐκ κατηγόρησις. 290 Α Μῆτε νὰ δοκῶσθαι ποτὲ σφόνδον εἰς τὸν πόλεμον δὲν ἡ συνεπίσθις σου εἶναι καθαρά. Πέες μου, ποτὲ εἶναι αὐτοί, ποτὲ ἔκουν φύγει ἀπ' ἐδῶ. Δὲν ἐκούσαν πλοῖα ἐνώπιον των. Δὲν τοὺς ἐφοβόνητον περισσώτερον ἀπὸ ὁλοῦς ἀκόμη καὶ αἱ ἀρχοντες. Δὲν τοὺς ὑπηρετοῦσαν. Ἀλλὰ ἤλθεν ἡ ἀμαρτία καὶ ὅλα ἐκρίθησαν. Καὶ ἐγιναν δικαστοὶ αἱ ὑπηρετοὶ καὶ ὁ ἄνθρωπος αἱ τάλας. Καὶ ἐκείναι ποὺ καταφύλασσαν τὸ κέρμα τὸν, αὐτοὶ αἱ ἰδοὶ τὸν ἐτραβόσαν ἀπὸ τὴν Ἐσκληρίαν καὶ ἐκείνων ποὺ κτερεῖ τὸν

ἐβαλίσαι τὸ χερί, σήμερα ἔγινε ἐκθρός του Δαυὶ, Δαὺν ὅττε χέος ἐβαλίσαι τὸ χερί του μὲ εἰλικρίνεια Δαὺν ἤλθεν ἡ στήνῃ καὶ διατρέφειν, τὰ προσεπεία Χέος ὅου δὲν καταφάνοις τὰ χέρια του, καὶ δὲν τὸν ἀνδράς στήνῃ, κτ-βρίνα καὶ ἐσογέτην. **II** Δὲν τὸν ἐπλέκες πλῆθος ἐλνυμίων, Δαὺν σήμερα τὸν κατηγορεῖς, Χέος ἥσων ἐλνυμίων σὲς καὶ σήμερα ἔγινες κατηγορός Χέος τὸν ἐγκυλίους καὶ σήμερα τὸν ἐνοικοποιεῖς, Δαὺν ἡ μετοβολὴ αὐτῆ διὰ ἡ μετάνοις αὐτῆ εἰς τὰ ἀσθίατα.

3. Ἄλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι τέλειος· Ἐγὼ δ' ὁποῖος ἦμεν τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐπιβολῶν ἀπεδύνει τοῦ. ἐγὼ ἦμεν ὁ προσ-
τιθέμενος ὑπερβαρὺ ἀναριθμητὰ θεῖα. Ἄλλὰ δὲν ἤλλαξε διὰ-
σταν. Διὰ τοῦ μωροῦ, τὸν δεσποτὴν μου, ὁ ὁποῖος ἐγὼ ἦταν
ἐπὶ τῶν δὲν τοῦ σταυροῦ, ἔλγε· ἄφες αὐτοῦ σὺ τὰρ σὺ αὖτις
εἰ παύσῃς; (Λουκ. 23, 34). καὶ τὰ λέγει αὐτὸ διὰ να μὴ
διαφθερῇσθε ἀπὸ ποινῶν ἐπιβαρὺ Πόσαι μεταβολαὶ ἔχουσιν
συλλεθ' ἀπὸ τότε ποῦ ἔγινε ἐπίσκοπος τῆς πόλεως καὶ ὅμως
καὶ εἰς δὲν σωρροῦνται, γ. Ὁταν δὲ λέγω, κανεὶς δὲν
καταδεχόμενος θάσους Μὴ γένοιτο Δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ ἡ
πλουσία γῆ ποῦ ἐξέλεθη τοὺς σπόρους, να φέρῃ καὶ κυρ-
ποῦ ἔγινε ὅμως εἰμα ὀκτώγατος, δὲν θέλω να σοῦθον πρὸν
δὲν δὲν, ἀλλὰ εἰς καὶ ἔναι ἔνας ἀπομεινὴ χαμένους,
ἐγὼ δὲν αὐτοῖς Νομίζω δὲ ὅτι μωροῦ τὸν ποινὴν ἐκείνου,
ὁ ὁποῖος εἶχε ἐνενηνταπένδε πρὸβατα καὶ ἐτρεψε να εἴρη
τὸ ἔνα ποῦ εἶχε καθεὶ. Μέχρι ποτε θὰ ὑπάρχουν τὰ κρη-
ματα, Μέχρι ποτε δ' ἀγρυρὸς καὶ δ' κρυοῦς, Μέχρι ποτὶ
τὰ κρατὶ ποῦ κύνεται. Μέχρι ποτε αὶ κακοκαίᾳ τὸν δὲν
αὐτῶν, Μέχρι ποτε τὰ ἀνδοστῶντα θάλα, Μέχρι ποτε τὰ σο-
τανακὰ γεμίζονται, καὶ τὰ γεμίζα ἀπὸ διωδικῶν ἐπενεργεῖ
να. Δὲν γνησκαί, καὶ ἡ παρὰ τὴν ὁποῖα εἶς ἀπο-
θνήσκων, Διότι τίποτε εἰσὶν πόλεις. Ὁχι, εἰσὶν διαβάτης.
Καταλάβετε τι εἶπα Δὲν εἶσαι πολίτης, ἀλλὰ διαβάτης εἶσαι
καὶ ὁδοποιος. Μὴ λέγῃς ὅτι ἐκω σὺν τῇ τὴν ἄλλην πό-
λιν. Κανεὶς δὲν ἔχει πόλιν ἢ πόλιν εἰμα, εἰς τὸν αἰρῶν ἢ
ἢ παρὰ τὴν ὁποῖα εἶναι πορεῖα, εἶναι ὄρητος. Καθεὶ ἐρινὸς
λοῦπὸν διαδίδει τὸν ὁρῶν μωσ μέχρῃ ὅπου ἡ φρεσις συ-
νεκτῇ να ὅχι ὑπάρχει κανεὶς ποῦ ἐνὶ εἶναι κατ' ὁδὸν ἀπο-
θνήσκων κρήματα, ὑπάρχει κανεὶς ποῦ ἐνὶ εἶναι κατ' ὁδὸν
παρὰ τὴν κρυοῦσιν. Ὁταν λοιπὸν ἐπελάθῃς εἰς παντο-
χεσόν, πᾶς ποῦ, καλλωπίζεις τὸ πανδοχεσόν. Ὁχι, ἀλλὰ
τρονκεὶ καὶ πένεις καὶ διαλέσας να ἐξέλεθη Πανδοχεσόν εἶναι
καὶ καὶ ἡ παρὰ τὴν ζωὴ ἡ Εὐαγγελιστὴ καὶ διαβαίνον τὴν
παρὰ τὴν ζωὴν. Ἄς φροντίζωμεν να ἐξέλθωμεν μὴ καλὴν
ἐλπίδα, δὲ μὴ ἀφύμνησεν τίποτε ὅδῳ εἶναι να μὴ τὸ κρημνί-
σας.

ἐκεῖ. "Ὅταν εἰσέρχῃσαι ἐκ τοῦ πανδόκειον τοῦ λέγεις εἰς τὸν οὐρανόν. Πρόσεξε ποῦ βαλεῖς τὰ πράγματα, διὰ τὸ μὴ ἀφίσσῃς τίποτε ἐδῶ, διὰ τὸ μὴ καθ' ἕνα οὕτως μικρὸν οὐτε μὴ μόνον, ὥστε ὅλα τὰ ἐπαναφέρωμεν εἰς τὸ σπῆτι. "Ἔτσι καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν παρούσαν (ὡς) "Ἄς βλέπωμεν ὡς πανδόκειον τὸν παρόντα θῶν καὶ ὡς μὴ ἐγκαταλειφόμεν τίποτε ἐδῶ εἰς τὸ πανδόκειον, ἀλλ' ὅλα τὰ ἐπαναφέρωμεν εἰς τὴν μητέρα πάλιν. Εἶσαι διαβάτης καὶ ὁδοπόρος, μᾶλλον δὲ καὶ πολὺ πρὸ κάτω ἀπὸ τὸν διαβάτην. Καὶ τὸ πᾶς ὄντι θὰ τὸ ἐξηγήσω. 49 Α Ο διαβάτης γνωρίζει, πότε εἰσέρχεται, εἰς τὸ πανδόκειον καὶ πότε ἐξέρχεται. Διότι εἶναι κύριος καὶ διὰ τὸ εἰσελθεῖν καὶ τὸ ἐξελθεῖν. Ἐνῷ ὅμως εἰσερχόμενος εἰς τὸν παρόντα θῶν, ὡς εἰς πανδόκειον, δὲν γνωρίζω πότε ἐξέρχεται ἀπὸ αὐτόν. Καὶ κάποτε ἐνῷ προετοιμάζω τροφὰς διὰ πολλὸν χρόνον ξαπωνικά με καλεῖ ὁ Δεσπότης, λέγων, «"Λόγωι δ' ἡπαίμασας, τίνα ἔσται, ἢ νυκτὶ γὰρ ταυτὴ λαμβάνουσι τὴν ψυχὴν σου» (Λουκ. 12, 20). Ἡ ἐξουσία λοιπὸν δὲν εἶναι, φανερὰ ἢ ἀπόκρηκτος εἶναι ἀδεσβαία, πολυάριθμοι κλημναὶ καὶ ἀπὸ παντοῦ κώματα ἐγείρονται. Διὰ τρελλοῦνται διὰ τὰ σκώδη. Διὰ ἀκηνεῖς τὴν ἀλήθειαν καὶ τρέμεις πρὸς τὰ σκώδη πράγματα.

Β Αὐτὰ λέγει καὶ δὲν θὰ πῶσαι νὰ τὰ λέγῃς καὶ νὰ προξενῶς διαρκὴς πόνον καὶ νὰ ἐπουνώσῃς τὰ τραύματα. Καὶ ταῦτα δοκ. δι' αὐτοὺς ποὺ ἔχουν πέσει ἀλλὰ δι' ἐκείνους ποὺ στέκοντα. ὁρθοί. Β Διότι ἐκείνοι ἔχουν ἀπέλθει καὶ ἔχουν τελειώσει. Αὐτοὶ ὅμως ποὺ στέκοντα ἔχουν γινεῖ ἀσφαλέστεροι μὲ τὴς συμφορὰς ἐκείνων. Καὶ τί θὰ κάμωμεν, λέγει. Ἐνὰ πράγμα μόνον πρόξε μισητος τὰ κληματα καὶ ἀγάπησε τὴν ζωὴν σου. Πῆξε κάτω τὰ ὑπάρχοντα, δὲν ἐγνοῦς ὅλα ἀλλὰ νὰ περιώχῃς αὐτὰ ποι εἶναι περιττὰ. Μὴ ἐπιθυμῇς τὰ πράγματα τῶν ἄλλων, μὴ ἀπογομνῶσῃς τὴν κήραν γυναικῶν, μὴ κλέψῃς ἀπὸ τὸν ὀφθαλμόν, μὴ πόρνης τὸ σπῆτι τοι. Δὲν ἀναφέρω πρόσωπα, ἀλλὰ πράγματα. Ἐάν δὲ κάποιον τὸν ἐλέγχῃς ἢ συνειδήσῃς τοι, δὲν εἶναι ὁ λόγος, μοι ὁ αἴτιος. Ἀλλὰ ὁ ἴδιος ὁ ἐαυτός τοι. Διὰ ἀρπάξεις πράγματα ποὺ προκαλοῦν τὸν φθόνον, "Ἀρπάξε αὐτὰ ποὺ φέρουν στερφάνια. Μὴ ἀρπάξῃς τὴν γῆν, ἀλλὰ ἄρπαξε τὸν οὐρανὸν ἐκείνων ὅστιν ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν καὶ ἡ θιασπτα, ἀρπάξουσιν αὐτήν» (Ματθ. 11, 12). Διὰ τὴν ἀρπάξῃς ἀπὸ τὸν πτωχὸν ποὺ σὲ κατηγορεῖ. "Ἀρπάξε ἀπὸ τὸν Χριστὸν, ὁ ὅποιος ἐπαινεῖ. Εἶδες πόση ἐννυμνήσῃς καὶ πόση τρέλλα ὑπάρχει, "Ἀρπάξῃς ἀπὸ τὸν πτωχόν, ποὺ ἔχει ὅλγιον. Ὁ Χριστὸς λέγει, ἄρπαξε ἀπὸ ἐμένα καὶ ἐνῷ θὰ σοῦ κρατῶς χάριν διὰ τὴν ἀρπαγὴν αὐτὴν. "Ἀρπάξε καὶ γινε βασιλεῖς τῆς βασιλείας

μοι. Ἐάν θελήσῃς νὰ ἄρπάξῃς τὴν ἐπίγειον βασιλείαν ἢ καλύτερα καὶ ἐν ἀκόμῃ θελήσῃς νὰ διανομήσῃς, κατὰ τέτοιον πτωχεύσας. Ἐάν ὅμως δὲν ἀρπάξῃς τὴν οὐράνιον βασιλείαν τότε πτωχεύσας. Ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν τὰ βασικά, ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ ὁ φθόνος, ὅπου δὲ ὑπάρχουν τὰ πνευματικὰ ἐγσθὰ, ἐκεῖ ὑπάρχει ἀγάπη. Αὐτὰ νὰ ἀκτέπῃσαι καθημερινῶς καὶ νὰ μὴ παρασθῇς καὶ θορ. θηρῆς ὅπου ἰδῇς πάλιν μετὰ δύο ἡμέρας κάποιον ἄλλον νὰ φέρεται ἀπάνω εἰς ἔρμα. Β νὰ φορῇ μεταξὺ τῶν ἐνδύων καὶ νὰ ἀνέρχεται, εἰς τὰ ἀκόμματα. Μὴ ἐπαινῇς τὸν πλοῦσιον, ἀλλὰ τὸν δίκαιον μόνον. Μὴ κακίξῃς τὸν πτωχόν, ἀλλὰ μάθε νὰ κρινῇς ὀρθὰ καὶ σταθερὰ τὰ πράγματα. Μὴ ἀπομακρύνῃσαι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, διότι τίποτε δὲν εἶναι ἰσχυρότερον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἐλπίδα σου εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ σωτηρία σοι ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ καταφυγόν σοι ἡ Ἐκκλησία. Αὕτη κεῖται πρὸς ὑψηλὰ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ εἶναι ἐκτενεστέρα ἀπὸ τὴν γῆν. Ποιὲ δὲν νηρῶν, πάντοτε εἶναι νὰ εἰς τὴν ἡλίκαν. Διὰ τοῦτο ἡ Γραφή, διὰ τὸ δηλῶσαι τὴν στερεότητα καὶ τὴν σταθερότητα τῆς τὴν ἀποκαλεῖ ὅρος, τὴν ὀνομάζει παρθένον διὰ νὰ δείξῃ τὸ ἀδιάφθορον αὐτῆς βασιλεύσαν διὰ τὴν πολυτέλειάν τῆς, θεγατέρα διὰ τὴν σιγνένειάν τῆς πρὸς τὸν Θεόν. Ε τὴν ὀνομάζει στείραν, ποὺ γεννᾷ ἐπὶ, διὰ νὰ δείξῃ τὴν πολιτεκνίαν καὶ διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν εὐγένειάν τῆς τὴν ὀνομάζει, μὲ πολυτέλειαν ὀνόματα. Διότι καὶ ὁ Κύριός τῆς ἔχει πολλὰ ὀνόματα. Ἀποκαλεῖται πατέρας, ὁδός, ζωὴ, φῶς, βασιλεὺς, ἡσυχὴς, θεμέλιος, θύρα, ἀναμάρτητος, ὁσασυρὸς, κύριος, Θεός, Υἱός καὶ Μονογενής, μορφὴ Θεοῦ καὶ εἰκὼν Θεοῦ. 192 Α Μήπως ἀρπάζῃ ἓνα ὄνομα διὰ νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ ὅλον. Καθὼς λοι. Ἀλλὰ διὰ ταῦτα ὑπάρχουν ὡσαυτά πολλά ὀνόματα διὰ νὰ μάθωμεν κατὰ, ὅπως καὶ ἐλαχιστον διὰ τὸν Θεόν. Ἐτσι λοιπὸν καὶ ἡ Ἐκκλησία, μὲ πολλὰ ὀνόματα ὀνομάζεται. Παρθένος λέγεται ἐν καὶ ἦταν πόρνη προηγουμένως. Διότι ποῦτο εἶναι τὸ ἀξιοθαύμαστον διὰ τὸν νομῶν, ὅτι ἔλαβε ὡς σύζυγον πόρνην καὶ τὴν κατέστησε παρθένον. Ὡς πόρνη καινοτέρη καὶ παρὰ ὅσα ἡρώματα συμβαίνουν. Ὁ γάμος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καταστρέφει τὴν παρθενίαν, ὁ γάμος εἰς τὸν Θεόν ἀποκαθιστᾷ τὴν παρθενίαν. Εἰς ἡμᾶς ἡ παρθένος ποὺ ὑπαύρεται, δὲν παραμένει παρθένος, εἰς τοὺς Χριστοὺς πύγῃ ποὺ ἦταν πόρνη καὶ ἔρχεται εἰς γάμον πνευματικὸν ἔχει γινεῖ παρθένος.

7 Β Ο αἰρετικὸς ποὺ περιεργάζεται τὴν σφόδρην νέννησιν καὶ λέγει, πῶς ἐγέννησεν ὁ πατήρ, ὡς ἐκτενέστερον τοῦτο μόνον. Πῆς τρεῖς πατρὶς ἡ Ἐκκλησία, ἐνῷ ἦταν πόρνη ἔγινε παρθένος καὶ πῶς αὐτὴ τοῦ ἐγέννησε, παρέμεινε παρ-

θεός, «Ζηλώ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω» λέγει ὁ Παῦλος (Β' Κορ. 11, 2), «Ἐρασάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρί παρθένον ἀ-
γνὴν παραστήσαι τῇ Χριστῷ» (Αὐτόθι). Ὡς πρὸς σοφία καὶ
πόση σύνεσις; «Ζηλώ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω» Τί σημαίνει αὐ-
τό, ἔφηται ζηλωτὸς λέγει. Ἐσὺ ποῦ εἶσαι πνευματικὸς εἶσαι
ζηλωτὸς, Διὰ τί ζητεῖται, λέγει, ὅπως ζηλεύει, καὶ ὁ Θεός.
Ζηλεύει καὶ ὁ Θεός, Να, ζηλεύει, ὅτι ἀπὸ πάθος, Ὁ ἀλλὰ
ἀπὸ ἀνάγκης καὶ ζήλου. «Ζηλώ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω» Νὰ
σο εἶμαι πᾶς ὁ Θεός ζηλεύει. Ἐἴθεν ὁ Θεός τὴν γῆν, νὰ δια-
φθεῖται ἀπὸ τοὺς δαίμονας καὶ προσέφερε τὸν Υἱόν του.
Διότι, αἱ λέξεις εἶναι ἀναφέρονται εἰς τὴν Θεὸν δὲν ἔχουν
τὴν ἴδιαν ἰσχύϊν. Παραδειγματός χάριν, ὁ Θεός ζηλεύει, ὁ
Θεός ὀργίζεται ὁ Θεός μετανοεῖ, ὁ Θεός μοσεῖ. Οἱ λόγοι αὐ-
τοὶ εἶναι ἀνθρώπινοι ἀλλὰ τὰ νοήματά τους ἀρμόζουν εἰς
τὸν Θεόν. Πᾶς ζηλεύει ὁ Θεός «Ζηλώ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζή-
λω». Ὀργίζεται ὁ Θεός «Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς
με» (Ψαλμ. 8, 1). Τί λοιπὸν καὶ κομίζεται ὁ Θεός «Ἀνάστη-
θι ἰνατί σπινός, Κύριε,» (Ψαλμ. 43, 24). Μετανοεῖ ὁ Θεός,
D «Μετανόησα ὅτι ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον» Γεν. 6, 7) Μο-
σεῖ ὁ Θεός, «Τὰς δορτὰς ὑμῶν καὶ τὰς νεομνίας μοσεῖ ἡ
ψυχὴ μου» (Ἠσα. 1, 14). Μὴ δίδως προσοχὴν εἰς τὴν ἐντέ-
λειαν τῶν λέξεων, ἀλλὰ νὰ ἐκλάβῃς τὰς ἐννοίας ὅπως ἀρ-
μόζει εἰς τὸν Θεόν. Ζηλεύει ὁ Θεός οὕτω ἀγαπᾷ. Ὁ Θεός
ὀργίζεται, ὅτι ὅπως ἀπὸ πάθος ἀλλὰ κατὰ τὸν λόγον τῆς τι-
μορίας καὶ τῆς κολάσεως. Κοιμᾶται ὁ Θεός, ὅτι, κοιμώμενος,
ἀλλὰ μακροθυμῶν. Διέλεγε τὰς λέξεις, Ἔτσι καὶ εἶναι ἀκού-
σῃς ὅτι «γεννᾷ» ὁ Θεός, μὴ νομίζῃς ὅτι τέμνεται ἡ θεότης,
ἀλλὰ νὰ ἐννοήσῃς τὴν διουσιότητα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός ἐ-
κρησιμοποιεῖ πολλὰς λέξεις ποὺ ἀρμόζουν εἰς ἡμᾶς καὶ
ἡμεῖς πολλὰς ποὺ ἀρμόζουν εἰς αὐτόν, διὰ νὰ τιμηθῶμεν.

8. Κατάλοβες τί εἶπα, Ε' Ἀγαπήτα μου πρόσεκε μὲ

πολλὴν ἀκριβείαν Ὑπάρχουν ὀνόματα θεοῦ καὶ ὀνόματα ἄν-

θρώπων. Ἐλαβε ἀπὸ ἐμὲ καὶ μοῦ ἔδωκεν αὐτός, Δός μου

τὰ δικὰ σου καὶ πᾶρε τὰ δικὰ μου, λέγει. Ἐχεις ἀνάγκην

ἐπὶ τὰ δικὰ μου Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκην, ἀλλὰ ἐσὺ Διότι ἡ

αἰσχία μου εἶναι ἀμείψῃς ὅτι ὅπως εἶσαι ἄνθρωπος καὶ εἶσαι

συνδεδεμένος μὲ σῶμα καὶ ζῆτῃς σαρκιακὰς λέξεις ὅποτε

ἐσὺ ποῦ εἶσαι, συνδεδεμένος μὲ σῶμα, σπριζόμενος εἰς τὰς

γνωστικὰς σου λέξεις, νὰ κατανοήσῃς τὰ νοήματα ποὺ ὑπερ-

βαίνουν τὴν διάνοιάν σου Ποῖα ἔμεις ὀνόματα ἐτίθηεν ἀπὸ

ἐμὲ καὶ ποῖα μοῦ ἔδωκεν ἐκεῖνος. Αὐτὸς εἶναι Θεός καὶ ὁ

νόμισος καὶ ἔμεινα Θεόν. Ἐκεῖ πρόσεται περὶ φυσικοῦ πρά-

γματος ἐνθ' ἐδὲ περὶ πνευματικῆς ὀνομασίας «Ἐγὼ, εἶπα Θεοί

ἔστε καὶ Υἱοὶ υψίστου πάντες» (Ψαλμ. 81, 6). Ἐδὼ εἶναι

ἄλλοι λόγοι, ἐνθ' ἔκει πράγματα φυσικά 392 A. Μὲ ἀπεκάλε-
σε Θεόν, ὅτι μὲ ἐτίθησε. Αὐτὸς ὀνομάσθη ἄνθρωπος, ὀνο-
μάσθη υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὀνομάσθη ὁδός, ὀνομάσθη θύρα,
καὶ πέτρα. Αὐτὰ τὰ ἐδανείσθη ἀπὸ ἐμὲ, καὶ αὐτὸς μοῦ ἔδωκε
ἐκεῖνα τὰ ὀνόματα. Διὰ τί ὀνομάσθη ὁδός. Διὰ νὰ μᾶθῃς ὅτι
μὲσω αὐτοῦ ἀνερχόμεθα πρὸς τὸν πατέρα τοῦ. Διὰ τί ὀνομά-
σθη πέτρα. Διὰ νὰ διδάξῃς τὴν ἀσφαλήτητα καὶ τὴν στε-
ρεότητα τῆς πίστεως. Διὰ τί ὀνομάσθη θερμὸς. Διὰ νὰ μᾶ-
θῃς ὅτι βαστάζει, ἔλα. Διὰ τί ὀνομάσθη ρίζα. Διὰ νὰ μᾶθῃς
ὅτι ἀνθούμεν ἐπ' ὅσον μένομεν εἰς αὐτόν. Διὰ τί ὀνομάσθη
ποιμὴν, Διότι μᾶς ποιμαίνει καὶ μᾶς τρέφει. Διὰ τί ὀνομάσθη
πρόβατον. Διότι πρὸς χάριν μας ἐθύσάσθη καὶ ἔγινε «ἄσος
ἐξελείσεως. Διὰ τί ὀνομάσθη ζωῆς. Διότι μᾶς ἀνέστησε ἐνθ'
ῤῆμα νεκροί. Διὰ τί ὀνομάσθη φῶς. Διότι μᾶς ἔξγαλε ἀπὸ
τὸ σκοτάδι. Διὰ τί ὀνομάσθη θραξίαν, Διότι εἶναι ὁμοούσιος
μὲ τὸν πατέρα τοῦ. Διὰ τί ὀνομάσθη λόγος, Διότι ἐγεννήθη
ἀπὸ τὸν Πατέρα. Διότι ὅπως ὁ λόγος μου γεννᾷται, ἀπὸ τὴν
φωκὴν μοι εἶται καὶ ὁ Υἱὸς ἐγεννήθη ἀπὸ τὸν Θεόν Πατέρα.
Διὰ τί ὀνομάσθη ἱερατεῖον, Διότι μὲ τὸ βάπτισμα ἔχω ἐνδύσθῃ
αὐτόν. Διὰ τί ὀνομάσθη τράπεζα, Διότι τρώγω αὐτόν. μὲ τὸ
νὰ λάβω μέρος εἰς τὰ μυστήρια. Διὰ τί ὀνομάσθη οἶκος. Διότι
κατοικῶ εἰς αὐτόν. Διὰ τί ἔνοικος, Διότι, γινόμεθα νοὸς τοῦ.
Διὰ τί ὀνομάσθη κεφαλὴ, Διότι ἔγινε μέλος τοῦ σώματος τοῦ.
Διὰ τί ὀνομάσθη νυμφίος, C Διότι συνδέθη μαζί μου ὡς νὰ
εἶμαι νύμφη τοῦ. Διὰ τί ὀνομάσθη ἄγνος, Διότι μὲ ἐπάρτην
ὡς παρθένον. Διὰ τί ὀνομάσθη δεσπότης. Διότι εἶμαι, δούλη
τοῦ.

9. Ἐλεπε λοιπὸν, αὐτὸ ποῦ ἔλεγα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν,
ὅτι ἄλλοτε ὡς ἡμεῖς εἶναι, νύμφη ἄλλοτε θυγατέρα ἄλλοτε
παρθένος ἄλλοτε δούλη, ἄλλοτε βασίλισσα, ἄλλοτε στείρα,
ἄλλοτε ὄρος ἄλλοτε κῆπος, ἄλλοτε πολέτεχνος, ἄλλοτε κρῖ-
νον καὶ ἄλλοτε πυγμή. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὅλα αὐτὰ. Διὰ τοῦτο
εἶναι ἀκόσμη αὐτὰ παρακαλῶ, μὴ νομίζῃς ὅτι εἶναι σαρκια-
κὰ, ἀλλὰ νὰ ἐντινῇς ὅλας τὰς δυνατότητας τῆς διανοίας σου,
διότι τὰ σαρκιακὰ πράγματα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι τέ-
τοια. Παραδειγματός χάριν, τὸ ὄρος δὲν εἶναι παρθένος. D ἡ
παρθένος δὲν εἶναι νύμφη, καὶ ἡ βασίλισσα δὲν εἶναι δούλη.
Ἡ Ἐκκλησία εἶναι, ὅλα αὐτὰ. Διὰ τί. Διότι αὐτὰ δὲν ἀναφε-
ρονται εἰς τὸ σῶμα, ἀλλὰ εἰς τὴν φωκὴν. Διότι αὐτὰ ἀναφε-
ρόμενα εἰς τὸ σῶμα ἔχουν μεγάλην στενότητα, ἐνθ' ἀναφε-
ρόμενα εἰς τὴν φωκὴν ἔχουν μεγάλην εὐρύτητα. Ἐπὶ ἀναφε-
ρῇ ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιά σου» (Ψαλμ. 44, 10). Βασίλισσα Πῶς
ἔγινε βασίλισσα αὐτὴ ἡ ταλασπιτμένη καὶ πτωχὴ, Καὶ ποῦ

ἀνέθηκε Ἀὐτὴ ἡ βασιλικὴ ἐξέψαθη ἰσως. Διότι ὁ βασιλεὺς ἐγένετο δοῦλος· δὲν ἦταν προηγουμένος ἀλλὰ ἐγένετο ὑστερα. Μάθε λοιπὸν τὰ σκεπτικὰ μετὰ τὴν θεότητα καὶ σταχάσαι τὰ πράγματα τῆς θείας οικονομίας. Ἐνθάδε ποῦς ἦταν καὶ τί ἐγενετο πρὸς χάριν σου καὶ μὴ συγχέῃς τὰ πράγματα καὶ μὴ κόμης τὴν ὑπόθεσιν τῆς φιλαθροῦς τοῦ Θεοῦ ἀφορμὴν διὰ βλασφημίας. Αὐτὸς ἦταν ὑψηλὸς καὶ ἐκείνη ἦταν ταπεινὴ. Ἦταν ὑψηλὸς δὲ κατὰ τὸν τόπον ἀλλὰ κατὰ τὴν φρεσίν. Ἦταν ἀμνήτης, ἀδιάφθορος ἡ οὐσία του, ἀφθαρτος ἡ φύσις του, ἀπερινόητος ἀόρατος καὶ ἀκατάληπτος. Πάντοτε ὑπῆρχε καὶ ὑπῆρχε πάντοτε κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ὑπερέβαινε τοὺς ἀγγέλους. Ἦταν ἀνωτερός ἀπὸ τὰς οὐρανίους δυνάμεις, καὶ ὑπέρτερος ἀπὸ κάθε λογισμὸν καὶ κάθε σκέψιν. Δὲν ἦταν δυνατόν νὰ θεαθῇ παρὰ μόνον νὰ πιστευθῇ. Οἱ ἄγγελοι τὸν ἐβλέπων καὶ ἔτρεμαν καὶ ὅλα τὰ Χερουβεὶμ ἀπὸ φόβου ἐκαλύπτοντο μὲ τὰ πτερά των. Ἐρχαντο τὸ βλέμμα του εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν ἔκρινε νὰ τρέλλῃ. ³⁹⁴ Ἀπειλούσε τὴν θάλασσαν καὶ ἐκείνη ἐκπαινετο καὶ ἀπὸ τὴν ἔρημον ἔκρινε νὰ ἀναβλύζουσιν ποταμοί. Αὐτὸς ἔθετο ὅρα εἰς τὰ θυνὰ καὶ μέτρα εἰς τὰ φαράγγια. Πῶς νὰ παραστήσῃ τὰ πράγματα. Ἡ μεγαλωσύνη του δὲν ἔχει τελευτῶν· ἡ σοφία του δὲν ἀριθμεῖται, αἱ κρίσεις του εἶναι ἀνεξίτητοι καὶ οἱ δρόμοι του ἀνεξερεύνητοι. Αὐτὸς εἶναι ὁ τῶσον μεγάλος καὶ αἰώνιος, ἔάν εἶναι ἀσφαλὲς νὰ μεταχειρισθῇ καὶ τὰς λέξεις αὐτάς. Ἀλλὰ τί νὰ κάμω. Ἀνθρώπος εἶμι καὶ ὁμιλῶ μὲ ἀνθρώπινα κριτήρια. Ἡ γλῶσσά μου εἶναι ἀπὸ πηλὸν καὶ ἱκανὸν συγγνωμὴν ἀπὸ τὸν Δεσπότην. Διότι δὲν μεταχειρίζομαι τὰς λέξεις αὐτάς ἀπὸ ἑλληνικὴν δρόμην ἀντιλήψεως τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ ἐξ αἰτίας τῆς δυσκολίας ποῦ προέρεται ἀπὸ τὴν ἀσθενεῖαν καὶ τὴν φύσιν τῆς ἀνθρωπίνης γλώσσης. **Β** Νὰ εἶπα, εὐμενὴς Δέσποτά μου, διότι δὲν λένω τὰς λέξεις αὐτάς ἀπὸ ἑλληνικὴν αἰσθητικὴν τοῦ πράγματος, ἀλλὰ διότι δὲν ἔχω ἄλλας. Καὶ ὅμως δὲν περιορίζομαι εἰς τὴν εὐτέλειαν τῆς λέξεως ἀλλὰ ἀναβαίνει μὲ τὰ πτερὰ τῶν νοημάτων. Ὁ τῶσον μεγάλος καὶ αἰώνιος, λένω αὐτὰ διὰ νὰ μὴ παρομένω εἰς τὰς λέξεις καὶ εἰς τὴν περικλειαντὴν λεγόμεναι μῆθης καὶ ἐσὺ νὰ κάμνης τὸ ἴδιον. Διὰ τὴν ἀσυνεπείαν, ἔάν ἐγὼ κάμνω τοῦτο, ὅσοι θέβαια καὶ αὐτὸς ἦταν θέλη νὰ παραστήσῃ καὶ ποῦ ὑπερβαίνει τὸ ἀνθρώπινα, Ἐπειὴ ὁμιλεῖ πρὸς ἄνθρωπον, χρησιμοποιεῖ καὶ ἀνθρωπίνους εἰκόνες, μὴ ὅπως δὲν ἄραουν θέβαια νὰ παραστήσασιν τὸ λεγόμενον. **Γ** οὐκ ἔστιν ἡ πορὸν νὰ φέρωιν εἰς τὸ μέσον τοῦ ὄλου πλάσματα ἀρκούν ὅμως διὰ τὴν ἀσθενεῖαν τῶν ἀρκούντων. **Δ** Συγκεντρώσοι, μὴ ἀποκάμνης λόγῳ τῆς ἐπιτάσεως

τοῦ λόγου. Διότι ὅπως ἦταν ὁ Θεὸς ἀποκαλυφτικῶς, δὲν φαίνεται ὅπως εἶναι οὔτε γυνὴ φαίνεται ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ (διότι κανεὶς δὲν εἶδε τὸν Θεόν, αὐτὸ ποῦ εἶναι μὲ τὴν σὺν κατὰβασιν καὶ μόνον ἔτρεμαν τὰ Χερουβεὶμ. Συγκαταβαίνει ὁ Θεὸς καὶ κατενίζει τὰ δρη, συγκαταβαίνει καὶ ἡ θάλασσα ἐξατμίζεται, συγκαταβαίνει καὶ ὁ αἰθέρας σαλευεῖται. Καὶ ἐάν ὁ Θεὸς δὲν ἐφανερωμένο κατὰ σὺν κατὰβασιν, ποῦς θὰ ἤμνηροῦσε νὰ ἀνθέξῃ ἢν παρουσίαν του.) ἔτσι λοιπὸν δὲν ἐμφανίζεται, ὅπως ἀκριβῶς εἶναι, ἀλλὰ ὅπως ἤμπορε, νὰ τὸν ἰδῇ αὐτὸς παρὰ τὸν βλέπει. Διὰ τοῦτο ἄλλοτε μὲν ἐμφανίζεται ὡς γέρων, ἄλλοτε ὡς νεὸς ἄλλοτε ἐμφανίζεται εἰς τὸ πῦρ καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν αὐρανὴν ἄλλοτε εἰς τὸ νερὸν ἄλλοτε ἐν οὐρανοῖς, χωρὶς νὰ μεταβάλλῃ τὴν οὐσίαν του, ἀλλὰ σημαίνει τὴν μορφήν του ἀνάλογα μὲ τὴν περικλίαν τῶν διαπομένων περικλινόντων. Ἐπει λοιπὸν καὶ ὅταν θέλῃ νὰ εἰπῇ κατὰ περὶ αὐτοῦ, μεταχειρίζεται ἀνθρωπίνους εἰκόνες. Παραδειγματίζων χάριν, ἀνέθηκε εἰς τὸ ὄρος καὶ μετεμορφώθη ἐμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς τὸ φῶς τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκά ὡς χιών. **Ματθ. 17:2** Ἐφάνερως λέγει, ὀλίγον ἀπὸ τὴν θεότητά του, ἐδείξεν εἰς αὐτοὺς τὸν Θεόν ποῦ ἐνοκοῦσε μέσα του καὶ μετεμορφώθη ἐμπροσθεν αὐτῶν. Διῶκατε μεγάλην προσοκλήν εἰς τὸν λόγον. Λέγει «Καὶ μετεμορφώθη ἐμπροσθεν αὐτῶν. Ἐ καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς τὸ φῶς καὶ ἡ ὄψις ὡς ὁ ἥλιος». Ἐπει δὲ εἶπα παραπάνω τῶσον μεγάλος καὶ τῶσον αἰώνιος καὶ εἶπα, γινε εὐμενὴς Δέσποτά μου, διότι δὲν παραμένω ἐκ τὸ γράμμα τῆς λέξεως, ἀλλὰ ἀδυνατῶ καὶ δὲν διαδέχομαι ἄλλην λέξιν κατὰλληλον, ἐπιθυμῶ νὰ μάθῃς ὅτι ἀπὸ τὴν Τροφὴν ἔχω διδακθῇ αὐτοῦ. Ἡθέλησε λοιπὸν ὁ Εὐαγγελιστὴς νὰ δείξῃ τὴν λάμπην του καὶ λέγει «ἔλαμψε» ³⁹⁵ Ἡ Πῶς ἔλαμψε πρὸς μὲ. Πολλὰ δυνατὰ. Καὶ πῶς τὸ λέγεις «ὡς ὁ ἥλιος». Ὡσάν τὸν ἥλιον λέγεις, καὶ διὰ τὴν Διότι δὲν ἔχω εἰς τὴν διάθεσίν μου ἄλλο ἄστρον ἰσχυρότερον ἀπὸ τὸν ἥλιον. Καὶ ἦταν λευκὸς ὡς χιὼν. Διὰ τὸν ὅτι δὲν ἔχω ἄλλον οὐκ ἰσχυρότερον ἀπὸ τὸν ἥλιον. Ὅτι θέβαια δὲν ἔλαμψεν ἐπὶ τοῦτο γίνεται φανερὸν ἀπὸ τὸ ἔλεος. Καὶ οἱ μαθηταὶ ἐπείσαν κατὰ γῆν. **Ματθ. 17:6** Ἐάν ἔλαμψεν ὅπως λάμπει καὶ ὁ ἥλιος, τότε οἱ μαθηταὶ ἦεν θὰ ἐπιπτον κάτω. Διότι τὸν ἥλιον τὸν ἐβλέπον καθημερινῶς καὶ δὲν ἐπιπτον. Ἐπεισαν ὅμως ἐπειδὴ ἔλαμψε περισσότερο ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ ἀπὸ τὴν λευκότητα τοῦ χιονιοῦ καὶ δὲν ἠμνηροῦσαν νὰ ἀνθέξουν τὴν λάμπην.

1. Πρὸς μου λοιπὸν Εὐαγγελιστά, **Β** ἔλαμψε περισσότερο ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ ἐσὺ λέγεις ὡς ὁ ἥλιος. **Ναί** Ἐπειδὴ

ἐπιθυμῶ νὰ σοὺ γνωρίσω τὸ φῶς τῆς θεότητος. Δὲν ἔχω ἄλλο ἄστρον μεγαλύτερον δὲν ἔχω ἄλλην εἰκόνα ἀπὸ αὐτὴν τοῦ ἡλίου ποὺ εἶναι ὁ βασιλεὺς καὶ ἄστρον. Τὰ εἶπα αὐτῷ διὰ νὰ μὴ παραλείνης εἰς τὴν εὐτέλειαν τῆς λέξεως. Σοὺ ἔδειξε τὸ πῶς οἱ μαθητῶν ἔβλεπον. Ἐπεισαν κατὰ καὶ ἠδοκίμησαν θάρρος εἰς τὴν κεφαλὴν των καὶ κατεσκεπάζοντο. Ἐάνωστητε, λέγει, καὶ τοὺς ἑσθίωσας καὶ ἦσαν (ἀλοκίμησι). Διότι δὲν ἤμπο-
 ροῦσαν νὰ ὑποφέρουν τὴν ὑπερβολικὴν λάμψιν καὶ ἕνα δά-
 ρος κατέλασε τὰ μάτια των. Ἔτσι τὸ φῶς ποὺ ἐφανερώθη ἦταν αἰ ναιμετερον ἀπὸ τὸν ἥλιον. Ὁ Εὐαγγελιστὴς ἡμῶν εἶπεν «Ὡς ὁ ἥλιος» ἐπειδὴ τὸ ἄστρον αὐτὸ εἶναι φωστὶς εἰς ἡμέρας καὶ διότι ὑπερέχει ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ἄστρα. Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ἄστρον ἔλεγα εἰς αὐτὸ ἐπανερχομαι, δηλοῦν αὐτὸς ποὺ εἶναι τὸσον μενῶλος καὶ τὸσον αἰωνικός. Ὁ αὐτὸς ἐπεθύμησεν νὰ ἐ-
 ναῖ μετὰ τὴν πόρνην. Πόρνην ἐπεθυμῶσεν ὁ Θεός. Μάλιστα πόρνην ἐν νῶ τῇ φύσιν μας. Ὁ Θεός, ἐπεὶ μὴ οὐκ ἐπὶ πόρ-
 νην, Ὁ ἄνθρωπος διὰν πόρνην, καταδικάζεται καὶ ὁ Θεός, λέγει, ἐπιθυμεῖ πόρνην. Βεβαιώματα. Ὁ ἄνθρωπος ποθεῖ τὴν πόρνην διὰ νὰ μὴ πόρνος, ὁ Θεός ὅμως ἐπιθυμεῖ τὴν πόρνην διὰ νὰ μεταβάλλῃ τὴν πόρνην εἰς παρθένον. Ὡστε λοιπὸν ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου γίνεται αἷμα καὶ σποφίς διὰ τὴν πόρνην, ἐνῶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ γί-
 νεται αἷμα σωτηρίας διὰ τὴν ἐπιθυμιαν. Ὁ Θεός λοι-
 πὸν ὁ τοῦ μεγάλου καὶ αἰωνίου ἀποθέσει πόρνην. Καὶ δια-
 τ, διὰ νὰ γινῇ νύμφη. Τί κάμνει. Δὲν ἀποστέλλει πρὸς αὐτὴν κανένα ἀπὸ τοὺς δούλους τοῦ, Δὲν ἀποστέλλει, γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀγγέλου τοῦ πρὸς τὴν πόρνην οὐτε ἀρχά-
 γελον, οὐτε τὰ Χερουδαίμ οὐτε τὰ Σεραφεὶμ ἀποστέλλει. Ἀλλ' ἔρχεται, πρὸς αὐτὴν ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτοῦ. Καὶ τώρα ποὺ ὡς εἰς τὴν λέξιν ἔρχεται μὴ ναιμετερον αὐτὸν ὡς ἔρχεται αἰσθη-
 σιακόν. Ἀπὸ τὰς λέξεως διάλεγε τὰ νοήματα, ὡς ἀνίστη-
 μέλῳς ποὺ περὶ εἰς τὰ λουλούδια καὶ παίρνει, τὸ κηρὶ καὶ ἀφίγει τὰ βότανα. Ἐσώθησε λοιπὸν πόρνην καὶ τί πράττει. Δὲν τὴν ἀνεβάλλει ἐπάνω, διότι δὲν ἤθελε νὰ ἀνεβάσῃ εἰς τὸν οὐρανὸν μίαν πόρνην. Ἀλλὰ ὁ ἴδιος κατεβαίνει εἰς τὴν γῆν. Ἐπειδὴ λοιπὸν αὐτὴ δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἀνεβῇ εἰς τὸν οὐρα-
 νὸν κατεβήκει ἐκεῖνος εἰς τὴν γῆν. Ἐρχεται πρὸς τὴν πόρ-
 νην καὶ δὲν ἐντρέπεται δι' αὐτήν. Ἐρχεται καὶ τὴν ἐπισκέ-
 πεται εἰς τὸ καλὸν τῆς. Ἐ τὴν ἀντικρίζει μεθυμένην. Καὶ μετὰ τὸν τρόπον ἔρχεται. Δὲν ἔρχεται μετὰ γυναικὴν τὴν ου-
 σίαν του, ἀλλὰ γίνεται αὐτὸ ποὺ ἦταν ἡ πόρνη, ὅχι κατὰ τὴν προαίρεσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν γίνεται τὸ ἴδιον διὰ νὰ ἡ-
 ἀφῇ τὸν ἴδιον, φοβερῶς, διὰ νὰ μὴ ἀποκατήσῃ καὶ φυγῇ. Ἐρ-
 χεται λοιπὸν εἰς τὴν πόρνην καὶ γίνεται ἄνθρωπος. Καὶ με-

ποῖον τρόπον γίγεται ἄνθρωπος. Συλλαμβάνεται εἰς κοιλίαν γυναικὸς, σὺντάσσεται ὀλίγον καὶ ὀλίγον, καὶ ἀκολουθεῖ τὰ στάδια ἀναπτύξεως τῆς ηλικίας μου Πόλιος. Ἡ οἰκονομία καὶ ὅχι ἡ θεότης ἡ μορφή τοῦ δούλου καὶ ὅχι ἡ μορφή τοῦ Δε-
 σπτοῦ, 398. Ἀ ἡ σάρκα μου καὶ ὅχι ἡ οὐσία ἐκεῖνου. Ἀνέβη-
 ται ὀλίγον καὶ ὀλίγον καὶ συναναστρέφεται μετὰ τοὺς ἀνθρώ-
 πους μελονότι εἰσέρχεται τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, γεωμετρίαν ἑλκὴ ἀποθηριαμένην καὶ φορτωμένην ἀπὸ δαιμονίας. Καὶ τί κάμνει. Προσέρχεται εἰς αὐτὴν. Ἐκείνη τὸν εἶδε καὶ ἔσπυνε. Ἐκεῖνος προσκαλεῖται τοὺς μαθητάς, ἄκουσθε. Δὲν εἶμαι κηρὶς ἀλλὰ ἰατρός. «Οὐκ ἤλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σωκὼ τὸν κόσμον». Ἰω. 12. 47. Ἀμέσως ἐκεῖνος καλεῖ τοὺς μαθητάς. Ὡς τὸσον καινούργια καὶ παράδοξα πράγματα αἰσθάνονται! Οἱ μαθητὰι γίνονται ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἀπαδόν τοι. Αὐτοὶ ποὺ βαστάζει ἀποκλήρον τὸν κόσμον εὐρίσκεται μέσα εἰς μίαν φάνην καὶ αὐτὸς ποὺ περιβάλλει τὸ καθεὶ τι ἔχει φορεῖται τὸ σπῆρμα. Ὁ ναὸς κείναι καὶ ὁ Θεός ἐνοικεῖ εἰς αὐτόν. Καὶ οἱ μαθητὰι ἔρχονται ὁμέσως καὶ τὸν προσκυνοῦν. Β Προσέρχεται ὁ γελωνὸς καὶ γίνεται εὐαγγελιστὴς προσέρ-
 χεται ἡ πόρνη καὶ γίνεται παρθένα. Προσέρχεται ἡ Κανα-
 ναία καὶ ἀπολαμβάνει τὴν φιλοφροσύνην του. Εἶναι καρ-
 κτικὴ κοινὴ γνώρισμα τοῦ ἑαυτοῦ νὰ μὴ ἀπαιτῇ εὐθύναν διὰ τὰ ἁμαρτήματα, ἀλλὰ νὰ συγκαρῇ τὰς πράξεις των πα-
 ραπτωμάτων. Καὶ τί κάμνει. Τὴν παίρνει καὶ τὴν κάμνει γυ-
 ναῖκα τοῦ. Καὶ τί προσφέρει εἰς αὐτήν. Προσφέρει δακτυ-
 λίδι. Τὴν εἶδους δακτυλίδι. Τὸ ἄγιον Πνεῦμα διὰ τοῦτο λέ-
 γει ὁ Παῦλος «Ὁ δὲ θεσμός ἡμῶν σὺν ὅλῃν θεοῦ ὁ καὶ σφραγισμένος ἡμᾶς καὶ δους τὸν ἀρραθῶνα τοῦ πνεύμα-
 τος» (Β Κορ 1. 21. 22). Τῆς δίδει τὸ Πνεῦμα. Ἐπειτα λέ-
 γει Δὲν σὲ ἐφύτευσε εἰς τὸν παράδεισον, Ναι, λέγει. Καὶ
 πως ἐφύτῃς ἀπὸ ἐκεῖ. Ὁ διαβολὸς ἦλθε καὶ μετὰ ἐπὶ τὸν
 τὸν παράδεισον. Ἐφύτῃς εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἐκεῖνος σὲ
 ἐθαλε ἔξω, νὰ ὡς τώρα ἐνὸς σὲ φυτεύω εἰς τὸν ἐλπίον
 μου. Ἐγὼ σὲ βαστάζω Πάτερ. Δὲν τολμᾷ νὰ προσέλθῃ εἰς ἐμὲ.
 Δὲν σὲ ἀνεβάλλω εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ ἐδῶ εἶναι καλύτερα
 ἀπὸ τὸν οὐρανόν, διότι σὲ βαστάζω εἰς τὸν ἐαυτὸν μου ποὺ
 εἶμαι ὁ δεσπότης τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ Ποιμὴν σὲ κρατᾷ καὶ ὁ Λύ-
 κος δὲν τολμᾷ νὰ ἔλθῃ πλῆον. Ἡ καλύτερα θὰ τὸν ἐπιτρέψω
 νὰ ἔλθῃ. Βαστάζει ὁ Θεὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν μας καὶ ὁ
 διάβολος προσέρχεται, ἀλλὰ νικᾷται. Σὲ ἐφύτευσε εἰς τὸν
 ἐαυτὸν μου. Διὰ τοῦτο λέγει «Ἐγὼ ἡ ρίζα, ὑμεῖς τὰ κλήματα»
 Ἰω. 15. 5) καὶ ἐφύτευσεν αὐτὴν εἰς τὸν ἐαυτὸν του. Καὶ
 εἶπειτα λοιπὸν. Εἶμαι ὁμοιωτικός, λέγει, καὶ ἁκάθαρτος. Δ
 Μὴ σὲ νοιάζει, ἐγὼ εἶμαι ἰατρός. Γνωρίζω καλὸν καὶ κακόν.

μαι καὶ πολὺ καλῶ γνωρίζω πως κατεστράφη. Πρὶν ἀπὸ αὐτῶ δὲ, ἦσαν πηλῖνο καὶ κατεστράφη. Τώρα τὸ ἀναπλάσσω με τὸ ἀναγεννητικὸν βάπτισμα καὶ τὸ παραδίδω εἰς τὴν φωτιάν. Βλέπε λοιπὸν. Ἐπῆρε χεῖρα διὰ τὴν γῆν καὶ ἐδημιούργησε τὸν ἀνθρώπου, τὸν ἐποίησε. Ἦλθεν ἔπειτα ὁ διάβολος καὶ τὸν διέφθειρε. Ἦλθε πάλιν ὁ Θεὸς, τὸν ἀνέλαβε, τὸν ἔκαμε νέον φῶρος, τὸν ἀνεκύνευσε εἰς τὸ βάπτισμα ἀλλὰ δὲν ἄφησεν εἰς αὐτὸν νὰ εἶναι καμάρηνον τὸ σῶμα ἀλλὰ τὸ ἔκαμεν ὁσπρικόν. Παρέδωκε τὸν πηλὸν εἰς τὸ πῦρ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. «Αὐτὸς ἡμεῖς βοήσω» ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ (Ματθ. 3, 11)· εἰς τὸ νερὸ διὰ τὴν ἀναπλάσθη. Ἐ καὶ εἰς τὸ πῦρ διὰ τὴν στερεωθῆ. Διὰ τοῦτο ὁ προφήτης προφητικὰ κάποτε ἔλεγεν· «Ὡς σκευὴ κεραμικοῦ συντρίψας αὐτοὺς» (Ψαλμ. 2, 9). Δὲν εἶπε ὡς αὐτὴ ὁσπρικῶν, που κατέκει οὐ κατένας ἀπὸ ἡμῶν. Δίδει ὑπάρκουν σκευὴ κεραμικὰ καὶ εἶναι, αὐτὰ που κατασκευάζει ὁ κεραμοποιὸς εἰς τὸν τροχόν. Τὰ σκευὴ τοῦ κεραμοποιοῦ εἶναι καμάρηνα, τὰ δικὰ μας θίμας εἶναι ὁσπρικά. Προαναγγέλλων λοιπὸν τὴν ἀναγέννησιν διὰ τοῦ βαπτίσματος, λέγει· «Ὡς σκευὴ κεραμικοῦ συντρίψας αὐτοὺς». Ἀναπλάσσει, λέγει, καὶ καινεύει. Βυθίζομαι εἰς τὸ νερὸ τοῦ βαπτίσματος καὶ ἀναπλάσσεται τὸ σῶμα μου, τὸ ἀνακαινεύει, τὸ πνευματικόν πῦρ καὶ τὸ καίρει. ὁσπρικόν· 97. Α. Ὅτι δὲ τὰ λόγια μου δὲν εἶναι κενὰ ἀλαζονεία ἀκούσε τὸν Ἰωβ που λέγει· «Ἐποίησε δὲ ἡμᾶς πηλόν» (Ἰωβ 10, 9) καὶ τὸν Παῦλον· «ἔκρινες δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὁσπρικοῖς σκευασιν» (Β' Κορ. 4, 7). Ἀλλὰ κάπταζε θίμας τὴν ἀντοχὴν τοῦ ὁσπράκου. Διότι δὲν ψήνεται, εἰς τὴν φωτιάν ἀλλὰ εἰς τὸ Πνεῦμα. Πῶς εἶναι ὁσπρικόν· εἴτεν· τίμης τεσσάρων· παρὰ μίαν ἐλαβόν· τρεῖς ἔρασαν· εἰς τὴν ἐλαβόν· Β' Κορ. 11, 24, 25) καὶ με ὅλα αὐτὰ τὸ ὁσπρικόν σκευὸς ὄντως καὶ δὲν ἔσπασε. «Νυχθημερινὸν ἐν τῷ θυμῷ πεποίηκα» Αὐτοῦ. Εἰς τὸν θυμὸν τῆς βαλάντης εἰρέθη καὶ τὸ ὁσπρικόν σκευὸς δὲν διεσάθη. Ἐννευε γὰρ αὐτὸς καὶ ὁ θησαυρὸς δὲν ἐσάθη. Τὸ πλῆρες ὀδυμῆς καὶ θίμας τὸ φορτὸν ἐπέπλευσε. «Ἐκόντες δὲ τὸν θησαυρὸν» Ποῖον θησαυρὸν ἐννοεῖς. Τὴν κορηγίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος τὴν δικαιοσύνην τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν ἀπολυτῶσιν. Πές μοι ποῖον. Β. «Ἐν τῷ ὀνόματι. Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁμοῦ καὶ περιπατεῖτε. Ἄνεα ἱσταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός. Σοὶ λέγω, τὸ πνεῦμα πνεῦμα, ἐπελθε ὅτι αὐτοῦ» Πράξ. 3, 8, 9, 34, 36, 38).

12. Εἶθεθ' ἰδοὺ τὸν ποι εἶναι λαμπρότερος ἀπὸ τοὺς βασιλικούς θησαυρούς. Διότι ἡμπορεῖ νὰ καίη ὁ βασιλεὺς πορφυροῦν, ὡς καὶ ὁ ὀπίσθεν κήρυκον τὰ ἀποκαλικά λημέ,

Βάλε ἐπάνω εἰς τοὺς νεκροὺς μυριάδας, ἀπὸ βασιλικά διαδήματα καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι κανεῖς ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἀνασταίνεται, ἕως θίμας λόγος ἔθνηκε ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀποστόλου καὶ ἐπαιτρεψε τὴν ἐπαναστατημένην φύσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀποκατέστησεν εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος τῆς «Ἐκόντες τὸν θησαυρὸν τοῦτον» (Β' Κορ. 4, 7). «Ὁ θησαυρὸς, ποῦ δὲν φυλάσσεσαι μόνον ἀλλὰ καὶ φυλάσσει τὴν σκίαν ὅπου τοποθετεῖσαι. Κατάλαβε τί εἶπα. Ὁ βασιλεὺς τίς γὰρ καὶ οἱ ἄρχοντες διὰν ἔχουν θησαυρούς, C κατασκευάζουν μεγάλα σκεύηματα, κονδρούς τοικεῖς, καλὰς, θύρας, φύλακας καὶ κλειδιά διὰ νὰ φυλακίσῃ ὁ θησαυρὸς. Ὁ Χριστὸς ἔκαμεν τὸ ἀντίθετον. Ἐβαλε τὸν θησαυρὸν οὐκ εἰς λίθον ἀλλὰ εἰς ὁσπρικόν σκευὸς. Ἐάν ὁ θησαυρὸς εἶναι, μέγας, διὰ τὸ σκευὸς νὰ εἶναι, ἀσθενικόν. Ἀλλὰ τὸ σκευὸς διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ εἶναι ἀσθενικόν· ἐπειδὴ δηλαδὴ ὁ θησαυρὸς εἶναι μέγας, διότι αὐτὸς δὲν φυλάσσεται ἀπὸ τοῦ σκευὸς ἀλλὰ φυλάσσει ὁ λόγος τοῦ σκευὸς. Ἐγὼ καταθέτω ἐκεῖ τὸν θησαυρὸν, ποῖος λοιπὸν ἡμπορεῖ νὰ τὸν κλέψῃ, Ἦλθεν ὁ διάβολος, κλέβειν ἀποκλήρος ἡ αἰκουμένη, ἦλθον μυριάδες καὶ κανεῖς δὲν ἡμπορεῖ νὰ κλέψῃ τὸν θησαυρὸν. Ἐκαστηγῶθαι καὶ θίμας ὁ θησαυρὸς δὲν ἐπροδόθη. Κατεποντίσθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ θίμας δὲν ἐναδύσθη. Ἀπέθανε καὶ θίμας ὁ θησαυρὸς παρεμένει. D. Ἐδωκε λοιπὸν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Που εἶναι αὐτοῖς ποῦ ἐλασφημοῦν τὴν πλῆν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Προσέκετε· «Ὁ δὲ θεοῦν ἡμᾶς σὺν ἡμῖν εἰς Χριστὸν Θεός, ὁ καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος» (Β' Κορ. 1, 21, 22). «Ὅλοι σας γνωρίζετε ὅτι ὁ ἀρραβῶν εἶναι μικρὸν μέρος ἀπὸ τὸ ὅλον. Καὶ πῶς, δοῦσε Πηγαίνει κάποιος διὰ νὰ ἀγοράσῃ στήναι ποῖ, ἔχει πολλὸ καὶ λέγει· Δός μου ἀρραβῶνα, διὰ νὰ εἶμαι, σίγουρος. Πηγαίνει, κάποιος διὰ νὰ ζητήσῃ γυναῖκα εἰς γάμον, συμφωνεῖ εἰς τὴν προίκα καὶ τὰ πράγματα καὶ εἰπεῖτα λέγει δὲς μου ἀρραβῶνα». Πρόσσεχε ἀκούη. Καὶ κατὰ τὴν ἀγοράν δουλοῦ καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς δίδεται ἀρραβῶν. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ὁ Χριστὸς ἔκαμε συναλλαγὴν με ἡμᾶς· διότι ἐπρόκειτο νὰ με συμφωνῇ. Ἐ καὶ αἰς προίκα συμφωνεῖ οὐκ χρήματα ἀλλὰ αἷμα. Μοῦ δίδει ὡρὸν προίκα τὴν ἀνταπόδοσιν τῶν ἀναθῶν· «Ἄ ὀρθολογὸς οὐκ εἰδε καὶ οὐκ οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέδω» (Α' Κορ. 2, 9). Ἀνέγραψε δὲ εἰς τὴν προίκαν τὴν ἐνανσίαν τὸν ὄνον μαζὶ με τοὺς ἀγγέλους, τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν θανάτων, τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν τὴν κληρονομίαν τῆς βασιλείας τοῦ πλουτοῦ εἶναι, πολλὰ τὴν ἐκκαυσίνην, 398. Α. τὸν ἀνισμὸν μας τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὰ παρόντα, τὴν ἐπιτίμιαν τῶν πελλόντων αγαθῶν Μεγάλη

κάρην τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἦσαν ἀπλῶς πολλῆς, γυνὴ καὶ ἀνυπόδητος, οὕτως ποῦ ἔδωκε τὸν πνευματικὸν ἀρραβῶνα. Διὰ τοῦτο λέγει· «Καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;» (Β' Κορ. 2, 16). «Ἄλλ' ἢ ἱκανότης ἦρᾶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ὅς καὶ ἱκανώσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γνήμιους, ἀλλὰ Πνεύματος» (Β' Κορ. 3, 5-6). Κίτταζε τί ἐπατέλεσε τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Εὐλόγησε τὴν γῆν γεράτην διαμόνια καὶ τὴν μετέβαλεν εἰς οὐρανόν. Μὴ ἀλέπτει θέβαια τὰ τορινὰ πρόγνῃματα, ἀλλὰ ἀναλογισθῆτε τὴν τότε κατάστασιν. Δ Τότε ὑψήθηκε θρῆνος, τότε παντοῦ ὑψήρχον θαυμά, ἀπὸ πανταῦ ὑμῶν ὄντο καπνοὶ τῶν θυσιῶν ὁσίων. παντοῦ μυριάδες κοιμένων κροῶτων, παντοῦ ἐγίνοντο πορνεῖαι, παντοῦ ἐτελοῦντο τελεταί, παντοῦ ἐγίνοντο θυαταί, παντοῦ διαμόνια μεθυμένα, παντοῦ ἐθαύλασε ὁ διάβολος, παντοῦ ἡ πορνεία ἐστεφανώοντο. Καὶ μέυα εἰς ὅλα αὐτὰ ἕνας ἦταν ὁ Παῦλος.

Πῶς δὲν κατεποντίσθη, πῶς δὲν διελύθη, πῶς ἀνοίξε τὸ του. Εἰσῆλθεν εἰς τὰ βασιλικὰ ἀνάκτορα καὶ ἔκαμε βασιλῆγν του. Εἰσῆλθε εἰς τὰ βασιλικὰ ἀνάκτορα καὶ ἔκαμεν μαθητὴν τοῦ Χριστοῦ τὸν βασιλέα. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον καὶ ὁ δικαστὴς τοῦ εἶπε· «Παρ' ὀλίγον με πείθεις χριστιανὸν γενέσθαι» (Πράξ. 26, 28). Καὶ ὁ δικαστὴς ἐγινε βασιλῆς. Εἰσῆλθεν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἔκαμε δικό του τὸν δεσμοφύλακα (Πράξ. 16). Ε Ἐσῆγεν εἰς τὸ ἀμφαρικὸν νηαὶ καὶ μετέβαλεν εἰς οὐδὲν καλὸν τὴν δικαίαν (Πράξ. 23). Ἐπῆγεν εἰς τὸν λαὸν τὸν Ῥωμαίων καὶ ἐπῆρε μετὰ τὸ μέρος του τὴν σύγκλητον. Ἐπῆγεν εἰς τοιαυτοὺς καὶ εἰς ἐρήμους τόπους, εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς οἰκουμένης. Ὅτις ἡ ἐλπίς, οὕτως ἡ θάλασσα παρέμειναν ἀμέτοχοι εἰς τὰ κατορθώματά του. Ἐπρόσφερε λοιπὸν τὸ δακτυλίδι τοῦ ἀρραβῶνος καὶ ἀφ' οὗ ἔδωκε τὸν ἀρραβῶνα λέγει· ἄλλο μὲν σοὶ δίδω πάρα, ἄλλα δὲ σοὶ τὰ ὑπεσχομαι. Διὰ τοῦτο λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ προφήτης· 480 Α Ἐπάρεστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διακρίσεως (Ψαλμ. 44, 10). Δὲν ἐννοεῖ τὸ ἐνδυμα ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν. Διὰ τοῦτο ἡ Γραφὴ ἄλλοις πάλιν λέγει· ἄπὸς εἰσῆλθες ὡς μὴ ἔκων ἐνδυμα γάμου· (Ματθ. 22, 12). Ὡστε λοιπὸν, δὲν ἐννοεῖ τὸ ἐνδυμα, ἀλλὰ τὴν πορνείαν καὶ τὴν ρυπαρὰν καὶ ἀκάθαρτον πρόεξιν. Ὅπως λοιπὸν τὰ βραχυερὰ ἐνδύματα τὰ παίρνει διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν ἀμαρτίαν ἐστὶ καὶ τὰ χρυσὰ καὶ μεταξωτὰ μαζί, διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν ἀρετὴν. Ἀλλὰ τὸ ἐνδυμα τοῦτο ἦταν βασιλικόν. Ὁ βασιλεὺς τῆς ἔδωκε καὶ ἐνδυμα, διότι ἦσαν γυναικί, γυνὴ καὶ ἐτεοποίησε. Ἀπαρτίστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διακρίσεως. Δὲν ἐννοεῖ τὰ φορέματα ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν. Δὲν εἶπε «ἐν χρυσῷ» Πρόσεξε. Καὶ ἡ λέξις αὕτη ἔχει πολλὴν συνέχνηαν νοσημάτων. Δὲν εἶ-

πεν «ἐν χρυσῷ», ἀλλὰ «ἐν χρυσῷ». Β Ἄκουε με προσκλήν διὰ τὴν κατὰ κράτος. Τὸ χρυσὸν φόρεμα, εἶναι ἀλόκληρον ἀπὸ χρυσόν, ἐντὶ τὸ «ἐν χρυσῷ», ἔχει ἄλλα μέρη χρυσὸν καὶ ἄλλα μέρη μεταξωτὰ. Διὰ τοῦτο δὲν εἶπεν ὅτι ἡ νόμιμη φορεῖ χρυσὸν φόρεμα ἀλλὰ «ἐν χρυσῷ». Πρόσεξε τὸ πρόγνῃμα με ἀκρίβειαν. Ἐννοεῖ με αὐτὸ τὴν πολυποικίλον ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπειδὴ, θέβαια, ὅλοι μας δὲν διάγομεν ἓνα τρόπον ζωῆς, ἀλλὰ ἄλλος μὲν τὴν παρθενικὴν ζωὴν, ἄλλος τὴν τηρείαν καὶ ἄλλος ὁσκει τὴν εὐσεβείαν. Τὸ ἐνδυμα τῆς Ἐκκλησίας οὐραίνει τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.

15. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐγνώριζε πολλὴ καλὰ ὁ Δεσπότης μας, ὅτι ἐὰν λαράξῃ ἓνα μόνον δρόμον, πολλοὶ θὰ ἐπεβέβηκον ἀνηγιάν, ἐκάραζε πολλοὺς δρόμους. C Δὲν ἡμπορεῖς νὰ ζῆσῃς τὸν παρθενικὸν δρόμον; Βάδιζε τὸν δρόμον τῆς μοναγίας. Δὲν ἡμπορεῖς οὕτε μετὰ τὴν τηρείαν; Τότε προκώρει καὶ εἰς δεῦτερον γάμον. Δὲν δύνασαι νὰ ζῆσῃς μετὰ ἐγκράτειαν, τότε βάδιζε τὸν δρόμον τῆς ἐλεημοσύνης. Ἀδυνατεῖς νὰ πράξῃς τὴν ἐλεημοσύνην, τότε βάδιζε τὸν δρόμον τῆς νουθεσίας. Δὲν δύνασαι οὕτε αὐτὴν; τότε ἔλα εἰς ἐκείνην. Δὲν ἡμπορεῖς οὕτε ἐκείνην, τότε ἔλα, βάδιζε τὴν ἄλλην. Διὰ τοῦτο λοιπὸν δὲν βδείξεν διακρίσεων τὸ ἐνδυμα, ἀλλὰ χρυσοῦν. Τὸ βασιλικὸν ἐνδυμα δὲν εἶναι παρὰ ἢ μεταξωτὸν ἢ κόκκινον ἢ χρυσόν. Δὲν ἡμπορεῖς νὰ εἶσαι χρυσός, τότε γίνε μεταξωτός. Σὲ δέχομαι μόνον ὅσον ἀφορρὴ εἰς τὸ ἐνδυμα. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος λέγει· «Εἰ τις ἐπαυκαδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον, χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίου» (Α' Κορ. 3, 12). Δὲν ἡμπορεῖς νὰ εἶσαι ὁ ἑμῶς λίθος; Τότε γίνε χρυσός. Δὲν ἡμπορεῖς νὰ εἶσαι χρυσός; Τότε γίνε ἄργυρος, μετὰ τὴν τὴν προεπὶθεσιν νὰ εἶσαι ἐπὶ τὸν θεμέλιον. Καὶ ἄλλοι πάλιν λέγει· «Ἄλλη δόξα ἡλίου καὶ ἄλλη δόξα σελήνης καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων» (Α' Κορ. 15, 41). Δὲν ἡμπορεῖς νὰ εἶσαι ἥλιος; Τότε γίνε σελήνη. Δὲν ἡμπορεῖς νὰ εἶσαι σελήνη; Τότε γίνε ἀστὴρ; Δὲν ἡμπορεῖς νὰ εἶσαι μεγάλο ἀστὴρ; Τότε γίνε ἔστω καὶ μικρό, ἀλλὰ εἰς τὸν οὐρανόν. Δὲν ἡμπορεῖς νὰ εἶσαι παρθένος; Τότε ἔλα μετὰ εὐφροσύνην εἰς κοινωνίαν γάμου, ἀλλὰ μόνον μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Δὲν ἡμπορεῖς νὰ εἶσαι κυρτὸς κατήμα; Ὡς ἐλεημοσύνην, παραμένει μόνον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, μόνον κάτω ἀπὸ τὸ ἐνδυμα τῆς, μόνον κάτω ἀπὸ τὴν βασιλείαν. Τὸ φόρεμα εἶναι χρυσοῦν, εἶναι ποικίλον. Δὲν σοὶ κλεῖναι τὸν δρόμον, διότι ἡ ἀρετὴ τῶν ἀρετῶν ἔκαμεν εὐκαλὸν τὴν οἰκονομίαν τοῦ βασιλέως. Ἐν ἱματισμῷ διακρίσεως περιβεβλημένη, περικυκλήνη. Τὸ φόρεμά της εἶναι ποικίλον. Καὶ ἐὰν θέλῃς, προκώρει εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ νοσή-

ματος τοῦ λόγου ποὺ ἐλέγχθη καὶ ἐξέταξε τὸ χρυσομέταλλον φάρμακον. Διότι ἐδῶ ἄλλοι μὲν ζοῦν τὸν μοναχικὸν βίον, ἄλλοι ἀκούσιν τὸν σεμνὸν γάμον καὶ δὲν ὑπολείπονται πολλὸ ἀπὸ τοῦ μοναχικοῦ, καὶ ἄλλοι μὲν παραμένουν εἰς ἓνα γάμον, ἄλλοι δὲ παραμένουν διαρκῶς κήρυκα. Διὰ τὴν παράδειξιν· Διὰ τὴν ποιητικὴν· Ἐπειδὴ ἔχει διάφορα ἀνθρὺ καὶ δένδρα καὶ πολλὰ μαργαριτάρια. Πολλὰ εἶναι τὰ ἀνθρώπινα, ἀλλὰ ἓνας εἶναι ὁ ἡγίως. Πολλοὶ τρόποι ζωῆς, ἀλλὰ ἓνας εἶναι ὁ παράδεισος.⁴⁰¹ **Α** Πολλοὶ νοοὶ ὑπάρχουν, ἀλλὰ μίς εἶναι ἡ μητέρα Ἐκκλησία. Ἄλλο μὲν εἶναι τὸ σῶμα, ἄλλο δὲ τὰ μάτια, καὶ ἄλλο ὁ δάκτυλος, ἀλλὰ ὅλα εἰσὶν τὸ ἴδιον καὶ ἓνα σῶμα. Τὸ ἴδιον λοιπὸν ἰσχύει καὶ διὰ τὸ μικρὸν καὶ τὸ μέγαλον καὶ τὸ ἐλάττωτον. Ἡ παρθένος ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἐγγαμὸν γυναῖκα, διότι καὶ ἡ παρθένος εἶναι κορπὸς τοῦ γάμου, διὰ τὸ μὴ περιφρονῆναι τὸν γάμον. Ἡ παρθένος εἶναι ἡ ρίζα τοῦ γάμου. Ὅλα εἶναι συνδεδεμένα μετὰ τοῦ μιν, τὸ μικρὸν μὲ τὸ μέγαλον καὶ τὰ μεγάλα μὲ τὰ μικρά. Ἐπαρθέτη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου, ἐν ἡμετέρῃ διακρίσει περιβεβλημένη, πεπαικμένη. Αὐτὴν ἀκούσαν, ὁσέως (Ψαλμ. 44, 4). Ὁ νομολογὸς λέγει, **Β** ὅτι πρόκειται νὰ ἐξελέγη εἰς συνάντησιν τοῦ νομίου, ὁ ὁποῖος ὑπεριεῖται ἀπὸ δούλου κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὴν φύσιν. Ἐγὼ εἶμαι νομολογός· **ε** Ἀκούσαν θύγατερ. Καὶ ὁμοίως ἡ θυγατέρα ἔγινε σύζυγος. Καὶ ὁμοίως. Διότι ὑποστὲ τὸ σωματικὸν ὑπάρχει ἐδῶ. Πράγματι ὡς σύζυγον τὴν ἔλαβε, καὶ τὴν ἀγαπᾷ ὡς θυγατέρα καὶ τὴν φροντίζει ὡς δούλην καὶ τὴν φυλάσσει ὡς παρθένον καὶ τὴν περιφρονεῖ ὡς κήρυκα καὶ ὡς μέλος τὴν περιποιεῖται καὶ ὡς κεφαλὴν τὴν φροντίζει, καὶ ὡς ρίζαν τὴν φυτεύει καὶ ὡς ποιμὴν τὴν ἡτοῖσεν καὶ ὡς γαμβρὸς συνάπτεται μετὰ τῆς καὶ ὡς ἐξ-λέων· ἠκουσθήτω καὶ τὴν συγκυρεῖ, καὶ ὡς πρόβατον θυσάζεται καὶ ὡς γαμβρὸς τὴν διαπρεῖ εἰς τὴν ἡμετέραν τῆς καὶ ὡς σύζυγος τὴν φροντίζει καὶ τὴν διαφεντεύει. Εἶναι πολλὰ τὰ νοήματα, διὰ τὸ ὑπολαμβάνειν ἑαυτὴ καὶ μικρὸν μέρος ἀπὸ τὴν θεῖαν οἰκονομίαν. **Γ** **ε** Ἀκούσαν, θύγατερ καὶ ἐξέταξε προσεκτικὰ τὰ γαμικὰ καὶ πνευματικὰ πράγματα. Ἀκούσε μου κόρη μου. Πρῶτον αὐτὴ ἦταν κόρη τῶν δαυμῶν, κόρη τῆς γῆς, ἀνάστα διὰ τὴν γῆν, καὶ τώρα ἔχει γένει κόρη τοῦ βασιλέως. Ἐτοίμηθη ὁ ἐραστής τῆς νὰ γίνῃ αὐτὴ. Διότι ὁ ἐραστὴς δὲν ἐξετάζει τὴν διαγωγήν. Ὁ ἐραστὴς δὲν βλέπει τὴν ἀσκησίαν, διὰ τοῦτο ἀνομιάζεται ἐρίστας, διότι πολλὰς φορές ἀγαπᾷ καὶ τὴν ἀσχήμιαν. Ἐστὶ καὶ ὁ Χριστὸς ἔκαμε. Εἶδεν ἀσκημον τὴν Ἐκκλησίαν (δὲν θὰ ἠμποροῦσα θέβαια νὰ τὴν ὀνομάσαι θυγατέρα) καὶ τὴν ἐρωτεύθη καὶ τὴν κάμνει νέαν, χωρὶς νὰ ἔχη μετὰ καὶ ριζίδα. Ὡς πᾶσαν ἐ-

δοχος εἶναι ὁ γαμβρὸς καὶ καλλιστεῖ τὴν ἀσχήμιαν τῆς νέας· ὡς· **ε** Ἀκούσαν, θύγατερ, ἀκούσαν καὶ ἴδε. **Δ** Ἀναφέρει οὗτος τὸ «ἀκούσαν» καὶ τὸ «ἴδε» καὶ τὰ δύο αὐτὰ τὰ παίρνει ἀπὸ δούλου καὶ τὸ μὲν ἓνα ἀναφέρεται εἰς τὴν ἄρσιν, τὸ μάτι, τὸ δὲ ἄλλο εἰς τὴν ἀκοήν. Καὶ τοῦτο διὰ τὴν προίκα τῆς μόνον τὴν ἡκούσαν. Μολοντοὶ μερικὰ ἀντελήφθησαν μὲ περισσοτέραν δέξοντο τὰ πράγματα, ἀς ἀνομιάζουν λυγὰ καὶ τοὺς παρ' ἀδινάτους. Καὶ ὅπως μὲν ποὺ τὰ ἔχετε κατονομαίετε σὰς ἐπαινὰ καὶ ἐκείνους δὲ ποὺ ἀκολουθοῦν τοὺς συγχωροῦ. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ προίκα ἦταν μόνον εἰς τὴν ἀκοήν (τὴ σημαίνει δῶκε εἰς τὴν ἀκοήν· Εἰς τὴν πίστιν. «Ἡ γὰρ πίστις ἐξ ἀκοῆς» (Ρωμ. 10, 17) διὰ τῆς πίστεως καὶ ὅτι διὰ τῆς ἀπολαύσεως καὶ τῆς ὠλοκληρωμένης ἡμετέρας), προεῖπα ὅτι εἰς δύο μέρη ἐχώρισεν τὴν προίκα τῆς καὶ ἄλλα μὲν τῆς ἔδωκε ὡς προκαταβολήν, ἄλλα δὲ τῆς τὰ ὑποσέβη νὰ τὰ δώσῃ εἰς τὸ μέλλον. Τὴ τῆς ἔδωκε. Τῆς ἐπέδωκε τὴν συγκύριον τῶν ἁμαρτιῶν, τὴν ἀφένει τῆς κολλήσεως, τὴν Ἐ δακρυοσύνῃ, τὴν ἀγιασμὸν, τὴν ἀπολύτρωσιν, τὸ δεσποτικὸν σῶμα, τὴν θέαν καὶ πνευματικὴν τράπεζαν, τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Ὅλα αὐτὰ τὰ κατέκρινε οἱ ἁποστόλοι. Λοιπὸν ἄλλα μὲν ἔδωκε, ἄλλα δὲ ὑποσέβη ὅτι θὰ τὰ δώσῃ, καὶ τὸ μὲν ἐδοκίμασε καὶ ἀνέλαβε, τὸ δὲ τὰ ἔχει διὰ τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς πίστεως. Καὶ ἔδωκε, ἴδωκε, ἔδωκε τὸ βάπτισμα καὶ τὴν θέαν, ποὺ εἶναι ἡ θεῖα εὐχαριστία. Αὐτὰ εἶναι ἀγαθὰ ποὺ τὰ δοκιμάζει ἡμετέρας. Βλέπε ἴδωκε εἰ ἔχει ὑποσέβη. Ὑποσέβη τὴν ἀνάστασιν, τὴν ἀφένει τῶν σωμάτων, τὴν ἔνισαν μὲ τοὺς ἀγγέλους, τὴν συντροφίαν μὲ τοὺς ἀρχαγγέλους, τὴν (ὡς) πατρὸς τοῦ, τὴν καθαρὴν ζωὴν, τὰ ἀγαθὰ καὶ ὁρεστικὰ οὐκ εἶδε καὶ οὐκ οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίᾳ ἀνθρώπου οὐκ ὄνειρε, ἀ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς ταῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν.

16. Καταλάβετε καλὰ αὐτὸ ποὺ λέγεται καὶ μὴ τὸ χάσετε. Διὰ τοῦτο κορυφαῖται, διὰ νὰ κατανοήσετε. Ἡ προίκα τῆς ἦταν χωρισμένη ἐκ δύο μέρη· εἰς τὸ τωρινὸν ἀγαθὸν καὶ εἰς τὸ μελλοντικὸν ἀγαθόν, εἰς αὐτὰ ποὺ βλέπονται καὶ εἰς αὐτὰ ποὺ ἀκούονται, εἰς αὐτὰ ποὺ ἔχουν δοθῆναι καὶ εἰς αὐτὰ ποὺ πιστεύονται, εἰς αὐτὰ ποὺ δοκιμάζονται καὶ ἀπολαμβάνονται ἡμετέρας, δηλοῦν εἰς αὐτὰ τῆς παρούσης ζωῆς καὶ εἰς ἐκεῖνα ποὺ θὰ ἀπολαύθωσιν μετὰ τὴν ἀνάστασιν. Αὐτὰ μὲν τὰ βλέπωμεν, ἐκεῖνα δὲ τὰ ἀκούομεν. Κίνησε λοιπὸν εἰ λέγει εἰς αὐτὴν, διὰ νὰ μὴ νομίσῃ ὅτι ἔλαβε μόνον αὐτὰ, ἃν καὶ ἦταν μεγάλα καὶ μυστικά καὶ πράγματα ποὺ ἡμετεροὶν οὐκ οὐκ εἶδον. **ε** Ἀκούσαν, θύγατερ, καὶ ἴδε. Ἀκούσε ἐκεῖνα τὰ μελλοντικά, καὶ κύττω αὐτὰ. Τῆς παρούσης ζωῆς, διὰ νὰ

μη λέγῃς· πάλιν με τὴν ἐλπίδα, πάλιν με τὴν πίστιν, πάλιν εἰς τὸ μέλλον; Καὶ κύττα, ἄλλο μὲν δίδω πᾶρα, ἄλλα δὲ ὑπόσχομαι· καὶ τὰ ὑποσχεμένα εἶναι ἀγαθὰ, ποὺ ἐλπίζομεν, διὰ τὰ τὰ λόμεν, αὐτὰ δὲ, τὰ παρόντα, λάβε τα ὡς ἐγγύθισιν. Λάβε τα ὡς προκαταβολήν, πάρε τα ὡς ἀπόδειξιν. Σοὺ ὑπόσχομαι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πιστεύε με ἀπὸ τὰ παρόντα, δός μου ἐμπιστοσύνην. Μοῦ ὑπόσχεσαι οὐράνιον θαύμα; Ναί. Σοὺ ἔδωκα τὸ πᾶν μεγάλο, τὸν Δεσπότην τῆς βασιλείας· «ὅς γε τοῦ ἰδίου Υἱοῦ οὐκ ἐφείσαστο, Ὁ ἄλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν· πῶς οὐκ καὶ πᾶν αὐτῷ τὰ πάντα ἦν καρίσσειται;» (Ρωμ. 8, 32). Ὑπόσχεται ἀνάστασιν τῶν σματιῶν; Ναί. Σοὺ ἔδωκα τὸ πᾶν μεγάλο. Ποῖον εἶναι αὐτό; Ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ πῶς αὐτὸ εἶναι τὸ πᾶν μεγάλο; Διότι ἡ ἁμαρτία ἐγέννησε τὸν θάνατον. Ἐσώξα τὴν μητέρα καὶ δὲ θά καταστρέψω τὸν καρπὸν; «Ἀκουσον, θύγατερ καὶ ἴδε». Τί νὰ ἴδω; Τοὺς νεκροὺς ποὺ ἐγείρονται, τοὺς λεπροὺς ποὺ καθαρίζονται, τὴν θάλασσαν ποὺ ὑποτάσσεται, τὸν παραλυτικὸν ποὺ κραταίωνεται, τὸν παράδεικτον ποὺ ἀνοίγεται, τοὺς ἄρτους ποὺ πολλαπλασιάζονται, τὰ ἁμαρτήματα ποὺ συγκυρωθῇναι, τὸν χωλὸν ποὺ ἀναπηδᾷ, τὸν λησὴν ποὺ γίνεται παλίντης τοῦ παραδείσου, τὸν τελώνην ποὺ γίνεται εὐαγγελιστὴς, τὴν πόρνην ποὺ γίνεται σεμνότερα ἀπὸ τὴν παρθένον. «Ἀκουσον καὶ ἴδε». **D** Ἀκουσε ἐκεῖνα, τὰ μελλοντικά, καὶ κύττα αὐτά, ποὺ εἶναι παρόντα. Ἀπὸ τὸ παρὶνὰ πάρε τὴν ἀπόδειξιν διὰ τὰ μελλοντικά, διὰ τὰ ὅποια σοὺ ἔδωκα ἐνέχυρα. Αὐτὰ εἶναι ἀντίπερα ἀπὸ ἐκεῖνα. Καὶ τί θέλεις νὰ εἴπω ἐσέμῃ; Αὐτὰ εἶναι δικὰ μου. «Ἀκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε». Αὐτὰ εἶναι ἡ πρόξια σου. Τί προσφέρει ἡ νύμφη; Ἄς ἴδωμεν. Καὶ ἐοὺς πρέπει νὰ εἰσφέρεις. Διὰ τὸ μὴ παραμελεῖνς κάποτε κυρίως πράξα. Τί ἔχω ἐγὼ, λέγει, νὰ προσφέρω ἀπὸ τοὺς θαυμούς, ἀπὸ τὴν μυριάδι τῶν καμμένων κρεάτων, ἀπὸ τὰ δαιμόνια; Τί ἠμπορῶ νὰ προσφέρω; Τί; τὴν βοήθειάν σου καὶ τὴν πίστιν σου. «Ἀκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε». Καὶ τί θέλεις νὰ πράξω; Ἀσπρόνησε τὸν λαόν σου. Ε. Ποῖον λαὸν ἐννοεῖς; Τὸν λαόν τῶν δαιμόνων, τῶν εἰδύλων, τοῦ κοῖτου, τῆς κνίσσης καὶ τοῦ αἵματος. «Καὶ ἴδε καὶ ἐπλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ Πατρὸς σου» (Ψαλμ. 44, 11). Ἀφῆσε τὸν πατέρα σου καὶ ἔλα εἰς ἐμένα. Ἐγὼ ἄφηρα τὸν πατέρα μου καὶ ἦλθα κοντά σου καὶ ἐοὺς δὲν ἐγκαταλείπεις τὸν πατέρα σου; Ἀλλὰ τὸ «ἐμῆκα» εἰς τὴν περιπτώσιν τοῦ Υἱοῦ, μὴ νομίσῃς διὰ σημαίνει ἐγκατάλειψιν. Ἐγὼ ἔχω κάμει συγκατάθεσιν, οἰκονομίαν, μετὰ τὸ νὰ λάβω σάρκα. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔργον τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς νύμφης, νὰ

ἐγκαταλείψουν τοὺς γονεῖς καὶ νὰ ἐνωθῶν μετὰ τῶν. «Ἀκουσον, θύγατερ καὶ ἴδε καὶ ἐπλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου». 403 **A** Καὶ τί μοῦ δίδεις ἐάν τοὺς ἐξέλκω; «Καὶ ἐπιθυμῇσαι ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου» (Αὐτὰ 5, 12). Ἐκεῖς ἐραστὴν τὸν Δεσπότην. Ὅταν ἔκῃς ἐκεῖνον ἐραστὴν, ἔκῃς καὶ τὰ δικὰ του πράγματα. Μακάρι νὰ ἠμπορούσατε νὰ καταλάβετε τὸ λεγόμενον. Διότι εἶναι λεπτὸν τὸ νόημά του καὶ θέλω νὰ ράψω τὴν γλῶσσαν τῶν Ἰουδαίων. Ἀλλὰ, πρὸς κάραν μου, ἐντείνετε τὴν προσοκὴν σας, διότι ἐγὼ εἴτε προσέκει κάποιος εἴτε δὲν προσέκει, σκάπτω καὶ ὀργάνω τὸ χωράφι. «Ἀκουσον, θύγατερ καὶ ἴδε καὶ ἐπλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐπιθυμῇσαι ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου». Ὁ Ἰουδαῖος ἐδῶ ἐννοεῖ τὸ αἰσθητὸν κάλλος, τὸ σωματικὸν καὶ ὅχι τὸ πνευματικόν.

17. **B** Πρόσεχε, δὲ μάθωμεν τί εἶναι τὸ σωματικὸν κάλλος καὶ τί εἶναι τὸ πνευματικόν. Ὑπάρχει φυσικὴ, ὑπάρχει καὶ αἶμα καὶ ἔπει ἐμοὶν δύο οὐσίαι. Ὑπάρχει σωματικὸν κάλλος, ὑπάρχει καὶ ψυχικόν κάλλος. Τί εἶναι τὸ σωματικὸν κάλλος; Φρόδι μεγάλο, μέτι καμνογελαστῶν, μάγουλα κοκκινωπά, κόκκινα χεῖλη, ὑψηλὸς λαμῆς, κόμη κυματιστή, δάκτυλα μακρὰ, λιγυρὸ κορμὶ καὶ ἀνθρώρ λευκότερ. Τὸ σωματικόν αὐτὸ κάλλος τὸ δημιουργεῖ ἡ φύσις καὶ ὅχι ἡ προσπάθεια. Ἐκεῖ ὁμολογήθη ὅτι εἶναι φυσικόν. Πρόσεχε διὰ τὸ ρόθης τὰ νοήματα τῶν φιλοσόφων. Αὐτὸ τὸ κάλλος, τοῦ προσώπου, τοῦ ματωῦ, **C** τῆς κόμης, τοῦ μετώπου γίνεται ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ ὅχι ἀπὸ τὴν θέλησιν. Εἶναι ὁλοφάνερον ὅτι εἴναι δῶρον τῆς φύσεως. Διότι ἡ δύσμορφη καὶ ἀν ἀκόμη χρησιμοποίησι πληθῶραν ἀπὸ τεχνικὰ μέσα δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ ὁμορφὴ εἰς τὸ σῶμα. Διότι τὰ φυσικὰ πράγματα εἶναι ἀμετακίνητα, ἔχουν δεθῇ με νόμους καὶ δὲν ἀλλάσσουσιν. Ἡ καλὴ λοιπὸν εἶναι πότιστε καλὴ καὶ εἶον δὲν ἐπιτηδεύεται, ἐνῷ ἡ δοκίμη δὲν δύναται νὰ γίνῃ ὁμορφὴ οὔτε ἡ ὁμορφὴ ἀσκημὴ. Διότι αὐτὰ εἶναι φυσικὰ πράγματα. Εἶδες λοιπὸν τὸ σωματικὸν κάλλος; Ἐμπρός τώρα δὲ εἴλωμεν εἰς τὸ ἀσωτερικόν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὴν ψυχὴν. Ἡ ὑπέρβεια δὲ εἴλω πρὸς τὴν κυρίαν. Ἄς εἴλωμεν εἰς τὴν ψυχὴν. Κύττατε τὸ κάλλος ἐκεῖνο ἢ καλύτερα ἴδουτε τὸ κάλλος ἐκεῖνο, διότι δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὸ ἴδῃς αὐτὸ διότι εἶναι ὁράτον. Ἄκουε διὰ τὸ κάλλος ἐκεῖνο. **D** Τί εἶναι λοιπὸν τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς; Σοφροσύνη, ἐπιεικεία, ἐλεημοσύνη, ἡγάπη, φιλαδελφία, φιλοσοφία, ὑπακοὴ εἰς τὸν Θεόν, τήρησις τοῦ νόμου, δικαιοσύνη, μετάνοια. Ὅλα αὐτὰ εἶναι τὰ κάλλη τῆς ψυχῆς. Αὐτὰ λοιπὸν δὲν εἶναι φυσικά, ἀλλὰ προαιμετικά. Καὶ αὐ-

τὸς ποῦ δὲν τὸ ἔχει ἡμπορεῖ νὰ τὰ ἀποκτήσῃ, αὐτὸς δὲ ποῦ τὰ ἔχει, ἐὰν ἀδικοσφύρῃ, τὰ χάνει. Αὐτὸ ἀκριβὲς καὶ ἔλεγα διὰ τὸ πῶμα, ὅτι δηλαδὴ δὲν ἡμπορεῖ ἡ ἀσκητὴ νὰ γίνῃ σφοδρῆ, ἔτσι καὶ εἰς τὴν περιστάσιν τῆς ψυχῆς λέγω τὸ ἀνύψωτον, ὅτι δηλαδὴ ἡ ἀσκητὴ ψυχὴ ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ δραστή. Τὶ λοιπὸν δυσμορφότερον ἐπὶ τὴν ψυχὴν τοῦ Παύλου διὰν ἀκόμη ἦταν ἐλαφρὸς καὶ ὑβριστὴς καὶ τί ποῦ δυσμορφον ἀπὸ αὐτὸν διὰν ἔλεγε· «Τὸν ὁγῶνα τὸν καλὸν ἡγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίσιν τετήρηκα.» (Β' Τιμ. 4, 7). Εἰ τί ποῦ δυσμορφον ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ Λησίου, ἀλλὰ καὶ τί ποῦ δυσμορφον ἀπὸ αὐτὸν ἐγένε, διὰν ἔκρουσε· «Λίην λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῇ παραδείσῳ.» (Λουκ. 23, 43). Τί ποῦ δυσμορφον ἀπὸ τὸν τελώνην διὰν ἔρπαζε, ἀλλὰ καὶ τί ποῦ δυσμορφον διὰν ἐπρόσφερε τὸ δικὸν τοῦ θέλημα εἰς τὸν Χριστόν; Βλέπω, ὅτι δὲν ἡμπορεῖς νὰ μεταβάλλῃς τὴν σωματοειδὴ ἀσκησίαν· διότι δὲν εἶναι προαιρετικὸν πρᾶγμα, ἀλλὰ φυσικόν. Ἡ ἡμορφία τῆς ψυχῆς ἀποκτᾶται μὲ τὴν προαιρέσιν μας. Ἐλάβετε τοὺς νόμους. Ποῖους νόμους; «Ὅτι ἡ ἡμορφία τῆς ψυχῆς ἀφίσταται εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Θεοῦ.» 404 Α' Ἦν λοιπὸν ἡ ἀσκητὴ ψυχὴ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Θεόν, ἀποβάλλει τὴν ἀσκησίαν τῆς καὶ γίνεσθαι δραστή. Εἰσὺλε, Σαῦλε, τί μὲ διώκει; Ὁ δὲ καὶ εἰς εἰ, Κύριε· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς» (Πράξ. 9, 4-5). Καὶ ὑπήκουσε εἰς τὴν φωνὴν καὶ ἡ ὑπακοὴ ἔκαμε τὴν δυσμορφον ψυχὴν ἡμορφον. Καὶ πάλιν λέγει εἰς τὸν τελώνην· «Δεῦρο, ἀκολούθει μοι» (Ματθ. 19, 21). Καὶ ἐπηρώσῃ ὁ τελώνης καὶ ἐγένετο ἀπόστολος καὶ ἡ ἀσκητὴ ψυχὴ τοῦ ἐγένετο δραστή. Πῶς; Μὲ τὴν ὑπακοήν. Ἐπὶ τῆς ἔλεγεν εἰς τοὺς μαρτύρους· «Δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιῆσαι ὑμεῖς γενέσθαι ἀδελφεὶς ἀνθρώπων» (Ματθ. 4, 19). Καὶ μὲ τὴν ὑπακοήν, ποῦ ἔδειξαν, ἡ διάνοιά τους ἐγένετο δραστή. Ἀς ἴδωμεν ἐξῆς ποῖον κάλλος ἐννοεῖ. «Ἀκουσον, θυγάτερ, καὶ ἴδε, καὶ ἐπιλάβου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐπιθυμήσει Β' ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου. Ποῖον κάλλος θὰ ἐπιθυμήσῃ; Τὸ φυσικόν. Διὰ τί αὐτὸ; Διότι ἐλησμονήσῃ. «Ἀκουσον οὖν καὶ ἐπιλάβου», λέγει. Αὐτὰ ἐλεσμώνται ἀπὸ τὴν θέλησίν μας. «Ἀκουσον», εἶπε. Ὁ δυσμορφος ἀκούει, ἀλλὰ ἡ καρπικὴ τοῦ ἀσκήμα δὲν διαλύεται. Πῶς εἰς τὸν ἡμαρτωλὸν «ἐκρούσαν» καὶ ἐὰν προσέξῃ καὶ ὑπακούσῃ, κῆτος, ὅποια ἡ ἡμορφία τοῦ! Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ἀσκητὴ τῆς νόμφης δὲν ἦταν φυσικὴ, ἀλλὰ θεληματικὴ (διότι δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὸν Θεόν καὶ ἐγένετο παραβάτης), διὰ τοῦτο μὲ ἄλλο φάρμακον τὴν ἄδωγει. Ἐγίνετο λοιπὸν δυσμορφος ὅχι ἀπὸ τὴν φύσιν, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν θέλησίν σου C καὶ μὲ τὴν ὑπακοήν σου ἐγένετο πάλιν ἡμορφία. «Ἀκουσον, θυγάτερ,

καὶ ἴδε καὶ ἐπιλάβου τοῦ λαοῦ σου, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου. Ἐπειτα διὰ νὰ μάθῃς ὅτι ἴσως τὸ ἀσθητὸν δὲν λέγει, διὰν ἀκούῃς νὰ ὀμιλᾷς διὰ τὸ κάλλος, μὴ νομίζῃς ὅτι πρόκειται διὰ τὸ κάλλος τοῦ μοσιῶ, τῆς μότης, τοῦ στόματος, τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ διὰ τὸ κάλλος τῆς εὐλαθείας, τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν κάλλος. «Ἰδοὺ γὰρ ἡ δόξα τῆς θωγαίρας τοῦ θεοῦ ἐκείνης» (Ψαλμ. 44, 14). Δι' ὅλα αὐτὰ δις εὐκαριστήσῃμεν τὸν Θεόν, ποῦ εἶναι ὁ δότης, διότι εἰς αὐτὸν μόνον ἀρροῖται ἡ δόξα, ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας αἰώνων. Γένοιτο!